

Godina XX

Petak, 4. studenog/novembra 2016. godine

Број/Број

83

Година XX

Петак, 4. новембра 2016. године

ISSN 1512-7494 - hrvatski jezik

ISSN 1512-7508 - srpski jezik

ISSN 1512-7486 - bosanski jezik

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE

1174

Na temelju članka IV.4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 36. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 19. listopada 2016. godine, i na 23. sjednici Doma naroda, održanoj 27. listopada 2016. godine, usvojila je

ZAKON

O OBILJEŽAVANJU MALOG ORUŽJA, LAKOG
NAORUŽANJA I PRIPADAJUĆEG STRELJIVA

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet Zakona)

- (1) Ovim se Zakonom utvrđuju: obveza obilježavanja malog oružja i lakog naoružanja (u daljnjem tekstu: oružje) i pripadajućeg streljiva (u daljnjem tekstu: streljivo), oznaka na oružju i streljivu, obveze i ovlasti proizvođača, uvoznika i nositelja pričuva, evidencija, te nadzor i upravne mjere.
- (2) Obilježavanju podliježu oružje i streljivo kod kojih se prepravkom zamjenjuju ili mijenjaju bitni konstrukcijski dijelovi.

Članak 2.

(Iznimke od primjene Zakona)

- (1) Odredbe ovoga Zakona ne odnose se na oružje i streljivo koji su do stupanja na snagu ovoga Zakona odnosno njegove primjene, sukladno postojećim propisima, u posjedu Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, tijela i institucija na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini, pravnih osoba i građana, a koje je ranije proizvedeno ili uvezeno u Bosnu i Hercegovinu, osim ako to oružje i streljivo postanu predmetom prijenosa ili izvoza iz pričuva na svim razinama vlasti.

- (2) Odredbe ovoga Zakona ne odnose se na privremeni uvoz ili izvoz oružja i streljiva obavljen u granicama propisanih carinskih uvjeta Bosne i Hercegovine.

Članak 3.

(Značenje izraza)

Izrazi korišteni u ovome Zakonu imaju sljedeće značenje:

- a) **malo oružje** je smrtonosno sredstvo koje je izrađeno ili prilagođeno da pod pritiskom barutnih i drugih plinova ili drugog potisnog sredstva može izbaciti zrno, kuglu, sačmu ili neki drugi projektil, namijenjeno da ga koristi pojedinac i uključuje: revolvere, pištolje i automatske pištolje, puške i karabine, automatske puške, jurišne puške, puškomitraljeze i lake strijnice;
- b) **lako naoružanje** je smrtonosno sredstvo koje je izrađeno ili prilagođeno da pod pritiskom barutnih i drugih plinova ili drugog potisnog sredstva može izbaciti zrno, kuglu ili neki drugi projektil, namijenjeno da ga koriste dvije ili više osoba koje mu služe kao posada i uključuje: teške strojnice, ručne, automatske i ispod cijevi montirane lansere granata, prijenosne protuzrakoplovne topove, prijenosne protuoklopne topove, bestrajne topove, prijenosne protuoklopne raketne sustave, prijenosne protuzrakoplovne sustave i minobacače kalibra ispod 100 mm;
- c) **bitni konstrukcijski dio** je svaki element ili rezervni dio koji je posebice izrađen za oružje i streljivo i bitan je za njegovo funkcioniranje (npr: cijev, spremište za streljivo, cijevni umetak, zatvarač, čahura, košuljica i upaljač);
- d) **streljivo** je pripadajuće streljivo za malo oružje i lako naoružanje navedeno u toč. a) i b) ovog članka, kao cjelina ili njezini dijelovi;

- e) **jedinstvena proizvodna oznaka - JPO** je oznaka na svakom komadu oružja ili streljiva odnosno pakiranju streljiva u trenutku proizvodnje, ispisana jednostavnim geometrijskim simbolima s bročanim ili alfanumeričkim kodom, koja svim državama omogućava laku identifikaciju zemlje u kojoj je oružje ili streljivo proizvedeno;
- f) **uvozna oznaka - UO** je oznaka svakog komada oružja ili streljiva odnosno pakiranja streljiva koja se uvozi u Bosnu i Hercegovinu, ispisana alfanumeričkim kodom;
- g) **oznaka o prijenosu ili izvozu - OPI** je oznaka na svakom komadu oružja ili streljiva odnosno pakiranju streljiva koja se iz pričuva svih razina vlasti prenosi za trajnu civilnu uporabu ili se iz pričuva svih razina vlasti izvozi iz Bosne i Hercegovine, ispisana alfanumeričkim kodom;
- h) **identifikacijska oznaka oružja - IOO** je oznaka koja se stavlja na svaki pojedinačni komad oružja u slučaju kada jedinstvena proizvodna oznaka na oružju u postupku odnosno trenutku uvoza u Bosnu i Hercegovinu ne omogućava nedvosmisleno prepoznavanje zemlje proizvodnje, imena proizvođača, godine proizvodnje i serijskog broja;
- i) **identifikacijska oznaka streljiva - IOS** je oznaka koja se stavlja na svako pakiranje streljiva u slučaju kada jedinstvena proizvodna oznaka u postupku odnosno trenutku uvoza u Bosnu i Hercegovinu ne omogućava nedvosmisleno prepoznavanje zemlje proizvodnje, imena proizvođača, godine proizvodnje i kalibra;
- j) **nositelj pričuva** je državno, entitetsko ili lokalno tijelo, organizacija ili institucija vlasti nadležana za upravljanje ili korištenje oružja i streljiva.

POGLAVLJE II. OBVEZE I OVLAŠTI

Članak 4.

(Proizvođač)

Proizvođač oružja ili streljiva obavezan je tijekom proizvodnje označiti oružje ili streljivo jedinstvenom proizvodnom oznakom (u daljnjem tekstu: JPO) sukladno odredbama čl. 9. i 10. ovoga Zakona.

Članak 5.

(Uvoznik)

Uvoznik oružja ili streljiva obavezan je najkasnije u roku od 15 dana nakon završetka carinske procedure, a prije stavljanja uvezenog oružja i streljiva u promet, uporabu ili korištenje sukladno propisanoj proceduri, osigurati stavljanje oznaka iz čl. 11., 12. i 13. ovoga Zakona.

Članak 6.

(Nositelj pričuva)

Nositelj pričuva oružja ili streljiva obavezan je prije realizacije prijenosa odnosno izvoza oružja ili streljiva iz pričuva svih razina vlasti, sukladno propisanoj proceduri, osigurati stavljanje oznaka iz članka 14. ovoga Zakona.

Članak 7.

(Ovlast za obilježavanje oružja ili streljiva)

- (1) Oružje ili streljivo može obilježavati samo ona pravna osoba, ustanova i nositelj pričuva koja za to prethodno dobije ovlast za obilježavanje oružja ili streljiva.
- (2) Ovlast iz stavka (1) ovoga članka izdaje Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) na temelju zahtjeva podnositelja, njegove mogućnosti i osposobljenosti za obavljanje poslova obilježavanja oružja ili streljiva.

- (3) Ovlast iz stavka (1) ovoga članka izdaje se s rokom važenja od pet godina.

Članak 8.

(Značajke oznake)

- (1) Oznaka treba osigurati jedinstvenu identifikaciju, dugotrajnost, postojanost, da ne može biti lako izmijenjena ili uklonjena, a u slučaju da bude uklonjena ili mijenjana, da se pomoću tehničkih sredstava može prepoznati.
- (2) Oznaka se stavlja na siguran način i uz uvjet da se sačuvaju tehnička kvaliteta i svojstva oružja ili streljiva.

POGLAVLJE III. OZNAKE NA ORUŽJU I STRELJIVU

Članak 9.

(Jedinstvena proizvodna oznaka)

- (1) Oružje proizvedeno u Bosni i Hercegovini se za vrijeme proizvodnje obilježava jedinstvenom proizvodnom oznakom oružja (u daljnjem tekstu: JPOO), koja minimalno sadrži sljedeće podatke:
  - a) oznaku zemlje proizvodnje;
  - b) oznaku proizvođača;
  - c) godinu proizvodnje i
  - d) serijski broj.
- (2) Streljivo proizvedeno u Bosni i Hercegovini se za vrijeme proizvodnje obilježava jedinstvenom proizvodnom oznakom streljiva (u daljnjem tekstu: JPOS), koja minimalno sadrži sljedeće podatke:
  - a) za svaki pojedinačni komad streljiva:
    - 1) oznaku proizvođača,
    - 2) godinu proizvodnje,
    - 3) kalibar i
    - 4) oznaku zemlje proizvodnje za streljivo kalibra 20 mm i veće;
  - b) za svaku jedinicu pakiranja streljiva:
    - 1) oznaku zemlje proizvodnje,
    - 2) oznaku proizvođača,
    - 3) godinu proizvodnje,
    - 4) kalibar,
    - 5) broj komada streljiva i
    - 6) broj lota streljiva.
- (3) Oznaka zemlje proizvodnje iz st. (1) i (2) ovoga članka za Bosnu i Hercegovinu je "BA" - oznaka Međunarodne organizacije za standardizaciju - ISO za Bosnu i Hercegovinu.
- (4) Ministarstvo će, na zahtjev proizvođača oružja ili streljiva, donijeti rješenje o određivanju oznake proizvođača koja se stavlja na oružje ili streljivo.
- (5) U iznimnim slučajevima, JPO može sadržavati, na zahtjev proizvođača oružja ili streljiva, drukčije podatke od onih iz st. (1) i (2) ovoga članka na temelju posebnog odobrenja Ministarstva, uz opravdano obrazloženje i predočavanje poslovne dokumentacije.

Članak 10.

(Mjesto JPOO i JPOS)

- (1) JPOO iz članka 9. stavka (1) ovoga Zakona stavlja se na vidno mjesto bitnih konstrukcijskih dijelova oružja.
- (2) JPOS iz članka 9. stavka (2) ovoga Zakona stavlja se na vidno mjesto bitnih konstrukcijskih dijelova streljiva i svakoj jedinici pakiranja streljiva.

Članak 11.

(Uvozna oznaka - UO)

- (1) Svaki komad oružja koje se uvozi u Bosnu i Hercegovinu, uz JPO koji omogućava nedvosmisleno identificiranje zemlje proizvodnje, imena proizvođača, godine proizvodnje i serijskog broja, mora biti obilježen i uvoznom oznakom (u daljnjem tekstu: UO) koja sadrži:

- a) međunarodnu oznaku ISO za Bosnu i Hercegovinu "BA" i
  - b) godinu uvoza.
- (2) Streljivo koje se uvozi u Bosnu i Hercegovinu, uz JPO koji omogućava nedvosmisleno identificiranje zemlje proizvodnje, imena proizvođača, godine proizvodnje i kalibra, mora biti obilježeno na svakoj jedinici pakiranja oznakom koja sadrži:
- a) međunarodnu oznaku ISO za Bosnu i Hercegovinu "BA" i
  - b) godinu uvoza.

Članak 12.

(Identifikacijska oznaka oružja - IOO)

- (1) Oružje čiji JPO u postupku odnosno trenutku uvoza ne omogućava nedvosmisleno prepoznavanje zemlje proizvodnje, imena proizvođača, godine proizvodnje i serijskog broja, osim obilježavanja propisanog člankom 11. ovoga Zakona, obilježava se i identifikacijskom oznakom oružja (u daljnjem tekstu: IOO).
- (2) IOO se dodjeljuje svakom pojedinačnom komadu oružja i sadrži:
  - a) oznaku ovlaštene osobe i
  - b) redni broj uvezenog oružja u Bosnu i Hercegovinu u godini uvoza.
- (3) Ministarstvo će, na zahtjev pravne osobe ili ustanove, donijeti rješenje o određivanju oznake ovlaštene osobe.

Članak 13.

(Identifikacijska oznaka streljiva - IOS)

- (1) Streljivo odnosno pakiranje streljiva čiji JPO u postupku odnosno trenutku uvoza ne omogućava nedvosmisleno prepoznavanje zemlje proizvodnje, imena proizvođača, godine proizvodnje i kalibra, osim obilježavanja propisanog člankom 10. ovoga Zakona, obilježava se i identifikacijskom oznakom streljiva (u daljnjem tekstu: IOS).
- (2) IOS se dodjeljuje svakoj jedinici pakiranja streljiva i sadrži:
  - a) oznaku ovlaštene osobe i
  - b) redni broj uvezenog pakiranja streljiva u Bosnu i Hercegovinu u godini uvoza.
- (3) Ministarstvo će, na zahtjev pravne osobe ili ustanove, donijeti rješenje o određivanju oznake ovlaštene pravne osobe.

Članak 14.

(Oznaka o prijenosu ili izvozu - OPI)

- (1) Oznaka o prijenosu ili izvozu stavlja se na svaki komad oružja i svaku jedinicu pakiranja streljiva koji se iz pričuva svih razina vlasti prenosi na trajnu civilnu uporabu ili se iz pričuva svih razina vlasti izvozi, a sadrži:
  - a) međunarodnu oznaku ISO za Bosnu i Hercegovinu "BA";
  - b) oznaku nositelja pričuva;
  - c) godinu prijenosa odnosno izvoza i
  - d) redni broj prenesenog odnosno izvezenog oružja.
- (2) Ministarstvo će, na zahtjev nositelja pričuva, donijeti rješenje o određivanju oznake nositelja pričuva.

POGLAVLJE IV. EVIDENCIJE

Članak 15.

(Vođenje evidencije o oznakama)

- (1) Sve osobe koje imaju obveze i ovlasti proizašle iz ovoga Zakona obvezne su voditi i održavati potpune, precizne i ažurne evidencije o oznakama na oružju ili streljivu.
- (2) Proizvođač oružja ili streljiva obavezan je voditi evidenciju o oznakama na proizvedenom oružju ili streljivu u podregistru za JPO.

- (3) Uvoznik oružja ili streljiva obavezan je voditi evidenciju o oznakama na uvezenom oružju ili streljivu u podregistru za UO, IOO ili IOS.
- (4) Nositelj pričuva obavezan je voditi evidenciju o oznakama na oružju ili streljivu koje se iz pričuva prenosi na trajnu civilnu uporabu ili se iz pričuva izvozi, u podregistru za OPI.
- (5) Pravne osobe, ustanove i nositelji pričuva koji imaju ovlast iz članka 7. ovoga Zakona obvezni su voditi evidenciju o oznakama na oružju ili streljivu koje su obilježili na temelju ovlasti Ministarstva, u podregistru za označeno oružje ili streljivo.

Članak 16.

(Središnji registar)

Osobe iz članka 15. ovoga Zakona obvezne su podatke iz podregistara dostaviti do 1. ožujka tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu Ministarstvu, u kojem se vodi Središnji registar oznaka za malo oružje, lako naoružanje i pripadajuće streljivo.

Članak 17.

(Sadržaj evidencije i čuvanje)

- (1) Podregistri i Središnji registar sadrže precizan opis, vrstu, model i ostale dodatne ili kodirane informacije i svojstva oružja ili streljiva, kao i oznake propisane ovim Zakonom.
- (2) Osobe iz čl. 15. i 16. ovoga Zakona dužne su trajno čuvati podatke iz podregistara i Središnjeg registra.

Članak 18.

(Predaja evidencije)

Osobe iz članka 15. ovoga Zakona dužne su čuvati podregistre i predati ih Ministarstvu nakon prestanka izvršenja obveza i ovlasti proizašlih iz ovoga Zakona.

POGLAVLJE V. NADZOR I UPRAVNE MJERE

Članak 19.

(Inspekcijski nadzor)

- (1) Inspekcijski nadzor nad osobama koje imaju obveze ili ovlast za obilježavanje oružja ili streljiva provodi Ministarstvo.
- (2) Nadzorom iz stavka (1) ovoga članka utvrđuje obilježava li se oružje ili streljivo sukladno odredbama ovoga Zakona i podzakonskih akata donesenih sukladno ovome Zakonu.
- (3) Osoba koja ima obvezu ili ovlast za obilježavanje oružja ili streljiva dužna je omogućiti provođenje inspekcijskog nadzora.

Članak 20.

(Oduzimanje ovlasti)

- (1) Ovlast za obilježavanje oružja ili streljiva oduzima se u jednom od sljedećih slučajeva:
  - a) ako je ovlast izdana na temelju lažnih podataka;
  - b) kada osoba ne postupi sukladno odredbama ovoga Zakona i odredbama provedbenih propisa za ovaj Zakon, a u ostavljenom roku ne otkloni uočene nedostatke i
  - c) onemogućava provođenje inspekcijskog nadzora.
- (2) Rješenje o oduzimanju ovlasti za obilježavanje oružja ili streljiva u slučajevima iz stavka (1) ovoga članka donosi Ministarstvo.

POGLAVLJE VI. KAZNENE ODREDBE

Članak 21.

(Nepropisno obilježavanje)

- (1) Tko ne obilježi malo oružje, lako naoružanje i pripadajuće streljivo sukladno odredbama ovoga Zakona i stavi ga u promet, uporabu ili korištenje počinjava kazneno djelo i kaznit će se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

- (2) Ako je predmet djela iz stavka (1) ovoga članka oružje ili streljivo u većoj količini ili vrijednosti ili je u pitanju oružje ili streljivo velike razorne moći i opasnosti ili djelo počinjeno u skupini, počinitelj će se kazniti zatvorom od jedne do deset godina.
- (3) Tko krivotvori, nezakonito briše, uklanja ili mijenja oznake koje oružje ili streljivo moraju imati sukladno odredbama ovoga Zakona počinjava kazneno djelo i kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Članak 22.

(Prekršajne odredbe)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 50.000 KM do 150.000 KM kaznit će se svaka pravna osoba koja:
- obilježi oružje ili streljivo protivno odredbama članka 7. stavka (1) ovoga Zakona;
  - od tijela nadležnog za izdavanje ovlasti za obilježavanje oružja ili streljiva pribavi ovlast na temelju lažnih podataka i temeljem takve ovlasti organizira obilježavanje oružja ili streljiva.
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 50.000 KM do 100.000 KM kaznit će se svaka pravna osoba ako:
- onemogući provođenje nadzora sukladno članku 19. stavak (3) ovoga Zakona;
  - ne vodi evidenciju sukladno članku 15. ovoga Zakona;
  - ne preda podregistar Ministarstvu sukladno članku 18. ovoga Zakona;
  - ne dostavlja podatke iz podregistra sukladno članku 16. ovoga Zakona i
  - ne osigura stavljanje oznake u roku propisanom člankom 5. ovoga Zakona.
- (3) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000 KM do 15.000 KM kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi ako:
- onemogući provođenje nadzora sukladno članku 19. stavak (3) ovoga Zakona;
  - ne vodi evidenciju sukladno članku 15. ovoga Zakona;
  - ne preda podregistar Ministarstvu sukladno članku 18. ovoga Zakona;
  - ne dostavlja podatke iz podregistra sukladno članku 16. ovoga Zakona i
  - ne osigura stavljanje oznake u roku propisanom člankom 5. ovoga Zakona.

POGLAVLJE VII. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 23.

(Provedbeni propisi)

Ministarstvo je obvezno, nakon stupanja na snagu ovoga Zakona, a najkasnije do početka njegove primjene, donijeti podzakonske propise kojima će urediti:

- proceduru, uvjete, mjesto oznake, postupke i metode obilježavanja oružja i streljiva koji se proizvode u Bosni i Hercegovini (JPO);
- proceduru, uvjete, mjesto oznake, postupke i metode obilježavanja oružja i streljiva koji se uvoze u Bosnu i Hercegovinu (UO);
- procedure, uvjete i postupke označavanja oznakom IOO;
- procedure, uvjete i postupke označavanja oznakom IOS;
- procedure, uvjete, mjesto oznake i postupke obilježavanja oznakom OPI;
- uvjete za dobivanje ovlasti za obilježavanje oružja ili streljiva, oblik i sadržaj obrasca zahtjeva za izdavanje rješenja te popis ostalih dokumenata koji se prilažu uz zahtjev;

- vođenje evidencije o oznakama i
- inspekcijski nadzor.

Članak 24.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH", a primjenjivat će se nakon 12 mjeseci od dana stupanja na snagu.

Broj 01,02-02-1-1361/16
27. listopada 2016. godine

Sarajevo
Predsjedatelj
Zastupničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Mladen Bosić, v. r.

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Safet Softić, v. r.

Na osnovu člana IV 4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 36. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 19. oktobra 2016. godine, i na 23. sjednici Doma naroda, održanoj 27. oktobra 2016. godine, usvojila je

ЗАКОН

О ОБИЉЕЖАВАЊУ МАЛОГ ОРУЖЈА, ЛАКОГ НАОРУЖАЊА И ПРИПАДАЈУЋЕ МУНИЦИЈЕ

ГЛАВА I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет закона)

- Овим законом утврђује се обавеза обилежавања малог оружја и лаког наоружања (у даљем тексту: оружје) и припадајуће муниције (у даљем тексту: муниција), ознака на оружју и муницији, обавезе и овлашћена произвођача, увозника и носиоца залиха, евиденција, те надзор и управне мјере.
- Обилежавању подлијежу оружје и муниција код којих се преправком замјењују или мијењају битни конструкциони дијелови.

Члан 2.

(Изузеци од примјене закона)

- Одредбе овог закона не односе се на оружје и муницију који су до ступања на снагу овог закона, односно његове примјене, у складу са постојећим прописима, у посједу Оружаних снага Босне и Херцеговине, органа и институција свих нивоа власти у Босни и Херцеговини, правних лица и грађана, а који су раније произведени или увезени у Босну и Херцеговину, осим ако то оружје и муниција постану предмет преноса или извоза из залиха свих нивоа власти.
- Одредбе овог закона не односе се на привремени увоз или извоз оружја и муниције, обављен у оквиру прописаних царинских услова Босне и Херцеговине.

Члан 3.

(Значење израза)

Изрази коришћени у овом закону имају следеће значење:

- мало оружје** је смртоносно средство које је израђено или прилагођено да под притиском барутних и других гасова или другог потисног средства може да избаци зрно, куглу, сачму или неки други пројектил, намијењено да га користи појединац, и укључује: револвере, пиштоље и аутоматске пиштоље, пушке и карабине, аутоматске пушке, јуришне пушке, пушкомитраље и лаке митраље;

- б) **лако наоружање** је смртоносно средство које је израђено или прилагођено да под притиском барутних и других гасова или другог потисног средства може да избаци зрно, куглу или неки други пројектил намијењено да га користе два или више лица која му служе као посада и укључује: тешке митраљезе, ручне, аутоматске и испод цијеви монтиране лансере граната, преносне противавионске топове, преносне противоклопне топове, бестрзајне топове, преносне противоклопне ракетне системе, преносне противавионске системе и минобачаче калибра испод 100 мм;
- ц) **битни конструкциони дио** је сваки елемент или резервни дио који је посебно израђен за оружје и муницију и битан је за његово функционисање (нпр: цијев, сандук, клизач, затварач, чаура, кошуљица и упаљач);
- д) **муниција** је припадајућа муниција за мало оружје и лако наоружање наведено у тач. а) и б) овог члана, као цјелина или њени дијелови;
- е) **јединствена производна ознака - ЈПО** је ознака на сваком комаду оружја или муниције односно паковању муниције, у тренутку производње, исписана једноставним геометријским симболима са бројчаним или алфанумеричким кодом, која свим државама омогућава лаку идентификацију земље у којој су оружја или муниција произведени;
- ф) **увозна ознака - УО** је ознака сваког комада оружја или муниције односно паковања муниције која се увози у Босну и Херцеговину, исписана алфанумеричким кодом;
- г) **ознака о преносу или извозу - ОПИ** је ознака на сваком комаду оружја или муниције односно паковању муниције која се из залиха свих нивоа власти преноси за трајну цивилну употребу или се из залиха свих нивоа власти извози из Босне и Херцеговине, исписана алфанумеричким кодом;
- х) **идентификациона ознака оружја - ИОО** је ознака која се ставља на сваки појединачни комад оружја, у случају када јединствена производна ознака на оружју, у поступку односно тренутку увоза у Босну и Херцеговину, не омогућава да се недвосмислено препозна земља производње, име произвођача, година производње и серијски број;
- и) **идентификациона ознака муниције - ИОМ** је ознака која се ставља на свако паковање муниције, у случају када јединствена производна ознака у поступку односно тренутку увоза у Босну и Херцеговину, не омогућава да се недвосмислено препозна земља производње, име произвођача, година производње и калибар, и
- ј) **носилац залиха** је државни, ентитетски или локални орган, организација или институција власти надлежан за управљање или коришћење оружја и муниције.

ГЛАВА II - ОБАВЕЗЕ И ОВЛАШЋЕЊА

Члан 4.
(Произвођач)

Произвођач оружја или муниције обавезан је да у току производње означи оружје или муницију јединственом производном ознаком (у даљем тексту: ЈПО) у складу са одредбама чл. 9. и 10. овог закона.

Члан 5.
(Увозник)

Увозник оружја или муниције обавезан је да најкасније у року од 15 дана, након завршене царинске процедуре, а прије стављања увезеног оружја и муниције у промет, употребу или коришћење, у складу са прописаном процедуром обезбједи стављање ознака из чл. 11, 12. и 13. овог закона.

Члан 6.
(Носилац залиха)

Носилац залиха оружја или муниције обавезан је да прије реализације преноса односно извоза оружја или муниције из залиха свих нивоа власти, у складу са прописаном процедуром, обезбједи стављање ознака из члана 14. овог закона.

Члан 7.

(Овлашћење за обиљежавање оружја или муниције)

- (1) Обиљежавање оружја или муниције може да врши само оно правно лице, установа и носилац залиха које за то претходно добије овлашћење за обиљежавање оружја или муниције.
- (2) Овлашћење из става (1) овог члана издаје Министарство спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Министарство) на основу захтјева подносиоца, његове могућности и способности за обављање послова обиљежавања оружја или муниције.
- (3) Овлашћење из става (1) овог члана издаје се са роком важења од пет година.

Члан 8.

(Карактеристике ознаке)

- (1) Ознака треба да обезбједи једноставну идентификацију, дуготрајност, постојаност, да се не може лако измијенити или уклонити и у случају да буде уклоњена или мијењана да се, путем техничких средстава, може препознати.
- (2) Ознака се ставља на безбједан начин и уз услов да се сачувају технички квалитет и својства оружја или муниције.

ГЛАВА III - ОЗНАКЕ НА ОРУЖЈУ И МУНИЦИЈИ

Члан 9.

(Јединствена производна ознака)

- (1) Оружје произведено у Босни и Херцеговини у току производње се обиљежава јединственом производном ознаком оружја (у даљем тексту: ЈПОО) која минимално садржи сљедеће податке:
  - а) ознаку земље производње;
  - б) ознаку произвођача;
  - ц) годину производње; и
  - д) серијски број.
- (2) Муниција произведена у Босни и Херцеговини у току производње се обиљежава јединственом производном ознаком муниције (у даљем тексту: ЈПОМ) која минимално садржи сљедеће податке:
  - а) за сваки појединачни комад муниције:
    - 1) ознаку произвођача;
    - 2) годину производње;
    - 3) калибар; и
    - 4) ознаку земље производње за муницију калибра 20 мм и већег,
  - б) за сваку јединицу паковања муниције:
    - 1) ознаку земље производње;
    - 2) ознаку произвођача;
    - 3) годину производње;

- 4) калибар;
  - 5) број комада муниције; и
  - 6) број лота муниције.
- (3) Ознака земље производње из ст. (1) и (2) овог члана за Босну и Херцеговину је "ВА" - ознака Међународне организације за стандардизацију - ISO за Босну и Херцеговину.
- (4) Министарство ће на захтјев произвођача оружја или муниције донијети рјешење о одређивању ознаке произвођача која се ставља на оружје или муницију.
- (5) У изузетним случајевима ЈПО може да садржава, на захтјев произвођача оружја или муниције, другачије податке од оних из ст. (1) и (2) овог члана, на основу посебног одобрења Министарства, уз оправдано образложење и предочавање пословне документације.

Члан 10.

(Мјесто ЈПОО и ЈПОМ)

- (1) ЈПОО из члана 9. става (1) овог закона ставља се на видно мјесто битних конструкционих дијелова оружја.
- (2) ЈПОМ из члана 9. става (2) овог закона ставља се на видно мјесто битних конструкционих дијелова муниције и на свакој јединици паковања муниције.

Члан 11.

(Увозна ознака - УО)

- (1) Сваки комад оружја које се увози у Босну и Херцеговину, поред ЈПО који омогућава да се недвосмислено идентификује земља производње, име произвођача, година производње и серијски број, мора да буде обиљежен и увозном ознаком (у даљем тексту: УО) која садржи:
  - а) међународну ознаку ISO за Босну и Херцеговину "ВА" и
  - б) годину увоза.
- (2) Муниција која се увози у Босну и Херцеговину, поред ЈПО који омогућава да се недвосмислено идентификује земља производње, име произвођача, година производње и калибар, мора да буде обиљежена на свакој јединици паковања ознаком која садржи:
  - а) међународну ознаку ISO за Босну и Херцеговину "ВА" и
  - б) годину увоза.

Члан 12.

(Идентификациона ознака оружја - ИОО)

- (1) Оружје чији ЈПО, у поступку односно тренутку увоза, не омогућава да се недвосмислено препозна земља производње, име произвођача, година производње и серијски број, осим обиљежавања прописаног чланом 11. овог закона, обиљежава се и идентификационом ознаком оружја (у даљем тексту: ИОО).
- (2) ИОО се додјељује сваком појединачном комаду оружја и садржи:
  - а) ознаку овлашћеног лица и
  - б) редни број увезеног оружја у Босну и Херцеговину у години увоза.
- (3) Министарство ће, на захтјев правног лица или установе, донијети рјешење о одређивању ознаке овлашћеног лица.

Члан 13.

(Идентификациона ознака муниције - ИОМ)

- (1) Муниција, односно паковање муниције чији ЈПО, у поступку односно тренутку увоза, не омогућава да се недвосмислено препозна земља производње, име произвођача, година производње и калибар, осим обиљежавања прописаног чланом 10. овог закона,

обиљежава се и идентификационом ознаком муниције (у даљем тексту: ИОМ).

- (2) ИОМ се додјељује свакој јединици паковања муниције и садржи:
  - а) ознаку овлашћеног лица и
  - б) редни број увезеног паковања муниције у Босну и Херцеговину у години увоза.
- (3) Министарство ће, на захтјев правног лица или установе, донијети рјешење о одређивању ознаке овлашћеног правног лица.

Члан 14.

(Ознака о преносу или извозу - ОПИ)

- (1) Ознака о преносу или извозу ставља се на сваки комад оружја и сваку јединицу паковања муниције који се из залиха свих нивоа власти преноси за трајну цивилну употребу или се из залиха свих нивоа власти извози и садржи:
  - а) међународну ознаку ISO за Босну и Херцеговину "ВА";
  - б) ознаку носиоца залиха;
  - ц) годину преноса односно извоза; и
  - д) редни број пренесеног односно изведеног оружја.
- (2) Министарство ће на захтјев носиоца залиха донијети рјешење о одређивању ознаке носиоца залиха.

ГЛАВА IV - ЕВИДЕНЦИЈЕ

Члан 15.

(Вођење евиденције о ознакама)

- (1) Сва лица која имају обавезе и овлашћења проистекла из овог закона обавезна су да воде и одржавају потпуне, прецизне и ажурне евиденције о ознакама на оружју или муницији.
- (2) Произвођач оружја или муниције обавезан је да води евиденцију о ознакама на произведеном оружју или муницији у подрегистру за ЈПО.
- (3) Увозник оружја или муниције обавезан је да води евиденцију о ознакама на увезеном оружју или муницији у подрегистру за УО, ИОО или ИОМ.
- (4) Носилац залиха обавезан је да води евиденцију о ознакама на оружју или муницији која се из залиха преноси за трајну цивилну употребу или се из залиха извози, у подрегистру за ОПИ.
- (5) Правна лица, установе и носиоци залиха који имају овлашћење из члана 7. овог закона обавезни су да воде евиденцију о ознакама на оружју или муницији које су обиљежили на основу овлашћења Министарства, у подрегистру за означено оружје или муницију.

Члан 16.

(Централни регистар)

Лица из члана 15. овог закона обавезна су да податке из подрегистара доставе до 1. марта текуће године за претходну календарску годину у Министарство, у којем се води Централни регистар ознака за мало оружје, лако наоружање и припадајућу муницију.

Члан 17.

(Садржај евиденције и чување)

- (1) Подрегистри и Централни регистар садрже прецизан опис, врсту, модел и остале додатне или кодирани информације и карактеристике оружја или муниције као и ознаке прописане овим законом.
- (2) Лица из чл. 15. и 16. овог закона дужна су да трајно чувају податке из подрегистара и Централног регистра.

Члан 18.

(Предаја евиденције)

Лица из члана 15. овог закона дужна су да чувају подрегистре и да их предају Министарству након престанка обављања обавеза и овлашћења проистеклих из овог закона.

ГЛАВА V - НАДЗОР И УПРАВНЕ МЈЕРЕ

Члан 19.

(Инспекцијски надзор)

- (1) Инспекцијски надзор над лицима која имају обавезе или овлашћење за обиљежавање оружја или муниције врши Министарство.
- (2) Надзором из става (1) овог члана утврђује се да ли се обиљежавање оружја или муниције врши у складу са одредбама овог закона и подзаконских аката донесених у складу са овим законом.
- (3) Лице које има обавезу или овлашћење за обиљежавање оружја или муниције дужно је да омогући вршење инспекцијског надзора.

Члан 20.

(Одузимање овлашћења)

- (1) Овлашћења за обиљежавање оружја или муниције одузима се у једном од сљедећих случајева:
  - а) ако је овлашћење издато на основу лажних података;
  - б) када лице не поступи у складу са одредбама овог закона и одредбама прописа донесених за спровођење овог закона, а у остављеном року не отклони уочене недостатке; и
  - ц) онемогућава вршење инспекцијског надзора.
- (2) Рјешење о одузимању овлашћења за обиљежавање оружја или муниције, у случајевима из става (1) овог члана, доноси Министарство.

ГЛАВА VI - КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 21.

(Непрописно обиљежавање)

- (1) Ко не обиљежи мало оружје, лако наоружање и припадајућу муницију у складу са одредбама овог закона и стави га у промет, употребу или коришћење чини кривично дјело и казниће се затвором од шест мјесеци до пет година.
- (2) Ако је предмет дјела из става (1) овог члана оружје или муниција у већој количини или вриједности или је у питању оружје или муниција велике разорне моћи и опасности или дјело извршено у групи учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.
- (3) Ко кривотвори, незаконито брише, уклања или мијења ознаке које оружје или муниција морају да имају у складу са одредбама овог закона чини кривично дјело и казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 22.

(Прекршајне одредбе)

- (1) Новчаном казном у износу од 50.000 КМ до 150.000 КМ казниће се свако правно лице које:
  - а) обиљежи оружје или муницију противно одредбама члана 7. став (1) овог закона;
  - б) од органа надлежног за издавање овлашћења за обиљежавање оружја или муниције прибави овлашћење на основу лажних података и на основу таквог овлашћења организује обиљежавање оружја или муниције.
- (2) Новчаном казном у износу од 50.000 КМ до 100.000 КМ казниће се свако правно лице ако:

- а) онемогући спровођење надзора у складу са чланом 19. став (3) овог закона;
  - б) не води евиденцију у складу са чланом 15. овог закона;
  - ц) не преда подрегистар Министарству у складу са чланом 18. овог закона;
  - д) не доставља податке из подрегистра у складу са чланом 16. овог закона; и
  - е) не обезбједи стављање ознаке у року прописаном у члану 5. овог закона.
- (3) Новчаном казном у износу од 10.000 КМ до 15.000 КМ казниће се одговорно лице у правном лицу ако:
    - а) онемогући спровођење надзора у складу са чланом 19. став (3) овог закона;
    - б) не води евиденцију у складу са чланом 15. овог закона;
    - ц) не преда подрегистар Министарству у складу са чланом 18. овог закона;
    - д) не доставља податке из подрегистра у складу са чланом 16. овог закона; и
    - е) не обезбједи стављање ознаке у року прописаном у члану 5. овог закона.

ГЛАВА VII - ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 23.

(Спроведбени прописи)

Министарство има обавезу да, након ступања на снагу овог закона, а најкасније до почетка његове примјене, донесе подзаконске прописе којима ће дефинисати:

- а) процедуру, услове, мјесто ознаке, поступке и методе обиљежавања оружја и муниције који се производе у Босни и Херцеговини (ЈПО);
- б) процедуру, услове, мјесто ознаке, поступке и методе обиљежавања оружја и муниције који се увозе у Босну и Херцеговину (УО);
- ц) процедуре, услове и поступке за означавање ознаком ИОО;
- д) процедуре, услове и поступке за означавање ознаком ИОМ;
- е) процедуре, услове, мјесто ознаке и поступке за обиљежавање ознаком ОПИ;
- ф) услове за добијање овлашћења за обиљежавање оружја или муниције, форму и садржај обрасца захтјева за издавање рјешења те попис осталих докумената који се прилажу уз захтјев;
- г) вођење евиденције о ознакама; и
- х) инспекцијски надзор.

Члан 24.

(Ступање на снагу)

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ", а примјењиваће се након 12 мјесеци од дана ступања на снагу.

Број 01,02-02-1-1361/16
27. октобра 2016. године

Сарајево

Предсједавајући
Представничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ

Младен Босић, с. р.

Предсједавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине
БиХ

Сафет Софтић, с. р.

Na osnovu člana IV. 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 36. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 19. oktobra 2016. godine, i na 23.

sjednici Doma naroda, održanoj 27. oktobra 2016. godine, usvojila je

ZAKON O OBILJEŽAVANJU MALOG ORUŽJA, LAKOG NAORUŽANJA I PRIPADAJUĆE MUNICIJE

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

(Predmet Zakona)

- (1) Ovim zakonom utvrđuju se: obaveza obilježavanja malog oružja i lakog naoružanja (u daljnjem tekstu: oružje) i pripadajuće municije (u daljnjem tekstu: municija), oznaka na oružju i municiji, obaveze i ovlaštenja proizvođača, uvoznika i nosioca zaliha, evidencija, te nadzor i upravne mjere.
- (2) Obilježavanju podliježu oružje i municija kod kojih se prepravkom zamjenjuju ili mijenjaju bitni konstrukcijski dijelovi.

Član 2.

(Izuzeci od primjene Zakona)

- (1) Odredbe ovog zakona ne odnose se na oružje i municiju koji su do stupanja na snagu ovog zakona, odnosno njegove primjene, u skladu s postojećim propisima, u posjedu Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, organa i institucija svih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini, pravnih lica i građana, a koji su ranije proizvedeni ili uvezeni u Bosnu i Hercegovinu, osim ako to oružje i municija postanu predmet prijenosa ili izvoza iz zaliha svih nivoa vlasti.
- (2) Odredbe ovog zakona ne odnose se na privremeni uvoz ili izvoz oružja i municije, obavljen u okviru propisanih carinskih uslova Bosne i Hercegovine.

Član 3.

(Značenje izraza)

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- a) **malo oružje** je smrtonosno sredstvo koje je izrađeno ili prilagođeno da pod pritiskom barutnih i drugih plinova ili drugog potisnog sredstva može izbaciti zrno, kuglu, sačmu ili neki drugi projektil, namijenjeno da ga koristi pojedinac i uključuje: revolvere, pištolje i automatske pištolje, puške i karabine, automatske puške, jurišne puške, puškomitraljeze i lake mitraljeze;
- b) **lako naoružanje** je smrtonosno sredstvo koje je izrađeno ili prilagođeno da pod pritiskom barutnih i drugih plinova ili drugog potisnog sredstva može izbaciti zrno, kuglu ili neki drugi projektil, namijenjeno da ga koriste dva ili više lica koja mu služe kao posada i uključuje: teške mitraljeze, ručne, automatske i ispod cijevi montirane lansere granata, prijenosne protivavionske topove, prijenosne protivoklopne topove, bestrajne topove, prijenosne protivoklopne raketne sisteme, prijenosne protivavionske sisteme i minobacače kalibra ispod 100 mm;
- c) **bitni konstrukcijski dio** je svaki element ili rezervni dio koji je posebno izrađen za oružje i municiju i bitan je za njegovo funkcioniranje (npr: cijev, sanduk, klizač, zatvarač, čahura, košuljica i upaljač);
- d) **municija** je pripadajuća municija za malo oružje i lako naoružanje navedeno u tač. a) i b) ovog člana, kao cjelina ili njeni dijelovi;
- e) **jedinstvena proizvodna oznaka - JPO** je oznaka na svakom komadu oružja ili municije odnosno pakiranju municije, u trenutku proizvodnje, ispisana

jednostavnim geometrijskim simbolima s bročanim ili alfanumeričkim kodom, koja svim državama omogućava laku identifikaciju zemlje u kojoj su oružje ili municija proizvedeni;

- f) **uvozna oznaka - UO** je oznaka svakog komada oružja ili municije odnosno pakiranja municije koja se uvozi u Bosnu i Hercegovinu, ispisana alfanumeričkim kodom;
- g) **oznaka o prijenosu ili izvozu - OPI** je oznaka na svakom komadu oružja ili municije odnosno pakiranju municije koja se iz zaliha svih nivoa vlasti prenosi za trajnu civilnu upotrebu ili se iz zaliha svih nivoa vlasti izvozi iz Bosne i Hercegovine, ispisana alfanumeričkim kodom;
- h) **identifikaciona oznaka oružja - IOO** je oznaka koja se stavlja na svaki pojedinačni komad oružja, u slučaju kada jedinstvena proizvodna oznaka na oružju u postupku odnosno trenutku uvoza u Bosnu i Hercegovinu ne omogućava da se nedvosmisleno prepozna zemlja proizvodnje, ime proizvođača, godina proizvodnje i serijski broj;
- i) **identifikaciona oznaka municije - IOM** je oznaka koja se stavlja na svako pakiranje municije, u slučaju kada jedinstvena proizvodna oznaka u postupku, odnosno trenutku uvoza u Bosnu i Hercegovinu, ne omogućava da se nedvosmisleno prepozna zemlja proizvodnje, ime proizvođača, godina proizvodnje i kalibar i
- j) **nosilac zaliha** je državni, entitetski ili lokalni organ, organizacija ili institucija vlasti nadležna za upravljanje ili korištenje oružja i municije.

POGLAVLJE II. OBAVEZE I OVLAŠTENJA

Član 4.

(Proizvođač)

Proizvođač oružja ili municije obavezan je tokom proizvodnje označiti oružje ili municiju jedinstvenom proizvodnom oznakom (u daljnjem tekstu: JPO), u skladu s odredbama čl. 9. i 10. ovog zakona.

Član 5.

(Uvoznik)

Uvoznik oružja ili municije obavezan je najkasnije u roku od 15 dana nakon završene carinske procedure, a prije stavljanja uvezenog oružja i municije u promet, upotrebu ili korištenje, u skladu s propisanom procedurom, osigurati stavljanje oznaka iz čl. 11., 12. i 13. ovog zakona.

Član 6.

(Nosilac zaliha)

Nosilac zaliha oružja ili municije obavezan je prije realizacije prijenosa odnosno izvoza oružja ili municije iz zaliha svih nivoa vlasti, u skladu s propisanom procedurom, osigurati stavljanje oznaka iz člana 14. ovog zakona.

Član 7.

(Ovlaštenje za obilježavanje oružja ili municije)

- (1) Obilježavanje oružja ili municije može vršiti samo ono pravno lice, ustanova i nosilac zaliha koji za to prethodno dobije ovlaštenje za obilježavanje oružja ili municije.
- (2) Ovlaštenje iz stava (1) ovog člana izdaje Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), na osnovu zahtjeva podnosioca, njegove mogućnosti i osposobljenosti za obavljanje poslova obilježavanja oružja ili municije.
- (3) Ovlaštenje iz stava (1) ovog člana izdaje se s rokom važenja od pet godina.

Član 8.

(Karakteristike oznake)

- (1) Oznaka treba osigurati jednostavnu identifikaciju, dugotrajnost, postojanost, da se ne može lako izmijeniti ili ukloniti i u slučaju da bude uklonjena ili mijenjana, da se tehničkim sredstvima može prepoznati.
- (2) Oznaka se stavlja na siguran način i uz uslov da se sačuvaju tehnički kvalitet i svojstva oružja ili municije.

POGLAVLJE III. OZNAKE NA ORUŽJU I MUNICIJI

Član 9.

(Jedinstvena proizvodna oznaka)

- (1) Oružje proizvedeno u Bosni i Hercegovini u toku proizvodnje obilježava se jedinstvenom proizvodnom oznakom oružja (u daljnjem tekstu: JPOO) koja minimalno sadrži sljedeće podatke:
  - a) oznaku zemlje proizvodnje;
  - b) oznaku proizvođača;
  - c) godinu proizvodnje i
  - d) serijski broj.
- (2) Municija proizvedena u Bosni i Hercegovini u toku proizvodnje obilježava se jedinstvenom proizvodnom oznakom municije (u daljnjem tekstu: JPOM) koja minimalno sadrži sljedeće podatke:
  - a) za svaki pojedinačni komad municije:
    - 1) oznaku proizvođača,
    - 2) godinu proizvodnje,
    - 3) kalibar i
    - 4) oznaku zemlje proizvodnje za municiju kalibra 20 mm i većeg;
  - b) za svaku jedinicu pakiranja municije:
    - 1) oznaku zemlje proizvodnje,
    - 2) oznaku proizvođača,
    - 3) godinu proizvodnje,
    - 4) kalibar,
    - 5) broj komada municije i
    - 6) broj lota municije.
- (3) Oznaka zemlje proizvodnje iz st. (1) i (2) ovog člana za Bosnu i Hercegovinu je "BA" - oznaka Međunarodne organizacije za standardizaciju - ISO za Bosnu i Hercegovinu.
- (4) Ministarstvo će na zahtjev proizvođača oružja ili municije donijeti rješenje o određivanju oznake proizvođača koja se stavlja na oružje ili municiju.
- (5) U izuzetnim slučajevima, JPO može sadržavati, na zahtjev proizvođača oružja ili municije, drugačije podatke od onih iz st. (1) i (2) ovog člana, na osnovu posebnog odobrenja Ministarstva, uz opravdano obrazloženje i predočavanje poslovne dokumentacije.

Član 10.

(Mjesto JPOO i JPOM)

- (1) JPOO iz člana 9. stav (1) ovog zakona stavlja se na vidno mjesto bitnih konstrukcijskih dijelova oružja.
- (2) JPOM iz člana 9. stav (2) ovog zakona stavlja se na vidno mjesto bitnih konstrukcijskih dijelova municije i svakoj jedinici pakiranja municije.

Član 11.

(Uvozna oznaka - UO)

- (1) Svaki komad oružja koje se uvozi u Bosnu i Hercegovinu, osim JPO-a koji omogućava da se nedvosmisleno identificira zemlja proizvodnje, ime proizvođača, godina proizvodnje i serijski broj, mora biti obilježen i uvoznom oznakom (u daljnjem tekstu: UO), koja sadrži:
  - a) međunarodnu oznaku ISO za Bosnu i Hercegovinu "BA" i
  - b) godinu uvoza.

- (2) Municija koja se uvozi u Bosnu i Hercegovinu, osim JPO-a koji omogućava da se nedvosmisleno identificira zemlja proizvodnje, ime proizvođača, godina proizvodnje i kalibar, mora biti obilježena na svakoj jedinici pakiranja oznakom koja sadrži:
  - a) međunarodnu oznaku ISO za Bosnu i Hercegovinu "BA" i
  - b) godinu uvoza.

Član 12.

(Identifikaciona oznaka oružja - IOO)

- (1) Oružje čiji JPO u postupku odnosno trenutku uvoza ne omogućava da se nedvosmisleno prepozna zemlja proizvodnje, ime proizvođača, godina proizvodnje i serijski broj, osim obilježavanja propisanog članom 11. ovog zakona, obilježava se i identifikacionom oznakom oružja (u daljnjem tekstu: IOO).
- (2) IOO se dodjeljuje svakom pojedinačnom komadu oružja i sadrži:
  - a) oznaku ovlaštenog lica i
  - b) redni broj uvezenog oružja u Bosnu i Hercegovinu u godini uvoza.
- (3) Ministarstvo će, na zahtjev pravnog lica ili ustanove, donijeti rješenje o određivanju oznake ovlaštenog lica.

Član 13.

(Identifikaciona oznaka municije - IOM)

- (1) Municija odnosno pakiranje municije čiji JPO u postupku odnosno trenutku uvoza ne omogućava da se nedvosmisleno prepozna zemlja proizvodnje, ime proizvođača, godina proizvodnje i kalibar, osim obilježavanja propisanog članom 10. ovog zakona, obilježava se i identifikacionom oznakom municije (u daljnjem tekstu: IOM).
- (2) IOM se dodjeljuje svakoj jedinici pakiranja municije i sadrži:
  - a) oznaku ovlaštenog lica i
  - b) redni broj uvezenog pakiranja municije u Bosnu i Hercegovinu u godini uvoza.
- (3) Ministarstvo će, na zahtjev pravnog lica ili ustanove, donijeti rješenje o određivanju oznake ovlaštenog pravnog lica.

Član 14.

(Oznaka o prijenosu ili izvozu - OPI)

- (1) Oznaka o prijenosu ili izvozu stavlja se na svaki komad oružja i svaku jedinicu pakiranja municije koji se iz zaliha svih nivoa vlasti prenosi za trajnu civilnu upotrebu ili se iz zaliha svih nivoa vlasti izvozi i sadrži:
  - a) međunarodnu oznaku ISO za Bosnu i Hercegovinu "BA";
  - b) oznaku nosioca zaliha;
  - c) godinu prijenosa odnosno izvoza i
  - d) redni broj prenesenog odnosno izvezenog oružja.
- (2) Ministarstvo će na zahtjev nosioca zaliha donijeti rješenje o određivanju oznake nosioca zaliha.

POGLAVLJE IV. EVIDENCIJE

Član 15.

(Vođenje evidencije o oznakama)

- (1) Sva lica koja imaju obaveze i ovlaštenja proistekla iz ovog zakona obavezna su voditi i održavati potpune, precizne i ažurne evidencije o oznakama na oružju ili municiji.
- (2) Proizvođač oružja ili municije obavezan je u podregistru za JPO voditi evidenciju o oznakama na proizvedenom oružju ili municiji.

- (3) Uvoznik oružja ili municije obavezan je voditi evidenciju o oznakama na uzmenom oružju ili municiji u podregistru za UO, IOO ili IOM.
- (4) Nosilac zaliha obavezan je u podregistru za OPI voditi evidenciju o oznakama na oružju ili municiji koja se iz zaliha prenosi za trajnu civilnu upotrebu ili se iz zaliha izvozi.
- (5) Pravna lica, ustanove i nosioci zaliha koji imaju ovlaštenje iz člana 7. ovog zakona obavezni su voditi evidenciju o oznakama na oružju ili municiji koje su obilježili na osnovu ovlaštenja Ministarstva, u podregistru za označeno oružje ili municiju.

Član 16.

(Centralni registar)

Lica iz člana 15. ovog zakona obavezna su dostaviti podatke iz podregistara do 1. marta tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu u Ministarstvo u kojem se vodi Centralni registar oznaka za malo oružje, lako naoružanje i pripadajuću municiju.

Član 17.

(Sadržaj evidencije i čuvanje)

- (1) Podregistri i Centralni registar sadrže precizan opis, vrstu, model i ostale dodatne ili kodirane informacije i karakteristike oružja ili municije kao i oznake propisane ovim zakonom.
- (2) Lica iz čl. 15. i 16. ovog zakona dužna su trajno čuvati podatke iz podregistara i Centralnog registra.

Član 18.

(Predaja evidencije)

Lica iz člana 15. ovog zakona dužna su čuvati podregistre i predati ih Ministarstvu nakon prestanka obavljanja obaveza i ovlaštenja proisteklih iz ovog zakona.

POGLAVLJE V. NADZOR I UPRAVNE MJERE

Član 19.

(Inspeksijski nadzor)

- (1) Inspeksijski nadzor nad licima koja imaju obaveze ili ovlaštenje za obilježavanje oružja ili municije vrši Ministarstvo.
- (2) Nadzorom iz stava (1) ovog člana utvrđuje se da li se obilježavanje oružja ili municije vrši u skladu s odredbama ovog zakona i podzakonskih akata donesenih u skladu s ovim zakonom.
- (3) Lice koje ima obavezu ili ovlaštenje za obilježavanje oružja ili municije dužno je omogućiti vršenje inspeksijskog nadzora.

Član 20.

(Oduzimanje ovlaštenja)

- (1) Ovlaštenja za obilježavanje oružja ili municije oduzima se u jednom od sljedećih slučajeva:
  - a) ako je ovlaštenje izdato na osnovu lažnih podataka;
  - b) kada lice ne postupi u skladu s odredbama ovog zakona i odredbama propisa donesenih za izvršenje ovog zakona, a u ostavljenom roku ne otkloni uočene nedostatke i
  - c) onemogućava vršenje inspeksijskog nadzora.
- (2) U slučajevima iz stava (1) ovog člana Ministarstvo donosi rješenje o oduzimanju ovlaštenja za obilježavanje oružja ili municije.

POGLAVLJE VI. KAZNE ODREDBE

Član 21.

(Nepropropisno obilježavanje)

- (1) Ko ne obilježi malo oružje, lako naoružanje i pripadajuću municiju u skladu s odredbama ovog zakona i stavi ga u

promet, upotrebu ili korištenje čini krivično djelo i kaznit će se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

- (2) Ako je predmet djela iz stava (1) ovog člana oružje ili municija u većoj količini ili vrijednosti ili je u pitanju oružje ili municija velike razorne moći i opasnosti ili djelo izvršeno u grupi, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do deset godina.
- (3) Ko krivotvori, nezakonito briše, uklanja ili mijenja oznake koje oružje ili municija moraju imati u skladu s odredbama ovog zakona čini krivično djelo i kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 22.

(Prekršajne odredbe)

- (1) Novčanom kaznom od 50.000 KM do 150.000 KM kaznit će se svako pravno lice koje:
  - a) obilježi oružje ili municiju protivno odredbama člana 7. stav (1) ovog zakona;
  - b) od organa nadležnog za izdavanje ovlaštenja za obilježavanje oružja ili municije pribavi ovlaštenje na osnovu lažnih podataka i na osnovu takvog ovlaštenja organizira obilježavanje oružja ili municije.
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 50.000 KM do 100.000 KM kaznit će se svako pravno lice ako:
  - a) onemogućuje provođenje nadzora u skladu s članom 19. stav (3) ovog zakona;
  - b) ne vodi evidenciju u skladu s članom 15. ovog zakona;
  - c) ne preda podregistar Ministarstvu u skladu s članom 18. ovog zakona;
  - d) ne dostavlja podatke iz podregistra u skladu s članom 16. ovog zakona i
  - e) ne osigura stavljanje oznake u roku propisanom u članu 5. ovog zakona.
- (3) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000 KM do 15.000 KM kaznit će se odgovorno lice u pravnom licu ako:
  - a) onemogućuje provođenje nadzora u skladu s članom 19. stav (3) ovog zakona;
  - b) ne vodi evidenciju u skladu s članom 15. ovog zakona;
  - c) ne preda podregistar Ministarstvu u skladu s članom 18. ovog zakona;
  - d) ne dostavlja podatke iz podregistra u skladu s članom 16. ovog zakona i
  - e) ne osigura stavljanje oznake u roku propisanom u članu 5. ovog zakona.

POGLAVLJE VII. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 23.

(Provedbeni propisi)

Ministarstvo ima obavezu nakon stupanja na snagu ovog zakona, a najkasnije do početka njegove primjene, donijeti podzakonske propise kojima će definirati:

- a) proceduru, uslove, mjesto oznake, postupke i metode obilježavanja oružja i municije koji se proizvode u Bosni i Hercegovini (JPO);
- b) proceduru, uslove, mjesto oznake, postupke i metode obilježavanja oružja i municije koji se uvoze u Bosnu i Hercegovinu (UO);
- c) procedure, uslove i postupke za označavanje oznakom IOO;
- d) procedure, uslove i postupke za označavanje oznakom IOM;
- e) procedure, uslove, mjesto oznake i postupke za obilježavanje oznakom OPI;
- f) uslove za dobivanje ovlaštenja za obilježavanje oružja ili municije, formu i sadržaj obrasca zahtjeva za

- d) poticanju općeg pravnog informiranja i savjetovanja u sustavu besplatne pravne pomoći;
- e) poticanju mirnog rješavanja sporova;
- f) učinkovitosti, ekonomičnosti i održivosti sustava besplatne pravne pomoći;
- g) unaprjeđivanju i korištenju svih društvenih kapaciteta u pružanju besplatne pravne pomoći;
- h) poticanju partnerstva i koordinacije u radu pružatelja besplatne pravne pomoći;
- i) javnosti svih oblika rada (upravljanje, rukovođenje, odlučivanje) u sustavu besplatne pravne pomoći;
- j) stalnom praćenju potreba korisnika;
- k) kontroli i unaprjeđivanju kvalitete usluga besplatne pravne pomoći;
- l) poticanju i usavršavanju pružatelja besplatne pravne pomoći.

Članak 6.

(Minimum prava)

Prava utvrđena ovim zakonom predstavljaju minimum prava koja se drugim zakonima i propisima ne mogu umanjivati.

DIO DRUGI – URED ZA PRUŽANJE BESPLATNE PRAVNE POMOĆI PRED TIJELIMA I INSTITUCIJAMA BOSNE I HERCEGOVINE

Članak 7.

(Ured za pružanje besplatne pravne pomoći)

- (1) Nadležno tijelo za pružanje besplatne pravne pomoći pred tijelima i institucijama Bosne i Hercegovine u skladu s ovim zakonom je Ured za pružanje besplatne pravne pomoći Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured).
- (2) Ured je unutarnja organizacijska jedinica u sastavu Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo pravde).

Članak 8.

(Rukovođenje)

- (1) Ministar pravde Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: ministar pravde), odgovoran je za rukovođenje Uredom.
- (2) Ministar pravde osigurava zakonito obavljanje poslova Ureda.
- (3) Za organizaciju rada, pravilno i učinkovito obavljanje poslova iz nadležnosti Ureda zadužen je državni službenik, koji za svoj rad i rad Ureda odgovara ministru pravde.

Članak 9.

(Unutarnje uređenje)

Broj zaposlenih i unutarnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta u Uredu utvrđuju se pravilnikom, koji donosi ministar pravde, uz suglasnost Vijeća ministara Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Članak 10.

(Sredstva za rad)

Sredstva za rad Ureda osiguravaju se u proračunu Ministarstva pravde.

DIO TREĆI - OBLICI OSTVARIVANJA BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

Članak 11.

(Oblici ostvarivanja besplatne pravne pomoći)

- (1) Besplatna pravna pomoć ostvaruje se kao pravo na:
  - a) opće informacije o pravima i obvezama;
  - b) pomoć u popunjavanju obrazaca;
  - c) pravne savjete;
  - d) pravnu pomoć pri sastavljanju svih vrsta podnesaka;
  - e) zastupanje pred tijelima uprave i upravnim organizacijama i institucijama Bosne i Hercegovine;
  - f) zastupanje pred Sudom;

- g) sastavljanje priziva;
- h) pravnu pomoć u postupcima mirnog rješavanja spora (medijacija);
- i) sastavljanje podnesaka koji se dostavljaju međunarodnim tijelima za zaštitu ljudskih prava.

- (2) Pravo na opće informacije o pravima i obvezama i pomoć u popunjavanju obrazaca za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć imaju sve osobe bez obzira na to ispunjavaju li uvjete propisane člankom 15. ovoga zakona.

Članak 12.

(Postupci u kojima se pruža besplatna pravna pomoć)

- (1) Besplatna pravna pomoć pruža se korisnicima besplatne pravne pomoći u postupcima u kojima se ostvaruju i štite njihova prava i na zakonu utemeljeni interesi.
- (2) Postupci iz stavka (1) ovoga članka su:
  - a) upravni postupak;
  - b) upravni spor;
  - c) parnični postupak;
  - d) ovršni postupak;
  - e) kazneni postupak u skladu sa zakonima o kaznenom postupku.
- (3) U skladu s odredbama ovoga zakona, korisnici besplatne pravne pomoći ostvaruju pravo i u postupcima po izvanrednim pravnim lijekovima, postupcima pred Ustavnim sudom Bosne i Hercegovine i Europskim sudom za ljudska prava, kao i u postupcima pred drugim međunarodnim tijelima za zaštitu ljudskih prava, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije utvrđeno.

DIO ČETVRTI – KORISNICI BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

Članak 13.

(Korisnik besplatne pravne pomoći)

Korisnik besplatne pravne pomoći može biti:

- a) državljanin Bosne i Hercegovine i druga fizička osoba koja ima boravište na teritoriju Bosne i Hercegovine;
- b) fizička osoba koja se nalazi na teritoriju Bosne i Hercegovine pod međunarodnom zaštitom u skladu s međunarodnim standardom, a osobito tražitelji azila, izbjeglice, osoba pod supsidijarnom ili privremenom zaštitom, osoba u postupku protjerivanja, apatridi, žrtve trgovine ljudima, u skladu s obvezama koje Bosna i Hercegovina ima prema međunarodnim konvencijama;
- c) osoba čija su prava zaštićena odredbama Konvencije o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice djece, Konvencije o ostvarivanju alimentacijskih zahtjeva u inozemstvu, Konvencije o građanskom i sudskom postupku i Konvencije o olakšanju pristupa sudovima.

Članak 14.

(Zabrana diskriminacije)

Pravo na besplatnu pravnu pomoć pod uvjetima propisanim ovim zakonom imaju sve osobe bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi, u skladu sa Zakonom o zabrani diskriminacije.

DIO PETI - UVJETI I NAČIN OSTVARIVANJA BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

Članak 15.

(Uvjeti za ostvarivanje besplatne pravne pomoći)

- (1) Pravo na besplatnu pravnu pomoć na temelju statusa ostvaruje:
  - a) osoba koja prima socijalnu pomoć;
  - b) dijete u skladu s Konvencijom o pravima djeteta;
  - c) osoba kojoj je oduzeta poslovna sposobnost i duševno oboljela osoba;

- d) uživatelj mirovine koja je niža od prosječne plaće ostvarene na razini Bosne i Hercegovine;
  - e) osoba koja je nezaposlena i nema drugih redovitih primanja i prihoda;
  - f) žrtva nasilja u obitelji ili nasilja na temelju spola;
  - g) tražitelj azila, osoba pod supsidijarnom ili privremenom zaštitom, osoba u postupku protjerivanja, apatrid i žrtva trgovine ljudima.
- (2) Pravo na besplatnu pravnu pomoć ostvaruje i osoba lošeg imovnog stanja kada to utvrdi nadležno tijelo za pružanje besplatne pravne pomoći.

Članak 16.

(Utvrđivanje statusa osobe)

Status osobe iz članka 15. stavka (1) ovoga zakona dokazuje se odgovarajućim dokumentima nadležnih tijela.

Članak 17.

(Utvrđivanje lošeg imovnog stanja)

- (1) Osobom lošeg imovnog stanja smatra se osoba čija ukupna mjesečna redovita primanja i prihodi po članu kućanstva ne prelaze iznos od 40% prosječne mjesečne neto plaće isplaćene u prethodnoj fiskalnoj godini na razini Bosne i Hercegovine.
- (2) Pri utvrđivanju lošeg imovnog stanja uzet će se u obzir svi prihodi i primanja koja se ne smatraju prihodom, kao i primanja na koja podnositelj zahtjeva i članovi njegova obiteljskog kućanstva ne plaćaju porez i imovina koja je u vlasništvu podnositelja zahtjeva i članova njegova obiteljskog kućanstva, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.
- (3) Pri utvrđivanju podobnosti za besplatnu pravnu pomoć zbog lošeg imovnog stanja neće se uzimati u obzir prihod i imovina onih članova obiteljskog kućanstva koji su u postupku za koji je podnesen zahtjev za besplatnu pravnu pomoć protustranka podnositelju zahtjeva.

Članak 18.

(Primanja koja se smatraju prihodom)

- (1) Primanja koja se smatraju prihodom su primanja propisana zakonima o porezu na dohodak i zakonima o porezu na dobit, koje podnositelj zahtjeva i članovi njegova obiteljskog kućanstva primaju u razdoblju od šest mjeseci prije mjeseca u kojem je zahtjev podnesen.
- (2) Prihodima iz stavka (1) ovoga članka smatraju se i izvanredni prihodi i imovina koja uključuje nasljedstvo, darove, otpremnine, nagrade i druge prihode koje je primio podnositelj zahtjeva ili član njegova obiteljskog kućanstva barem jednom u razdoblju od šest mjeseci prije podnošenja zahtjeva.

Članak 19.

(Djelomična naknada troškova postupka)

Kada podnositelj zahtjeva ima na raspolaganju određena sredstva koja se mogu koristiti tijekom postupka, ali su nedostatna za plaćanje troškova postupka, a osobito troškova zastupanja, nadležno tijelo za pružanje besplatne pravne pomoći odredit će koje troškove postupka snosi nadležno tijelo, a koje podnositelj zahtjeva.

Članak 20.

(Kriterij očigledne neutemeljenosti)

- (1) Besplatna pravna pomoć neće se odobriti podnositelju zahtjeva ili će se otkazati ukoliko je odobrena u sljedećim slučajevima:
  - a) ako se iz samog zahtjeva, dokaza i činjenica na kojima se zasniva zahtjev očigledno može zaključiti da je takav zahtjev neutemeljen,
  - b) ako se radi o neopravdanom vođenju postupka,

- c) ako se radi o zlouporabi prava na besplatnu pravnu pomoć.

- (2) Smatrat će se da je riječ o neopravdanom vođenju postupka kada je podnositelj zahtjeva u očiglednom nerazmjeru sa stvarnim izgledom na uspjeh, kao i kada želi voditi postupak radi postizanja svrhe koja je suprotna načelima poštenja i morala.
- (3) Smatrat će se da je riječ o zlouporabi prava na besplatnu pravnu pomoć ako je podnositelj zahtjeva dao netočne podatke o ispunjavanju kriterija iz ovog zakona ili ako u slučaju promjene okolnosti tijekom vođenja postupka to nije prijavio nadležnom tijelu za pružanje besplatne pravne pomoći.

Članak 21.

(Zahtjev za besplatnu pravnu pomoć)

- (1) Zahtjev za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć u postupku koji se vodi pred tijelima i institucijama Bosne i Hercegovine podnosi se na propisanom obrascu Ureda.
- (2) Ured je dužan pružiti pravnu pomoć svakoj osobi koja je stekla pravo na besplatnu pravnu pomoć po zahtjevu podnesenom u skladu sa stavkom (1) ovog članka.

Članak 22.

(Kompletiranje zahtjeva)

- (1) Uz zahtjev za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć podnositelj prilaže dokaz o ispunjenosti uvjeta u skladu s ovim zakonom.
- (2) Podnositelj zahtjeva obvezno prilaže ovjerenu pisanu izjavu i izjavu punoljetnih članova njegova kućanstva o imovinom stanju, te izjavu o dopuštanju uvida u sve podatke o imovini i dohotku.
- (3) Za točnost podataka navedenih u zahtjevu i izjavama podnositelj odgovara materijalno i kazneno.
- (4) Osobe pod supsidijarnom ili privremenom zaštitom, izbjeglice, apatridi i žrtve trgovine ljudima uz zahtjev prilažu odgovarajuće dokumente nadležnog tijela kojim potvrđuju svoj status.

Članak 23.

(Provjera podataka)

- (1) Ured će, prema vlastitoj procjeni, provjeriti činjenice navedene u izjavi o imovinom stanju podnositelja zahtjeva, a obvezno kada na to ukažu Sud, Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine i drugo tijelo kaznenog progona, tijela uprave na državnoj razini, osoba koja vodi postupak, kao i osoba koja ima pravni interes.
- (2) Na zahtjev Ureda, nadležna tijela i pravne osobe dužni su dostaviti podatke kojima raspolažu ili činjenice o kojima vode evidenciju, navedene u izjavi o statusu ili imovinom stanju podnositelja zahtjeva.

Članak 24.

(Odobranje pravne pomoći)

- (1) Ured odlučuje o pravu na besplatnu pravnu pomoć prema odredbama ovoga zakona i podnositelju zahtjeva izdaje rješenje o odobrenju pravnoj pomoći.
- (2) Ako Ured utvrdi da podnositelj zahtjeva ne ispunjava uvjete za odobranje prava na besplatnu pravnu pomoć, donosi rješenje kojim se zahtjev odbija.
- (3) Protiv rješenja iz stavka (2) ovoga članka podnositelj zahtjeva u roku od osam dana od dana dostave rješenja može podnijeti žalbu ministru pravde, koji će odlučiti po žalbi najkasnije u roku od osam dana od dana primitka žalbe.
- (4) Protiv rješenja ministra pravde kojim je žalba odbijena može se pokrenuti upravni spor pred Sudom.
- (5) Odbijanje zahtjeva za pravnu pomoć, postupak po žalbi i odluka u upravnom sporu ne odgađaju rokove koji teku po

drugim postupcima, niti mogu biti osnova za tužbu za naknadu štete zbog nepružanja pravne pomoći.

- (6) Za postupke po izvanrednim pravnim lijekovima pred domaćim tijelima, za postupke pred Ustavnim sudom Bosne i Hercegovine, postupke pred Europskim sudom za ljudska prava i pred drugim međunarodnim tijelima za zaštitu ljudskih prava, na temelju zahtjeva stranke, donosi se posebno rješenje.

Članak 25.

(Oblici pružanja pravne pomoći)

- (1) Državni službenici Ureda imaju pravo, u skladu s odredbama ovoga zakona, pružiti svaki oblik pravne pomoći, osim zastupanja u kaznenim postupcima pred Sudom i u prekograničnim sporovima.
- (2) Pravo zastupanja u kaznenim postupcima pred Sudom i u prekograničnim sporovima imaju članovi odvjetničkih komora u Bosni i Hercegovini koji su na listi pružatelja besplatne pravne pomoći.
- (3) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, državni službenici Ureda te udruga i zaklada koji su registrirani za pružanje besplatne pravne pomoći imaju pravo zastupati u kaznenom postupku osobe oštećene kaznenim djelom isključivo s ciljem ostvarivanja imovinskopravnog zahtjeva.
- (4) Način prijave, vođenje i ažuriranje liste iz stavka (2) ovog članka uređuje se pravilnikom, koji donosi ministar pravde.
- (5) Pravo zastupanja u kaznenim postupcima provodi se u skladu sa Zakonom o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine.

Članak 26.

(Nalog)

- (1) Nakon što odobri besplatnu pravnu pomoć iz članka 25. stavka (2) ovoga zakona, Ured izdaje nalog kojim se određuju vrsta i oblik pravne pomoći koja se odobrava i u kojem navodi ime odvjetnika koji će pružiti pravnu pomoć.
- (2) Nakon pružanja pravne pomoći Uredu odvjetnik je dužan vratiti popunjen nalog, uz koji prilaže račune i dokaze za nastale troškove, te presliku sudske odluke, na temelju kojih će Ured obaviti kontrolu i obračun troškova.
- (3) Isplata ukupnih troškova izvršit će se nakon odobravanja ministra pravde.
- (4) Troškovi se obračunavaju po tarifi koju, na prijedlog ministra pravde, donosi Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

Članak 27.

(Angažiranje drugih osoba)

Pružatelji besplatne pravne pomoći u pojedinom postupku mogu angažirati ili zatražiti angažiranje vještaka, sudskih tumača i drugih osoba, kada je to potrebno, samo na temelju prethodnog odobrenja Ureda.

Članak 28.

(Rok valjanosti priznatog prava)

- (1) Pravo na odobrenu besplatnu pravnu pomoć vrijedi do pravomoćnog okončanja postupka, ako odobrena pravna pomoć nije ranije otkazana ili opozvana.
- (2) Pravo na odobrenu besplatnu pravnu pomoć prestaje:
  - a) smrću korisnika;
  - b) pružanjem usluge;
  - c) kada nadležno tijelo utvrdi da je korisnik dao netočne podatke na temelju kojih je priznato pravo;
  - d) kada se promijene okolnosti u vezi s uvjetima za priznavanje prava.
- (3) Ured donosi rješenje o prestanku prava na odobrenu besplatnu pravnu pomoć iz toč. a), c) i d) ovoga članka.

Članak 29.

(Povrat troškova postupka)

Kada je korisnik prava na besplatnu pravnu pomoć potpuno ili djelomično uspio u postupku i kad su mu dosuđeni troškovi postupka, dužan je, na zahtjev Ureda, vratiti u proračun iznos troškova ostvarenih na temelju odobrene besplatne pravne pomoći, o čemu se donosi posebno rješenje.

Članak 30.

(Povrat troškova za pruženu pravnu pomoć)

Kada se tijekom postupka utvrdi da su se financijske prilike korisnika ili članova njegova obiteljskog kućanstva bitno izmijenile, i to u slučajevima nasljedstva, dara, promjene posla, dobitka na igrama na sreću ili u sličnim slučajevima, tako da je on u mogućnosti potpuno ili djelomično vratiti nastale troškove, korisnik je dužan platiti troškove pružene pravne pomoći, o čemu Ured donosi posebno rješenje.

DIO ŠESTI - PRUŽATELJI BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

Članak 31.

(Pružatelji besplatne pravne pomoći)

- (1) Pružatelji besplatne pravne pomoći su, u skladu s ovim zakonom, državni službenici Ureda, odvjetnici koji su na listi pružatelja besplatne pravne pomoći i ovlašteni zaposlenici u udrugama i zakladama registriranim za pružanje besplatne pravne pomoći.
- (2) Pružatelji besplatne pravne pomoći iz stavka (1) ovoga članka poduzimaju radnje u postupku u kojem se pruža pravna pomoć i obvezni su pružiti pravnu pomoć pravodobno, kvalitetno i u skladu s pravilima struke i profesije.

Članak 32.

(Uvjeti zastupanja)

- (1) Pravo zastupanja korisnika besplatne pravne pomoći, u skladu s ovim zakonom i procesnim zakonima u Bosni i Hercegovini, imaju državni službenici Ureda, pod uvjetom da su diplomirani pravnici koji imaju položen pravosudni ispit i najmanje tri godine radnog iskustva na pravnim poslovima nakon položenog pravosudnog ispita.
- (2) Pravo zastupanja, u skladu s ovim zakonom, imaju odvjetnici koji su na listi pružatelja besplatne pravne pomoći i ovlašteni zaposlenici u udrugama i zakladama registriranim za pružanje besplatne pravne pomoći u skladu s procesnim zakonima u Bosni i Hercegovini.
- (3) Pravni zastupnici iz st. (1) i (2) ovoga članka dužni su obavijestiti stranku o poduzetim radnjama u postupku i svim drugim činjenicama bitnim za tijek i ishod konkretnog postupka.

Članak 33.

(Stručna obuka za pružatelje besplatne pravne pomoći)

Pružatelji besplatne pravne pomoći obvezni su usavršavati se i pohađati odgovarajuće edukacijske programe, u skladu s opisom posla, potrebama i uvjetima radnog mjesta na koje su raspoređeni.

DIO SEDMI - FINANCIRANJE PRUŽANJA BESPLATNE PRAVNE POMOĆI I EVIDENCIJA

Članak 34.

(Financiranje)

- (1) Sredstva za organiziranje i pružanje besplatne pravne pomoći putem Ureda osiguravaju se u proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine.
- (2) Udruge i zaklade koje su registrirane za pružanje besplatne pravne pomoći financiraju se u skladu sa zakonima o

udrugama i zakladama u Bosni i Hercegovini na temelju odobrenih projekata.

Članak 35.
(Evidencija)

- (1) Ured je dužan voditi evidenciju o pruženoj besplatnoj pravnoj pomoći.
- (2) Ministar pravde donijet će odgovarajuće akte kojima će detaljno propisati način vođenja i sadržaj evidencija iz stavka (1) ovoga članka.

DIO OSMI – KONTROLA KVALITETE

Članak 36.

(Nadzor nad savjesnim i stručnim pružanjem besplatne pravne pomoći)

- (1) Nadzor nad savjesnim i stručnim pružanjem besplatne pravne pomoći obavlja, po službenoj dužnosti, tijelo pred kojim se vodi postupak u kojem stranka ostvaruje pravo na pravnu pomoć.
- (2) Kada tijelo pred kojim se vodi postupak utvrdi da je pravna pomoć pružena nesavjesno ili nestručno, sastavit će o tome bilješku u spisu i upozorit će korisnika pravne pomoći na te okolnosti, te će upoznati ministra pravde.

Članak 37.

(Nesavjesno i nestručno pružanje pravne pomoći)

- (1) Pod nesavjesnim i nestručnim pružanjem besplatne pravne pomoći smatra se:
  - a) propuštanje određenih radnji ili rokova, poduzimanje radnji suprotno općim pravilima struke i profesije, uslijed kojih korisnik nije ostvario svoje pravo ili interes u kojem je pružena besplatna pravna pomoć;
  - b) naplaćivanje naknade za pruženu pravnu pomoć neposredno od korisnika ili ugovaranje plaćanja naknade s korisnikom.
- (2) Nesavjesno i nestručno pružanje pravne pomoći utvrđuje se kontrolom kvalitete pružanja pravne pomoći, u vrijeme dok se pravna pomoć pruža ili na temelju učinaka pružene pravne pomoći prema odredbama ovoga zakona.

Članak 38.

(Pokretanje postupka utvrđivanja odgovornosti pružatelja)

- (1) Ministarstvo pravde odredit će povjerenstvo koje će utvrditi okolnosti uslijed kojih je došlo do nesavjesnog, odnosno nestručnog pružanja pravne pomoći.
- (2) Povjerenstvo može zatražiti od pružatelja i korisnika besplatne pravne pomoći potrebna objašnjenja i dodatne informacije, a kada to ocijeni potrebnim, može pozvati pružatelja ili korisnika da daju izjavu o bitnim činjenicama.
- (3) Postupak kontrole pružanja besplatne pravne pomoći provodi se prema pravilima kojima je uređen upravni postupak.

Članak 39.

(Pravne posljedice stručnog nadzora)

- (1) U slučaju utvrđivanja odgovornosti za nesavjesno ili nestručno pružanje pravne pomoći, povjerenstvo podnosi izvješće ministru pravde.
- (2) Ako se na temelju izvješća povjerenstva utvrdi da je pravna pomoć nestručno i nesavjesno pružena, a za korisnika nije nastupila šteta, ministar pravde upozorit će pružatelja besplatne pravne pomoći.
- (3) Ako je utvrđeno nesavjesno ili nestručno pružanje pravne pomoći uslijed kojega je nastala šteta za korisnika, ministar pravde pokrenut će postupak utvrđivanja odgovornosti.

Članak 40.

(Pravne posljedice stručnog nadzora prema odvjetnicima)

- (1) Kada je besplatnu pravnu pomoć pružao odvjetnik, ministar pravde obavijestit će o nestručnom ili nesavjesnom

pružanju pravne pomoći odvjetničku komoru u koju je odvjetnik upisan.

- (2) Odgovornosti pružatelja iz stavka (1) ovoga članka za nesavjesno ili nestručno pružanje besplatne pravne pomoći mogu se utvrđivati u postupku pred tijelima nadležne odvjetničke komore u skladu s aktima komore.
- (3) Ministar pravde će za pružatelja besplatne pravne pomoći, bez obzira na odluku tijela nadležne odvjetničke komore, nakon dva upozorenja o nesavjesno ili nestručno pruženoj pravnoj pomoći odvjetnika, donijeti rješenje kojim će ga brisati s liste pružatelja pravne pomoći.
- (4) Odvjetnik pravne pomoći koji je zbog nesavjesno ili nestručno pružene pravne pomoći brisan s liste pružatelja pravne pomoći nema pravo na obračun troškova za poduzete pravne radnje pružanja pravne pomoći.

Članak 41.

(Pravo na žalbu)

- (1) Pružatelj može uložiti žalbu na rješenje ministra pravde o izrečenoj mjeri i rješenje o brisanju s liste pružatelja besplatne pravne pomoći Žalbenom vijeću pri Vijeću ministara Bosne i Hercegovine u roku od osam dana od dana primitka rješenja.
- (2) Rješenje Žalbenog vijeća je konačno u upravnom postupku, a protiv njega se može pokrenuti upravni spor pred Sudom.

Članak 42.

(Određivanje drugog pružatelja)

Kada je rešenjem ministra pravde utvrđeno nesavjesno ili nestručno pružanje besplatne pravne pomoći pružatelja, korisnik ima pravo na određivanje drugog pružatelja pravne pomoći bez odgode, sukladno ovom zakonu.

Članak 43.

(Nadzor nad provedbom Zakona)

Nadzor nad provedbom ovoga zakona provodi Ministarstvo pravde.

Članak 44.

(Izvješće o radu)

- (1) Ured je dužan dva puta godišnje dostaviti izvješće o radu ministru pravde.
- (2) Ministar pravde podnosi Vijeću ministara Bosne i Hercegovine godišnje izvješće o broju i vrsti zaprimljenih predmeta, broju i vrsti predmeta u kojima je pružena pravna pomoć u prethodnoj godini, trajanju pojedinih postupaka, o broju nezavršenih predmeta, te obračunatim i isplaćenim sredstvima za pravnu pomoć.

Članak 45.

(Međusobna suradnja)

U cilju praćenja kvalitete i transparentnosti ostvarivanja besplatne pravne pomoći u Bosni i Hercegovini, međusobno će surađivati nadležno tijelo uspostavljeno ovim zakonom i nadležna tijela uspostavljena zakonima entiteta, Brčko Distrikta i kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine.

DIO DEVETI – DODJELA BESPLATNE PRAVNE POMOĆI U PREKOGRANIČNIM SPOROVIMA

Članak 46.

(Besplatna pravna pomoć u prekograničnim sporovima)

- (1) Na korisnike iz članka 13. ovoga zakona pri dodjeljivanju besplatne pravne pomoći u prekograničnim sporovima primjenjivat će se odredbe ovoga zakona, a u skladu s međunarodnim propisima i obvezama Bosne i Hercegovine.
- (2) Ured ima isključivu nadležnost odlučivanja o dodjeli besplatne pravne pomoći iz stavka (1) ovoga članka.
- (3) Rješenjem kojim odlučuje o zahtjevu za besplatnu pravnu pomoć u prekograničnim sporovima Ured će odrediti pružatelja pravne pomoći s verificirane liste pružatelja iz

članka 25. st. (2) i (3) ovoga zakona, te način plaćanja nastalih troškova.

ДИО ДЕСЕТИ – ПРИЈЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Чланак 47.

(Rok za donošenje podzakonskih akata)

- (1) Pravilnik o obrascima koji se koriste u postupku odobravanja i pružanja besplatne pravne pomoći, i to: obrazac zahtjeva za ostvarivanje prava na pravnu pomoć, obrazac izjave o imovinom stanju, obrazac izjave o dopuštanju uvida u podatke o imovini, obrazac naloga i obrazac liste pružatelja pravne pomoći propisuje ministar pravde u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona.
- (2) Ministar pravde u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona pripremit će i dostaviti Vijeću ministara Bosne i Hercegovine na usvajanje tarifu za obračun troškova zastupanja, pravilnik o načinu prijave, vođenju i ažuriranju liste pružatelja besplatne pravne pomoći i pravilnik o načinu vođenja evidencije o izdanim nalozima.

Чланак 48.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01.02-02-1-1789/16

27. listopada 2016. godine

Sarajevo

Predsjedatelj

Zastupničkog doma

Parlamentarne skupštine BiH

Mladen Bosić, v. r.

Predsjedatelj

Doma naroda

Parlamentarne skupštine BiH

Safet Softić, v. r.

На основу члана IV 4. а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине на 35. сједници Представничког дома, одржаној 30. августа 2016. године, и на 23. сједници Дома народа, одржаној 27. октобра 2016. године, усвојила је

ЗАКОН

О ПРУЖАЊУ БЕСПЛАТНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ

ДИО ПРВИ - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет Закона)

Овим законом прописују се: облици остваривања бесплатне правне помоћи, субјекти за пружање и корисници бесплатне правне помоћи, услови и начин за остваривање, финансирање и контролу пружања бесплатне правне помоћи пред органима и институцијама Босне и Херцеговине, као и надзор над спровођењем овог закона.

Члан 2.

(Циљ Закона)

- (1) Циљ овог закона је да се сваком физичком лицу обезбиједи дјелотворан и једнак приступ правди у поступку пред органима и институцијама Босне и Херцеговине пред којима се остварују или штите појединачна права, обавезе и интереси.
- (2) Циљ Закона из става (1) овог члана остварује се успостављањем ефикасног и одрживог система бесплатне правне помоћи у Босни и Херцеговини.
- (3) Одредбе овог закона примјењују се и тумаче у складу с циљем из става (1) овог члана.

Члан 3.

(Бесплатна правна помоћ)

- (1) Бесплатна правна помоћ је облик остваривања права физичког лица на правично суђење и једнак приступ правди пред Судом Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Суд), органима управе и другим органима Босне и Херцеговине, а чији трошкови у потпуности или дјелимично падају на терет буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине.
- (2) Одобрена бесплатна правна помоћ може се укинути или ограничити само из разлога прописаних овим законом.
- (3) Остварено право на бесплатну правну помоћ је претпоставка за ослобађање од такси, о чему одлучује надлежни орган у складу са посебним законом.

Члан 4.

(Значења израза)

- (1) Поједини изрази који се користе у овом закону имају следећа значења:
  - а) право на бесплатну правну помоћ представља право физичког лица да уз испуњење одређених услова тражи и оствари бесплатну правну помоћ у складу са овим законом,
  - б) корисник бесплатне правне помоћи је физичко лице које користи неки од облика бесплатне правне помоћи, у складу са овим законом,
  - ц) пружалац бесплатне правне помоћи је физичко лице овим законом овлашћено да за одобрени облик бесплатне правне помоћи кориснику пружи стручну правну помоћ и које је одговорно за нестручно или несавјесно пружену правну помоћ,
  - д) субјекти пружања бесплатне правне помоћи су надлежни орган прописан овим законом, адвокати који су: чланови адвокатских комора у Босни и Херцеговини и удружења и фондациије регистровани за пружање бесплатне правне помоћи у складу с овим и другим законима којима је уређена ова област,
  - е) надлежни орган за пружање бесплатне правне помоћи је Канцеларија Министарства правде Босне и Херцеговине, која је овим законом установљена као орган за пружање бесплатне правне помоћи корисницима, у обиму и облицима утврђеним овим законом,
  - ф) облици остваривања бесплатне правне помоћи су радње и поступци којима се кориснику бесплатне правне помоћи омогућава заштита права на правично суђење и једнак приступ правди,
  - г) лице лошег имовинског стања је лице које, према свом општем имовинском стању и стању чланова свог породичног домаћинства, нема средстава да плати опуномоћеника и/или радње опуномоћеника, те трошкове поступка, без штете за нужно издржавање себе и своје породице,
  - х) чланови породичног домаћинства корисника бесплатне правне помоћи су лица која су као таква предвидјели породични закони Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине,
  - и) међународним конвенцијама сматрају се сви међународни акти који се односе на право појединца на правично суђење и једнак приступ правди, а које је Босна и Херцеговина ратификовала,

- j) прекогранични спорови су спорови које воде корисници правне помоћи у правним системима ван Босне и Херцеговине, а који су стекли право на бесплатну правну помоћ на основу овог закона и у складу са установљеним међународним обавезама Босне и Херцеговине за пружање правне помоћи ван њеног правног система.
- (2) Изрази који су, ради прегледности, дати у једном граматичком роду у овом закону, односе се и на мушкарце и на жене, без дискриминације.

Члан 5.

(Основни принципи система бесплатне правне помоћи)

Систем бесплатне правне помоћи заснива се на:

- а) једнакој доступности права на бесплатну правну помоћ свим лицима у складу с овим законом и законом о забрани дискриминације без обзира на лично својство пружалаца и корисника услуга,
- б) професионалном поступању пружаоца и поштовању достојанства корисника,
- ц) усмјерености ка потребама корисника услуга бесплатне правне помоћи и организовању система бесплатне правне помоћи у складу са утврђеним приоритетним потребама,
- д) подстицању општег правног информисања и савјетовања у систему бесплатне правне помоћи,
- е) подстицању мирног рјешавања спорова,
- ф) ефикасности, економичности и одрживости система бесплатне правне помоћи,
- г) унапређивању и коришћењу свих друштвених капацитета у пружању бесплатне правне помоћи,
- х) подстицању партнерства и координације у раду пружалаца бесплатне правне помоћи,
- и) јавности свих облика рада (управљање, руковођење, одлучивање) у систему бесплатне правне помоћи,
- ј) сталном праћењу потреба корисника,
- к) контроли и унапређивању квалитета услуга бесплатне правне помоћи,
- л) подстицању и усавршавању пружалаца бесплатне правне помоћи.

Члан 6.

(Минимум права)

Права утврђена овим законом представљају минимум права која се другим законима и прописима не могу умањивати.

ДИО ДРУГИ – КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ПРУЖАЊЕ БЕСПЛАТНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ ПРЕД ОРГАНИМА И ИНСТИТУЦИЈАМА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 7.

(Канцеларија за пружање бесплатне правне помоћи)

- (1) Надлежни орган за пружање бесплатне правне помоћи пред органима и институцијама Босне и Херцеговине у складу са овим законом је Канцеларија за пружање бесплатне правне помоћи Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Канцеларија).
- (2) Канцеларија је унутрашња организациона јединица у саставу Министарства правде Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Министарство правде).

Члан 8.

(Руковођење)

- (1) Министар правде Босне и Херцеговине (у даљем тексту: министар правде) одговоран је за руковођење Канцеларијом.

- (2) Министар правде обезбјеђује законито обављање послова Канцеларије.

- (3) За организацију рада, правилно и ефикасно обављање послова из надлежности Канцеларије задужен је државни службеник, који за свој рад и рад Канцеларије одговара министру правде.

Члан 9.

(Унутрашње уређење)

Број запослених и унутрашња организација и систематизација радних мјеста у Канцеларији утврђују се правилником који доноси министар правде, уз сагласност Савјета министара Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 10.

(Средства за рад)

Средства за рад Канцеларије обезбјеђују се у буџету Министарства правде.

ДИО ТРЕЋИ - ОБЛИЦИ ОСТВАРИВАЊА БЕСПЛАТНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ

Члан 11.

(Облици остваривања бесплатне правне помоћи)

- (1) Бесплатна правна помоћ остварује се као право на:
  - а) опште информације о правима и обавезама,
  - б) помоћ у попуњавању образаца,
  - ц) правне савјете,
  - д) правну помоћ при састављању свих врста поднесака,
  - е) заступање пред органима управе и управним институцијама и институцијама Босне и Херцеговине,
  - ф) заступање пред Судом,
  - г) састављање апелација,
  - х) правну помоћ у поступцима мирног рјешавања спора (медијација),
  - и) састављање поднесака који се достављају међународним органима за заштиту људских права.
- (2) Право на опште информације о правима и обавезама и помоћ у попуњавању образаца за остваривање права на бесплатну правну помоћ имају сва лица без обзира на то да ли испуњавају услове прописане чланом 15. овог закона.

Члан 12.

(Поступци у којима се пружа бесплатна правна помоћ)

- (1) Бесплатна правна помоћ пружа се корисницима бесплатне правне помоћи у поступцима у којима се остварују и штите њихова права и на закону засновани интереси.
- (2) Поступци из става (1) овог члана су:
  - а) управни поступак,
  - б) управни спор,
  - ц) парнични поступак,
  - д) извршни поступак,
  - е) кривични поступак у складу са законима о кривичном поступку.
- (3) У складу са одредбама овог закона корисници бесплатне правне помоћи остварују право и у поступцима по ванредним правним лијековима, поступцима пред Уставним судом Босне и Херцеговине и Европским судом за људска права, као и поступцима пред другим међународним органима за заштиту људских права, ако међународним уговором није другачије регулисано.

ДИО ЧЕТВРТИ – КОРИСНИЦИ БЕСПЛАТНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ**Члан 13.**

(Корисник бесплатне правне помоћи)

Корисник бесплатне правне помоћи може бити:

- а) држављанин Босне и Херцеговине и друго физичко лице које има боравиште на територији Босне и Херцеговине,
- б) физичко лице које се налази на територији Босне и Херцеговине под међународном заштитом у складу са међународним стандардом, а нарочито тражиоци азила, избјеглице, лице под супсидијарном или привременом заштитом, лице у поступку протјеривања, апатриди, жртве трговине људима, у складу са обавезама које Босна и Херцеговина има према међународним конвенцијама;
- ц) лице чија су права заштићена одредбама Конвенције о грађанскоправним аспектима међународне отмице дјете, Конвенције о остваривању алиментационих захтјева у иностранству, Конвенције о грађанском и судском поступку и Конвенције о олакшању приступа судовима.

Члан 14.

(Забрана дискриминације)

Право на бесплатну правну помоћ под условима прописаним овим законом имају сва лица без дискриминације по било којем основу, у складу са Законом о забрани дискриминације.

ДИО ПЕТИ - УСЛОВИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА БЕСПЛАТНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ**Члан 15.**

(Услови за остваривање бесплатне правне помоћи)

- (1) Право на бесплатну правну помоћ на основу статуса остварује:
  - а) лице које прима социјалну помоћ,
  - б) дијете у складу са Конвенцијом о правима дјетета,
  - ц) лице којем је одузета пословна способност и душевно обољело лице,
  - д) уживалац пензије која је нижа од просјечне плате остварене на нивоу Босне и Херцеговине,
  - е) лице које је незапослено и нема других редовних примања и прихода,
  - ф) жртва насиља у породици или насиља на основу пола,
  - г) тражилац азила, лице под супсидијарном или привременом заштитом, лице у поступку протјеривања, апатрид и жртва трговине људима.
- (2) Право на бесплатну правну помоћ остварује и лице лошег имовинског стања када то утврди надлежни орган за пружање бесплатне правне помоћи.

Члан 16.

(Утврђивање статуса лица)

Статус лица из члана 15. става (1) овог закона доказује се одговарајућим документима надлежних органа.

Члан 17.

(Утврђивање лошег имовинског стања)

- (1) Лицем лошег имовинског стања сматра се лице чија укупна мјесечна редовна примања и приходи по члану домаћинства не прелазе износ од 40% просјечне мјесечне нето плате исплаћене у претходној фискалној години на нивоу Босне и Херцеговине.

- (2) Приликом утврђивања лошег имовинског стања узете се у обзир сви приходи и примања која се не сматрају приходом, као и примања на која подносилац захтјева и чланови његовог породичног домаћинства не плаћају порез и имовина која је у власништву подносиоца захтјева и чланова његовог породичног домаћинства, ако овим законом није другачије одређено.
- (3) При утврђивању подобности за бесплатну правну помоћ због лошег имовинског стања неће се узимати у обзир приход и имовина оних чланова породичног домаћинства који су у поступку за који је поднесен захтјев за бесплатну правну помоћ противстранка подносиоцу захтјева.

Члан 18.

(Примања која се сматрају приходом)

- (1) Примања која се сматрају приходом су примања прописана законима о порезу на доходак и законима о порезу на добит, које подносилац захтјева и чланови његовог породичног домаћинства примају у периоду од шест мјесеци прије мјесеца у којем је захтјев поднесен.
- (2) Приходима из става (1) овог члана сматрају се и ванредни приходи и имовина која укључује наслеђство, поклоне, отпремнине, награде и друге приходе које је примио подносилац захтјева или члан његова породичног домаћинства барем једном у периоду од шест мјесеци прије подношења захтјева.

Члан 19.

(Дјелимична накнада трошкова поступка)

Када подносилац захтјева има на располагању одређена средства која се могу користити током поступка, али су недовољна за плаћање трошкова поступка, а нарочито трошкова заступања, надлежни орган за пружање бесплатне правне помоћи ће одредити које трошкове поступка сноси надлежни орган, а које подносилац захтјева.

Члан 20.

(Критеријум очигледне неоснованости)

- (1) Бесплатна правна помоћ неће бити одобрена подносиоцу захтјева или ће бити отказана ако је одобрена у следећим случајевима:
  - а) ако се из самог захтјева, доказа и чињеница на којима се заснива захтјев очигледно може закључити да је такав захтјев неоснован,
  - б) ако се ради о неоправданом вођењу поступка,
  - ц) ако се ради о злоупотреби права на бесплатну правну помоћ.
- (2) Сматраће се да је ријеч о неоправданом вођењу поступка када је подносилац захтјева у очигледном неразмјеру са стварним изгледом за успех, као и када жели водити поступак ради постизања сврхе која је супротна принципима поштења и морала.
- (3) Сматраће се да је ријеч о злоупотреби права на бесплатну правну помоћ ако је подносилац захтјева дао нетачне податке о испуњавању критеријума из овог закона или ако у случају промијењених околности у току вођења поступка то није пријавио надлежном органу за пружање бесплатне правне помоћи.

Члан 21.

(Захтјев за бесплатну правну помоћ)

- (1) Захтјев за остваривање права на бесплатну правну помоћ у поступку који се води пред органима и институцијама Босне и Херцеговине подноси се на прописаном обрасцу Канцеларије.
- (2) Канцеларија је дужна да пружи правну помоћ сваком лицу које је стекло право на бесплатну правну помоћ по захтјеву поднесеном у складу са ставом (1) овог члана.

Члан 22.

(Комплетирање захтјева)

- (1) Уз захтјев за остваривање права на бесплатну правну помоћ подносилац прилаже доказ о испуњености услова у складу са овим законом.
- (2) Подносилац захтјева обавезно прилаже овјерену писану изјаву и изјаву пунољетних чланова његовог домаћинства о имовинском стању, те изјаве о допуштању увида у све податке о имовини и дохотку.
- (3) За тачност података наведених у захтјеву и изјавама подносилац одговара материјално и кривично.
- (4) Лица под супсидијарном или привременом заштитом, избјеглице, апатриди и жртве трговине људима уз захтјев прилажу одговарајуће документе надлежног органа којим потврђују свој статус.

Члан 23.

(Провјера података)

- (1) Канцеларија ће према сопственој процјени провјерити чињенице наведене у изјави о имовинском стању подносиоца захтјева, а обавезно када на то укажу Суд, Тужилаштво Босне и Херцеговине и други органи гоњења, органи управе на државном нивоу, лице које води поступак, као и лице које има правни интерес.
- (2) На захтјев Канцеларије, надлежни органи и правна лица дужни су да доставе податке којим располажу или чињенице о којима воде евиденцију, наведене у изјави о статусу или имовинском стању подносиоца захтјева.

Члан 24.

(Одобравање правне помоћи)

- (1) Канцеларија одлучује о праву на бесплатну правну помоћ по одредбама овог закона и подносиоцу захтјева издаје рјешење о одобреној правној помоћи.
- (2) Ако Канцеларија утврди да подносилац захтјева не испуњава услове за одобравање права на бесплатну правну помоћ, доноси рјешење којим се захтјев одбија.
- (3) Против рјешења из става (2) овог члана подносилац захтјева може у року од осам дана од дана доставе рјешења поднијети жалбу министру правде, који ће по жалби одлучити најкасније у року од осам дана од дана пријема жалбе.
- (4) Против рјешења министра правде којим је жалба одбијена може се покренути управни спор пред Судом.
- (5) Одбијање захтјева за правну помоћ, поступак по жалби и одлука у управном спору не одгађају рокове који теку по другим поступцима, нити могу бити основа за тужбу за накнаду штете због непружања правне помоћи.
- (6) За поступке по ванредним правним лијековима пред домаћим органима, за поступке пред Уставним судом Босне и Херцеговине, поступке пред Европским судом за људска права и пред другим међународним органима за заштиту људских права, на основу захтјева странке доноси се посебно рјешење.

Члан 25.

(Облици пружања правне помоћи)

- (1) Државни службеници Канцеларије имају право да у складу с одредбама овог закона пруже сваки облик правне помоћи, осим заступања у кривичним поступцима пред Судом и у прекограничним споровима.
- (2) Право заступања у кривичним поступцима пред Судом и у прекограничним споровима имају чланови адвокатских комора у Босни и Херцеговини који су на листи пружалаца бесплатне правне помоћи.
- (3) Изузетно од става (1) овог члана, државни службеници Канцеларије те удружења и фондација који су

регистровани за пружање бесплатне правне помоћи имају право да заступају у кривичном поступку лица оштећена кривичним дјелом искључиво с циљем остваривања имовинскоправног захтјева.

- (4) Начин пријаве, вођење и ажурирање листе из става (2) овог члана уређују се правилником, који доноси министар правде.
- (5) Право заступања у кривичним поступцима врши се у складу са Законом о кривичном поступку Босне и Херцеговине.

Члан 26.

(Налог)

- (1) Након што одобри бесплатну правну помоћ из члана 25. става (2) овог закона, Канцеларија издаје налог којим се одређују врста и облик правне помоћи која се одобрава и у којем наводи име адвоката који ће пружити правну помоћ.
- (2) Адвокат је дужан да након пружене правне помоћи Канцеларији врати попуњен налог, уз који прилаже рачуне и доказе за настале трошкове, те копију судске одлуке, на основу којих ће Канцеларија извршити контролу и обрачун трошкова.
- (3) Укупни трошкови исплатиће се након одобрења министра правде.
- (4) Трошкови се обрачунавају по тарифи, коју на приједлог министра правде доноси Савјет министара Босне и Херцеговине.

Члан 27.

(Ангажовање других лица)

Пружаоци бесплатне правне помоћи могу у поједином поступку ангажовати или затражити ангажовање вјештака, судских тумача и других лица, када је то неопходно, само на основу претходног одобрења Канцеларије.

Члан 28.

(Рок важења признатог права)

- (1) Право на одобрену бесплатну правну помоћ важи до правоснажног окончања поступка, ако одобрена правна помоћ раније није отказана или опозвана.
- (2) Право на одобрену бесплатну правну помоћ престаје:
  - а) смрћу корисника,
  - б) извршењем услуге,
  - ц) када надлежни орган утврди да је корисник дао нетачне податке на основу којих је признато право,
  - д) када се промијене околности у вези са условима за признавање права.
- (3) Канцеларија доноси рјешење о престанку права на одобрену бесплатну правну помоћ из тачака а), ц) и д) овог члана.

Члан 29.

(Поврат трошкова поступка)

Када је корисник права на бесплатну правну помоћ потпуно или дјелимично успио у поступку и досуђени су му трошкови поступка, дужан је да на захтјев Канцеларије врати у буџет износ трошкова остварених по основу одобрене бесплатне правне помоћи, о чему се доноси посебно рјешење.

Члан 30.

(Поврат трошкова за пружену правну помоћ)

Када се у току поступка утврди да су се финансијске прилике корисника или чланова његовог породичног домаћинства битно измијениле, и то у случајевима наслједства, поклона, промјене посла, добитка на играма на срећу или сличним случајевима, тако да је у могућности да

потпуно или дјелимично врати настале трошкове, корисник је дужан да плати трошкове пружене правне помоћи, о чему Канцеларија доноси посебно рјешење.

ДИО ШЕСТИ - ПРУЖАОЦИ БЕСПЛАТНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ

Члан 31.

(Пружаоци бесплатне правне помоћи)

- (1) Пружаоци бесплатне правне помоћи, у складу са овим законом, јесу државни службеници Канцеларије, адвокати који су на листи пружалаца бесплатне правне помоћи и овлашћени запосленици у удружењима и фондацијама регистрованим за пружање бесплатне правне помоћи.
- (2) Пружаоци бесплатне правне помоћи из става (1) овог члана предузимају радње у поступку у којем се пружа правна помоћ и обавезни су да правну помоћ пруже благовремено, квалитетно и у складу са правилима струке и професије.

Члан 32.

(Услови заступања)

- (1) Право заступања корисника бесплатне правне помоћи у складу са овим законом и процесним законима у Босни и Херцеговини имају државни службеници Канцеларије под условом да су дипломирани правници који имају положен правосудни испит и најмање три године радног искуства на правним пословима након положеног правосудног испита.
- (2) Право заступања у складу са овим законом имају адвокати који су на листи пружалаца бесплатне правне помоћи и овлашћени запосленици у удружењима и фондацијама регистрованим за пружање бесплатне правне помоћи, у складу са процесним законима у Босни и Херцеговини.
- (3) Правни заступници из ст. (1) и (2) овог члана дужни су да информишу странку о предузетим радњама у поступку и о свим другим чињеницама релевантним за ток и исход конкретног поступка.

Члан 33.

(Стручна обука за пружаоце бесплатне правне помоћи)

Пружаоци бесплатне правне помоћи обавезни су да се усавршавају и похађају одговарајуће програме едукације, у складу са описом посла, потребама и условима радног мјеста на које су распоређени.

ДИО СЕДМИ - ФИНАНСИРАЊЕ ПРУЖАЊА БЕСПЛАТНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ И ЕВИДЕНЦИЈА

Члан 34.

(Финансирање)

- (1) Средства за организовање и пружање бесплатне правне помоћи путем Канцеларије обезбјеђују се у буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине.
- (2) Удружења и фондације који су регистровани за пружање бесплатне правне помоћи финансирају се у складу са законима о удружењима и фондацијама у Босни и Херцеговини на основу одобрених пројеката.

Члан 35.

(Евиденција)

- (1) О пруженој бесплатној правној помоћи Канцеларија је дужна да води евиденцију.
- (2) Министар правде ће донијети одговарајуће акте којима ће се детаљно регулисати начин вођења и садржај евиденција из става (1) овог члана.

ДИО ОСМИ – КОНТРОЛА КВАЛИТЕТА

Члан 36.

(Надзор над савјесним и стручним пружањем бесплатне правне помоћи)

- (1) Надзор над савјесним и стручним пружањем бесплатне правне помоћи обавља, по службеној дужности, орган пред којим се води поступак у којем странка остварује право на правну помоћ.
- (2) Када орган пред којим се води поступак утврди да је правна помоћ пружена несавјесно или нестручно, саставиће о томе билешку у спису и упозориће корисника правне помоћи на те околности, те ће упознати министра правде.

Члан 37.

(Несавјесно и нестручно пружање правне помоћи)

- (1) Под несавјесним и нестручним пружањем бесплатне правне помоћи сматра се:
  - a) пропуштање одређених радњи или рокова, предузимање радњи супротно општим правилима струке и професије, услед којих корисник није остварио своје право или интерес у којем је пружена бесплатна правна помоћ;
  - b) наплаћивање накнаде за пружену правну помоћ непосредно од корисника или уговарање плаћања накнаде са корисником.
- (2) Несавјесно и нестручно пружање правне помоћи утврђује се кроз контролу квалитета пружања правне помоћи, у вријеме док се правна помоћ пружа или на основу ефеката пружене правне помоћи по одредбама овог закона.

Члан 38.

(Покретање поступка за утврђивање одговорности пружалаца)

- (1) Министарство правде одредиће комисију која ће утврдити околности услед којих је дошло до несавјесног, односно нестручног пружања правне помоћи.
- (2) Комисија може од пружаоца и корисника бесплатне правне помоћи затражити потребна објашњења и додатне информације, а када оцијени да је потребно, може позвати пружаоца или корисника да дају изјаву о битним чињеницама.
- (3) Поступак контроле пружања бесплатне правне помоћи спроводи се по правилима којим је уређен управни поступак.

Члан 39.

(Правне посљедице стручног надзора)

- (1) У случају утврђивања одговорности за несавјесно или нестручно пружање правне помоћи, комисија подноси извјештај министру правде.
- (2) Ако се на основу извјештаја комисије утврди да је правна помоћ пружена нестручно и несавјесно, а ако није за корисника наступила штета, министар правде ће пружаоца бесплатне правне помоћи упозорити.
- (3) Ако је утврђено несавјесно или нестручно пружање правне помоћи, услед којег је настала штета за корисника, министар правде ће покренути поступак утврђивања одговорности.

Члан 40.

(Правне посљедице стручног надзора према адвокатима)

- (1) Када је бесплатну правну помоћ пружао адвокат, министар правде ће о нестручном или несавјесном пружању правне помоћи обавијестити адвокатску комору у коју је адвокат уписан.

- (2) Одговорности пружаоца из става (1) овог члана за несавјесно или нестручно пружање бесплатне правне помоћи могу се утврђивати у поступку пред органима надлежне адвокатске коморе у складу с актима коморе.
- (3) Министар правде ће за пружаоца бесплатне правне помоћи, без обзира на одлуку органа надлежне адвокатске коморе, након два упозорења о несавјесно или нестручно пруженој правној помоћи адвоката, донијети рјешење којим ће га брисати са листе пружалаца правне помоћи.
- (4) Адвокат правне помоћи који је због несавјесно или нестручно пружене правне помоћи брисан са листе пружалаца правне помоћи нема право на обрачун трошкова за предузете правне радње пружања правне помоћи.

Члан 41.

(Право на жалбу)

- (1) На рјешење министра правде о изреченој мјери и рјешење о брисању са листе пружалаца бесплатне правне помоћи, пружалац може изјавити жалбу Жалбеном савјету при Савјету министара Босне и Херцеговине у року од осам дана од дана пријема решења.
- (2) Рјешење Жалбеног савјета је коначно у управном поступку, а против њега се може покренути управни спор пред Судом.

Члан 42.

(Одређивање другог пружаоца)

Када је рјешењем министра правде утврђено несавјесно или нестручно пружање бесплатне правне помоћи пружаоца, корисник има право на одређивање другог пружаоца правне помоћи, без одгађања, у складу са овим законом.

Члан 43.

(Надзор над спровођењем закона)

Надзор над спровођењем овог закона врши Министарство правде.

Члан 44.

(Извјештај о раду)

- (1) Канцеларија је дужна да два пута годишње достави извјештај о раду министру правде.
- (2) Годишњи извјештај о броју и врсти заprimљених предмета, броју и врсти предмета у којима је пружена правна помоћ у претходној години, трајању појединих поступака, о броју незавршених предмета, те обрачунатим и исплаћеним средствима за правну помоћ, министар правде подноси Савјету министара Босне и Херцеговине.

Члан 45.

(Међусобна сарадња)

С циљем праћења квалитета и транспарентности остваривања бесплатне правне помоћи у Босни и Херцеговини, међусобно ће сарађивати надлежни орган установљен овим законом и надлежни органи установљени законима ентитета, Брчко Дистрикта и кантона у Федерацији Босне и Херцеговине.

ДИО ДЕВЕТИ – ДОДЈЕЉИВАЊЕ БЕСПЛАТНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ У ПРЕКОГРАНИЧНИМ СПОРОВИМА

Члан 46.

(Бесплатна правна помоћ у прекограничним споровима)

- (1) На кориснике из члана 13. овог закона при додјеливању бесплатне правне помоћи у прекограничним споровима примјењиваће се одредбе

овог закона, а у складу са међународним прописима и обавезама Босне и Херцеговине.

- (2) Канцеларија има искључиву надлежност да одлучује о додјели бесплатне правне помоћи из става (1) овог члана.
- (3) У рјешењу којим одлучује о захтјеву за бесплатну правну помоћ у прекограничним споровима, Канцеларија ће одредити пружаоца правне помоћи са верификоване листе пружалаца из члана 25. ст. (2) и (3) овог закона, те начин плаћања насталих трошкова.

ДИО ДЕСЕТИ – ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 47.

(Рок за доношење подзаконских аката)

- (1) Правилник о обрасцима који се употребљавају у поступку одобравања и пружања бесплатне правне помоћи, и то: образац захтјева за остваривање права на правну помоћ, образац изјаве о имовинском стању, образац изјаве о допуштању увида у податке о имовини, образац налога и образац листе пружалаца правне помоћи прописује министар правде у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.
- (2) Министар правде ће у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона припремити и доставити Савјету министара Босне и Херцеговине на усвајање тарифу за обрачун трошкова заступања, правилник о начину пријаве, вођењу и ажурирању листе пружалаца бесплатне правне помоћи и правилник о начину вођења евиденције о издатим налозима.

Члан 48.

(Ступање на снагу)

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01,02-02-1-1789/16

27. октобра 2016. године

Сарајево

Председавајући
Представничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ

Младен Босић, с. р.

Председавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине
БиХ

Сафет Софтић, с. р.

Na osnovu člana IV. 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 35. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 30. augusta 2016. godine, i na 23. sjednici Doma naroda, održanoj 27. oktobra 2016. godine, usvojila je

ZAKON

O PRUŽANJU BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

ДИО ПРВИ - ОПЋЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет Закона)

Ovim zakonom propisuju se: oblici ostvarivanja besplatne pravne pomoći, subjekti za pružanje i korisnici besplatne pravne pomoći, uslovi i način za ostvarivanje, finansiranje i kontrolu pružanja besplatne pravne pomoći pred organima i institucijama Bosne i Hercegovine, kao i nadzor nad provođenjem ovog zakona.

Члан 2.

(Циљ Закона)

- (1) Циљ овог закона је да се сваком физичком лицу осигура дјелотворан и једнак приступ правди у поступку пред

organima i institucijama Bosne i Hercegovine pred kojima se ostvaruju ili štite pojedinačna prava, obaveze i interesi.

- (2) Cilj Zakona iz stava (1) ovog člana provodi se uspostavljanjem efikasnog i održivog sistema besplatne pravne pomoći u Bosni i Hercegovini.
- (3) Odredbe ovog zakona primjenjuju se i tumače u skladu s ciljem iz stava (1) ovog člana.

Član 3.

(Besplatna pravna pomoć)

- (1) Besplatna pravna pomoć je oblik ostvarivanja prava fizičkog lica na pravično suđenje i jednak pristup pravdi pred Sudom Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Sud), organima uprave i drugim organima Bosne i Hercegovine, a čiji troškovi u cijelosti ili djelimično padaju na teret budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine.
- (2) Odobrena besplatna pravna pomoć može se ukinuti ili ograničiti samo iz razloga propisanih ovim zakonom.
- (3) Ostvareno pravo na besplatnu pravnu pomoć je pretpostavka za oslobođanje od taksi, o čemu odlučuje nadležni organ u skladu s posebnim zakonom.

Član 4.

(Značenja izraza)

- (1) Pojedini izrazi koji se koriste u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:
  - a) pravo na besplatnu pravnu pomoć predstavlja pravo fizičkog lica da uz ispunjenje određenih uslova traži i ostvari besplatnu pravnu pomoć u skladu s ovim zakonom,
  - b) korisnik besplatne pravne pomoći je fizičko lice koje koristi neki od oblika besplatne pravne pomoći, u skladu s ovim zakonom,
  - c) pružalac besplatne pravne pomoći je fizičko lice ovim zakonom ovlašteno da za odobreni oblik besplatne pravne pomoći korisniku pruži stručnu pravnu pomoć i koje je odgovorno za nestručno ili nesavjesno pruženu pravnu pomoć,
  - d) subjekti pružanja besplatne pravne pomoći su: nadležni organ propisan ovim zakonom, advokati koji su članovi advokatskih komora u Bosni i Hercegovini i udruženja i fondacije registrirani za pružanje besplatne pravne pomoći, u skladu s ovim i drugim zakonima kojima je uređena ova oblast,
  - e) nadležni organ za pružanje besplatne pravne pomoći je Ured Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine, koji je ovim zakonom ustanovljen kao organ za pružanje besplatne pravne pomoći korisnicima, u obimu i oblicima utvrđenim ovim zakonom,
  - f) oblici ostvarivanja besplatne pravne pomoći su radnje i postupci kojima se korisniku besplatne pravne pomoći omogućuje zaštita prava na pravično suđenje i jednak pristup pravdi,
  - g) lice lošeg imovinskog stanja je lice koje, prema svom općem imovinskom stanju i stanju članova svog porodičnog domaćinstva, nema sredstava da plati opunomoćenika i/ili radnje opunomoćenika, te troškove postupka, bez štete za nužno izdržavanje sebe i svoje porodice,
  - h) članovi porodičnog domaćinstva korisnika besplatne pravne pomoći su lica koja su kao takva predvidjeli porodični zakoni Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine,
  - i) međunarodne konvencije su svi međunarodni akti koji se odnose na pravo pojedinca na pravično suđenje i

jednak pristup pravdi, a koje je Bosna i Hercegovina ratificirala,

- j) prekogranični sporovi su sporovi koje vode korisnici pravne pomoći u pravnim sistemima van Bosne i Hercegovine, a koji su stekli pravo na besplatnu pravnu pomoć na osnovu ovog zakona i u skladu sa ustanovljenim međunarodnim obavezama Bosne i Hercegovine za pružanje pravne pomoći van njenog pravnog sistema.
- (2) Izrazi koji su, radi preglednosti, dati u jednom gramatičkom rodu u ovom zakonu, bez diskriminacije odnose se i na muškarce i na žene.

Član 5.

(Osnovni principi sistema besplatne pravne pomoći)

Sistem besplatne pravne pomoći zasniva se na:

- a) jednakoj dostupnosti prava na besplatnu pravnu pomoć svim licima, u skladu s ovim zakonom i zakonom o zabrani diskriminacije, bez obzira na lično svojstvo pružalaca i korisnika usluga,
- b) profesionalnom postupanju pružaoca i poštivanju dostojanstva korisnika,
- c) usmjerenosti k potrebama korisnika usluga besplatne pravne pomoći i organiziranju sistema besplatne pravne pomoći, u skladu s utvrđenim prioritarnim potrebama,
- d) podsticanju općeg pravnog informiranja i savjetovanja u sistemu besplatne pravne pomoći,
- e) podsticanju mirnog rješavanja sporova,
- f) efikasnosti, ekonomičnosti i održivosti sistema besplatne pravne pomoći,
- g) unapređivanju i korištenju svih društvenih kapaciteta u pružanju besplatne pravne pomoći,
- h) podsticanju partnerstva i koordinacije u radu pružalaca besplatne pravne pomoći,
- i) javnosti svih oblika rada (upravljanje, rukovođenje, odlučivanje) u sistemu besplatne pravne pomoći,
- j) stalnom praćenju potreba korisnika,
- k) kontroli i unapređivanju kvaliteta usluga besplatne pravne pomoći,
- l) podsticanju i usavršavanju pružalaca besplatne pravne pomoći.

Član 6.

(Minimum prava)

Prava utvrđena ovim zakonom predstavljaju minimum prava koja se drugim zakonima i propisima ne mogu umanjivati.

DIO DRUGI – URED ZA PRUŽANJE BESPLATNE PRAVNE POMOĆI PRED ORGANIMA I INSTITUCIJAMA BOSNE I HERCEGOVINE

Član 7.

(Ured za pružanje besplatne pravne pomoći)

- (1) Nadležni organ za pružanje besplatne pravne pomoći pred organima i institucijama Bosne i Hercegovine je, u skladu s ovim zakonom, Ured za pružanje besplatne pravne pomoći Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured).
- (2) Ured je unutrašnja organizaciona jedinica u sastavu Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo pravde).

Član 8.

(Rukovođenje)

- (1) Ministar pravde Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: ministar pravde) odgovoran je za rukovođenje Uredom.
- (2) Ministar pravde osigurava zakonito vršenje poslova Ureda.

- (3) Za organizaciju rada, pravilno i efikasno obavljanje poslova iz nadležnosti Ureda zadužen je državni službenik koji za svoj rad i rad Ureda odgovara ministru pravde.

Član 9.

(Unutrašnje uređenje)

Broj zaposlenih i unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta u Uredu utvrđuju se pravilnikom koji donosi ministar pravde, uz saglasnost Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 10.

(Sredstva za rad)

Sredstva za rad Ureda osiguravaju se u budžetu Ministarstva pravde.

DIO TREĆI - OBLICI OSTVARIVANJA BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

Član 11.

(Oblici ostvarivanja besplatne pravne pomoći)

- (1) Besplatna pravna pomoć ostvaruje se kao pravo na:
- opće informacije o pravima i obavezama,
  - pomoć u popunjavanju obrazaca,
  - pravne savjete,
  - pravnu pomoć pri sastavljanju svih vrsta podnesaka,
  - zastupanje pred organima uprave i upravnim organizacijama i institucijama Bosne i Hercegovine,
  - zastupanje pred Sudom,
  - sastavljanje apelacija,
  - pravnu pomoć u postupcima mirnog rješavanja spora (medijacija),
  - sastavljanje podnesaka koji se dostavljaju međunarodnim organima za zaštitu ljudskih prava.
- (2) Pravo na opće informacije o pravima i obavezama i pomoć u popunjavanju obrazaca za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć imaju sva lica bez obzira na to da li ispunjavaju uslove propisane članom 15. ovog zakona.

Član 12.

(Postupci u kojima se pruža besplatna pravna pomoć)

- (1) Besplatna pravna pomoć pruža se korisnicima besplatne pravne pomoći u postupcima u kojima se ostvaruju i štite njihova prava i na zakonu zasnovani interesi.
- (2) Postupci iz stava (1) ovog člana su:
- upravni postupak,
  - upravni spor,
  - parnični postupak,
  - izvršni postupak,
  - krivični postupak u skladu sa zakonima o krivičnom postupku.
- (3) U skladu s odredbama ovog zakona, korisnici besplatne pravne pomoći ostvaruju pravo i u postupcima po vanrednim pravnim lijekovima, postupcima pred Ustavnim sudom Bosne i Hercegovine i Evropskim sudom za ljudska prava, kao i postupcima pred drugim međunarodnim organima za zaštitu ljudskih prava, ako međunarodnim ugovorom nije drugačije regulirano.

DIO ČETVRTI – KORISNICI BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

Član 13.

(Korisnik besplatne pravne pomoći)

Korisnik besplatne pravne pomoći može biti:

- državljanin Bosne i Hercegovine i drugo fizičko lice koje ima boravište na teritoriji Bosne i Hercegovine,
- fizičko lice koje je na teritoriji Bosne i Hercegovine pod međunarodnom zaštitom, u skladu s međunarodnim standardom, a posebno tražioci azila,

izbjeglice, lice pod supsidijarnom ili privremenom zaštitom, lice u postupku protjerivanja, apatridi, žrtve trgovine ljudima, u skladu s obavezama koje Bosna i Hercegovina ima prema međunarodnim konvencijama;

- lice čija su prava zaštićena odredbama Konvencije o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice djece, Konvencije o ostvarivanju alimentacionih zahtjeva u inozemstvu, Konvencije o građanskom i sudskom postupku i Konvencije o olakšanju pristupa sudovima.

Član 14.

(Zabrana diskriminacije)

Pravo na besplatnu pravnu pomoć pod uslovima propisanim ovim zakonom imaju sva lica bez diskriminacije po bilo kojem osnovu, u skladu sa Zakonom o zabrani diskriminacije.

DIO PETI - USLOVI I NAČIN OSTVARIVANJA BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

Član 15.

(Uslovi za ostvarivanje besplatne pravne pomoći)

- (1) Pravo na besplatnu pravnu pomoć na osnovu statusa ostvaruje:
- lice koje prima socijalnu pomoć,
  - dijete u skladu s Konvencijom o pravima djeteta,
  - lice kojem je oduzeta poslovna sposobnost i duševno oboljelo lice,
  - uživalac penzije koja je niža od prosječne plaće ostvarene na nivou Bosne i Hercegovine,
  - lice koje je nezaposleno i nema drugih redovnih primanja i prihoda,
  - žrtva nasilja u porodici ili nasilja na osnovu spola,
  - tražilac azila, lice pod supsidijarnom ili privremenom zaštitom, lice u postupku protjerivanja, apatrid i žrtva trgovine ljudima.
- (2) Pravo na besplatnu pravnu pomoć ostvaruje i lice lošeg imovinskog stanja kada to utvrdi nadležni organ za pružanje besplatne pravne pomoći.

Član 16.

(Utvrđivanje statusa lica)

Status lica iz člana 15. stav (1) ovog zakona dokazuje se odgovarajućim dokumentima nadležnih organa.

Član 17.

(Utvrđivanje lošeg imovinskog stanja)

- (1) Licem lošeg imovinskog stanja smatra se lice čija ukupna mjesečna redovna primanja i prihodi po članu domaćinstva ne prelaze iznos od 40% prosječne mjesečne neto plaće isplaćene u prethodnoj fiskalnoj godini na nivou Bosne i Hercegovine.
- (2) Prilikom utvrđivanja lošeg imovinskog stanja uzet će se u obzir svi prihodi i primanja koja se ne smatraju prihodom, kao i primanja na koja podnosilac zahtjeva i članovi njegovog porodičnog domaćinstva ne plaćaju porez i imovina koja je u vlasništvu podnosioca zahtjeva i članova njegovog porodičnog domaćinstva, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (3) Prilikom utvrđivanja podobnosti za besplatnu pravnu pomoć zbog lošeg imovinskog stanja neće se uzimati u obzir prihod i imovina onih članova porodičnog domaćinstva koji su u postupku za koji je podnesen zahtjev za besplatnu pravnu pomoć protustranka podnosiocu zahtjeva.

Član 18.

(Primanja koja se smatraju prihodom)

- (1) Primanja koja se smatraju prihodom su primanja propisana zakonima o porezu na dohodak i zakonima o porezu na dobit, koje podnosioc zahtjeva i članovi njegovog porodičnog domaćinstva primaju u periodu od šest mjeseci prije mjeseca u kojem je zahtjev podnesen.
- (2) Prihodima iz stava (1) ovog člana smatraju se i vanredni prihodi i imovina koja uključuje nasljedstvo, darove, otpremnine, nagrade i druge prihode koje je primio podnosioc zahtjeva ili član njegovog porodičnog domaćinstva barem jednom u periodu od šest mjeseci prije podnošenja zahtjeva.

Član 19.

(Djelimična naknada troškova postupka)

Kada podnosioc zahtjeva ima na raspolaganju određena sredstva koja se mogu koristiti tokom postupka, ali nisu dovoljna za plaćanje troškova postupka, a posebno troškova zastupanja, nadležni organ za pružanje besplatne pravne pomoći odredit će koje troškove postupka snosi nadležni organ, a koje podnosioc zahtjeva.

Član 20.

(Kriterij očigledne neosnovanosti)

- (1) Besplatna pravna pomoć neće se odobriti podnosiocu zahtjeva ili će se otkazati ukoliko je odobrena u sljedećim slučajevima:
  - a) ako se iz samog zahtjeva, dokaza i činjenica na kojima se zasniva zahtjev očigledno može zaključiti da je takav zahtjev neosnovan,
  - b) ako je riječ o neopravdanom vođenju postupka,
  - c) ako je riječ o zloupotrebi prava na besplatnu pravnu pomoć.
- (2) Smatrat će se da je riječ o neopravdanom vođenju postupka kada je podnosioc zahtjeva u očiglednom nesrazmjeru sa stvarnim izgledom na uspjeh, kao i kada želi voditi postupak radi postizanja svrhe koja je suprotna principima poštenja i morala.
- (3) Smatrat će se da je riječ o zloupotrebi prava na besplatnu pravnu pomoć ako je podnosioc zahtjeva dao netačne podatke o ispunjavanju kriterija iz ovog zakona ili ako u slučaju promijenjenih okolnosti u toku vođenja postupka to nije prijavio nadležnom organu za pružanje besplatne pravne pomoći.

Član 21.

(Zahtjev za besplatnu pravnu pomoć)

- (1) Zahtjev za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć u postupku koji se vodi pred organima i institucijama Bosne i Hercegovine podnosi se na propisanom obrascu Ureda.
- (2) Ured je dužan pružiti pravnu pomoć svakom licu koje je steklo pravo na besplatnu pravnu pomoć po zahtjevu podnesenom u skladu sa stavom (1) ovog člana.

Član 22.

(Kompletiranje zahtjeva)

- (1) Uz zahtjev za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć podnosioc prilaže dokaz o ispunjenosti uslova, u skladu s ovim zakonom.
- (2) Podnosioc zahtjeva obavezno prilaže ovjerenu pisanu izjavu i izjavu punoljetnih članova njegovog domaćinstva o imovinskom stanju, te izjave o dopuštanju uvida u sve podatke o imovini i dohotku.
- (3) Za tačnost podataka navedenih u zahtjevu i izjavama podnosioc odgovara materijalno i krivično.
- (4) Lica pod supsidijarnom ili privremenom zaštitom, izbjeglice, apatridi i žrtve trgovine ljudima uz zahtjev

prilažu odgovarajuće dokumente nadležnog organa kojim potvrđuju svoj status.

Član 23.

(Provjera podataka)

- (1) Ured će prema vlastitoj procjeni provjeriti činjenice navedene u izjavi o imovinskom stanju podnosioca zahtjeva, a obavezno kada na to ukažu Sud, Tužilaštvo Bosne i Hercegovine i drugi organi gonjenja, organi uprave na državnom nivou, lice koje vodi postupak, kao i lice koje ima pravni interes.
- (2) Na zahtjev Ureda nadležni organi i pravna lica dužni su dostaviti podatke kojim raspolažu ili činjenice o kojima vode evidenciju, navedene u izjavi o statusu ili imovinskom stanju podnosioca zahtjeva.

Član 24.

(Odobranje pravne pomoći)

- (1) Ured odlučuje o pravu na besplatnu pravnu pomoć po odredbama ovog zakona i podnosiocu zahtjeva izdaje rješenje o odobrenju pravnoj pomoći.
- (2) Ako Ured utvrdi da podnosioc zahtjeva ne ispunjava uslove za odobranje prava na besplatnu pravnu pomoć, donosi rješenje kojim se zahtjev odbija.
- (3) Protiv rješenja iz stava (2) ovog člana podnosioc zahtjeva može u roku od osam dana od dana dostavljanja rješenja podnijeti žalbu ministru pravde, koji će po žalbi odlučiti najkasnije u roku od osam dana od dana prijema žalbe.
- (4) Protiv rješenja ministra pravde kojim je žalba odbijena može se pokrenuti upravni spor pred Sudom.
- (5) Odbijanje zahtjeva za pravnu pomoć, postupak po žalbi i odluka u upravnom sporu ne odgađaju rokove koji teku po drugim postupcima niti mogu biti osnova za tužbu za naknadu štete zbog nepružanja pravne pomoći.
- (6) Za postupke po vanrednim pravnim lijekovima pred domaćim organima, za postupke pred Ustavnim sudom Bosne i Hercegovine, postupke pred Evropskim sudom za ljudska prava i pred drugim međunarodnim organima za zaštitu ljudskih prava, na osnovu zahtjeva stranke, donosi se posebno rješenje.

Član 25.

(Oblici pružanja pravne pomoći)

- (1) Državni službenici Ureda imaju pravo, u skladu s odredbama ovog zakona, pružiti svaki oblik pravne pomoći, osim zastupanja u krivičnim postupcima pred Sudom i u prekograničnim sporovima.
- (2) Pravo zastupanja u krivičnim postupcima pred Sudom i u prekograničnim sporovima imaju članovi advokatskih komora u Bosni i Hercegovini koji su na listi pružalaca besplatne pravne pomoći.
- (3) Izuzetno od stava (1) ovog člana, državni službenici Ureda te udruženja i fondacije, koji su registrirani za pružanje besplatne pravne pomoći, imaju pravo da zastupaju u krivičnom postupku lica oštećena krivičnim djelom isključivo s ciljem ostvarivanja imovinskopravnog zahtjeva.
- (4) Način prijave, vođenje i ažuriranje liste iz stava (2) ovog člana uređuju se pravilnikom koji donosi ministar pravde.
- (5) Pravo zastupanja u krivičnim postupcima vrši se u skladu sa Zakonom o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine.

Član 26.

(Nalog)

- (1) Nakon što odobri besplatnu pravnu pomoć iz člana 25. stav (2) ovog zakona, Ured izdaje nalog kojim se određuju vrsta i oblik pravne pomoći koja se odobrava i u kojem navodi ime advokata koji će pružiti pravnu pomoć.
- (2) Advokat je dužan nakon pružene pravne pomoći Uredu vratiti popunjen nalog, uz koji prilaže račune i dokaze za

- nastale troškove, te kopiju sudske odluke, na osnovu kojih će Ured izvršiti kontrolu i obračun troškova.
- (3) Ukupni troškovi isplatit će se nakon odobrenja ministra pravde.
  - (4) Troškovi se obračunavaju po tarifi, koju na prijedlog ministra pravde donosi Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

Član 27.

(Angažiranje drugih lica)

Pružaoци besplatne pravne pomoći mogu u pojedinom postupku angažirati ili zatražiti angažiranje vještaka, sudskih tumača i drugih lica, kada je to neophodno, samo na osnovu prethodnog odobrenja Ureda.

Član 28.

(Rok važenja priznatog prava)

- (1) Pravo na odobrenu besplatnu pravnu pomoć važi do pravosnažnog okončanja postupka, ako odobrena pravna pomoć ranije nije otkazana ili opozvana.
- (2) Pravo na odobrenu besplatnu pravnu pomoć prestaje:
  - a) smrću korisnika,
  - b) izvršenjem usluge,
  - c) kada nadležni organ utvrdi da je korisnik dao netačne podatke na osnovu kojih je priznato pravo,
  - d) kada se promijene okolnosti u vezi sa uslovima za priznavanje prava.
- (3) O prestanku prava na odobrenu besplatnu pravnu pomoć iz tač. a), c) i d) ovog člana Ured donosi rješenje.

Član 29.

(Povrat troškova postupka)

Kada je korisnik prava na besplatnu pravnu pomoć potpuno ili djelimično uspio u postupku i dosuđeni mu troškovi postupka, dužan je na zahtjev Ureda vratiti u budžet iznos troškova ostvarenih po osnovu odobrene besplatne pravne pomoći, o čemu se donosi posebno rješenje.

Član 30.

(Povrat troškova za pruženu pravnu pomoć)

Kada se u toku postupka utvrdi da su se finansijske prilike korisnika ili članova njegovog porodičnog domaćinstva bitno izmijenile, i to u slučajevima nasljedstva, dara, promjene posla, dobitka na igrama na sreću ili sličnim slučajevima, tako da je on u mogućnosti potpuno ili djelimično vratiti nastale troškove, korisnik je dužan platiti troškove pružene pravne pomoći, o čemu Ured donosi posebno rješenje.

DIO ŠESTI - PRUŽAOCI BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

Član 31.

(Pružaoци besplatne pravne pomoći)

- (1) Pružaoци besplatne pravne pomoći su, u skladu s ovim zakonom, državni službenici Ureda, advokati koji su na listi pružalaca besplatne pravne pomoći i ovlašteni zaposlenici u udruženjima i fondacijama koje su registrirane za pružanje besplatne pravne pomoći.
- (2) Pružaoци besplatne pravne pomoći iz stava (1) ovog člana preduzimaju radnje u postupku u kojem se pruža pravna pomoć i obavezni su pravnu pomoć pružiti pravovremeno, kvalitetno i u skladu s pravilima struke i profesije.

Član 32.

(Uslovi zastupanja)

- (1) Pravo zastupanja korisnika besplatne pravne pomoći, u skladu s ovim zakonom i procesnim zakonima u Bosni i Hercegovini, imaju državni službenici Ureda pod uslovom da su diplomirani pravnici koji imaju položen pravosudni ispit i najmanje tri godine radnog iskustva na pravnim poslovima nakon položenog pravosudnog ispita.

- (2) Pravo zastupanja, u skladu s ovim zakonom, imaju advokati koji su na listi pružalaca besplatne pravne pomoći i ovlašteni zaposlenici u udruženjima i fondacijama koje su registrirane za pružanje besplatne pravne pomoći, u skladu s procesnim zakonima u Bosni i Hercegovini.
- (3) Pravni zastupnici iz st. (1) i (2) ovog člana dužni su informirati stranku o preduzetim radnjama u postupku i o svim drugim činjenicama relevantnim za tok i ishod konkretnog postupka.

Član 33.

(Stručna obuka za pružaoce besplatne pravne pomoći)

Pružaoци besplatne pravne pomoći obavezni su usavršavati se i pohađati odgovarajuće programe edukacije, u skladu s opisom posla, potrebama i uslovima radnog mjesta na koje su raspoređeni.

DIO SEDMI - FINANSIRANJE PRUŽANJA BESPLATNE PRAVNE POMOĆI I EVIDENCIJA

Član 34.

(Finansiranje)

- (1) Sredstva za organiziranje i pružanje besplatne pravne pomoći putem Ureda osiguravaju se u budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine.
- (2) Udruženja i fondacije koji su registrirani za pružanje besplatne pravne pomoći finansiraju se u skladu sa zakonima o udruženjima i fondacijama u Bosni i Hercegovini na osnovu odobrenih projekata.

Član 35.

(Evidencija)

- (1) O pruženoj besplatnoj pravnoj pomoći Ured je dužan voditi evidenciju.
- (2) Ministar pravde donijet će odgovarajuće akte kojima će se detaljno regulirati način vođenja i sadržaj evidencija iz stava (1) ovog člana.

DIO OSMI – KONTROLA KVALITETA

Član 36.

(Nadzor nad savjesnim i stručnim pružanjem besplatne pravne pomoći)

- (1) Nadzor nad savjesnim i stručnim pružanjem besplatne pravne pomoći obavlja, po službenoj dužnosti, organ pred kojim se vodi postupak u kojem stranka ostvaruje pravo na pravnu pomoć.
- (2) Kada organ pred kojim se vodi postupak utvrdi da je pravna pomoć pružena nesavjesno ili nestručno, sastavit će o tome bilješku u spisu i upozorit će korisnika pravne pomoći na te okolnosti, te će upoznati ministra pravde.

Član 37.

(Nesavjesno i nestručno pružanje pravne pomoći)

- (1) Pod nesavjesnim i nestručnim pružanjem besplatne pravne pomoći smatra se:
  - a) propuštanje određenih radnji ili rokova, preduzimanje radnji suprotno općim pravilima struke i profesije, usljed kojih korisnik nije ostvario svoje pravo ili interes u kojem je pružena besplatna pravna pomoć,
  - b) naplaćivanje naknade za pruženu pravnu pomoć neposredno od korisnika ili ugovaranje plaćanja naknade s korisnikom.
- (2) Nesavjesno i nestručno pružanje pravne pomoći utvrđuje se kontrolom kvaliteta pružanja pravne pomoći, u vrijeme dok se pravna pomoć pruža ili na osnovu efekata pružene pravne pomoći po odredbama ovog zakona.

Član 38.

(Pokretanje postupka za utvrđivanje odgovornosti pružalaca)

- (1) Ministarstvo pravde odredit će komisiju koja će utvrditi okolnosti usljed kojih je došlo do nesavjesnog, odnosno nestručnog pružanja pravne pomoći.
- (2) Komisija može od pružaoca i korisnika besplatne pravne pomoći zatražiti potrebna objašnjenja i dodatne informacije, a kada ocijeni da je potrebno, može pozvati pružaoca ili korisnika da daju izjavu o bitnim činjenicama.
- (3) Postupak kontrole pružanja besplatne pravne pomoći provodi se po pravilima kojim je uređen upravni postupak.

Član 39.

(Pravne posljedice stručnog nadzora)

- (1) U slučaju utvrđivanja odgovornosti za nesavjesno ili nestručno pružanje pravne pomoći, komisija podnosi izvještaj ministru pravde.
- (2) Ako se na osnovu izvještaja komisije utvrdi da je pravna pomoć pružena nestručno i nesavjesno, a ako za korisnika nije nastupila šteta, ministar pravde upozorit će pružaoca besplatne pravne pomoći.
- (3) Ako je utvrđeno nesavjesno ili nestručno pružanje pravne pomoći, usljed kojeg je nastala šteta za korisnika, ministar pravde pokrenut će postupak utvrđivanja odgovornosti.

Član 40.

(Pravne posljedice stručnog nadzora prema advokatima)

- (1) Kada je besplatnu pravnu pomoć pružao advokat, ministar pravde će o nestručnom ili nesavjesnom pružanju pravne pomoći obavijestiti advokatsku komoru u koju je advokat upisan.
- (2) Odgovornosti pružaoca iz stava (1) ovog člana za nesavjesno ili nestručno pružanje besplatne pravne pomoći mogu se utvrđivati u postupku pred organima nadležne advokatske komore u skladu s aktima komore.
- (3) Ministar pravde će za pružaoca besplatne pravne pomoći, bez obzira na odluku organa nadležne advokatske komore, nakon dva upozorenja o nesavjesno ili nestručno pruženoj pravnoj pomoći advokata, donijeti rješenje kojim će ga brisati s liste pružalaca pravne pomoći.
- (4) Advokat pravne pomoći koji je zbog nesavjesno ili nestručno pružene pravne pomoći brisan s liste pružalaca pravne pomoći nema pravo na obračun troškova za preduzete pravne radnje pružanja pravne pomoći.

Član 41.

(Pravo na žalbu)

- (1) Na rješenje ministra pravde o izrečenoj mjeri i rješenje o brisanju s liste pružalaca besplatne pravne pomoći pružalac može izjaviti žalbu Žalbenom vijeću pri Vijeću ministara Bosne i Hercegovine u roku od osam dana od dana prijema rešenja.
- (2) Rješenje Žalbenog vijeća je konačno u upravnom postupku, a protiv njega može se pokrenuti upravni spor pred Sudom.

Član 42.

(Određivanje drugog pružaoca)

Kada je rješenjem ministra pravde utvrđeno nesavjesno ili nestručno pružanje besplatne pravne pomoći pružaoca, korisnik ima pravo na određivanje drugog pružaoca pravne pomoći, bez odgađanja, u skladu s ovim zakonom.

Član 43.

(Nadzor nad provođenjem Zakona)

Nadzor nad provođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo pravde.

Član 44.

(Izvještaj o radu)

- (1) Ured je dužan ministru pravde dva puta godišnje dostaviti izvještaj o radu.
- (2) Ministar pravde podnosi Vijeću ministara Bosne i Hercegovine godišnji izvještaj o broju i vrsti zaprimljenih predmeta, broju i vrsti predmeta u kojima je pružena pravna pomoć u prethodnoj godini, trajanju pojedinih postupaka, o broju nezavršenih predmeta, te obračunatim i isplaćenim sredstvima za pravnu pomoć.

Član 45.

(Međusobna saradnja)

S ciljem praćenja kvaliteta i transparentnosti ostvarivanja besplatne pravne pomoći u Bosni i Hercegovini, međusobno će saradivati nadležni organ ustanovljen ovim zakonom i nadležni organi ustanovljeni zakonima entiteta, Brčko Distrikta i kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine.

DIO DEVETI – DODJELJIVANJE BESPLATNE PRAVNE POMOĆI U PREKOGRANIČNIM SPOROVIMA

Član 46.

(Besplatna pravna pomoć u prekograničnim sporovima)

- (1) Na korisnike iz člana 13. ovog zakona prilikom dodjeljivanja besplatne pravne pomoći u prekograničnim sporovima primjenjivat će se odredbe ovog zakona, a u skladu s međunarodnim propisima i obavezama Bosne i Hercegovine.
- (2) Ured ima isključivu nadležnost da odlučuje o dodjeli besplatne pravne pomoći iz stava (1) ovog člana.
- (3) U rješenju kojim odlučuje o zahtjevu za besplatnu pravnu pomoć u prekograničnim sporovima Ured će odrediti pružaoca pravne pomoći s verificirane liste pružalaca iz člana 25. st. (2) i (3) ovog zakona, te način plaćanja nastalih troškova.

DIO DESETI – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 47.

(Rok za donošenje podzakonskih akata)

- (1) Pravilnik o obrascima koji se upotrebljavaju u postupku odobravanja i pružanja besplatne pravne pomoći, i to: obrazac zahtjeva za ostvarivanje prava na pravnu pomoć, obrazac izjave o imovinskom stanju, obrazac izjave o dopuštanju uvida u podatke o imovini, obrazac naloga i obrazac liste pružalaca pravne pomoći propisuje ministar pravde u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (2) Ministar pravde će u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona pripremiti i dostaviti Vijeću ministara Bosne i Hercegovine na usvajanje tarifu za obračun troškova zastupanja, pravilnik o načinu prijave, vođenju i ažuriranju liste pružalaca besplatne pravne pomoći i pravilnik o načinu vođenja evidencije o izdatim nalozima.

Član 48.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01,02-02-1-1789/16

27. oktobra 2016. godine

Sarajevo

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Mladen Bosić, s. r.

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Safet Softić, s. r.

VIJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE

1176

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i članka 9. Zakona o ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12 i 6/13), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, na 74. sjednici, održanoj 22.09.2016. godine, donosi

ODLUKU O UVJETIMA PREKOGRANIČNOG PROMETA OPASNOG OTPADA SUKLADNO KONVENCIJI O KONTROLI PREKOGRANIČNOG KRETANJA OPASNIH OTPADA I NJIHOVU ZBRINJAVANJU

Članak 1. (Predmet)

Predmet ove Odluke je definiranje uvjeta prekograničnog prometa opasnog otpada sukladno Konvenciji o kontroli prekograničnog kretanja opasnih otpada i njihovu zbrinjavanju (u daljnjem tekstu: Bazelska konvencija) koja se na teritoriju Bosne i Hercegovine primjenjuje na temelju Odluke o ratifikaciji Konvencije o kontroli prekograničnog kretanja opasnih otpada i njihovu zbrinjavanju od 14. srpnja 2000. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 31/00) s ciljem smanjenja opsega prekograničnog prometa opasnog otpada i izvršavanja međunarodnih obveza koje je Bosna i Hercegovina preuzela ratifikacijom Bazelske konvencije.

Članak 2. (Značenje izraza)

Izrazi uporabljeni u ovoj Odluci imaju sljedeće značenje:

- a) **prekogranični promet** znači svako kretanje opasnih otpada ili drugih otpada iz oblasti pod nacionalnom jurisdikcijom jedne države u ili kroz oblast pod nacionalnom jurisdikcijom druge države, ili, u ili kroz oblast koja nije pod nacionalnom jurisdikcijom bilo koje države, pod uvjetom da su najmanje dvije države uključene u kretanje;
- b) **opasan otpad** znači otpad koji posjeduje jedno ili više opasnih svojstava naveden u Privitku I. ove Odluke;
- c) **olovni akumulatori** podrazumijevaju akumulatori koji prema važećoj carinskoj tarifi u Bosni i Hercegovini nose tarifnu oznaku 8548 10 21 00, 8548 10 91 00;
- č) **olovne legure** podrazumijevaju sve vrste olovnih legura, bez obzira na oblik, veličinu, masu i materijale od kojih su izrađeni, kao i na nadnevak kada su stavljeni na tržište Bosne i Hercegovine;
- ć) **tretman ili obrada** znači postupci obnove ili zbrinjavanja, uključujući i postupke pripreme prije obnove ili zbrinjavanja;
- d) **odlaganje ili zbrinjavanje** je svaki postupak koji nije obnova, čak i kada postupak ima za sekundarnu posljedicu obnovu stvari ili energije sukladno listi postupaka odlaganja navedenih u Privitku II. ove Odluke;
- dž) **središnje kontakt mjesto** je Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo); i
- đ) **ovlaštene institucije** su na razini Republike Srpske, Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske, na razini Federacije

Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo okoliša i turizma i na razini Brčko Distrikta, Vlada Brčko Distrikta, Odjel za prostorno planiranje i imovinsko-pravne poslove.

Članak 3.

(Prekogranični promet opasnog otpada)

Prekogranični promet opasnog otpada se može dozvoliti samo u sljedećim slučajevima:

- a) da Bosna i Hercegovina nema tehničke mogućnosti i potrebna postrojenja, kapacitete ili odgovarajuće lokacije za odlaganje predmetnog otpada na učinkovit i za okoliš neštetan način;
- b) da je otpad o kojem je riječ potrebit kao sirovina za reciklažnu ili regeneracijsku industriju države uvoznice; i
- c) da je prekogranični promet o kojem je riječ sukladno drugim kriterijima utvrđenim od strane države potpisnice, pod uvjetom da se ti kriteriji ne razlikuju od ciljeva Bazelske konvencije.

Članak 4.

(Tretman i odlaganje opasnog otpada)

- (1) Ukoliko u Bosni i Hercegovini postoji registriran i ovlašten subjekt koji raspolaže s kapacitetima za tretman ili odlaganje otpada na ekološki prihvatljiv način, vlasnik opasnog otpada, uključujući olovne akumulatori i olovne legure, je dužan isti ponuditi na otkup registriranom i ovlaštenom subjektu koji raspolaže s kapacitetima za tretman ili odlaganje otpada na ekološki prihvatljiv način.
- (2) Cijena otkupa iz stavka (1) ovog članka, ne može biti niža od prosječne cijene za tu vrstu otpada na Europskoj berzi iz prethodnog mjeseca, odnosno od cijene koju drugi prerađivači plaćaju u zemljama Europske unije u vrijeme kada se otkup vrši.
- (3) Ukoliko subjekt registriran za tretman i odlaganje otpada, odbije izvršiti otkup opasnog otpada po cijeni iz stavka (2) ovog članka, a vlasnik opasnog otpada ne pristaje na nižu cijenu otkupa, ovlaštene institucije će vlasniku opasnog otpada, na njegov zahtjev izdati dozvolu za izvoz neotkupljenog opasnog otpada, uključujući olovne akumulatori i olovne legure, ukoliko su ispunjeni drugi uvjeti propisani odredbama Bazelske konvencije, kao i važećim zakonskim i podzakonskim propisima u oblasti upravljanja otpadom.

Članak 5.

(Obavještanje)

- (1) Ovlaštene institucije o svakoj dozvoli za izvoz opasnog otpada, uključujući olovne akumulatori i olovne legure izdanoj sukladno članku 4. stavak (3) ove Odluke, obavješćavaju Ministarstvo i to najkasnije u roku od 15 dana od dana izdavanja dozvole.
- (2) Uz obavijest iz stavka (1) ovog članka, ovlaštene institucije su dužne dostaviti i preslik izdane dozvole, kao i preslik prateće dokumentacije na temelju koje je dozvola izdana.
- (3) Ministarstvo vodi evidenciju o izdanim dozvolama za prekogranični promet opasnog otpada, uključujući olovne akumulatori i olovne legure.
- (4) Osim obavijesti iz stavka (1) ovog članka, ovlaštene institucije blagovremeno i potpuno obavješćavaju Ministarstvo o svim informacijama koje se odnose na prekogranični promet opasnog otpada ili drugih vrsta otpada.
- (5) Na temelju informacija iz stavka (4) ovog članka, Ministarstvo prije kraja tekuće kalendarske godine, sačinjava Izvješće o prethodnoj kalendarskoj godini, koji preko Tajništva podnosi Konferenciji članica konvencije.

Članak 6.

(Središnje kontakt mjesto)

Ministarstvo kao središnje kontakt mjesto razmjenjuje informacije i obavijesti s Tajništvom Konvencije i ovlaštenim institucijama, predstavlja Bosnu i Hercegovinu na Konferenciji potpisnica, obrađuje informacije u svezi s prekograničnim prometom opasnog otpada, vrši koordinaciju s ovlaštenim institucijama s ciljem izvršavanja obveza preuzetih Bazelskom konvencijom, te poduzima i druge potrebite aktivnosti u okviru svojih nadležnosti, radi smanjenja prekograničnog prometa opasnog otpada na najmanju mogućnu mjeru i učinkovitog upravljanja otpadom na način koji nije štetan za okoliš.

Članak 7.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 231/16
22. rujna 2016. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Vijeća ministara BiH
Dr. Denis Zvizdić, v. r.

Privitak I.

SVOJSTVA OTPADA KOJA GA ČINE OPASNIM

HP 1 "Eksplozivno": otpad u kojem zbog kemijskih reakcija može doći do proizvodnje plina pri takvim temperaturama i tlaku na takvoj brzini da to može dovesti do štetnih posljedica na okruženje. Obuhvaćeni su pirotehnički otpad, eksplozivni organski peroksidni otpad i eksplozivni samoreagirajući otpad.

Kad otpad sadržava jednu ili više tvari koje su razvrstane u razrede opasnosti i prema šiframa kategorija i šiframa oznaka upozorenja iz tablice 1., otpad se, prema potrebi i razmjerno, glede oznake HP 1 ocjenjuje sukladno ispitnim metodama. Ako prisutnost tvari, smjese ili nekog dijela ukazuje na eksplozivnost otpada, otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 1.

Tablica 1.: Razred opasnosti, šifre kategorija i šifre oznaka upozorenja za sastojke otpada radi njegove klasifikacije kao opasnog oznakom HP 1:

Razred opasnosti i šifre kategorija	Šifre oznaka upozorenja
Nest. ekspl.	H 200
Ekspl. 1.1	H 201
Ekspl. 1.2	H 202
Ekspl. 1.3	H 203
Ekspl. 1.4	H 204
Samoreag. A	H 240
Organ. peroks. A	
Samoreag. B	H 241
Organ. peroks. B	

HP 2 "Oksidirajuće": otpad koji može, uglavnom s pomoću kisika, izazvati ili pospješiti zapaljenje drugih materijala.

Kad otpad sadržava jednu ili više tvari koje su razvrstane u razrede opasnosti i prema šiframa kategorija i šiframa oznaka upozorenja iz tablice 2., otpad se, prema potrebi i razmjerno, glede oznake HP 2 ocjenjuje sukladno ispitnim metodama. Ako prisutnost tvari, smjese ili nekog dijela ukazuje na oksidiranje otpada, otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 2.

Tablica 2.: Razred opasnosti i šifre kategorija i šifre oznaka upozorenja radi njegove klasifikacije kao opasnog oznakom HP 2:

Razred opasnosti i šifre kategorija	Šifre oznaka upozorenja
Oks. plin 1	H 270
Oks. tekućina 1	H 271
Oks. krutina 1	
Oks. tekućina 2, oks. tekućina 3	H 272
Oks. krutina 2, oks. krutina 3	

HP 3 "Zapaljivo":

- zapaljiv tekući otpad tekući otpad s plamištem ispod 60 °C ili otpadno plinsko ulje, dizel i laka loživa ulja s plamištem između > 55 °C i ≤ 75 °C;
- zapaljive piroforne tekućine i kruti otpad kruti ili tekući otpad koji se čak i u malim količinama može zapaliti u roku od pet minuta nakon dodira sa zrakom;
- zapaljiv kruti otpad kruti otpad koji je lako zapaljiv ili može izazvati ili pospješiti požar trenjem;
- zapaljiv plinoviti otpad plinoviti otpad koji u dodiru sa zrakom može planuti pri temperaturi od 20°C i standardnom tlaku od 101,3 kPa;
- otpad koji reagira s vodom otpad koji u dodiru s vodom oslobađa zapaljive plinove u opasnim količinama;
- ostali zapaljiv otpad zapaljivi aerosoli, zapaljiv samozagrijavajući otpad, zapaljivi organski peroksidi i zapaljiv samoreagirajući otpad.

Kad otpad sadržava jednu ili više tvari koje su razvrstane u jedan od sljedećih razreda opasnosti i prema šiframa kategorija i šiframa oznaka upozorenja iz tablice 3., otpad se, prema potrebi i razmjerno, sukladno ispitnim metodama. Ako prisutnost tvari, smjese ili nekog dijela ukazuje na zapaljivost otpada, otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 3.

Tablica 3.: Razred opasnosti i šifre kategorija i šifre oznaka upozorenja za sastojke otpada radi njegove klasifikacije kao opasnog oznakom HP 3:

Razred opasnosti i šifre kategorije	Šifre oznaka upozorenja
Zapalj. plin 1	H220
Zapalj. plin 2	H221
Aerosol 1	H222
Aerosol 2	H223
Zapalj. tekućina 1	H224
Zapalj. tekućina 2	H225
Zapalj. tekućina 3	H226
Zapalj. krutina 1	H228
Zapalj. krutina 2	
Samoreag. CD	H242
Samoreag. EF	
Organ. peroks. CD	
Organ. peroks. F	
Pirof. tekućina 1	H250
Pirof. krutina 1	
Samozagr. 1	H251
Samozagr. 2	H252
Reakc. s vodom 1	H260
Reakc. s vodom 2	H261
Reakc. s vodom 3	

HP 4 "Nadražujuće - kožne iritacije i ozljede oka": otpad u dodiru s kojim mogu nastati kožne iritacije ili koji može izazvati ozljede oka.

Kad otpad sadržava jednu ili više tvari u koncentracijama iznad granične vrijednosti, a koje su razvrstane u jedan od sljedećih razreda opasnosti i prema šiframa kategorija i šiframa oznaka upozorenja, a koncentracijama su jednake graničnoj vrijednosti ili je premašuju, otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 4.

Granična vrijednost koja se uzima u obzir pri ocjenjivanju glede razreda opasnosti "Nagriz. kožu" 1A (H314), "Nadraž. za kožu" 2 (H315), "Ozlj. oka" 1 (H318) i "Nadraž. oka" 2 (H319) iznosi 1%.

Ako je zbroj koncentracija svih tvari koje su razvrstane kao "Nagriz. kožu." 1A (H314) jednak ili premašuje 1 %, otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 4.

Ako je zbroj koncentracija svih tvari koje su razvrstane kao H318 jednak ili premašuje 10%, otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 4.

Ako je zbroj koncentracija svih tvari koje su razvrstane kao H315 i H319 jednak ili premašuje 20%, otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 4.

Treba imati na umu da se otpad koji sadrŹava tvari razvrstane kao H314 ("Nagriz. koŹu" kategorije 1A, 1B ili 1C) u koliĉinama koje su jednake ili veće od 5 % klasificira kao opasan oznakom HP 8. HP 4 se ne primjenjuje ako je otpad već klasificiran kao HP 8.

HP 5 "Specifiĉna toksiĉnost za ciljni organ/aspiracijska toksiĉnost": otpad koji moŹe izazvati specifiĉnu toksiĉnost za ciljni organ usljed jednokratnog ili ponovljenog izlaganja ili koji moŹe izazvati uĉinke akutne toksiĉnosti nakon aspiracije.

Kad otpad sadrŹava jednu ili viŹe tvari koje su razvrstane u jedan ili viŹe od sljedećih razreda opasnosti i prema Źiframa kategorija i Źiframa oznaka upozorenja iz tablice 4., a dosegnuta je ili premaŹena jedna ili viŹe graniĉnih vrijednosti koncentracija iz tablice 4., otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 5. Kad su tvari koje su razvrstane u razred specifiĉne toksiĉnosti za ciljne organe prisutne u otpadu, pojedinaĉna tvar mora biti prisutna u graniĉnoj vrijednosti koncentracije ili iznad nje da bi otpad bio klasificiran kao opasan oznakom HP 5.

Kad otpad sadrŹava jednu ili viŹe tvari koje su razvrstane kao Aspir. toks. 1, a zbroj tih tvari jednak je graniĉnoj vrijednosti koncentracija ili je premaŹuje, otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 5 iskljuĉivo ako sveukupna kinematiĉka viskoznoŹ (pri 40 °C) ne premaŹuje 20,5 mm²/s. (1)

Tablica 4.: Razred opasnosti i Źifre kategorije i Źifre oznaka upozorenja za sastojke otpada i odgovarajuće graniĉne vrijednosti koncentracija radi njegove klasifikacije kao opasnog oznakom HP 5

Razred opasnosti i Źifre kategorije	Źifre oznaka upozorenja	Graniĉne vrijednosti koncentracija
TCOJ 1	H370	1%
TCOJ 2	H371	10%
TCOJ 3	H335	20%
TCOP 1	H372	1%
TCOP 2	H373	10%
Aspir. toks. 1	H304	10%

HP 6 "Akutna toksiĉnost": otpad koji moŹe izazvati uĉinke akutne toksiĉnosti nakon oralne ili dermalne primjene ili inhalacijskim putem.

Ako je zbroj koncentracija svih tvari sadrŹanih u otpadu koje su razvrstane u razred opasnosti akutne toksiĉnosti i prema Źiframa kategorijama i Źiframa oznaka upozorenja iz tablice 5. jednak graniĉnoj vrijednosti navedenoj u toj tablici ili premaŹuje, otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 6. Ako je u otpadu prisutno viŹe tvari koje su razvrstane kao akutno toksiĉne, zbroj koncentracija potrebit je iskljuĉivo za tvari koje pripadaju istoj kategoriji opasnosti.

Sljedeće se graniĉne vrijednosti uzimaju u obzir pri ocjenjivanju:

- Za akutnu toks. 1, 2 ili 3 (H300, H310, H330, H301, H311, H331): 0,1%
- Za akutnu toks. 4 (H302, H312, H332): 1%.

Tablica 5.: Razred opasnosti i Źifre kategorije i Źifre oznaka upozorenja za sastojke otpada i odgovarajuće graniĉne vrijednosti koncentracija radi njegove klasifikacije kao opasnog oznakom HP 6.

Razred opasnosti i Źifre kategorije	Źifre oznaka upozorenja	Graniĉne vrijednosti koncentracija
Akutna toks. 1 (oralna)	H300	0,1%
Akutna toks. 2 (oralna)	H300	0,25%
Akutna toks. 3 (oralna)	H301	5%
Akutna toks. 4 (oralna)	H302	25%
Akutna toks. 1 (dermalna)	H310	0,25%
Akutna toks. 2 (dermalna)	H310	2,5%
Akutna toks. 3 (dermalna)	H311	15%
Akutna toks. 4 (dermalna)	H312	55%
Akutna toks. 1 (inhal.)	H330	0,1%
Akutna toks. 2 (inhal.)	H330	0,5%
Akutna toks. 3 (inhal.)	H331	3,5%
Akutna toks. 4 (inhal.)	H332	22,5%

HP 7 "Karcinogeno": otpad koji izaziva rak ili povećava njegovu pojavnost.

Kad otpad sadrŹava tvar koja je razvrstana u jedan od sljedećih razreda opasnosti i prema Źiframa kategorija i Źiframa oznaka upozorenja te koja je jednaka ili premaŹuje jednu od sljedećih graniĉnih koncentracija iz tablice 6., otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 7. Kad je u otpadu prisutno viŹe tvari koje su razvrstane kao karcinogene, pojedinaĉna tvar mora biti prisutna u graniĉnoj vrijednosti koncentracija ili iznad nje da bi otpad bio klasificiran kao opasan oznakom HP 7.

Tablica 6.: Razred opasnosti i Źifre kategorije i Źifre oznaka upozorenja za sastojke otpada i odgovarajuće graniĉne vrijednosti koncentracija radi njegove klasifikacije kao opasnog oznakom HP 7

Razred opasnosti i Źifre kategorije	Źifre oznaka upozorenja	Graniĉne vrijednosti koncentracija
Karc. 1A	H350	0,1%
Karc. 1B		
Karc. 2	H351	1,0%

HP 8 "Nagrizajuće": otpad u dodiru s kojim moŹe doći do nagrizajućeg djelovanja na koŹu.

Kad otpad sadrŹava jednu ili viŹe tvari koje su razvrstane kao "Nagriz. koŹu" kategorije 1A, 1B ili 1C (H314), a zbroj njihovih koncentracija jednak je ili premaŹuje 5 %, otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 8.

Graniĉna vrijednost koja se uzima u obzir pri ocjenjivanju glede razreda opasnosti "Nagriz. koŹu" kategorije 1A, 1B, 1C (H314) iznosi 1,0 %.

HP 9 "Zarazno": otpad koji sadrŹava održive mikroorganizme ili njihove toksine za koje se vjeruje ili se pouzdano zna da uzrokuju bolesti ljudi i drugih živih organizama.

Dodjela oznake HP 9 ocjenjuje se prema pravilima utvrđenim u referentnim dokumentima ili zakonodavstvu u Źivama Źlanicama.

HP 10 "Toksiĉno za reprodukciju": otpad koji negativno utjeĉe na seksualnu funkciju i plodnost muŹkaraca i Źena te na razvojnu toksiĉnost potomka.

Kad otpad sadrŹava tvar koja je razvrstana u jedan od sljedećih razreda opasnosti i prema Źiframa kategorija i Źiframa oznaka upozorenja te ĉija je koncentracija jednaka ili premaŹuje jednu od sljedećih graniĉnih vrijednosti koncentracija iz tablice 7., otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 10. Kad je u otpadu prisutno viŹe tvari koje su razvrstane kao toksiĉne za reprodukciju, pojedinaĉna tvar mora biti prisutna u graniĉnoj vrijednosti koncentracija ili iznad nje da bi otpad bio klasificiran kao opasan oznakom HP 10.

Tablica 7.: Razred opasnosti i Źifre kategorije i Źifre oznaka upozorenja za sastojke otpada i odgovarajuće graniĉne vrijednosti koncentracija radi njegove klasifikacije kao opasnog oznakom HP 10

Razred opasnosti i Źifre kategorije	Źifre oznaka upozorenja	Graniĉne vrijednosti koncentracija
Repr. 1A	H360	0,3%
Repr. 1B		
Repr. 2	H361	3,0%

HP 11 "Mutageno": otpad koji moŹe izazvati mutaciju koja je trajna promjena koliĉine ili strukture genetskog materijala stanice.

Kad otpad sadrŹava tvar koja je razvrstana u jedan od sljedećih razreda opasnosti i prema Źiframa kategorija i Źiframa oznaka upozorenja te ĉija je koncentracija jednaka ili premaŹuje jednu od sljedećih graniĉnih vrijednosti koncentracija iz tablice 8., otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 11. Kad je u otpadu prisutno viŹe tvari koje su razvrstane kao mutagene, pojedinaĉna tvar mora biti prisutna u graniĉnoj vrijednosti koncentracija ili iznad nje da bi otpad bio klasificiran kao opasan oznakom HP 11.

Tablica 8.: Razred opasnosti i šifre kategorije i šifre oznaka upozorenja za sastojke otpada te odgovarajuće granične vrijednosti koncentracija radi njegove klasifikacije kao opasnog oznakom HP 11.

Razred opasnosti i šifre kategorije	Šifre oznaka upozorenja	Granične vrijednosti koncentracija
Muta. 1A	H340	0,1%
Muta. 1B		
Muta. 2	H341	1,0%

HP 12 "Oslobađanje akutno toksičnih plinova": otpad koji u dodiru s vodom ili kiselinom oslobađa akutno toksične plinove (akutna toks. 1., 2. ili 3.).

Kad otpad sadržava tvar koja je dodijeljena jednoj od sljedećih dopunskih oznaka upozorenja - EUH029, EUH031 i EUH032, klasificira se kao opasan oznakom HP 12 sukladno ispitnim metodama ili smjernicama.

HP 13 "Senzibilizirajuće": otpad koji sadržava jednu ili više tvari za koje se zna da imaju sposobnost izazvati reakciju senzibilizacije (preosjetljivosti) kože ili dišnih organa.

Kad otpad sadržava tvar koja je razvrstana kao senzibilizirajuća i dodijeljena oznaci upozorenja H317 ili H334, a jedna je pojedinačna tvar jednaka graničnoj vrijednosti koncentracije od 10 % ili je premašuje, otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 13.

HP 14 "Ekotoksično": otpad koji predstavlja ili može predstavljati neposredne ili odgođene rizike za jedan ili više sektora okoliša.

HP 15 "Otpad koji može imati prethodno navedena opasna svojstva koja izvorni otpad nije izravno pokazivao".

Kad otpad sadržava jednu ili više tvari dodijeljenih jednoj od oznaka upozorenja ili dopunskih oznaka upozorenja iz tablice 9., otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 15, osim ako je otpad u takvu obliku da ni u kojim uvjetima ne može ispoljiti eksplozivna ili potencijalno eksplozivna svojstva.

Tablica 9.: Oznake upozorenja i dopunske oznake upozorenja za sastojke otpada radi njegove klasifikacije kao opasnog oznakom HP 15:

Oznake upozorenja/dopunske oznake upozorenja	
U vatri može izazvati eksploziju ogromnih razmjera	H205
Eksplozivno u suhom stanju	EUH001
Može stvarati eksplozivne peroksidge	EUH019
Opasnost od eksplozije ako se zagrijava u zatvorenom prostoru	EUH044

K tomu, države članice mogu označiti otpad kao opasan oznakom HP 15 na temelju drugih primjenjivih kriterija, poput ocjenjivanja eluata.

Privitak II.

POSTUPCI ZBRINJAVANJA

D 1 Odlaganje otpada u ili na tlo (npr. odlagalište itd.)

D 2 Obrada otpada na ili u tlu (na primjer, biološka razgradnja tekućeg ili muljevito otpada u tlu itd.),

D 3 Duboko utiskivanje otpada (na primjer, utiskivanje otpada crpkama u bušotine, iscrpljena ležišta soli, prirodne šupljine itd.),

D 4 Odlaganje otpada u površinske bazene (na primjer, odlaganje tekućeg ili muljevito otpada u jame, bazene, lagune itd.),

D 5 Odlaganje otpada na posebno pripremljeno odlagalište (odlaganje u povezane komore koje su zatvorene i izolirane jedna od druge i od okoliša itd.),

D 6 Ispuštanje otpada u kopnene vode isključujući mora/oceane,

D 7 Ispuštanje otpada u mora/oceane uključujući i ukapanje u morsko dno

D 8 Biološka obrada otpada koja nije specificirana drugdje u ovim postupcima a koja za posljedicu ima konačne sastojke i mješavine koje se zbrinjavaju bilo kojim postupkom D 1 - D 12,

D 9 Fizikalno-kemijska obrada otpada koja nije specificirana drugdje u ovim postupcima a koja za posljedicu ima konačne sastojke i mješavine koje se zbrinjavaju bilo kojim postupkom D 1 - D 12 (na primjer isparavanje, sušenje, kalciniranje itd.),

D 10 Spaljivanje otpada na kopnu

D 11 Spaljivanje otpada na moru (*)

D 12 Trajno skladištenje otpada (npr. smještanje spremnika u rudnike itd.)

D 13 Spajanje ili miješanje otpada prije podvrgavanja bilo kojem od postupaka D 1 - D 12 (**)

D 14 Ponovno pakiranje otpada prije podvrgavanja bilo kojem od postupaka D 1 - D 13

D 15 Skladištenje otpada prije primjene bilo kojeg od postupaka zbrinjavanja D 1 - D 14 (osim privremenog skladištenja otpada na lokaciji na kojoj je nastao, prije skupljanja).

Na osnovu člana 17. Zakona o Savjetu ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i člana 9. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12 i 6/13), Savjet ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Ministarstva spoljne trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, na 74. sjednici, održanoj 22.09.2016. godine, donosi

ODLUKU

O USLOVIMA PREKOGRANIČNOG PROMETA OPASNOG OTPADA U SKLADU SA KONVENCIJOM O KONTROLI PREKOGRANIČNOG KRETAŃA OPASNIH OTPADA I NĀHOVOM ZBRINĀVAŃU

Član 1.

(Predmet)

Predmet ove Odluke je definisanje uslova prekograničnog prometa opasnog otpada u skladu sa Konvencijom o kontroli prekograničnog kretaŃa opasnih otpada i njihovom zbrinavaŃu (u daљem tekstu: Bazelska konvencija) koja se na teritoriji Bosne i Hercegovine primjeŃuje na osnovu Odluke o ratifikaciji Konvencije o kontroli prekograničnog kretaŃa opasnih otpada i njihovom zbrinavaŃu od 14. jula 2000. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 31/00) sa ciljem smanjeŃa obima prekograničnog prometa opasnog otpada i izvraavaŃa meђunarodnih obaveza koje je Bosna i Hercegovina preuzela ratifikacijom Bazelske konvencije.

Član 2.

(Značenje izraza)

Izrazi upotrijebljeni u ovoj Odluci imaju sledeće značenje:

a) **prekogranični promet** znači svako kretaŃe opasnih otpada ili drugih otpada iz oblasti pod nacionalnom jurisdikcijom jedne drжаве u ili kroz oblast pod nacionalnom jurisdikcijom druge drжаве, ili, u ili kroz oblast koja nije pod nacionalnom jurisdikcijom bilo koje drжаве, pod uslovom da su najmaŃe dvije drжаве uključene u kretaŃe;

- б) опасан отпад** значи отпад који посједује једно или више опасних својстава наведен у Прилогу I ове Одлуке;
- ц) оловни акумулатори** подразумевају акумулаторе који према важећој царинској тарифи у Босни и Херцеговини носе тарифну ознаку 8548 10 21 00, 8548 10 91 00;
- ч) оловне легуре** подразумевају све врсте оловних легура, без обзира на облик, величину, масу и материјале од којих су израђени, као и на датум када су стављене на тржиште Босне и Херцеговине;
- ђ) третман или обрада** значи поступци обнове или збрињавања, укључујући и поступке припреме прије обнове или збрињавања;
- д) одлагање или збрињавање** је сваки поступак који није обнова, чак и када поступак има за секундарну последицу обнову материја или енергије у складу са листом поступака одлагања наведених у Прилогу II ове Одлуке;
- џ) централно контакт мјесто** је Министарство спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Министарство); и
- ђ) овлашћене институције** су на нивоу Републике Српске, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, на нивоу Федерације Босне и Херцеговине, Федерално министарство околиша и туризма и на нивоу Брчко дистрикта, Влада Брчко дистрикта, Одјељење за просторно планирање и имовинско-правне послове.

Члан 3.

(Прекогранични промет опасног отпада)

Прекогранични промет опасног отпада се може дозволити само у сљедећим случајевима:

- а)** да Босна и Херцеговина нема техничке могућности и потребна постројења, капацитете или одговарајуће локације за одлагање предметног отпада на дјелотворан и за околину нештетан начин;
- б)** да је отпад о којем је ријеч потребан као сировина за рециклажну или регенерациону индустрију државе увознице; и
- ц)** да је прекогранични промет о којем је ријеч у складу са другим критеријумима утврђеним од стране државе потписнице, под условом да се ти критеријуми не разликују од циљева Базелске конвенције.

Члан 4.

(Третман и одлагање опасног отпада)

- (1) Уколико у Босни и Херцеговини постоји регистрован и овлашћен субјекат који располаже са капацитетима за третман или одлагање отпада на еколошки прихватљив начин, власник опасног отпада, укључујући оловне акумулаторе и оловне легуре, је дужан да исти понуди на откуп регистрованом и овлашћеном субјекту који располаже са капацитетима за третман или одлагање отпада на еколошки прихватљив начин.
- (2) Цијена откупа из става (1) овог члана, не може бити нижа од просјечне цијене за ту врсту отпада на Европској берзи из претходног мјесеца, односно од цијене коју други прерађивачи плаћају у земљама Европске уније у вријеме када се откуп врши.
- (3) Уколико субјекат регистрован за третман и одлагање отпада, одбије да изврши откуп опасног отпада по

цијени из става (2) овог члана, а власник опасног отпада не пристаје на нижу цијену откупа, овлашћене институције ће власнику опасног отпада, на његов захтјев издати дозволу за извоз неоткупљеног опасног отпада, укључујући оловне акумулаторе и оловне легуре, уколико су испуњени други услови прописани одредбама Базелске конвенције, као и важећим законским и подзаконским прописима у области управљања отпадом.

Члан 5.

(Обавјештавање)

- (1) Овлашћене институције о свакој дозволи за извоз опасног отпада, укључујући оловне акумулаторе и оловне легуре издатој у складу са чланом 4. став (3) ове Одлуке, обавјештавају Министарство и то најкасније у року од 15 дана од дана издавања дозволе.
- (2) Уз обавјештење из става (1) овог члана, овлашћене институције су дужне да доставе и копију издате дозволе, као и копију пратеће документације на основу које је дозвола издата.
- (3) Министарство води евиденцију о издатим дозволама за прекогранични промет опасног отпада, укључујући оловне акумулаторе и оловне легуре.
- (4) Осим обавјештења из става (1) овог члана, овлашћене институције благовремено и потпуно обавјештавају Министарство о свим информацијама које се односе на прекогранични промет опасног отпада или других врста отпада.
- (5) На основу информација из става (4) овог члана, Министарство прије краја текуће календарске године, сачињава Извјештај о претходној календарској години, који преко Секретаријата подноси Конференцији чланица конвенције.

Члан 6.

(Централно контакт мјесто)

Министарство као централно контакт мјесто размјењује информације и обавјештења са Секретаријатом Конвенције и овлашћеним институцијама, представља Босну и Херцеговину на Конференцији потписница, обрађује информације у вези са прекограничним прометом опасног отпада, врши координацију са овлашћеним институцијама са циљем извршавања обавеза преузетих Базелском конвенцијом, те предузима и друге потребне активности у оквиру својих надлежности, ради смањења прекограничног промета опасног отпада на најмању могућу мјеру и ефикасног управљања отпадом на начин који није штетан за животну средину.

Члан 7.

(Ступање на снагу)

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 231/16
22. септембра 2016. године
Сарајево

Председавајући
Савјета министара БиХ
Др **Денис Звиздић**, с. р.

Прилог I СВОЈСТВА ОТПАДА КОЈА ГА ЧИНЕ ОПАСНИМ

НР 1 "Експлозивно": отпад у којем због хемјјских реакција може да дође до производње гаса при таквим температурама и притиску те таквој брзини да то може да доведе до штетних последица на окружење. Обухваћени су пиротехнички отпад, експлозиван органски пероксидни отпад и експлозиван самореагујући отпад.

Кад отпад садржава једну или више материја које су разврстане у разреде опасности и према шифрама категорија и шифрама ознака упозорења из таблице 1, отпад се, према потреби и сразмјерно, у погледу ознаке HP 1 оцјењује у складу са испитним методама. Ако присутност материја, смјесе или неког дијела указује на експлозивност отпада, отпад се класификује као опасан ознаком HP 1.

Таблица 1.: Разред опасности, шифре категорија и шифре ознака упозорења за састојке отпада ради његове класификације као опасног ознаком HP 1:

Разред опасности и шифре категорија	Шифре ознака упозорења
Нест. експл.	H 200
Експл. 1.1	H 201
Експл. 1.2	H 202
Експл. 1.3	H 203
Експл. 1.4	H 204
Самореаг. А	H 240
Орган. перокс. А	
Самореаг. Б	H 241
Орган. перокс. Б	

HP 2 "Оксидирајуће": отпад који може, углавном помоћу кисеоника, да изазове или посљедици запалење других материјала.

Кад отпад садржава једну или више материја које су разврстане у разреде опасности и према шифрама категорија и шифрама ознака упозорења из таблице 2, отпад се, према потреби и сразмјерно, у погледу ознаке HP 2 оцјењује у складу са испитним методама. Ако присутност материја, смјесе или неког дијела указује на оксидирање отпада, отпад се класификује као опасан ознаком HP 2.

Таблица 2.: Разред опасности и шифре категорија и шифре ознака упозорења ради његове класификације као опасног ознаком HP 2:

Разред опасности и шифре категорије	Шифре ознака упозорења
Окс. гас 1	H 270
Окс. течност 1	H 271
Окс. чврстоћа 1	
Окс. течност 2, окс. течност 3	H 272
Окс. крутина 2, окс. чврстоћа 3	

HP 3 "Запаљиво":

- запаљив течни отпад течни отпад са пламиштем испод 60 °C или отпадном плинско уље, дизел и лака ложива уља са пламиштем између > 55 °C и ≤ 75 °C;
- запаљиве пирофорне течности и чврсти отпад чврсти или течни отпад који се чак и у малим количинама може да запали у року од пет минута након додира са ваздухом;
- запаљив чврсти отпад чврсти отпад који је лако запаљив или може да изазове или посљедици пожар трењем;
- запаљив гасовити отпад гасовити отпад који у додиру са ваздухом може да плане при температури од 20 °C и стандардном притиску од 101,3 kPa;
- отпад који реагује са водом отпад који у додиру са водом ослобађа запаљиве гасове у опасним количинама;
- остали запаљив отпад запаљиви аеросоли, запаљив самозагријавајући отпад, запаљиви органски пероксиди и запаљив самореагујући отпад.

Кад отпад садржава једну или више материја које су разврстане у један од следећих разреда опасности и према шифрама категорија и шифрама ознака упозорења из таблице 3, отпад се, према потреби и сразмјерно, оцјењује у складу са испитним методама. Ако присутност материја,

смјесе или неког дијела указује на запаљивост отпада, отпад се класификује као опасан ознаком HP 3.

Таблица 3.: Разред опасности и шифре категорија и шифре ознака упозорења за састојке отпада ради његове класификације као опасног ознаком HP 3:

Разред опасности и шифре категорије	Шифре ознака упозорења
Запаљ. гас 1	H220
Запаљ. гас 2	H221
Аеросол 1	H222
Аеросол 2	H223
Запаљ. течност 1	H224
Запаљ. течност 2	H225
Запаљ. течност 3	H226
Запаљ. чврстоћа 1	H228
Запаљ. чврстоћа 2	
Самореаг. CD	H242
Самореаг. EF	
Орган. перокс. CD	
Орган. перокс. F	
Пироф. течност 1	H250
Пироф. чврстоћа 1	
Самозагр. 1	H251
Самозагр. 2	H252
Реакц. са водом 1	H260
Реакц. са водом 2	H261
Реакц. са водом 3	

HP 4 "Надражујуће - кожне иритације и озљеде ока": отпад у додиру са којим могу да настану кожне иритације или који може да изазове озљеде ока.

Кад отпад садржава једну или више материја у концентрацијама изнад граничне вриједности, а које су разврстане у један од следећих разреда опасности и према шифрама категорија и шифрама ознака упозорења, а концентрацијама су једнаке граничној вриједности или је премашују, отпад се класификује као опасан ознаком HP 4.

Гранична вриједност која се узима у обзир при оцјењивању у погледу разреда опасности "Нагриз. кожу" 1A (H314), "Надраж. за кожу" 2 (H315), "Озљ. ока" 1 (H318) и "Надраж. ока" 2 (H319) износи 1%.

Ако је збир концентрација свих материја које су разврстане као "Нагриз. кожу." 1A (H314) једнак или премашује 1%, отпад се класификује као опасан ознаком HP 4.

Ако је збир концентрација свих материја које су разврстане као H318 једнак или премашује 10%, отпад се класификује као опасан ознаком HP 4.

Ако је збир концентрација свих материја које су разврстане као H315 и H319 једнак или премашује 20%, отпад се класификује као опасан ознаком HP 4.

Треба имати на уму да се отпад који садржава материје разврстане као H314 ("Нагриз. кожу" категорије 1A, 1B или 1C) у количинама које су једнаке или веће од 5% класификује као опасан ознаком HP 8. HP 4 се не примјењује ако је отпад већ класификован као HP 8.

HP 5 "Специфична токсичност за циљни орган/аспирациона токсичност": отпад који може да изазове специфичну токсичност за циљни орган услед једнократног или поновљеног излагања или који може да изазове учинке акутне токсичности након аспирације.

Кад отпад садржава једну или више материја које су разврстане у један или више од следећих разреда опасности и према шифрама категорија и шифрама ознака упозорења из таблице 4, а достигнута је или премашена једна или више граничних вриједности концентрација из таблице 4, отпад се класификује као опасан ознаком HP 5. Кад су материје које су разврстане у разред специфичне токсичности за циљне органе присутне у отпаду, појединачна материја мора да буде присутна у граничној вриједности концентрације или

изнад ње да би отпад био класификован као опасан ознаком НР 5.

Кад отпад садржава једну или више материја које су разврстане као Аспир. токс. 1, а збир тих материја једнак је граничној вриједности концентрација или је премашује, отпад се класификује као опасан ознаком НР 5 искључиво ако свеукупна кинематичка вискозност (при 40 °С) не премашује 20,5 мм 2/с. (1)

Таблица 4.: Разред опасности и шифре категорије и шифре ознака упозорења за састојке отпада и одговарајуће граничне вриједности концентрација ради његове класификације као опасног ознаком НР 5

Разред опасности и шифре категорије	Шифре ознака упозорења	Граничне вриједности концентрација
ТСОЈ 1	Н370	1%
ТСОЈ 2	Н371	10%
ТСОЈ 3	Н335	20%
ТСОЈ 1	Н372	1%
ТСОЈ 2	Н373	10%
Аспир. токс. 1	Н304	10%

НР 6 "Акутна токсичност": отпад који може да изазове учинке акутне токсичности након оралне или дермалне примјене или инхалационим путем.

Ако је збир концентрација свих материја садржаних у отпаду које су разврстане у разред опасности акутне токсичности и према шифрама категоријама и шифрама ознака упозорења из таблице 5. једнак граничној вриједности наведеној у тој таблици или премашује, отпад се класификује као опасан ознаком НР 6. Ако је у отпаду присутно више материја које су разврстане као акутно токсичне, збир концентрација потребан је искључиво за материје које припадају истој категорији опасности.

Сљедеће граничне вриједности се узимају у обзир при оцјењивању:

- За акутну токс. 1, 2 или 3 (Н300, Н310, Н330, Н301, Н311, Н331): 0,1%
- За акутну токс. 4 (Н302, Н312, Н332): 1%.

Таблица 5.: Разред опасности и шифре категорије и шифре ознака упозорења за састојке отпада и одговарајуће граничне вриједности концентрација ради његове класификације као опасног ознаком НР 6

Разред опасности и шифре категорије	Шифре ознака упозорења	Граничне вриједности концентрација
Акутна токс. 1 (орална)	Н300	0,1%
Акутна токс. 2 (орална)	Н300	0,25%
Акутна токс. 3 (орална)	Н301	5%
Акутна токс. 4 (орална)	Н302	25%
Акутна токс. 1 (дермална)	Н310	0,25 %
Акутна токс. 2 (дермална)	Н310	2,5%
Акутна токс. 3 (дермална)	Н311	15%
Акутна токс. 4 (дермална)	Н312	55%
Акутна токс. 1 (инхал.)	Н330	0,1%
Акутна токс. 2 (инхал.)	Н330	0,5%
Акутна токс. 3 (инхал.)	Н331	3,5%
Акутна токс. 4 (инхал.)	Н332	22,5%

НР 7 "Канцерогено": отпад који изазива рак или повећава његову појавност.

Кад отпад садржава материју која је разврстана у један од сљедећих разреда опасности и према шифрама категорија и шифрама ознака упозорења те која је једнака или премашује једну од сљедећих граничних концентрација из таблице 6, отпад се класификује као опасан ознаком НР 7. Кад је у отпаду присутно више материја које су разврстане као канцерогене, појединачна материја мора да буде

присутна у граничној вриједности концентрација или изнад ње да би отпад био класификован као опасан ознаком НР 7.

Таблица 6.: Разред опасности и шифре категорије и шифре ознака упозорења за састојке отпада и одговарајуће граничне вриједности концентрација ради његове класификације као опасног ознаком НР 7

Разред опасности и шифре категорије	Шифре ознака упозорења	Граничне вриједности концентрација
Карц. 1А	Н350	0,1%
Карц. 1В		
Карц. 2	Н351	1,0%

НР 8 "Нагризајуће": отпад у додиру са којим може доћи до нагризајућег дјеловања на кожу.

Кад отпад садржава једну или више материја које су разврстане као "Нагриз. кожу" категорије 1А, 1В или 1С (Н314), а збир њихових концентрација једнак је или премашује 5 %, отпад се класификује као опасан ознаком НР 8.

Гранична вриједност која се узима у обзир при оцјењивању у погледу разреда опасности "Нагриз. кожу" категорије 1А, 1В, 1С (Н314) износи 1,0 %.

НР 9 "Заразно": отпад који садржава одрживе микроорганизме или њихове токсине за које се вјерује или се поуздано зна да узрокују болести људи и других живих организама.

Додјела ознаке НР 9 оцјењује се према правилима утврђеним у референтним документима или законодавству у државама чланицама.

НР 10 "Токсично за репродукцију": отпад који негативно утиче на сексуалну функцију и плодност мушкараца и жена те на развојну токсичност потомка.

Кад отпад садржава материју која је разврстана у један од сљедећих разреда опасности и према шифрама категорија и шифрама ознака упозорења те чија је концентрација једнака или премашује једну од сљедећих граничних вриједности концентрација из таблице 7, отпад се класификује као опасан ознаком НР 10. Кад је у отпаду присутно више материја које су разврстане као токсичне за репродукцију, појединачна материја мора да буде присутна у граничној вриједности концентрација или изнад ње да би отпад био класификован као опасан ознаком НР 10.

Таблица 7.: Разред опасности и шифре категорије и шифре ознака упозорења за састојке отпада и одговарајуће граничне вриједности концентрација ради његове класификације као опасног ознаком НР 10

Разред опасности и шифре категорије	Шифре ознака упозорења	Граничне вриједности концентрација
Репр. 1А	Н360	0,3%
Репр. 1В		
Репр. 2	Н361	3,0%

НР 11 "Мутагено": отпад који може да изазове мутацију која је трајна промјена количине или структуре генетског материјала ћелије.

Кад отпад садржава материју која је разврстана у један од сљедећих разреда опасности и према шифрама категорија и шифрама ознака упозорења те чија је концентрација једнака или премашује једну од сљедећих граничних вриједности концентрација из таблице 8, отпад се класификује као опасан ознаком НР 11. Кад је у отпаду присутно више материја које су разврстане као мутагене, појединачна материја мора да буде присутна у граничној вриједности концентрација или изнад ње да би отпад био класификован као опасан ознаком НР 11.

Таблица 8.: Разред опасности и шифре категорије и шифре ознака упозорења за састојке отпада те одговарајуће граничне вриједности концентрација ради његове класификације као опасног ознаком НР 11

Разред опасности и шифре категорије	Шифре ознака упозорења	Граничне вриједности концентрација
Мута. 1А	H340	0,1%
Мута. 1В		
Мута. 2	H341	1,0%

HP 12 "Ослобађање акутно токсичних гасова": отпад који у додиру са водом или киселином ослобађа акутно токсичне гасове (акутна токс. 1, 2. или 3.).

Кад отпад садржава материју која је додијелена једној од следећих допунских ознака упозорења - EUN029, EUN031 и EUN032, класификује се као опасан знаком HP 12 у складу са испитним методама или смјерницама.

HP13 "Сензибилизоване": отпад који садржава једну или више материја за које се зна да имају способност да изазову реакцију сензибилизације (преосјетљивости) коже или дисајних органа.

Кад отпад садржава материју која је разврстана као сензибилизована и додијелена ознаци упозорења H317 или H334, а једна је појединачна материја једнака граничној вриједности концентрације од 10% или је премашује, отпад се класификује као опасан знаком HP 13.

HP 14 "Екотоксично": отпад који представља или може да представља непосредне или одгођене ризике за један или више сектора околине.

HP 15 "Отпад који може да има претходно наведена опасна својства која изворни отпад није директно показивао".

Кад отпад садржава једну или више материја додијелених једној од ознака упозорења или допунских ознака упозорења из таблице 9, отпад се класификује као опасан знаком HP 15, осим ако је отпад у таквом облику да ни у којим условима не може да испољи експлозивна или потенцијално експлозивна својства.

Таблица 9.: Ознаке упозорења и допунске ознаке упозорења за састојке отпада ради његове класификације као опасан знак HP 15:

Ознаке упозорења/допунске ознаке упозорења	
У ватри може да изазове експлозију огромних размјера	H205
Експлозивно у сувом стању	EUN001
Може стварати експлозивне пероксиде	EUN019
Опасност од експлозије ако се загријава у затвореном простору	EUN044

При томе, државе чланице могу да означе отпад као опасан знаком HP 15 на основу других примјенљивих критеријума, попут оцјењивања елуата.

Прилог II ПОСТУПЦИ ЗБРИЊАВАЊА

D 1 Одлагање отпада у или на тло (нпр. одлагалиште итд.)

D 2 Обрада отпада на или у тлу (на примјер, биолошка разградња течног или муљевитог отпада у тлу итд.),

D 3 Дубоко утискивање отпада (на примјер, утискивање отпада пумпама у бушотине, исцрпљена лежишта соли, природне шупљине итд.),

D 4 Одлагање отпада у површинске базене (на примјер, одлагање течног или муљевитог отпада у јаме, базене, лагуне итд.),

D 5 Одлагање отпада на посебно припремљено одлагалиште (одлагање у повезане коморе које су затворене и изоловане једна од друге и од околине итд.),

D 6 Испуштање отпада у копнене воде искључујући мора/океане,

D 7 Испуштање отпада у мора/океане укључујући и укапање у морско дно

D 8 Биолошка обрада отпада која није спецификована нигдје друго у овим поступцима а која за посљедицу има

коначне састојке и мјешавине које се збрињавају било којим поступком D 1 - D 12

D 9 Физикално-хемијска обрада отпада која није спецификована нигдје друго у овим поступцима а која за посљедицу има коначне састојке и мјешавине које се збрињавају било којим поступком D 1 - D 12 (на примјер испаравање, сушење, калцинирање итд.),

D 10 Спаљивање отпада на копну

D 11 Спаљивање отпада на мору (*)

D 12 Трајно складиштење отпада (нпр. смјештање spremника у руднике итд.)

D 13 Спајање или мијешање отпада прије подвргавања било којем од поступака D 1 - D 12 (**),

D 14 Поновно паковање отпада прије подвргавања било којем од поступака D 1 - D 13

D 15 Складиштење отпада прије примјене било којег од поступака збрињавања

D 1 - D 14 (осим привременог складиштења отпада на локацији на којој је настао, прије скупљања).

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i člana 9. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12 i 6/13), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, na 74. sjednici, održanoj 22.09.2016. godine, donosi

ODLUKU O USLOVIMA PREKOGRANIČNOG PROMETA OPASNOG OTPADA U SKLADU S KONVENCIJOM O KONTROLI PREKOGRANIČNOG KRETANJA OPASNIH OTPADA I NJIHOVOM ZBRINJAVANJU

Član 1.

(Predmet)

Predmet ove Odluke je definiranje uslova prekograničnog prometa opasnog otpada u skladu s Konvencijom o kontroli prekograničnog kretanja opasnih otpada i njihovom zbrinjavanju (u daljnjem tekstu: Bazelska konvencija) koja se na teritoriji Bosne i Hercegovine primjenjuje na osnovu Odluke o ratifikaciji Konvencije o kontroli prekograničnog kretanja opasnih otpada i njihovom zbrinjavanju od 14. jula 2000. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 31/00) s ciljem smanjenja obima prekograničnog prometa opasnog otpada i izvršavanja međunarodnih obaveza koje je Bosna i Hercegovina preuzela ratifikacijom Bazelske konvencije.

Član 2.

(Značenje izraza)

Izrazi upotrijebljeni u ovoj Odluci imaju sljedeće značenje:

- prekogranični promet** znači svako kretanje opasnih otpada ili drugih otpada iz oblasti pod nacionalnom jurisdikcijom jedne države u ili kroz oblast pod nacionalnom jurisdikcijom druge države, ili, u ili kroz oblast koja nije pod nacionalnom jurisdikcijom bilo koje države, pod uslovom da su najmanje dvije države uključene u kretanje;
- opasan otpad** znači otpad koji posjeduje jedno ili više opasnih svojstava naveden u Prilogu I. ove Odluke;
- olovni akumulatori** podrazumijevaju akumulatorе koji prema važećoj carinskoj tarifi u Bosni i Hercegovini nose tarifnu oznaku 8548 10 21 00, 8548 10 91 00;

- č) **olovne legure** podrazumijevaju sve vrste olovnih legura, bez obzira na oblik, veličinu, masu i materijale od kojih su izrađeni, kao i na datum kada su stavljene na tržište Bosne i Hercegovine;
- ć) **tretman** ili **obrada** znači postupci obnove ili zbrinjavanja, uključujući i postupke pripreme prije obnove ili zbrinjavanja;
- d) **odlaganje** ili **zbrinjavanje** je svaki postupak koji nije obnova, čak i kada postupak ima za sekundarnu posljedicu obnovu supstanci ili energije u skladu s listom postupaka odlaganja navednih u Prilogu II. ove Odluke;
- dž) **centralno kontakt** mjesto je Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo); i
- đ) **ovlaštene institucije** su na nivou Republike Srpske, Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske, na nivou Federacije Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo okoliša i turizma i na nivou Brčko Distrikta, Vlada Brčko Distrikta, Odjel za prostorno planiranje i imovinsko-pravne poslove.

Član 3.

(Prekogranični promet opasnog otpada)

Prekogranični promet opasnog otpada se može dozvoliti samo u sljedećim slučajevima:

- da Bosna i Hercegovina nema tehničke mogućnosti i potrebna postrojenja, kapacitete ili odgovarajuće lokacije za odlaganje predmetnog otpada na djelotvoran i za okoliš neštetan način;
- da je otpad o kojem je riječ potreban kao sirovina za reciklažnu ili regeneracijsku industriju države uvoznice; i
- da je prekogranični promet o kojem je riječ u skladu s drugim kriterijima utvrđenim od strane države potpisnice, pod uslovom da se ti kriteriji ne razlikuju od ciljeva Bazelske konvencije.

Član 4.

(Tretman i odlaganje opasnog otpada)

- Ukoliko u Bosni i Hercegovini postoji registriran i ovlašten subjekt koji raspolaže s kapacitetima za tretman ili odlaganje otpada na ekološki prihvatljiv način, vlasnik opasnog otpada, uključujući olovne akumulatore i olovne legure, je dužan isti ponuditi na otkup registriranom i ovlaštenom subjektu koji raspolaže s kapacitetima za tretman ili odlaganje otpada na ekološki prihvatljiv način.
- Cijena otkupa iz stava (1) ovog člana, ne može biti niža od prosječne cijene za tu vrstu otpada na Evropskoj berzi iz prethodnog mjeseca, odnosno od cijene koju drugi prerađivači plaćaju u zemljama Evropske unije u vrijeme kada se otkup vrši.
- Ukoliko subjekt registriran za tretman i odlaganje otpada, odbije izvršiti otkup opasnog otpada po cijeni iz stava (2) ovog člana, a vlasnik opasnog otpada ne pristaje na nižu cijenu otkupa, ovlaštene institucije će vlasniku opasnog otpada, na njegov zahtjev izdati dozvolu za izvoz neotkupljenog opasnog otpada, uključujući olovne akumulatore i olovne legure, ukoliko su ispunjeni drugi uslovi propisani odredbama Bazelske konvencije, kao i važećim zakonskim i podzakonskim propisima u oblasti upravljanja otpadom.

Član 5.

(Obavještanje)

- Ovlaštene institucije o svakoj dozvoli za izvoz opasnog otpada, uključujući olovne akumulatore i olovne legure

izdatoj u skladu s članom 4. stav (3) ove Odluke, obavješavaju Ministarstvo i to najkasnije u roku od 15 dana od dana izdavanja dozvole.

- Uz obavijest iz stava (1) ovog člana, ovlaštene institucije su dužne dostaviti i kopiju izdate dozvole, kao i kopiju prateće dokumentacije na osnovu koje je dozvola izdata.
- Ministarstvo vodi evidenciju o izdatim dozvolama za prekogranični promet opasnog otpada, uključujući olovne akumulatore i olovne legure.
- Osim obavijesti iz stava (1) ovog člana, ovlaštene institucije blagovremeno i potpuno obavješavaju Ministarstvo o svim informacijama koje se odnose na prekogranični promet opasnog otpada ili drugih vrsta otpada.
- Na osnovu informacija iz stava (4) ovog člana, Ministarstvo prije kraja tekuće kalendarske godine, sačinjava Izvještaj o prethodnoj kalendarskoj godini, koji preko Sekretarijata podnosi Konferenciji članica konvencije.

Član 6.

(Centralno kontakt mjesto)

Ministarstvo kao centralno kontakt mjesto razmjenjuje informacije i obavijesti sa Sekretarijatom Konvencije i ovlaštenim institucijama, predstavlja Bosnu i Hercegovinu na Konferenciji potpisnica, obrađuje informacije u vezi s prekograničnim prometom opasnog otpada, vrši koordinaciju s ovlaštenim institucijama s ciljem izvršavanja obaveza preuzetih Bazelskom konvencijom, te poduzima i druge potrebne aktivnosti u okviru svojih nadležnosti, radi smanjenja prekograničnog prometa opasnog otpada na najmanju moguću mjeru i efikasnog upravljanja otpadom na način koji nije štetan za okoliš.

Član 7.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 231/16
22. septembra 2016. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. Denis Zvizdić, s. r.

Prilog I.

SVOJSTVA OTPADA KOJA GA ČINE OPASNIM

HP 1 "Eksplozivno": otpad u kojem zbog hemijskih reakcija može doći do proizvodnje plina pri takvim temperaturama i pritisku te takvoj brzini da to može dovesti do štetnih posljedica na okruženje. Obuhvaćeni su pirotehnički otpad, eksplozivan organski peroksidni otpad i eksplozivan samoreagirajući otpad.

Kad otpad sadržava jednu ili više supstanci koje su razvrstane u razrede opasnosti i prema šiframa kategorija i šiframa oznaka upozorenja iz tablice 1., otpad se, prema potrebi i razmjerno, u pogledu oznake HP 1 ocjenjuje u skladu s ispitnim metodama. Ako prisutnost supstanci, smjese ili nekog dijela ukazuje na eksplozivnost otpada, otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 1.

Tablica 1.: Razred opasnosti, šifre kategorija i šifre oznaka upozorenja za sastojke otpada radi njegove klasifikacije kao opasnog oznakom HP 1:

Razred opasnosti i šifre kategorija	Šifre oznaka upozorenja
Nest. ekspl.	H 200
Ekspl. 1.1	H 201
Ekspl. 1.2	H 202
Ekspl. 1.3	H 203
Ekspl. 1.4	H 204
Samoreag. A	H 240
Organ, peroks. A	
Samoreag. B	H 241
Organ, peroks. B	

HP 2 "Oksidirajuće": otpad koji može, uglavnom pomoću kisika, izazvati ili pospješiti zapaljenje drugih materijala.

Kad otpad sadržava jednu ili više supstanci koje su razvrstane u razrede opasnosti i prema šiframa kategorija i šiframa oznaka upozorenja iz tablice 2., otpad se, prema potrebi i razmjerno, u pogledu oznake HP 2 ocjenjuje u skladu s ispitnim metodama. Ako prisutnost supstanci, smjese ili nekog dijela ukazuje na oksidiranje otpada, otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 2.

Tablica 2.: Razred opasnosti i šifre kategorija i šifre oznaka upozorenja radi njegove klasifikacije kao opasnog oznakom HP 2:

Razred opasnosti i šifre kategorije	Šifre oznaka upozorenja
Oks. plin 1	H 270
Oks. tekućina 1	H 271
Oks. čvrstoća 1	
Oks. tekućina 2, oks. tekućina 3	H 272
Oks. krutina 2, oks. čvrstoća 3	

HP3 "Zapaljivo":

- zapaljiv tekući otpad tekući otpad s plamištem ispod 60 °C ili otpadno plinsko ulje, dizel i laka loživa ulja s plamištem između > 55 °C i ≤ 75 °C;
- zapaljive piroforne tekućine i čvrsti otpad čvrsti ili tekući otpad koji se čak i u malim količinama može zapaliti u roku od pet minuta nakon dodira sa zrakom;
- zapaljiv čvrsti otpad čvrsti otpad koji je lako zapaljiv ili može izazvati ili pospješiti požar trenjem;
- zapaljiv plinoviti otpad plinoviti otpad koji u dodiru sa zrakom može planuti pri temperaturi od 20 °C i standardnom pritisku od 101,3 kPa;
- otpad koji reagira s vodom otpad koji u dodiru s vodom oslobađa zapaljive plinove u opasnim količinama;
- ostali zapaljiv otpad zapaljivi aerosoli, zapaljiv samozagrijavajući otpad, zapaljivi organski peroksidi i zapaljiv samoreagirajući otpad.

Kad otpad sadržava jednu ili više supstanci koje su razvrstane u jedan od sljedećih razreda opasnosti i prema šiframa kategorija i šiframa oznaka upozorenja iz tablice 3., otpad se, prema potrebi i razmjerno, ocjenjuje u skladu s ispitnim metodama. Ako prisutnost supstanci, smjese ili nekog dijela ukazuje na zapaljivost otpada, otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 3.

Tablica 3.: Razred opasnosti i šifre kategorija i šifre oznaka upozorenja za sastojke otpada radi njegove klasifikacije kao opasnog oznakom HP 3:

Razred opasnosti i šifre kategorije	Šifre oznaka upozorenja
Zapalj. plin 1	H220
Zapalj. plin 2	H221
Aerosol 1	H222
Aerosol 2	H223
Zapalj. tekućina 1	H224
Zapalj. tekućina 2	H225
Zapalj. tekućina 3	H226
Zapalj. čvrstoća 1	H228
Zapalj. čvrstoća 2	
Samoreag. CD	H242
Samoreag. EF	
Organ, peroks. CD	
Organ, peroks. F	
Pirof. tekućina 1	H250
Pirof. čvrstoća 1	
Samozagr. 1	H251
Samozagr. 2	H252
Reakc. s vodom 1	H260
Reakc. s vodom 2	H261
Reakc. s vodom 3	

HP 4 "Nadražujuće - kožne iritacije i ozljede oka": otpad u dodiru s kojim mogu nastati kožne iritacije ili koji može izazvati ozljede oka.

Kad otpad sadržava jednu ili više supstanci u koncentracijama iznad granične vrijednosti, a koje su razvrstane u jedan od sljedećih razreda opasnosti i prema šiframa kategorija i šiframa oznaka upozorenja, a koncentracijama su jednake graničnoj vrijednosti ili je premašuju, otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 4.

Granična vrijednost koja se uzima u obzir pri ocjenjivanju u pogledu razreda opasnosti "Nagriz. kožu" 1A (H314), "Nadraž. za kožu" 2 (H315), "Ozlj. oka" 1 (H318) i "Nadraž. oka" 2 (H319) iznosi 1%.

Ako je zbir koncentracija svih supstanci koje su razvrstane kao "Nagriz. kožu." 1A (H314) jednak ili premašuje 1%, otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 4.

Ako je zbir koncentracija svih supstanci koje su razvrstane kao H318 jednak ili premašuje 10%, otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 4.

Ako je zbir koncentracija svih supstanci koje su razvrstane kao H315 i H319 jednak ili premašuje 20%, otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 4.

Treba imati na umu da se otpad koji sadržava supstance razvrstane kao H314 ("Nagriz. kožu" kategorije 1A, 1B ili 1C) u količinama koje su jednake ili veće od 5% klasificira kao opasan oznakom HP 8. HP 4 se ne primjenjuje ako je otpad već klasificiran kao HP 8.

HP 5 "Specifična toksičnost za ciljni organ/aspiracijska toksičnost": otpad koji može izazvati specifičnu toksičnost za ciljni organ usljed jednokratnog ili ponovljenog izlaganja ili koji može izazvati učinke akutne toksičnosti nakon aspiracije.

Kad otpad sadržava jednu ili više supstanci koje su razvrstane u jedan ili više od sljedećih razreda opasnosti i prema šiframa kategorija i šiframa oznaka upozorenja iz tablice 4., a dosegnuta je ili premašena jedna ili više graničnih vrijednosti koncentracija iz tablice 4., otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 5. Kad su supstance koje su razvrstane u razred specifične toksičnosti za ciljne organe prisutne u otpadu, pojedinačna supstanca mora biti prisutna u graničnoj vrijednosti koncentracije ili iznad nje da bi otpad bio klasificiran kao opasan oznakom HP 5.

Kad otpad sadržava jednu ili više supstanci koje su razvrstane kao Aspir. toks. 1, a zbir tih supstanci jednak je graničnoj vrijednosti koncentracija ili je premašuje, otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 5 isključivo ako sveukupna kinematička viskoznost (pri 40 °C) ne premašuje 20,5 mm 2/s. (1)

Tablica 4.: Razred opasnosti i šifre kategorije i šifre oznaka upozorenja za sastojke otpada i odgovarajuće granične vrijednosti koncentracija radi njegove klasifikacije kao opasnog oznakom HP 5

Razred opasnosti i šifre kategorije	Šifre oznaka upozorenja	Granične vrijednosti koncentracija
TCOJ 1	H370	1%
TCOJ2	H371	10%
TCOJ 3	H335	20%
TCOP1	H372	1%
TCOP2	H373	10%
Aspir. toks. 1	H304	10%

HP 6 "Akutna toksičnost": otpad koji može izazvati učinke akutne toksičnosti nakon oralne ili dermalne primjene ili inhalacijskim putem.

Ako je zbir koncentracija svih supstanci sadržanih u otpadu koje su razvrstane u razred opasnosti akutne toksičnosti i prema šiframa kategorijama i šiframa oznaka upozorenja iz tablice 5. jednak graničnoj vrijednosti navedenoj u toj tablici ili premašuje, otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 6. Ako je u otpadu

prisutno više supstanci koje su razvrstane kao akutno toksične, zbir koncentracija potreban je isključivo za supstance koje pripadaju istoj kategoriji opasnosti.

Sljedeće se granične vrijednosti uzimaju u obzir pri ocjenjivanju:

- Za akutnu toks. 1, 2 ili 3 (H300, H310, H330, H301, H311, H331): 0,1%
- Za akutnu toks. 4 (H302, H312, H332): 1%.

Tablica 5.: Razred opasnosti i šifre kategorije i šifre oznaka upozorenja za sastojke otpada i odgovarajuće granične vrijednosti koncentracija radi njegove klasifikacije kao opasnog oznakom HP 6

Razred opasnosti i šifre kategorije	Šifre oznaka upozorenja	Granične vrijednosti koncentracija
Akutna toks. 1 (oralna)	H300	0,1%
Akutna toks. 2 (oralna)	H300	0,25%
Akutna toks. 3 (oralna)	H301	5%
Akutna toks. 4 (oralna)	H302	25%
Akutna toks. 1 (dermalna)	H310	0,25%
Akutna toks. 2 (dermalna)	H310	2,5%
Akutna toks. 3 (dermalna)	H311	15%
Akutna toks. 4 (dermalna)	H312	55%
Akutna toks. 1 (inhal.)	H330	0,1%
Akutna toks. 2 (inhal.)	H330	0,5%
Akutna toks. 3 (inhal.)	H331	3,5%
Akutna toks. 4 (inhal.)	H332	22,5%

HP 7 "Kancerogeno": otpad koji izaziva rak ili povećava njegovu pojavnost.

Kad otpad sadržava supstancu koja je razvrstana u jedan od sljedećih razreda opasnosti i prema šiframa kategorija i šiframa oznaka upozorenja te koja je jednaka ili premašuje jednu od sljedećih graničnih koncentracija iz tablice 6., otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 7. Kad je u otpadu prisutno više supstanci koje su razvrstane kao kancerogene, pojedinačna supstanca mora biti prisutna u graničnoj vrijednosti koncentracija ili iznad nje da bi otpad bio klasificiran kao opasan oznakom HP 7.

Tablica 6.: Razred opasnosti i šifre kategorije i šifre oznaka upozorenja za sastojke otpada i odgovarajuće granične vrijednosti koncentracija radi njegove klasifikacije kao opasnog oznakom HP 7.

Razred opasnosti i šifre kategorije	Šifre oznaka upozorenja	Granične vrijednosti koncentracija
Karc. 1A	H350	0,1%
Karc. 1B		
Karc. 2	H351	1,0%

HP 8 "Nagrizajuće": otpad u dodiru s kojim može doći do nagrizajućeg djelovanja na kožu. Kad otpad sadržava jednu ili više supstanci koje su razvrstane kao "Nagriz. kožu" kategorije 1A, 1B ili 1C (H314), a zbir njihovih koncentracija jednak je ili premašuje 5%, otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 8.

Granična vrijednost koja se uzima u obzir pri ocjenjivanju u pogledu razreda opasnosti "Nagriz. kožu" kategorije 1A, 1B, 1C (H314) iznosi 1,0%.

HP 9 "Zarazno": otpad koji sadržava održive mikroorganizme ili njihove toksine za koje se vjeruje ili se pouzdano zna da uzrokuju bolesti ljudi i drugih živih organizama.

Dodjela oznake HP 9 ocjenjuje se prema pravilima utvrđenim u referentnim dokumentima ili zakonodavstvu u državama članicama.

HP 10 "Toksično za reprodukciju": otpad koji negativno utiče na seksualnu funkciju i plodnost muškaraca i žena te na razvojnu toksičnost potomka.

Kad otpad sadržava supstancu koja je razvrstana u jedan od sljedećih razreda opasnosti i prema šiframa kategorija i šiframa oznaka upozorenja te čija je koncentracija jednaka ili premašuje jednu od sljedećih graničnih vrijednosti koncentracija iz tablice

7., otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 10. Kad je u otpadu prisutno više supstanci koje su razvrstane kao toksične za reprodukciju, pojedinačna supstanca mora biti prisutna u graničnoj vrijednosti koncentracija ili iznad nje da bi otpad bio klasificiran kao opasan oznakom HP 10.

Tablica 7.: Razred opasnosti i šifre kategorije i šifre oznaka upozorenja za sastojke otpada i odgovarajuće granične vrijednosti koncentracija radi njegove klasifikacije kao opasnog oznakom HP 10

Razred opasnosti i šifre kategorije	Šifre oznaka upozorenja	Granične vrijednosti koncentracija
Repr. 1A	H360	0,3%
Repr. 1B		
Repr. 2	H361	3,0%

HP 11 "Mutageno": otpad koji može izazvati mutaciju koja je trajna promjena količine ili strukture genetskog materijala ćelije.

Kad otpad sadržava supstancu koja je razvrstana u jedan od sljedećih razreda opasnosti i prema šiframa kategorija i šiframa oznaka upozorenja te čija je koncentracija jednaka ili premašuje jednu od sljedećih graničnih vrijednosti koncentracija iz tablice 8., otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 11. Kad je u otpadu prisutno više supstanci koje su razvrstane kao mutagene, pojedinačna supstanca mora biti prisutna u graničnoj vrijednosti koncentracija ili iznad nje da bi otpad bio klasificiran kao opasan oznakom HP 11.

Tablica 8.: Razred opasnosti i šifre kategorije i šifre oznaka upozorenja za sastojke otpada te odgovarajuće granične vrijednosti koncentracija radi njegove klasifikacije kao opasnog oznakom HP 11

Razred opasnosti i šifre kategorije	Šifre oznaka upozorenja	Granične vrijednosti koncentracija
Muta. 1A	H340	0,1%
Muta. 1B		
Muta. 2	H341	1,0%

HP 12 "Oslobađanje akutno toksičnih plinova": otpad koji u dodiru s vodom ili kiselinom oslobađa akutno toksične plinove (akutna toks. 1., 2. ili 3.).

Kad otpad sadržava supstancu koja je dodijeljena jednoj od sljedećih dopunskih oznaka upozorenja - EUH029, EUH031 i EUH032, klasificira se kao opasan oznakom HP 12 u skladu s ispitnim metodama ili smjernicama.

HP 13 "Senzibilizirajuće": otpad koji sadržava jednu ili više supstanci za koje se zna da imaju sposobnost izazvati reakciju senzibilizacije (preosjetljivosti) kože ili dišnih organa.

Kad otpad sadržava supstancu koja je razvrstana kao senzibilizirajuća i dodijeljena oznaci upozorenja H317 ili H334, a jedna je pojedinačna supstanca jednaka graničnoj vrijednosti koncentracije od 10% ili je premašuje, otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 13.

HP 14 "Ekotoksično": otpad koji predstavlja ili može predstavljati neposredne ili odgođene rizike za jedan ili više sektora okoliša.

HP 15 "Otpad koji može imati prethodno navedena opasna svojstva koja izvorni otpad nije direktno pokazivao".

Kad otpad sadržava jednu ili više supstanci dodijeljenih jednoj od oznaka upozorenja ili dopunskih oznaka upozorenja iz tablice 9., otpad se klasificira kao opasan oznakom HP 15, osim ako je otpad u takvom obliku da ni u kojim uslovima ne može ispoljiti eksplozivna ili potencijalno eksplozivna svojstva.

Tablica 9.: Oznake upozorenja i dopunske oznake upozorenja za sastojke otpada radi njegove klasifikacije kao opasnog oznakom HP 15:

Oznake upozorenja/dopunske oznake upozorenja	
U vatri može izazvati eksploziju ogromnih razmjera	H205
Eksplozivno u suhom stanju	EUH001

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08) и члана 67. Закона о јавним набавкама ("Службени гласник БиХ", број 39/14), Савјет министара Босне и Херцеговине, на приједлог Агенције за јавне набавке, уз претходну сагласност Одбора Агенције за јавне набавке, на 76. сједници одржаној 04.10.2016. године, донио је

ОДЛУКУ О ОБАВЕЗНОЈ ПРИМЈЕНИ ПРЕФЕРЕНЦИЈАЛНОГ ТРЕТМАНА ДОМАЋЕГ

Члан 1.

(Примјена преференцијалног третмана домаћег)

- (1) У циљу заштите, развоја и обнове привреде Босне и Херцеговине, и то само у периоду који је наведен у тачки б) овог става, уговорни орган је обавезан, у складу са чланом 67. Закона о јавним набавкама:
  - а) примјенити ценовни преференцијални третман искључиво у сврху поређења понуда;
  - б) приликом обрачуна цијена понуда, у сврху поређења понуда, умањити цијене домаћих понуда за преференцијални фактор од:
    - 1) 15% за уговоре који се додјељују у 2015. и 2016. години,
    - 2) 10% за уговоре који се додјељују од 2017. до 2018. године,
    - 3) 5% за уговоре који се додјељују у 2019. години.
  - в) У сврху овог става, домаће понуде су понуде које подносе правна или физичка лица са сједиштем у Босни и Херцеговини и која су регистрована у складу са законима у Босни и Херцеговини и код којих, у случају уговора о набавкама роба, најмање 50% укупне вриједности од понуђених роба имају поријекло из Босне и Херцеговине, а у случају уговора о услугама и радовима, најмање 50% радне снаге за извршење уговора су резиденти из Босне и Херцеговине.
- (2) Преференцијални третман из става (1) за понуђаче из држава потписница Споразума о измјени и приступању Централноевропском споразуму о слободној трговини (ЦЕФТА 2006) примјењиваће се у складу са одредбама тог споразума.
- (3) У сврху става (2), примјена преференцијалног фактора је искључена у односу на понуде које подносе правна или физичка лица са сједиштем у државама потписницама ЦЕФТЕ и која су регистрована у складу са законима у државама потписницама ЦЕФТЕ и код којих, у случају уговора о набавкама роба, најмање 50% укупне вриједности од понуђених роба имају поријекло из држава потписница ЦЕФТЕ, а у случају уговора о услугама радовима, најмање 50% радне снаге за извршење уговора су резиденти из држава потписница ЦЕФТЕ.
- (4) У сврху става (1), домаћом понудом се сматра и понуда коју подноси група понуђача коју чине правна или физичка лица са сједиштем у државама потписницама ЦЕФТЕ и која су регистрована у складу са законима у државама потписницама ЦЕФТЕ и најмање једно правно или физичко лице са сједиштем у Босни и Херцеговини које је регистровано у складу са законима у Босни и Херцеговини, и код којих, у случају уговора о набавкама роба, најмање 50% укупне вриједности од понуђених роба имају поријекло из Босне и

Херцеговине, а у случају уговора о услугама радовима, најмање 50% радне снаге за извршење уговора су резиденти из Босне и Херцеговине.

- (5) Свако кориштење преференцијалног третмана домаћег мора бити наведено у тендерској документацији, као и докази којима понуђачи доказују да подлијежу примјени преференцијалног третмана домаћег.

Члан 2.

(Ограничавајуће одредбе)

Ова Одлука престаје важити 1.1.2020. године.

Члан 3.

(Престанак важења)

Ступањем на снагу ове Одлуке престаје важити Одлука о обавезној примјени преференцијалног третмана домаћег ("Службени гласник БиХ", број 103/14).

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Ова Одлука ступа на снагу 8 (осмог) дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 232/2016

04. октобра 2016. године
Сарајево

Предједавајући

Савјета министара БиХ
Др Денис Звиздић, с. р.

На основу члана 17. Закона о Вјећу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08) и члана 67. Закона о јавним набавкама ("Службени гласник БиХ", број 39/14), Вјеће министара Босне и Херцеговине, на приједлог Агенције за јавне набавке, уз претходну сагласност Одбора Агенције за јавне набавке, на 76. сједници одржаној 04.10.2016. године, донјело је

ОДЛУКУ О ОБАВЕЗНОЈ ПРИМЈЕНИ ПРЕФЕРЕНЦИЈАЛНОГ ТРЕТМАНА ДОМАЋЕГ

Члан 1.

(Примјена преференцијалног третмана домаћег)

- (1) У циљу заштите, развоја и обнове привреде Босне и Херцеговине, и то само у периоду који је наведен у тачки б) овог става, уговорни орган је обавезан, у складу са чланом 67. Закона о јавним набавкама:
  - а) примјенити ценовни преференцијални третман искључиво у сврху поређења понуда;
  - б) приликом обрачуна цијена понуда, у сврху поређења понуда, умањити цијене домаћих понуда за преференцијални фактор од:
    - 1) 15% за уговоре који се додјељују у 2015. и 2016. години,
    - 2) 10% за уговоре који се додјељују од 2017. до 2018. године,
    - 3) 5% за уговоре који се додјељују у 2019. години.
  - в) У сврху овог става, домаће понуде су понуде које подносе правна или физичка лица са сједиштем у Босни и Херцеговини и која су регистрована у складу са законима у Босни и Херцеговини и код којих, у случају уговора о набавкама роба, најмање 50% укупне вриједности од понуђених роба имају поријекло из Босне и Херцеговине, а у случају уговора о услугама и радовима, најмање 50% радне снаге за извршење уговора су резиденти из Босне и Херцеговине.
- (2) Преференцијални третман из става (1) за понуђаче из држава потписница Споразума о измјени и приступању Централноевропском споразуму о слободној трговини (ЦЕФТА 2006) примјењиваће се у складу са одредбама тог споразума.

dinamiku, pravce i prioritete razvitka Strateškog okvira za reformu javne uprave 2016 - 2020. i posebice da:

- a) Usmjerava pravodobnu i nesmetanu pripremu razvitka strateškog okvira reforme javne uprave suglasno ciljevima i prioritetima resornih institucija Vijeća ministara;
- b) Prati i osigurava usklađenost strateškog okvira reforme javne uprave s drugim strateškim i programskim opredjeljenjima Bosne i Hercegovine posebice procesom europskih integracija, Reformskom agendom za BiH i drugim prioritetima;
- c) Osigurava koherentnost i komplementarnost među različitim stubovima Strategije reforme javne uprave;
- d) Analizira i usuglašava prijelazne rezultate kao set ciljeva, indikatore učinka, ciljne vrijednosti, aktivnosti i slično;
- e) Osigurava pravodobnu informiranost više razine donosioca odluka, delegaciju pitanja o kojima ne postoji suglasnost i smjernice za postupanje;
- f) Provodi konzultacije i osigurava komunikaciju sa rukovoditeljima nadležnih institucija o pitanjima od značaja za učinkovito vođenje procesa;
- g) Usuglašava radni tekst dokumenata Strategije za reformu javne uprave u Bosni i Hercegovini i Akcijskog plana za njenu provedbu prije upućivanja teksta na razmatranje i usvajanje.

Članak 5.

(Tematske radne skupine)

- (1) Za člana i zamjenika člana Tematske radne skupine za oblast "*Razvoj politika i koordinacija*" imenuju se:
  - a) **Amil Kamenica**, savjetnik predsjedatelja Vijeća ministara BiH za ekonomska pitanja, Kabinet predsjedatelja Vijeća ministara, član i **Mirela Pelidija**, Kabinet predsjedatelja, zamjenik člana;
  - b) **Selma Džihanović-Gratz**, šefica Odsjeka za europske integracije, Ministarstvo pravde BiH, član i **Sandra Srdanović**, stručna savjetnica za suradnju s domaćim i stranim pravosudnim tijelima, zamjenik člana;
  - c) **Željka Boljanović**, šefica Odsjeka za pripremu i realizaciju PJI, Ministarstvo financija i trezora BiH, član i **Arijana Arnautović**, stručna savjetnica za koordinaciju i pripremu programa javnih investicija, zamjenik člana;
  - d) **Ivan Tavra**, stručni savjetnik, Direkcija za europske integracije, član i **Amra Hodžić**, stručna savjetnica, zamjenik člana;
  - e) **Zdenko Milinović**, pomoćnik ravnatelja Direkcije za ekonomsko planiranje, član i **Tanja Lučić**, šefica Odsjeka, zamjenik člana;
  - f) **Davorica Lasica**, stručna savjetnica za program rada i izvješća o radu, Generalno tajništvo Vijeća ministara BiH, član i **Radenko Babić**, šef Odsjeka za financijske poslove, zamjenik člana;
  - b) **Lejla Saračević Hasanagić**, pomoćnica ravnatelja Ureda za zakonodavstvo, član i **Miroslav Dubočanin**, zamjenik člana;
  - d) **Davorin Semenik**, sekretar Komisije za ravnopravnost spolova Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, član i **Igor Bajić**, sekretar Ustavno-pravne komisije Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, zamjenik člana;
  - h) **Nedžib Delić**, stručni savjetnik, Ured koordinatora za reformu javne uprave, član i **Zvezdana Sučić**, stručna suradnica, zamjenik člana.

(2) Za člana i zamjenika člana Tematske radne skupine za oblast "*Državna služba i upravljanje ljudskim resursima*" imenuju se:

- a) **Mirela Pelidija**, Kabinet predsjedatelja Vijeća ministara BiH, član i **Amil Kamenica**, savjetnik predsjedatelja Vijeća ministara BiH za ekonomska pitanja, zamjenik člana;
  - b) **Fazila Musić**, pomoćnica ministra za upravu Ministarstva pravde BiH, član i **Dijana Beribaka**, šefica Odsjeka za pružanje pravne potpore u Sektoru za pravnu potporu i razvitak civilnog društva, zamjenik člana;
  - c) **Anka Šešlija**, pomoćnica ministra Ministarstva financija i trezora BiH, član i **Senada Bibić**, šefica Odsjeka za kadrovske, opće i zajedničke poslove, zamjenik člana;
  - d) **Neven Akšamija**, ravnatelj Agencija za državnu službu BiH, član i **Bojan Golić**, šef Skupine za prijave i testiranja, zamjenik člana;
  - e) **Jasmina Kulenović**, šefica Odjeljenja za potporu Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, član i **Igor Čorluka**, stručni savjetnik za praćenje primjene propisa i obuke, zamjenik člana;
  - f) **Mladenko Čavara**, član Odbora državne službe za žalbe, član i **Dario Krstić**, stručni savjetnik, zamjenik člana;
  - g) **Enida Šeherac-Džaferović**, stručna savjetnica Ured koordinatora za reformu javne uprave, član i **Aleksandar Karišik**, šef Operativne jedinice, zamjenik člana.
- (3) Za člana i zamjenika člana Tematske radne skupine za oblast "*Odgovornost*" imenuju se:
- a) **Emir Mehmedović**, glavni upravni inspektor Ministarstva pravde BiH, član i **Goran Rokvić**, upravni inspektor, zamjenik člana;
  - b) **Dado Šarić**, stručni savjetnik za analize i mišljenja u Uredu ministra - Ministarstvo financija i trezora BiH, član i **Gorana Krtalić**, stručna savjetnica za protokolarnu i zvanične odnose u Uredu ministra, zamjenik člana;
  - c) **Đevad Delić**, šef Odsjeka za opće poslove Generalnog tajništva Vijeća ministara BiH, član i **Azra Aličković**, šefica Odsjeka za medije i analitiku, zamjenik člana;
  - d) **Haris Šahbaz**, šef Kabineta Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH, član i **Angelina Kos**, stručna suradnica za poslove financija, zamjenik člana;
  - e) **Jadranka Brenjo**, sudija Suda Bosne i Hercegovine, član i **Davor Žilić**, sudija, zamjenik člana;
  - f) **Zijad Hasić**, sekretar Ustavnopravne komisije Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH, član i **Igor Bajić**, sekretar Ustavnopravne komisije, zamjenik člana;
  - g) **Danka Polovina-Mandić**, šefica Odjeljenja za sukob interesa, Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, član i **Alma Raščić**, stručna savjetnica za sukob interesa, zamjenik člana;
  - h) **Aleksandar Gutalj**, pomoćnik sekretara Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH - predsjedatelj Žalbenog vijeća BiH, član i **Goran Krtalić**, pomoćnik generalnog tajnika Vijeća ministara BiH, zamjenik člana i **Nedžad Salman**, stručni savjetnik u Ustavno-pravnoj komisiji PDPSBiH, zamjenik člana;

- i) **Selvira Hodžić Obhodžaš**, stručna savjetnica, Ured koordinatora za reformu javne uprave, član i **Mubera Begić**, stručna savjetnica, zamjenik člana.
- (4) Za člana i zamjenika člana Tematske radne skupine za oblast "*Pružanje javnih usluga*" imenuju se:
- Slavka Alagić**, šefica Odsjeka za registre i obrazovanje Ministarstva pravde BiH, član i **Goran Rokvić**, upravni inspektor, zamjenik člana;
  - Sehija Mujkanović**, pomoćnica ministra Ministarstvo financija i trezora BiH, član i **Ernest Balković**, šef Odsjeka za upravljanje informacijskim sistemom, zamjenik člana;
  - Zoran Andrić**, pomoćnik ministra za promet - Ministarstvo komunikacija i prometa BiH, član i **Dario Bušić**, šef Odsjeka za cestovni i željeznički promet, zamjenik člana;
  - Rizo Efendić**, savjetnik ravnatelja Agencije za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka, član i **Davor Bagarić**, viši stručni suradnik, zamjenik člana;
  - Ivana Šarić**, šefica Odsjeka za održavanje i razvoj elektroničkog poslovanja i e-vlade Generalnog tajništva Vijeća ministara BiH, član i **Boris Vasković**, stručni savjetnik, zamjenik člana;
  - Sladana Škrba**, stručna savjetnica, Ured koordinatora za reformu javne uprave, član i **Aneta Raić**, šefica Jedinice za donatorsku koordinaciju, financije, nadzor i evaluaciju, zamjenik člana.
- (5) Za člana i zamjenika člana Tematske radne skupine za oblast "*Upravljanje javnim financijama*" imenuju se:
- Vera Letica**, pomoćnica ministra financija i trezora Ministarstva financija i trezora BiH, član i **Radmila Pustahija**, šefica Odsjeka za europske integracije i programiranje potpore EU, zamjenik člana;
  - Admir Čebić**, pomoćnik ravnatelja Agencija za javne nabavke BiH, član i **Belma Šećibović**, šefica Skupine, zamjenik člana;
  - Slavojka Stolić**, šefica Odsjeka za financijsko upravljanje Uprave za neizravno oporezivanje, član i **Munevera Dedić**, načelnica Odjeljenja za internu reviziju, zamjenik člana;
  - Jasmin Pilica**, zamjenik glavnog revizora Ureda za reviziju institucija BiH, član i **Dragoljub Kovinčić**, rukovoditelj Odjeljenja za razvitak, metodologiju i kontrolu kvalitete, zamjenik člana;
  - Zoran Zeljko**, ravnatelj Direkcije za ekonomsko planiranje, član i **Nermin Didik**, šef Odsjeka, zamjenik člana;
  - Olivera Sendić Damjanović**, sekretar Komisije za koncesije BiH, član i **Ismet Velagić**, zamjenik člana;
  - Olivera Đogo**, Ured za razmatranje žalbi, član i **Adin Kondžić**, stručni savjetnik, zamjenik člana;
  - Miroslav Zeković**, stručni savjetnik, Ured koordinatora za reformu javne uprave, član i **Ena Koprivica**, stručni suradnik, zamjenik člana.

Članak 6.

(Obveze članova tematskih radnih skupina)

Član Tematske radne skupine iz člana 3. ove Odluke osigurava stručnu potporu i doprinosi razvitku Strateškog okvira reforme javne uprave 2016 - 2020. sukladno stavovima i prioritetima institucija koje predstavlja na način da:

- Osigura stručne informacije za razvitak strateškog okvira za reformu javne uprave vezano za početno stanje, identificirane probleme, ciljeve i indikatore i sl. u ovoj oblasti;

- Prikuplja i dostavlja podatke o drugim relevantnim strateškim i programskim aktivnostima, te predlaže modalitete komplementarnosti i sinergije;
- Stručno raspravlja i usuglašava strateška opredjeljenja i ciljeve, predlaže dinamiku, prioritizaciju, indikatore učinka, procjenu potrebnih sredstava;
- Analizira, prati i ukazuje na međusobnu uvjetovanost i povezanost ciljeva, aktivnosti i mjera s drugim horizontalnim oblastima;
- Osigurava konzistentnost prijedloga s zvaničnim stavovima, planskim i programskim dokumentima organa-institucija koje predstavljaju;
- Provodi konzultacije i osigurava komunikaciju s rukovoditeljima nadležnih institucija i službenicima o pitanjima od značaja za učinkovito vođenje procesa;
- Usuglašava finalnu radnu verziju dokumenata Strategije reforme javne uprave i Akcijskog plana za njenu provedbu, procjenjuje i sugerira moguće opcije predloženih rješenja i obrazlaže stavove prema Zajedničkoj radnoj skupini.

Članak 7.

(Obveze zamjenika člana)

U slučaju spriječenosti imenovanog člana, zamjenik člana sudjeluje u radu i aktivnostima Zajedničke radne skupine sa istim kapacitetom.

Članak 8.

(Izvjешtavanje)

- Ured koordinatora za reformu javne uprave izvještice Vijeće ministara Bosne i Hercegovine o provedenim aktivnostima u procesu pripreme Strateškog okvira za reformu javne uprave u Bosni i Hercegovini 2016 - 2020. godine.
- Ured koordinatora za reformu javne uprave će Informaciju o provednim aktivnostima u pripremi Strateškog okvira za reformu javne uprave u Bosni i Hercegovini 2016 - 2020. Vijeću ministara Bosne i Hercegovine podnijeti uz prijedloge strategije i pratećeg akcionog plana najkasnije 30 dana nakon završetka pripreme prijedloga strategije i akcionog plana.
- Članovi Zajedničke radne skupine i Tematskih radnih skupina redovno će o svom radu u procesu pripreme Strateškog okvira izvještavati rukovoditelje institucija u ime kojih su imenovani u ove radne skupine.

Članak 9.

(Period imenovanja)

Imenovanje se vrši do okončanja zadataka međuinstitucionalnih radnih skupina predviđenih Operativnim planom za pripremu strateškog okvira za reformu javne uprave u Bosni i Hercegovini.

Članak 10.

(Stručna i administrativna potpora)

- Stručnu i administrativnu potporu međuinstitucionalnim radnim skupinama, organizaciju i koordinaciju aktivnosti osigurava Ured koordinatora za reformu javne uprave pri Kabinetu predsjedatelja Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.
- Predstavnici Ureda koordinatora za reformu javne uprave u Zajedničkoj radnoj skupini i tematskim radnim skupinama predsjedavaće radom radnih skupina.

Članak 11.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 237/16
28. rujna 2016. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Vijeća ministara BiH
Dr. Denis Zvizdić, v. r.

Na osnovu člana 17. i člana 22. stav 1. Zakona o Savjetu ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), а у вези закључка Савјета министара Босне и Херцеговине са 59. сједнице одржане 6. јуна 2016. године, на приједлог координатора за реформу јавне управе Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине, на 75. сједници одржаној 28.09.2016. године, донио је

**ОДЛУКУ
О ИМЕНОВАЊУ ПРЕДСТАВНИКА ИНСТИТУЦИЈА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ У
МЕЂУИНСТИТУЦИОНАЛНЕ РАДНЕ СТРУКТУРЕ ЗА
ИЗРАДУ СТРАТЕШКОГ ОКВИРА ЗА РЕФОРМУ
ЈАВНЕ УПРАВЕ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ 2016 -
2020. ГОДИНА**

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Одлука о именовању представника институција Босне и Херцеговине у међуинституционалне радне структуре за израду Стратешког оквира за реформу јавне управе у Босни и Херцеговини 2016 - 2020. година (у даљем тексту: Одлука) доноси се у циљу именовања представника државних институција у радне групе за припрему Стратешког оквира за реформу јавне управе у Босни и Херцеговини 2016 - 2020. године (у даљем тексту: Стратешки оквир) и утврђивања обавеза именованих представника институција, као и обавеза Канцеларије координатора за реформу јавне управе у процесу припреме Стратешког оквира.

Члан 2.

(Дефиниција појмова)

- (1) Под појмом **Заједничка радна група** у смислу Одлуке подразумева се међувладина, међуинституционална радна група састављена од координатора за реформу јавне управе Босне и Херцеговине, ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, као и делегираних представника институција Босне и Херцеговине, ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, а чији је задатак да прати и надгледа развој новог Стратешког оквира и усмјерава динамику, правце и приоритете развоја, те обезбјеђује информисаност доносиоца одлука, те иницира разматрање повратних смјерница и информација.
- (2) Под појмом **тематске радне групе** подразумевају се радне групе сачињене од представника државних, те делегираних представника институција ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, основане с циљем пружања стручно-техничке подршке у процесу израде Стратешког оквира, у различитим тематским областима.
- (3) Под појмом **Стратешки оквир за реформу јавне управе у Босни и Херцеговини 2016 - 2020.** године подразумева се стратегија реформе јавне управе, те пратећи акциони план, којима ће бити дефинисани циљеви, реформске мјере, индикатори, укључујући и индикаторе учинка, те вриједности почетног стања и

циљане вриједности, као и други елементи стратешких докумената.

- (4) Под појмом **Оперативни план за припрему стратешког оквира за реформу јавне управе у Босни и Херцеговини** подразумева се документ који описује главне кораке потребне за припрему Стратешког оквира и опис обима/обухватности, достигнућа и структуре Стратешког оквира.

Члан 3.

(Заједничка радна група)

За члана и замјеника члана Заједничке радне групе за израду Стратешког оквира за реформу јавне управе 2016 - 2020. именују се:

- a) **Драган Ђузулан**, координатор за реформу јавне управе Босне и Херцеговине, члан и **Александар Каришић**, шеф Оперативне јединице, замјеник члана, **Неџиб Делић**, стручни савјетник за реформу јавне управе, замјеник члана и **Анета Раић**, шефица Јединице за донаторску координацију, финансије, надзор и евалуацију, замјеник члана;
- b) **Нико Грубешкић**, помоћник министра за стратешка планирања, координацију помоћи и европске интеграције, Министарство правде Босне и Херцеговине, члан и **Тони Шантић**, шеф Одсека за стратешка планирања и координацију помоћи, замјеник члана;
- c) **Амил Каменица**, савјетник предједавајућег Савјета министара Босне и Херцеговине, Кабинет предједавајућег Савјета министара Босне и Херцеговине, члан и **Мирела Пелидија**, савјетница предједавајућег, Кабинет предједавајућег Савјета министара Босне и Херцеговине, замјеник члана.

Члан 4.

(Обавезе чланова Заједничке радне групе)

Члан Заједничке радне групе из члана 1. ове Одлуке одговоран је да прати, надгледа, усаглашава и усмјерава динамику, правце и приоритете развоја Стратешког оквира за реформу јавне управе 2016 - 2020. и посебно да:

- a) Усмјерава правовремену и несметану припрему развоја стратешког оквира реформе јавне управе сагласно циљевима и приоритетима ресорних институција Вијећа министара;
- b) Прати и обезбјеђује усклађеност стратешког оквира реформе јавне управе са другим стратешким и програмским одређењима Босне и Херцеговине посебно процесом европских интеграција, Реформском агендом за БиХ и другим приоритетима;
- c) Обезбјеђује кохерентност и комплементарност међу различитим стубовима Стратегије реформе јавне управе;
- d) Анализира и усаглашава прелазне резултате као сет циљева, индикаторе учинка, циљне вриједности, активности и слично;
- e) Обезбјеђује благовремену информисаност вишег нивоа доносиоца одлука, делегацију питања о којима не постоји сагласност и смјернице за поступање;
- f) Проводи консултације и обезбјеђује комуникацију са руководиоцима надлежних институција о питањима од значаја за учинковито вођење процеса;

- g) Усаглашава радни текст докумената Стратегије за реформу јавне управе у Босни и Херцеговини и Акционог плана за њено провођење прије упућивања текста на разматрање и усвајање.
- Члан 5.
(Тематске радне групе)
- (1) За члана и замјеника члана Тематске радне групе за област "*Развој политика и координација*" именују се:
- а) **Амил Каменица**, савјетник предједавајућег Савјета министара БиХ за економска питања, Кабинет предједавајућег Савјета министара, члан и **Мирела Пелидија**, Кабинет предједавајућег, замјеник члана;
- б) **Селма Цихановић-Гратз**, шефица Одсјека за европске интеграције, Министарство правде БиХ, члан и **Сандра Срдановић**, стручна савјетница за сарадњу с домаћим и страним правосудним тијелима, замјеник члана;
- ц) **Желька Бољановић**, шефица Одсјека за припрему и реализацију ПИИ, Министарство финансија и трезора БиХ, члан и **Аријана Арнаутовић**, стручна савјетница за координацију и припрему програма јавних инвестиција, замјеник члана;
- д) **Иван Тавра**, стручни савјетник, Дирекција за европске интеграције, члан и **Амра Хоџић**, стручна савјетница, замјеник члана;
- е) **Зденко Милиновић**, помоћник директора Дирекције за економско планирање, члан и **Тања Лучић**, шефица Одсјека, замјеник члана;
- ф) **Даворка Ласица**, стручна савјетница за програм рада и извјештаје о раду, Генерални секретаријат Савјета министара БиХ, члан и **Раденко Бабић**, шеф Одсјека за финансијске послове, замјеник члана;
- б) **Лејла Сарачевић Хасанагић**, помоћница директора Канцеларије за законодавство, члан и **Мирослав Дубочанин**, замјеник члана;
- д) **Даворин Семеник**, секретар Комисије за равноправност сполова Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ, члан и **Игор Бајић**, секретар Уставно-правне комисије Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ, замјеник члана;
- х) **Неџиб Делић**, стручни савјетник, Канцеларија координатора за реформу јавне управе, члан и **Звјездана Сучић**, стручна сарадница, замјеник члана.
- (2) За члана и замјеника члана Тематске радне групе за област "*Државна служба и управљање људским ресурсима*" именују се:
- а) **Мирела Пелидија**, Кабинет предједавајућег Савјета министара БиХ, члан и **Амил Каменица**, савјетник предједавајућег Савјета министара БиХ за економска питања, замјеник члана;
- б) **Фазила Мусић**, помоћница министра за управу Министарства правде БиХ, члан и **Дијана Беробака**, шефица Одсјека за пружање правне помоћи у Сектору за правну помоћ и развој цивилног друштва, замјеник члана;
- ц) **Анка Шешлија**, помоћница министра Министарства финансија и трезора БиХ, члан и **Сенада Бибић**, шефица Одсјека за кадровске, опште и заједничке послове, замјеник члана;
- д) **Невен Акшамиджа**, директор Агенција за државну службу БиХ, члан и **Бојан Голић**, шеф Групе за пријаве и тестирања, замјеник члана;
- е) **Јасмина Куленовић**, шефица Одјељења за подршку Агенције за превенцију корупције и координацију борбе против корупције, члан и **Игор Ђорлука**, стручни савјетник за праћење примјене прописа и обуке, замјеник члана;
- ф) **Младенко Чавара**, члан Одбора државне службе за жалбе, члан и **Дарио Крстић**, стручни савјетник, замјеник члана;
- г) **Енида Шехерац-Цаферовић**, стручна савјетница Канцеларија координатора за реформу јавне управе, члан и **Александар Каришик**, шеф Оперативне јединице, замјеник члана.
- (3) За члана и замјеника члана Тематске радне групе за област "*Одговорност*" именују се:
- а) **Емир Мехмедовић**, главни управни инспектор Министарства правде БиХ, члан и **Горан Роквић**, управни инспектор, замјеник члана;
- б) **Дато Шарић**, стручни савјетник за анализе и мишљења у Кабинету министра - Министарство финансија и трезора БиХ, члан и **Горана Крталић**, стручна савјетница за протоколарне и званичне односе у Кабинету министра, замјеник члана;
- ц) **Ђевад Делић**, шеф Одсјека за опште послове Генералног секретаријата Савјета министара БиХ, члан и **Азра Аличковић**, шефица Одсјека за медије и аналитику, замјеник члана;
- д) **Харис Шахбаз**, шеф Кабинета Институције омбудсмана за људска права БиХ, члан и **Ангелина Кос**, стручна сарадница за послове финансија, замјеник члана;
- е) **Јадранка Брењо**, судија Суда Босне и Херцеговине, члан и **Давор Жилић**, судија, замјеник члана;
- ф) **Зијад Хасић**, секретар Уставноправне комисије Дома народа Парламентарне скупштине БиХ, члан и **Игор Бајић**, секретар Уставноправне комисије, замјеник члана;
- г) **Данка Половина-Мандић**, шефица Одјељења за сукоб интереса, Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције, члан и **Алма Рашчић**, стручна савјетница за сукоб интереса, замјеник члана;
- х) **Александар Гутаљ**, помоћник секретара Дома народа Парламентарне скупштине БиХ - предједавајући Жалбеног савјета БиХ, члан и **Горан Крталић**, помоћник генералног секретара Савјета министара БиХ, замјеник члана и **Невад Салман**, стручни савјетник у Уставно-правној комисији ПДПСБиХ, замјеник члана;
- и) **Селвира Хоџић Обхоџаш**, стручна савјетница, Канцеларија координатора за реформу јавне управе, члан и **Мубера Бегвић**, стручна савјетница, замјеник члана.
- (4) За члана и замјеника члана Тематске радне групе за област "*Пружање јавних услуга*" именују се:
- а) **Славка Алагвић**, шефица Одсјека за регистре и образовање Министарства правде БиХ, члан и **Горан Роквић**, управни инспектор, замјеник члана;
- б) **Сехија Мујкановић**, помоћница министра Министарства финансија и трезора БиХ, члан и **Ернест Балковић**, шеф Одсјека за управљање информационалним системом, замјеник члана;
- ц) **Зоран Андрић**, помоћник министра за транспорт - Министарство комуникација и транспорта БиХ,

- члан и **Дарио Бушић**, шеф Одсеја за друмски и железнички транспорт, замјеник члана;
- д) **Ризо Ефендић**, савјетник директора Агенције за идентификационе документе, евиденцију и размјену података, члан и **Давор Багарић**, виши стручни сарадник, замјеник члана;
- е) **Ивана Шарић**, шефица Одсеја за одржавање и развоје електронског пословања и е-влада Генералног секретара Савјета министара БиХ, члан и **Борис Васковић**, стручни савјетник, замјеник члана;
- ф) **Слађана Шкрба**, стручна савјетница, Канцеларија координатора за реформу јавне управе, члан и **Анета Раић**, шефица Јединице за донаторску координацију, финансије, надзор и евалуацију, замјеник члана.
- (5) За члана и замјеника члана Тематске радне групе за област "*Управљање јавним финансијама*" именују се:
- а) **Вера Летица**, помоћница министра финансија и трезора Министарства финансија и трезора БиХ, члан и **Радмила Пустахија**, шефица Одсеја за европске интеграције и програмирање помоћи ЕУ, замјеник члана;
- б) **Адмир Ђебић**, помоћник директора Агенција за јавне набавке БиХ, члан и **Белма Шећибовић**, шефица Групе, замјеник члана;
- ц) **Славојка Столић**, шефица Одсеја за финансијско управљање Управе за индиректно опорезивање, члан и **Муневера Дедић**, начелница Одјељења за интерну ревизију, замјеник члана;
- д) **Јасмин Пилица**, замјеник главног ревизора Канцеларије за ревизију институција БиХ, члан и **Драгољуб Ковинчић**, руководиоца Одјељења за развој, методологију и контролу квалитете, замјеник члана;
- е) **Зоран Зељко**, директор Дирекције за економско планирање, члан и **Нермин Дидик**, шеф Одсеја, замјеник члана;
- ф) **Оливера Сендић Дамјановић**, секретар Комисије за концесије БиХ, члан и **Исмет Велагић**, замјеник члана;
- г) **Оливера Ђого**, Канцеларија за разматрање жалби, члан и **Адин Кончић**, стручни савјетник, замјеник члана;
- х) **Мирослав Зековић**, стручни савјетник, Канцеларија координатора за реформу јавне управе, члан и **Ена Копривица**, стручни сарадник, замјеник члана.

Члан 6.

(Обавезе чланова тематских радних група)

Члан Тематске радне групе из члана 3. ове Одлуке обезбјеђује стручну подршку и доприноси развоју Стратешког оквира реформе јавне управе 2016 - 2020. сходно ставовима и приоритетима институција које представља на начин да:

- а) Обезбјеђује стручне информације за развој стратешког оквира за реформу јавне управе везано за почетно стање, идентификоване проблеме, циљеве и индикаторе и сл. у овој области;
- б) Прикупља и доставља податке о другим релевантним стратешким и програмским активностима, те предлаже модалитете комплементарности и синергије;
- ц) Стручно расправља и усаглашава стратешка одређења и циљеве, предлаже динамику,

приоритетизацију, индикаторе учинка, процјену потребних средстава;

- д) Анализира, прати и указује на међусобну условљеност и повезаност циљева, активности и мјера са другим хоризонталним областима;
- е) Обезбјеђује конзистентност приједлога са званичним ставовима, планским и програмским документима органа-институција које представљају;
- ф) Проводи консултације и осигурава комуникацију са руководиоцима надлежних институција и службеницима о питањима од значаја за учинковито вођење процеса;
- г) Усаглашава финалну радну верзију докумената Стратегије реформе јавне управе и Акционог плана за њено провођење, процјењује и сугерише могуће опције предложених рјешења и образлаже ставове према Заједничкој радној групи.

Члан 7.

(Обавезе замјеника члана)

У случају спријечености именованог члана, замјеник члана учествује у раду и активностима Заједничке радне групе са истим капацитетом.

Члан 8.

(Извјештавање)

- (1) Канцеларија координатора за реформу јавне управе извјестиће Савјет министара Босне и Херцеговине о проведеним активностима у процесу припреме Стратешког оквира за реформу јавне управе у Босни и Херцеговини 2016 - 2020. године.
- (2) Канцеларија координатора за реформу јавне управе ће Информацију о проведеним активностима у припреми Стратешког оквира за реформу јавне управе у Босни и Херцеговини 2016 - 2020. Савјету министара Босне и Херцеговине поднијети уз приједлоге стратегије и пратећег акционог плана најкасније 30 дана након завршетка припреме приједлога стратегије и акционог плана.
- (3) Чланови Заједничке радне групе и Тематских радних група редовно ће о свом раду у процесу припреме Стратешког оквира извјештавати руководиоце институција у име којих су именовани у ове радне групе.

Члан 9.

(Период именована)

Именовање се врши до окончања задатака међуинституционалних радних група предвиђених Оперативним планом за припрему стратешког оквира за реформу јавне управе у Босни и Херцеговини.

Члан 10.

(Стручна и административна подршка)

- (1) Стручну и административну подршку међуинституционалним радним групама, организацију и координацију активности осигурава Канцеларија координатора за реформу јавне управе при Кабинету предсједавајућег Савјета министара Босне и Херцеговине.
- (2) Представници Канцеларије координатора за реформу јавне управе у Заједничкој радној групи и тематским радним групама предсједаваће радом радних група.

Члан 11.

(Ступање на снагу)

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 237/16 Председавајући
28. септембра 2016. године Савјета министара БиХ
Сарајево Др **Денис Звиздић**, с. р.

На основу члана 17. и члана 22. став 1. Закона о Вијећу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), а у вези закључка Вијећа министара Босне и Херцеговине са 59. сједнице одржане 6. јуна 2016. године, на приједлог координатора за реформу јавне управе Босне и Херцеговине, Вијеће министара Босне и Херцеговине, на 75. сједници одржаној 28.09.2016. године, донијело је

ODLUKU

O IMENOVANJU PREDSTAVNIKA INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE U MEĐUINSTITUCIONALNE RADNE STRUKTURE ZA IZRADU STRATEŠKOG OKVIRA ZA REFORMU JAVNE UPRAVE U BOSNI I HERCEGOVINI 2016 - 2020. GODINA

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Одлука о именованју представника институција Босне и Херцеговине у међуинституционалне радне структуре за израду Стратешког оквира за реформу јавне управе у Босни и Херцеговини 2016 - 2020. година (у даљем тексту: Одлука) доноси се у циљу именованја представника државних институција у радне групе за припрему Стратешког оквира за реформу јавне управе у Босни и Херцеговини 2016 - 2020. године (у даљем тексту: Стратешки оквир) и утврђивања обавеза именованих представника институција, као и обавеза Уреда координатора за реформу јавне управе у процесу припреме Стратешког оквира.

Члан 2.

(Дефиниција појмова)

- (1) Под појмом **Зajедничка радна група** у смислу Одлуке подразумијева се међувладина, међуинституционална радна група састављена од координатора за реформу јавне управе Босне и Херцеговине, ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, као и делегираних представника институција Босне и Херцеговине, ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, а чији је задатак да прати и надгледа развој новог Стратешког оквира и усмјерава динамiku, правце и приоритете развоја, те осигурава информаност donosioca одлука, те иницира разматрање повратних смјерница и информација.
- (2) Под појмом **тематске радне групе** подразумијевају се радне групе саињене од представника државних, те делегираних представника институција ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, основане с циљем пружања стручно-техничке подршке у процесу израде Стратешког оквира, у различитим тематским областима.
- (3) Под појмом **Стратешки оквир за реформу јавне управе у Босни и Херцеговини 2016 - 2020.** године подразумијева се стратегија реформе јавне управе, те пратећи акциони план, којима ће бити дефинирани циљеви, реформске мјере, индикатори, укључујући и индикаторе учинка, те вриједности почетног стања и циљане вриједности, као и други елементи стратешких докумената.
- (4) Под појмом **Оперативни план за припрему стратешког оквира за реформу јавне управе у Босни и Херцеговини** подразумијева се документ који описује главне кораке

потребне за припрему Стратешког оквира и опис опсега/обухватности, dosega и структуре Стратешког оквира.

Члан 3.

(Зajедничка радна група)

За члана и замјеника члана Зajедничке радне групе за израду Стратешког оквира за реформу јавне управе 2016 - 2020. именују се:

- a) **Dragan Ćuzulan**, координатор за реформу јавне управе Босне и Херцеговине, члан и **Aleksandar Karišik**, шеф Оперативне јединице, замјеник члана, **Nedžib Delić**, стручни савјетник за реформу јавне управе, замјеник члана и **Aneta Raić**, шефка Јединице за donatorsku координацију, финансије, надзор и евалуацију, замјеник члана;
- b) **Niko Grubešić**, помоћник министра за стратешка планирања, координацију помоћи и европске интеграције, Министарство правде Босне и Херцеговине, члан и **Toni Šantić**, шеф Оdsjeka за стратешка планирања и координацију помоћи, замјеник члана;
- c) **Amil Kamenica**, савјетник председавajuћег Вијећа министара Босне и Херцеговине, Кабинет председавajuћег Вијећа министара Босне и Херцеговине, члан и **Mirela Pelidija**, савјетница председавajuћег, Кабинет председавajuћег Вијећа министара Босне и Херцеговине, замјеник члана.

Члан 4.

(Обавезе чланова Зajедничке радне групе)

Члан Зajедничке радне група из члана 1. ове Одлуке одговоран је да прати, надгледа, услађава и усмјерава динамiku, правце и приоритете развоја Стратешког оквира за реформу јавне управе 2016 - 2020. и посебно да:

- a) Усмјерава правовремену и несметану припрему развоја стратешког оквира реформе јавне управе сагласно циљевима и приоритетима ресорних институција Вијећа министара;
- b) Прати и осигурава усклађеност стратешког оквира реформе јавне управе са другим стратешким и програмским опредјелjenjима Босне и Херцеговине посебно процесом европских интеграција, Реформском агендом за БиХ и другим приоритетима;
- c) Осигурава коherentност и комплементарност међу различитим stubovima Стратегије реформе јавне управе;
- d) Анализира и услађава прелазне резултате као сет циљева, индикаторе учинка, циљне вриједности, активности и слично;
- e) Осигурава правовремену информаност вишег нивоа donosioca одлука, делегацију питања о којима не постоји сагласност и смјернице за поступање;
- f) Проводи консултације и осигурава комуникацију са rukovodiocima надлежних институција о питањима од значаја за učinkovito вођење процеса;
- g) Усаглашава радни текст докумената Стратегије за реформу јавне управе у Босни и Херцеговини и Акционог плана за њену provedбу прије upućивања текста на разматрање и усвајање.

Члан 5.

(Тематске радне групе)

(1) За члана и замјеника члана Тематске радне групе за област "*Развој политика и координација*" именују се:

- a) **Amil Kamenica**, савјетник председавajuћег Вијећа министара БиХ за економска питања, Кабинет председавajuћег Вијећа министара, члан и **Mirela Pelidija**, Кабинет председавajuћег, замјеник члана;
- b) **Selma Džihanović-Gratz**, шефка Оdsjeka за европске интеграције, Министарство правде БиХ, члан и

- Sandra Srdanović**, stručna savjetnica za saradnju s domaćim i stranim pravosudnim tijelima, zamjenik člana;
- c) **Željka Boljanović**, šefica Odsjeka za pripremu i realizaciju PJI, Ministarstvo finansija i trezora BiH, član i **Arijana Arnautović**, stručna savjetnica za koordinaciju i pripremu programa javnih investicija, zamjenik člana;
- d) **Ivan Tavra**, stručni savjetnik, Direkcija za evropske integracije, član i **Amra Hodžić**, stručna savjetnica, zamjenik člana;
- e) **Zdenko Milinović**, pomoćnik direktora Direkcije za ekonomsko planiranje, član i **Tanja Lučić**, šefica Odsjeka, zamjenik člana;
- f) **Davorika Lasica**, stručna savjetnica za program rada i izvještaje o radu, Generalni sekretarijat Vijeća ministara BiH, član i **Radenko Babić**, šef Odsjeka za finansijske poslove, zamjenik člana;
- b) **Lejla Saračević Hasanagić**, pomoćnica direktora Ureda za zakonodavstvo, član i **Miroslav Dubočanin**, zamjenik člana;
- d) **Davorin Semenik**, sekretar Komisije za ravnopravnost spolova Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, član i **Igor Bajić**, sekretar Ustavno-pravne komisije Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, zamjenik člana;
- h) **Nedžib Delić**, stručni savjetnik, Ured koordinatora za reformu javne uprave, član i **Zvezdana Sučić**, stručna saradnica, zamjenik člana.
- (2) Za člana i zamjenika člana Tematske radne grupe za oblast "*Državna služba i upravljanje ljudskim resursima*" imenuju se:
- a) **Mirela Pelidija**, Kabinet predsjedavajućeg Vijeća ministara BiH, član i **Amil Kamenica**, savjetnik predsjedavajućeg Vijeća ministara BiH za ekonomska pitanja, zamjenik člana;
- b) **Fazila Musić**, pomoćnica ministra za upravu Ministarstva pravde BiH, član i **Dijana Beribaka**, šefica Odsjeka za pružanje pravne pomoći u Sektoru za pravnu pomoć i razvoj civilnog društva, zamjenik člana;
- c) **Anka Šešlija**, pomoćnica ministra Ministarstva finansija i trezora BiH, član i **Senada Bibić**, šefica Odsjeka za kadrovske, opće i zajedničke poslove, zamjenik člana;
- d) **Neven Akšamija**, direktor Agencija za državnu službu BiH, član i **Bojan Golić**, šef Grupe za prijave i testiranja, zamjenik člana;
- e) **Jasmina Kulenović**, šefica Odjeljenja za podršku Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, član i **Igor Čorluka**, stručni savjetnik za praćenje primjene propisa i obuke, zamjenik člana;
- f) **Mladenko Čavara**, član Odbora državne službe za žalbe, član i **Dario Krstić**, stručni savjetnik, zamjenik člana;
- g) **Enida Šeherac-Džaferović**, stručna savjetnica Ured koordinatora za reformu javne uprave, član i **Aleksandar Karišik**, šef Operativne jedinice, zamjenik člana.
- (3) Za člana i zamjenika člana Tematske radne grupe za oblast "*Odgovornost*" imenuju se:
- a) **Emir Mehmedović**, glavni upravni inspektor Ministarstva pravde BiH, član i **Goran Rokvić**, upravni inspektor, zamjenik člana;
- b) **Dado Šarić**, stručni savjetnik za analize i mišljenja u Uredu ministra - Ministarstvo finansija i trezora BiH, član i **Gorana Krtalić**, stručna savjetnica za protokolarne i zvanične odnose u Uredu ministra, zamjenik člana;
- c) **Đevad Delić**, šef Odsjeka za opće poslove Generalnog sekretarijata Vijeća ministara BiH, član i **Azra Aličković**, šefica Odsjeka za medije i analitiku, zamjenik člana;
- d) **Haris Šahbaz**, šef Kabineta Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH, član i **Angelina Kos**, stručna saradnica za poslove finansija, zamjenik člana;
- e) **Jadranka Brenjo**, sudija Suda Bosne i Hercegovine, član i **Davor Žilić**, sudija, zamjenik člana;
- f) **Zijad Hasić**, sekretar Ustavno-pravne komisije Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH, član i **Igor Bajić**, sekretar Ustavno-pravne komisije, zamjenik člana;
- g) **Danka Polovina-Mandić**, šefica Odjeljenja za sukob interesa, Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, član i **Alma Raščić**, stručna savjetnica za sukob interesa, zamjenik člana;
- h) **Aleksandar Gutalj**, pomoćnik sekretara Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH - predsjedavajući Žalbenog vijeća BiH, član i **Goran Krtalić**, pomoćnik generalnog sekretara Vijeća ministara BiH, zamjenik člana i **Nedžad Salman**, stručni savjetnik u Ustavno-pravnoj komisiji Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, zamjenik člana;
- i) **Selvira Hodžić Obhodžaš**, stručna savjetnica, Ured koordinatora za reformu javne uprave, član i **Mubera Begić**, stručna savjetnica, zamjenik člana.
- (4) Za člana i zamjenika člana Tematske radne grupe za oblast "*Pružanje javnih usluga*" imenuju se:
- a) **Slavka Alagić**, šefica Odsjeka za registre i obrazovanje Ministarstva pravde BiH, član i **Goran Rokvić**, upravni inspektor, zamjenik člana;
- b) **Sehija Mujkanović**, pomoćnica ministra Ministarstva finansija i trezora BiH, član i **Ernest Balković**, šef Odsjeka za upravljanje informacionim sistemom, zamjenik člana;
- c) **Zoran Andrić**, pomoćnik ministra za transport - Ministarstvo komunikacija i transporta BiH, član i **Dario Bušić**, šef Odsjeka za drumski i željeznički transport, zamjenik člana;
- d) **Rizo Efendić**, savjetnik direktora Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka, član i **Davor Bagarić**, viši stručni saradnik, zamjenik člana;
- e) **Ivana Šarić**, šefica Odsjeka za održavanje i razvoje elektronskog poslovanja i e-vlade Generalnog sekretara Vijeća ministara BiH, član i **Boris Vasković**, stručni savjetnik, zamjenik člana;
- f) **Sladana Škrba**, stručna savjetnica, Ured koordinatora za reformu javne uprave, član i **Aneta Raić**, šefica Jedinice za donatorsku koordinaciju, finansije, nadzor i evaluaciju, zamjenik člana.
- (5) Za člana i zamjenika člana Tematske radne grupe za oblast "*Upravljanje javnim finansijama*" imenuju se:
- a) **Vera Letica**, pomoćnica ministra finansija i trezora Ministarstva finansija i trezora BiH, član i **Radmila Pustahija**, šefica Odsjeka za evropske integracije i programiranje pomoći EU, zamjenik člana;

Савјет министара Босне и Херцеговине, на 76. сједници одржаној 04. октобра 2016. године, донио је

РЈЕШЕЊЕ

О РАЗРЈЕШЕЊУ СЕКРЕТАРА КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА ВЕТЕРИНАРСТВО БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

1. САЊИН ТАНКОВИЋ, разрјешава се дужности секретара Канцеларије за ветеринарство Босне и Херцеговине, због истека мандата.
2. Ово Рјешење ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 233/16
04. октобра 2016. године
Сарајево

Председавајући
Савјета министара БиХ
Др **Денис Звиздић**, с. р.

На основу члана 17. Закона о Вijeћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), члана 51. став 2. Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10 и 40/12) и тачке IV Одлуке о оснивању Уреда за ветеринарство Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 31/00 и 10/02), Вijeће министара Босне и Херцеговине, на 76. сједници одржаној 04. октобра 2016. године, донijело је

РЈЕШЕЊЕ

О РАЗРЈЕШЕЊУ СЕКРЕТАРА УРЕДА ЗА ВЕТЕРИНАРСТВО БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

1. SANJIN TANKOVIĆ, разрјешава се дужности секретара Уреда за ветеринарство Босне и Херцеговине, због истека мандата.
2. Ово Рјешење ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 233/16
04. октобра 2016. године
Сарајево

Председавајући
Вijeћа министара БиХ
Др. **Денис Звиздић**, с. р.

1180

На основу члана 17. Закона о Вijeћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), члана 28. ставак 2. Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10 и 40/12) и тачке IV Одлуке о утемељенју Уреда за ветеринарство Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 31/00 и 10/02), Вijeће министара Босне и Херцеговине, на 76. сједници одржаној 4. listopada 2016. године, донijело је

РЈЕШЕЊЕ

О ИМЕНОВАЊУ ЗАМЈЕНИКА ДИРЕКТОРА УРЕДА ЗА ВЕТЕРИНАРСТВО БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

1. PAVO RADIĆ, именује се за замјеника директора Уреда за ветеринарство Босне и Херцеговине, на раздобље од четири године.
2. Ово Рјешење ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 234/16
4. listopada 2016. године
Сарајево

Председатељ
Вijeћа министара БиХ
Др. **Денис Звиздић**, в. р.

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03,

81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), члана 28. став 2. Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10 и 40/12) и тачке IV Одлуке о оснивању Канцеларије за ветеринарство Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 31/00 и 10/02), Савјет министара Босне и Херцеговине, на 76. сједници одржаној 04. октобра 2016. године, донио је

РЈЕШЕЊЕ

О ИМЕНОВАЊУ ЗАМЈЕНИКА ДИРЕКТОРА КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА ВЕТЕРИНАРСТВО БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

1. ПАВО РАДИЋ, именује се за замјеника директора Канцеларије за ветеринарство Босне и Херцеговине, на период од четири године.
2. Ово Рјешење ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 234/16
04. октобра 2016. године
Сарајево

Председавајући
Савјета министара БиХ
Др **Денис Звиздић**, с. р.

На основу члана 17. Закона о Вijeћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), члана 28. став 2. Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10 и 40/12) и тачке IV Одлуке о оснивању Уреда за ветеринарство Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 31/00 и 10/02), Вijeће министара Босне и Херцеговине, на 76. сједници одржаној 04. октобра 2016. године, донijело је

РЈЕШЕЊЕ

О ИМЕНОВАЊУ ЗАМЈЕНИКА ДИРЕКТОРА УРЕДА ЗА ВЕТЕРИНАРСТВО БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

1. PAVO RADIĆ, именује се за замјеника директора Уреда за ветеринарство Босне и Херцеговине, на период од четири године.
2. Ово Рјешење ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 234/16
04. октобра 2016. године
Сарајево

Председавајући
Вijeћа министара БиХ
Др. **Денис Звиздић**, с. р.

1181

На основу члана 17. Закона о Вijeћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), члана 28. ставак 2. Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10 и 40/12) и тачке IV Одлуке о утемељенју Уреда за ветеринарство Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 31/00 и 10/02), Вijeће министара Босне и Херцеговине, на 76. сједници одржаној 4. listopada 2016. године, донijело је

РЈЕШЕЊЕ

О ИМЕНОВАЊУ ТАЈНИКА УРЕДА ЗА ВЕТЕРИНАРСТВО БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

1. SEJAD MAČKIĆ, именује се за тајника Уреда за ветеринарство Босне и Херцеговине, на раздобље од четири године.

DRŽAVNA REGULATIVNA AGENCIJA ZA RADIJACIJSKU I NUKLEARNU SIGURNOST BOSNE I HERCEGOVINE

1183

Na temelju članka 8. stavak (1) točke b), d) i f), čl. 16, 20. i 21. Zakona o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 88/07) i članka 61. stavak 2. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02 i 102/09), ravnatelj Državne regulativne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost donosi

PRAVILNIK O UVJETIMA I NAČINU PEČAĆENJA POSLOVNIH PROSTORIJA I SREDSTAVA ZA RAD SUBJEKTA NADZORA

DIO PRVI: OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet)

- (1) Ovim Pravilnikom se propisuju uvjeti za pečaćenje, način pečaćenja i skidanja službenog pečata sa objekata, postrojenja, uređaja i sredstava za obavljanje djelatnosti sa izvorima ionizirajućeg zračenja kada je u inspekcijском postupku izrečena mjera zabrane uporabe istih.
- (2) Ovim Pravilnikom se propisuju i drugi oblici sprječavanja uporabe objekata, postrojenja, uređaja i sredstava za rad ako isto nije izvodivo pečaćenjem.
- (3) Djelatnosti iz stavka (1) ovoga članka određene su propisima Državne regulativne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost (u daljnjem tekstu: Agencija).

Članak 2.

(Definicije)

U smislu ovoga Pravilnika pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

- a) **Pečaćenje:** Oblik neposredne prinude s ciljem izvršenja mjere zabrane uporabe objekata, postrojenja, uređaja i sredstava za rad, naložene u tijeku vođenja inspekcijского postupka.
- b) **Subjekt nadzora:** Pravna osoba koja koristi ili namjerava koristiti poslovne prostorije, dijelove poslovnih prostorija i sredstva za rad radi obavljanja djelatnosti sa izvorima ionizirajućeg zračenja.
- c) **Poslovne prostorije:** Objekti, odnosno dijelovi objekata u kojima subjekt nadzora obavlja ili namjerava obavljati određenu djelatnost sa izvorima ionizirajućeg zračenja i u kojima se nalaze sredstva za rad potrebna za obavljanje te djelatnosti.
- d) **Sredstva za rad:** Svi izvori ionizirajućeg zračenja i sva oprema koja se koristi za obavljanje djelatnosti sa izvorima ionizirajućeg zračenja, a za koje Agencija izdaje odgovarajuću autorizaciju.
- e) **Inspektor:** Državni inspektor za radijacijsku i nuklearnu sigurnost.

DIO DRUGI: UVJETI I NAČIN PEČAĆENJA

Poglavlje I. Uvjeti za pečaćenje

Članak 3.

(Pečaćenje)

- (1) Pečaćenje se vrši kada subjekt nadzora nije izvršio mjeru zabrane uporabe poslovnih prostorija ili sredstava za rad.
- (2) Pečaćenje se provodi nakon što je rješenje o zabrani uporabe postalo izvršno i stranki dostavljen zaključak o dozvoli izvršenja rješenja.
- (3) Iznimno od odredbi stavka (1) ovoga članka, ako se u tijeku inspekcijского nadzora utvrdi da bi daljnja uporaba objekata, postrojenja, uređaja i sredstava za rad mogla ugroziti živote

i zdravlje ljudi, pečaćenje se vrši odmah po saopćenju usmenog rješenja o zabrani uporabe objekata, postrojenja, uređaja i sredstava za rad, što se konstatira u zapisniku.

- (4) Pečaćenje se može izvršiti odmah uz suglasnost stranke ako stranka izjavi na zapisnik da ne koristi ili ne namjerava privremeno ili trajno koristiti određena sredstva za rad.
- (5) Inspektor sačinjava zapisnik o izvršenom pečaćenju pri čemu se poziva na izvršno rješenje.
- (6) Sastavni dio zapisnika iz stavka (5) ovoga članka je popis zapečaćenih poslovnih prostorija, dijelova prostorija i sredstava za rad koji sadrži vrstu, naziv (namjenu) zapečaćenih prostorija, dijelova prostorija i sredstava za rad.

Članak 4.

(Privremeno pečaćenje)

- (1) Ako se inspekcijский nadzor vrši kod subjekta nadzora, a ne može se završiti u tijeku njegovog radnog vremena, inspektor može izvršiti privremeno pečaćenje poslovnog prostora, dijela poslovnog prostora ili samo opreme u tom prostoru u kojem se nalaze stvari ili dokumentacija na koje se odnose radnje inspekcijского nadzora.
- (2) Privremeno pečaćenje iz stavka (1) ovoga članka se vrši kada inspektor procijeni da može doći do promjene činjeničnog stanja, a vrši se radi dovršenja započetog inspekcijского nadzora koji se ima nastaviti narednog radnog dana.
- (3) O privremenom pečaćenju poslovnog prostora ili opreme iz stavka (1) ovoga članka donosi se zaključak protiv kojeg se ne može izjaviti posebna žalba.
- (4) Zaključak iz stavka (3) ovoga članka priložit će se uz zapisnik o izvršenom inspekcijском nadzoru.

Članak 5.

(Obavljanje poslova)

Za vrijeme dok je prostorija i/ili njen dio zapečaćen mogu se obavljati samo oni poslovi koji su neophodni za provođenje rješenja inspektora za radijacijsku i nuklearnu sigurnost, uz prethodnu pismenu suglasnost inspektora i ako se tim radovima osigurava i omogućava siguran rad i pristup zapečaćenoj prostoriji te ostalim dijelovima prostorija.

Članak 6.

(Fotografiranje)

Zapečaćene poslovne prostorije, dijelovi prostorija i sredstva za rad obvezno se fotografiraju, a fotografije su sastavni dio zapisnika o inspekcijском nadzoru.

Članak 7.

(Dostavljanje)

- (1) Rješenje o zabrani i zaključak o dozvoli izvršenja rješenja pečaćenjem kojim se određuje mjera pečaćenja i odgovarajuću obavijest o pečaćenju inspektor dostavlja subjektu nadzora-korisniku poslovnih prostorija, odnosno sredstava za rad.
- (2) Ako subjekt nadzora nije vlasnik poslovnih prostorija, odnosno sredstava za rad, rješenje o zabrani i zaključak o dozvoli izvršenja rješenja pečaćenja kojim se određuje mjera pečaćenja inspektor dostavlja i vlasniku prostorija, odnosno sredstava za rad samo ako je za vrijeme trajanja inspekcijского nadzora inspektor utvrdio tko je vlasnik prostorija, odnosno sredstava za rad.

Poglavlje II. Sredstva za pečaćenje

Članak 8.

(Sredstva pečaćenja)

Sredstva pečaćenja su:

- a) službeni pečat,
- b) službena traka,

- c) službeni znak,
- f) obavijest o pečačenju.

Članak 9.

(Oblik sredstava za pečačenje)

- (1) Za pečačenje se koristi pečat izrađen od metala, okruglog oblika, promjera 30 mm, sa ispisanim nazivom "Bosna i Hercegovina, Državna regulatorna/regulativna agencija za radijacionu i nuklearnu sigurnost/bezbjednost – Inspektorat" (dato u Prilogu 1 ovoga Pravilnika).
- (2) Za obilježavanje se koristi traka s nazivom "INSPEKTORAT DRŽAVNE REGULATORNE AGENCIJE ZA RADIJACIONU I NUKLEARNU SIGURNOST – ZAPEČAČENO", koja je crvene boje, širine 80 mm, sa slovima crne boje 60 mm (dato u Prilogu 2 ovoga Pravilnika).
- (3) Za obilježavanje velikih površina se koristi službeni znak dimenzija 450 x 450 cm, pozadina službenog znaka je fluorescentne žutozelene boje, sa crnim obrubom i tekстом "ZABRANJEN RAD", sa nazivom "INSPEKTORAT DRŽAVNE REGULATORNE AGENCIJE ZA RADIJACIONU I NUKLEARNU SIGURNOST" (dato u Prilogu 3 ovoga Pravilnika).
- (4) Obavijest o pečačenju se ispisuje na formatu A4 sa tekстом kao u Prilogu 4 ovoga Pravilnika.

Članak 10.

(Postupak pečačenja)

- (1) Pečačenje se vrši stavljanjem jemstvenog konca na svim ulazima, između pokretnog i nepokretnog dijela objekta (vrata i štok i sl.) ili pokretnog i nepokretnog dijela izvora ionizujućeg zračenja koji se fiksira pečatnim voskom i u koji se utisne metalni pečat Agencije, ili na drugi adekvatan način.
- (2) Sve brave na ulaznim i unutarnjim vratima se prethodno zaključavaju ako je to moguće, a prije zaključavanja u zapisnik se unose podatci o svim uređajima koji su predmet inspekcije i koji moraju ostati u objektu.
- (3) Nakon pečačenja, na svim ulazima u objekt na vidnom mjestu se ističe obavijest o pečačenju.
- (4) Iznimno, inspektor može zapečatiti prostore za rad velike površine, odnosno dužine postavljanjem više službenih pečata na potrebnim mjestima.

- (5) Ako subjekt nadzora namjerava premjestiti pokretna sredstva za rad i opremu iz prostorije i/ili prostora i ako se time postiže obustava obavljanja djelatnosti ili dijela djelatnosti zbog koje bi se trebala narediti mjera pečačenja, inspektor će uzeti izjavu u zapisnik o tome s rokom za izvršenje, a pečačenje narediti protekom roka u slučaju da subjekt nadzora ne postupi sukladno izjavi.
- (6) Ako je pečačenje neizvodljivo, odnosno kada je očito da samo pečačenje neće dovesti do željenog efekta, zabrana uporabe vrši se postavljanjem PVC trake na pogodna mjesta objekata, postrojenja, uređaja i sredstava za rad.

Poglavlje III. Uklanjanje pečata i sredstava pečačenja

Članak 11.

(Uklanjanje pečata)

- (1) Uklanjanje službenog pečata vrši inspektor kada utvrdi da su otklonjeni razlozi zbog kojih je izrečena mjera zabrane uporabe objekata, postrojenja, uređaja i sredstava za rad.
- (2) Uklanjanje pečata vrši inspektor i kada stranka učini vjerojatnim da će otkloniti nedostatke zbog kojih je izrečena mjera zabrane uporabe ako se nedostatci ne mogu otkloniti bez skidanja pečata.
- (3) U slučaju elementarnih nepogoda koje mogu izazvati štetu u objektu i opasnosti po zdravlje ljudi i okoliš, uklanjanje pečata može izvršiti i stranka uz obavještanje inspektora.

Članak 12.

(Dokumentiranje)

- (1) O uklanjanju i ponovnom stavljanju pečata sastavlja se zapisnik u koji se unose sve radnje i podatci koji mogu utjecati na daljnji tijek postupka.
- (2) Pečat se može skinuti i od strane stranke ukoliko je to odobrio inspektor, pri čemu o navedenoj radnji inspektor sačinjava službenu zabilješku.

Članak 13.

(Prijelazne odredbe)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-02-2-1232/16
28. listopada 2016. godine

Ravnatelj
Emir Dizdarević, v. r.

Prilog 2

INSPEKTORAT DRŽAVNE REGULATORNE AGENCIJE ZA RADIJACIONU I NUKLEARNU
SIGURNOST – ZAPEČAČENO

Prilog 3

Dimenzije 450 x 450 cm

ZABRANJEN RAD

Prilog 4

Zaglavlje Agencije

INSPEKTORAT DRŽAVNE REGULATIVNE AGENCIJE ZA RADIJACIJSKU I
NUKLEARNU SIGURNOST**DRŽAVNA REGULATIVNA AGENCIJA ZA RADIJACIJSKU
I NUKLEARNU SIGURNOST
INSPEKTORAT**Broj: .....
Mjesto i datum: .....**OBAVIJEST O PEČAĆENJU**

nadziranoj pravnoj osobi ..... iz
..... na adresi....., na
temelju odredbi članka 21 Zakona o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti u Bosni i
Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 88/07) su zapečaćene poslovne prostorije ili
dijelovi prostorija i sredstva za rad zbog povrede odredbe članka ..... stavak ..... istog
Zakona, ili člana ..... Pravilnika .....

Inspektor za radijacijsku i nuklearnu sigurnost će ukloniti pečat i sredstva pečaćenja kada
nadzirana pravna osoba postupi prema inspekcijskom rješenju i uskladi obavljanje djelatnosti
s navedenim Zakonom i Pravilnikom.

UPOZORENJE!

Skidanje i povreda službenog pečata i sredstva pečaćenja, kao i ulazak u zapečaćenu poslovnu
prostoriju, dijelove prostorije i/ili pristup ili korištenje sredstava za rad je kazneno djelo
prema Kaznenom zakonu ..... članak .....

Nadzirana pravna osoba ..... iz
....., odgovorna osoba u pravnoj osobi:
..... dužni su brinuti o sigurnosti zapečaćenih
poslovnih prostorija ili dijelova poslovnih prostorija i sredstava za rad i odgovorni su u
slučaju nastanka štete.

_____
Ime i prezime

Državni inspektor za radijacijsku i nuklearnu sigurnost

M. P.

На основу члана 8. став (1) тачке б), д) и ф), чл. 16, 20. и 21. Закона о радијационој и нуклеарној безбједности у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 88/07) и члана 61. став 2. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02 и 102/09), директор Државне регулаторне агенције за радијациону и нуклеарну безбједност доноси

**ПРАВИЛНИК
О УСЛОВИМА И НАЧИНУ ПЕЧАЋЕЊА
ПОСЛОВНИХ ПРОСТОРИЈА И СРЕДСТАВА ЗА РАД
СУБЈЕКТА НАДЗОРА**

ДИО ПРВИ: ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.
(Предмет)

- (1) Овим правилником се прописују услови за печачење, начин печачења и скидања службеног печата са објеката, постројења, уређаја и средстава за обављање дјелатности са изворима јонизујућег зрачења када је у инспекцијском поступку изречена мјера забране употребе истих.
- (2) Овим правилником се прописују и други облици спречавања употребе објеката, постројења, уређаја и средстава за рад ако исто није изводљиво печачењем.
- (3) Дјелатности из става (1) овог члана одређене су прописима Државне регулаторне агенције за радијациону и нуклеарну безбједност (у даљем тексту: Агенција).

Члан 2.
(Дефиниције)

У смислу овог правилника поједини појмови имају сљедеће значење:

- а) **Печачење:** Облик непосредне принуде с циљем извршења мјере забране употребе објеката, постројења, уређаја и средстава за рад, наложене у току вођења инспекцијског поступка.
- б) **Субјект надзора:** Правно лице које користи или намјерава да користи пословне просторије, дијелове пословних просторија и средстава за рад ради обављања дјелатности са изворима јонизујућег зрачења.
- в) **Пословне просторије:** Објекти, односно дијелови објеката у којима субјект надзора обавља или намјерава да обавља одређену дјелатност са изворима јонизујућег зрачења и у којима се налазе средства за рад потребна за обављање те дјелатности.
- д) **Средства за рад:** Сви извори јонизујућег зрачења и сва опрема која се користи за обављање дјелатности са изворима јонизујућег зрачења, а за које Агенција издаје одговарајућу ауторизацију.
- е) **Инспектор:** Државни инспектор за радијациону и нуклеарну сигурност.

ДИО ДРУГИ: УСЛОВИ И НАЧИН ПЕЧАЋЕЊА

Глава I. Услови за печачење

Члан 3.
(Печачење)

- (1) Печачење се врши када субјект надзора није извршио мјеру забране употребе пословних просторија или средстава за рад.
- (2) Печачење се спроводи након што је рјешење о забрани употребе постало извршено и странки достављен закључак о дозволи извршења рјешења.
- (3) Изузетно од одредби става (1) овог члана, ако се у току инспекцијског надзора утврди да би даља употреба

објеката, постројења, уређаја и средстава за рад могла да угрози животе и здравље људи, печачење се врши одмах по саопштењу усменог рјешења о забрани употребе објеката, постројења, уређаја и средстава за рад, што се констатује у записнику.

- (4) Печачење се може извршити одмах уз сагласност странке ако странка изјави на записник да не користи или не намјерава да привремено или трајно користи одређена средства за рад.
- (5) Инспектор сачињава записник о извршеном печачењу при чему се позива на извршно рјешење.
- (6) Саставни дио записника из става (5) овог члана је списак запечачених пословних просторија, дијелова просторија и средстава за рад који садржи врсту, назив (намјену) запечачених просторија, дијелова просторија и средстава за рад.

Члан 4.

(Привремено печачење)

- (1) Ако се инспекцијски надзор врши код субјекта надзора, а не може се завршити у току његовог радног времена, инспектор може да изврши привремено печачење пословног простора, дијела пословног простора или само опреме у том простору у којем се налазе ствари или документација на које се односе радње инспекцијског надзора.
- (2) Привремено печачење из става (1) овог члана се врши када инспектор процијени да може доћи до промјене чињеничног стања, а врши се ради довршења започетог инспекцијског надзора који се има наставити наредног радног дана.
- (3) О привременом печачењу пословног простора или опреме из става (1) овог члана доноси се закључак против којег се не може изјавити посебна жалба.
- (4) Закључак из става (3) овог члана приложиће се уз записник о извршеном инспекцијском надзору.

Члан 5.

(Обављање послова)

За вријеме док је просторија и/или њен дио запечачен могу се обављати само они послови који су неопходни за спровођење рјешења инспектора за радијациону и нуклеарну сигурност, уз претходну писмену сагласност инспектора и ако се тим радовима осигурава и омогућава сигуран рад и приступ запечаченој просторији те осталим дијеловима просторија.

Члан 6.

(Фотографисање)

Запечачене пословне просторије, дијелови просторија и средства за рад обавезно се фотографишу, а фотографије су саставни дио записника о инспекцијском надзору.

Члан 7.

(Достављање)

- (1) Рјешење о забрани и закључак о дозволи извршења рјешења печачењем којим се одређује мјера печачења и одговарајуће обавјештење о печачењу инспектор доставља субјекту надзора-кориснику пословних просторија, односно средстава за рад.
- (2) Ако субјект надзора није власник пословних просторија, односно средстава за рад, рјешење о забрани и закључак о дозволи извршења рјешења печачења којим се одређује мјера печачења инспектор доставља и власнику просторија, односно средстава за рад само ако је за вријеме трајања инспекцијског надзора инспектор утврдио ко је власник просторија, односно средстава за рад.

Глава II. Средства за печатење**Члан 8.**

(Средства печатења)

Средства печатења су:

- a) службени печат,
- b) службена трака,
- c) службени знак,
- f) обавјештење о печатењу.

Члан 9.

(Облик средстава за печатење)

- (1) За печатење се користи печат израђен од метала, округлог облика, пречника 30 mm, са исписаним називом "Босна и Херцеговина, Државна регулаторна/регулативна агенција за радијациону и нуклеарну сигурност/безбједност – Инспекторат" (дато у Прилогу 1 овог правилника).
- (2) За обиљежавање се користи трака с називом "ИНСПЕКТОРАТ ДРЖАВНЕ РЕГУЛАТОРНЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА РАДИЈАЦИОНУ И НУКЛЕАРНУ СИГУРНОСТ – ЗАПЕЧАЋЕНО", која је црвене боје, ширине 80 mm, са словима црне боје 60 mm (дато у Прилогу 2 овог правилника).
- (3) За обиљежавање великих површина се користи службени знак димензија 450 x 450 cm, позадина службеног знака је флуоресцентне жутозелене боје, са црним обрубом и текстом "ЗАБРАЊЕН РАД", са називом "ИНСПЕКТОРАТ ДРЖАВНЕ РЕГУЛАТОРНЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА РАДИЈАЦИОНУ И НУКЛЕАРНУ СИГУРНОСТ" (дато у Прилогу 3 овог правилника).
- (4) Обавјештење о печатењу се исписује на формату А4 са текстом као у Прилогу 4 овог правилника.

Члан 10.

(Поступак печатења)

- (1) Печатење се врши стављањем јемственог конца на свим улазима, између покретног и непокретног дијела објекта (врата и шток и сл.) или покретног и непокретног дијела извора јонизујућег зрачења, који се фиксира печатним воском и у који се утисне метални печат Агенције, или на други адекватан начин.
- (2) Све браве на улазним и унутрашњим вратима се претходно закључавају ако је то могуће, а прије закључавања у записник се уносе подаци о свим уређајима који су предмет инспекције и који морају остати у објекту.
- (3) Након печатења, на свим улазима у објект на видном мјесту се истиче обавјештење о печатењу.

- (4) Изузетно, инспектор може да запечати просторе за рад велике површине, односно дужине постављањем више службених печата на потребним мјестима.
- (5) Ако субјект надзора намјерава да премјести покретна средства за рад и опрему из просторије и/или простора и ако се тиме постиже обустава обављања дјелатности или дијела дјелатности због које би се требала наредити мјера печатења, инспектор ће узети изјаву у записник о томе с роком за извршење, а печатење наредити протеком рока у случају да субјект надзора не поступи у складу с изјавом.
- (6) Ако је печатење неизводљиво, односно када је очито да само печатење неће довести до жељеног ефекта, забрана употребе врши се постављањем ПВЦ траке на погодна мјеста објеката, постројења, уређаја и средстава за рад.

Глава III. Уклањање печата и средстава печатења**Члан 11.**

(Уклањање печата)

- (1) Уклањање службеног печата врши инспектор када утврди да су отклоњени разлози због којих је изречена мјера забране употребе објеката, постројења, уређаја и средстава за рад.
- (2) Уклањање печата врши инспектор и када странка учини вјероватним да ће отклонити недостатке због којих је изречена мјера забране употребе ако се недостаци не могу отклонити без скидања печата.
- (3) У случају елементарних непогода које могу да изазову штету у објекту и опасности по здравље људи и животну средину, уклањање печата може извршити и странка уз обавјештавање инспектора.

Члан 12.

(Документовање)

- (1) О уклањању и поновном стављању печата саставља се записник у који се уносе све радње и подаци који могу да утичу на даљи ток поступка.
- (2) Печат се може скинути и од стране странке уколико је то одобрио инспектор, при чему о наведеној радњи инспектор сачињава службену забиљешку.

Члан 13.

(Прелазне одредбе)

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-02-2-1232/16
28. октобра 2016. године

Директор
Емир Диздаревић, с. р.

Прилог 1

ЛИКОВНИ ПРИКАЗ СЛУЖБЕНОГ ПЕЧАТА
(мјере у mm)

Прилог 2

ИНСПЕКТОРАТ ДРЖАВНЕ РЕГУЛАТОРНЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА РАДИЈАЦИОНУ И
НУКЛЕАРНУ СИГУРНОСТ – ЗАПЕЧАЋЕНО

Прилог 3

Димензије 450 x 450 cm

ZABRANJEN RAD

Прилог 4

Заглавље Агенције

ИНСПЕКТОРАТ ДРЖАВНЕ РЕГУЛАТОРНЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА РАДИЈАЦИОНУ И
НУКЛЕАРНУ БЕЗБЈЕДНОСТ**ДРЖАВНА РЕГУЛАТОРНА АГЕНЦИЈА ЗА РАДИЈАЦИОНУ
И НУКЛЕАРНУ БЕЗБЈЕДНОСТ
ИНСПЕКТОРАТ**Број: .....
Мјесто и датум: .....**ОБАВЈЕШТЕЊЕ О ПЕЧАЋЕЊУ**

надзираном правном лицу ..... из
..... на адреси....., на
основу одредби члана 21 Закона о радијационој и нуклеарној безбједности у Босни и
Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 88/07) су запечаћене пословне просторије
или дијелови просторија и средства за рад због повреде одредбе члана ..... става
..... истог закона, или члана ..... Правилника .....

Инспектор за радијациону и нуклеарну сигурност ће уклонити печат и средства
печаћења када надзирано правно лице поступи према инспекцијском рјешењу и
усклади обављање дјелатности с наведеним законом и правилником.

УПОЗОРЕЊЕ!

Скидање и повреда службеног печата и средства печаћења, као и улазак у запечаћену
пословну просторију, дијелове просторије и/или приступ или коришћење средстава за
рад је кривично дјело према Кривичном закону ..... члан .....

Надзирано правно лице ..... из
....., одговорно лице у правном лицу:
..... дужни су да брину о сигурности
запечаћених пословних просторија или дијелова пословних просторија и средстава за
рад и одговорни су у случају настанка штете.

Име и презиме

Државни инспектор за радијациону и нуклеарну сигурност

М. П.

Na osnovu člana 8. stav (1) tačke b), d) i f), čl. 16, 20. i 21. Zakona o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 88/07) i člana 61. stav 2. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02 i 102/09), direktor Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost donosi

**PRAVILNIK
O USLOVIMA I NAČINU PEČAČENJA POSLOVNIH
PROSTORIJA I SREDSTAVA ZA RAD SUBJEKTA
NADZORA**

DIO PRVI: OPĆE ODREDBE

Član 1.

(Predmet)

- (1) Ovim pravilnikom se propisuju uslovi za pečačenje, način pečačenja i skidanja službenog pečata sa objekata, postrojenja, uređaja i sredstava za obavljanje djelatnosti sa izvorima jonizirajućeg zračenja kada je u inspekcijskom postupku izrečena mjera zabrane upotrebe istih.
- (2) Ovim pravilnikom se propisuju i drugi oblici sprečavanja upotrebe objekata, postrojenja, uređaja i sredstava za rad ako isto nije izvodljivo pečačenjem.
- (3) Djelatnosti iz stava (1) ovog člana određene su propisima Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost (u daljem tekstu: Agencija).

Član 2.

(Definicije)

U smislu ovog pravilnika pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

- a) **Pečačenje:** Oblik neposredne prinude s ciljem izvršenja mjere zabrane upotrebe objekata, postrojenja, uređaja i sredstava za rad, naložene u toku vođenja inspekcijskog postupka.
- b) **Subjekt nadzora:** Pravno lice koje koristi ili namjerava koristiti poslovne prostorije, dijelove poslovnih prostorija i sredstva za rad radi obavljanja djelatnosti sa izvorima jonizirajućeg zračenja.
- c) **Poslovne prostorije:** Objekti, odnosno dijelovi objekata u kojima subjekt nadzora obavlja ili namjerava obavljati određenu djelatnost sa izvorima jonizirajućeg zračenja i u kojima se nalaze sredstva za rad potrebna za obavljanje te djelatnosti.
- d) **Sredstva za rad:** Svi izvori jonizirajućeg zračenja i sva oprema koja se koristi za obavljanje djelatnosti sa izvorima jonizirajućeg zračenja, a za koje Agencija izdaje odgovarajuću autorizaciju.
- e) **Inspektor:** Državni inspektor za radijacijsku i nuklearnu sigurnost.

DIO DRUGI: USLOVI I NAČIN PEČAČENJA

Poglavlje I. Uslovi za pečačenje

Član 3.

(Pečačenje)

- (1) Pečačenje se vrši kada subjekt nadzora nije izvršio mjeru zabrane upotrebe poslovnih prostorija ili sredstava za rad.
- (2) Pečačenje se provodi nakon što je rješenje o zabrani upotrebe postalo izvršno i stranki dostavljen zaključak o dozvoli izvršenja rješenja.
- (3) Izuzetno od odredbi stava (1) ovog člana, ako se u toku inspekcijskog nadzora utvrdi da bi dalja upotreba objekata, postrojenja, uređaja i sredstava za rad mogla ugroziti živote i zdravlje ljudi, pečačenje se vrši odmah po saopštenju usmenog rješenja o zabrani upotrebe objekata, postrojenja, uređaja i sredstava za rad, što se konstatira u zapisniku.

- (4) Pečačenje se može izvršiti odmah uz saglasnost stranke ako stranka izjavi na zapisnik da ne koristi ili ne namjerava privremeno ili trajno koristiti određena sredstva za rad.
- (5) Inspektor sačinjava zapisnik o izvršenom pečačenju pri čemu se poziva na izvršno rješenje.
- (6) Sastavni dio zapisnika iz stava (5) ovog člana je popis zapečaćenih poslovnih prostorija, dijelova prostorija i sredstava za rad koji sadrži vrstu, naziv (namjenu) zapečaćenih prostorija, dijelova prostorija i sredstava za rad.

Član 4.

(Privremeno pečačenje)

- (1) Ako se inspekcijski nadzor vrši kod subjekta nadzora, a ne može se završiti u toku njegovog radnog vremena, inspektor može izvršiti privremeno pečačenje poslovnog prostora, dijela poslovnog prostora ili samo opreme u tom prostoru u kojem se nalaze stvari ili dokumentacija na koje se odnose radnje inspekcijskog nadzora.
- (2) Privremeno pečačenje iz stava (1) ovog člana se vrši kada inspektor procijeni da može doći do promjene činjeničnog stanja, a vrši se radi dovršenja započetog inspekcijskog nadzora koji se ima nastaviti narednog radnog dana.
- (3) O privremenom pečačenju poslovnog prostora ili opreme iz stava (1) ovog člana donosi se zaključak protiv kojeg se ne može izjaviti posebna žalba.
- (4) Zaključak iz stava (3) ovog člana priložit će se uz zapisnik o izvršenom inspekcijskom nadzoru.

Član 5.

(Obavljanje poslova)

Za vrijeme dok je prostorija i/ili njen dio zapečaćen mogu se obavljati samo oni poslovi koji su neophodni za provođenje rješenja inspektora za radijacijsku i nuklearnu sigurnost, uz prethodnu pismenu saglasnost inspektora i ako se tim radovima osigurava i omogućava siguran rad i pristup zapečaćenoj prostoriji te ostalim dijelovima prostorija.

Član 6.

(Fotografiranje)

Zapečaćene poslovne prostorije, dijelovi prostorija i sredstva za rad obavezno se fotografiraju, a fotografije su sastavni dio zapisnika o inspekcijskom nadzoru.

Član 7.

(Dostavljanje)

- (1) Rješenje o zabrani i zaključak o dozvoli izvršenja rješenja pečačenjem kojim se određuje mjera pečačenja i odgovarajuće obavještenje o pečačenju inspektor dostavlja subjektu nadzora-korisniku poslovnih prostorija, odnosno sredstava za rad.
- (2) Ako subjekt nadzora nije vlasnik poslovnih prostorija, odnosno sredstava za rad, rješenje o zabrani i zaključak o dozvoli izvršenja rješenja pečačenja kojim se određuje mjera pečačenja inspektor dostavlja i vlasniku prostorija, odnosno sredstava za rad samo ako je za vrijeme trajanja inspekcijskog nadzora inspektor utvrdio ko je vlasnik prostorija, odnosno sredstava za rad.

Poglavlje II. Sredstva za pečačenje

Član 8.

(Sredstva pečačenja)

Sredstva pečačenja su:

- a) službeni pečat,
- b) službena traka,
- c) službeni znak,
- f) obavještenje o pečačenju.

Član 9.

(Oblik sredstava za pečaćenje)

- (1) Za pečaćenje se koristi pečat izrađen od metala, okruglog oblika, prečnika 30 mm, sa ispisanim nazivom "Bosna i Hercegovina, Državna regulatorna/regulativna agencija za radijacionu i nuklearnu sigurnost/bezbjednost – Inspektorat" (dato u Prilogu 1 ovog pravilnika).
- (2) Za obilježavanje se koristi traka s nazivom "INSPEKTORAT DRŽAVNE REGULATORNE AGENCIJE ZA RADIJACIONU I NUKLEARNU SIGURNOST – ZAPEČAČENO", koja je crvene boje, širine 80 mm, sa slovima crne boje 60 mm (dato u Prilogu 2 ovog pravilnika).
- (3) Za obilježavanje velikih površina se koristi službeni znak dimenzija 450 x 450 cm, pozadina službenog znaka je fluorescentne žutozelene boje, sa crnim obrubom i tekstem "ZABRANJEN RAD", sa nazivom "INSPEKTORAT DRŽAVNE REGULATORNE AGENCIJE ZA RADIJACIONU I NUKLEARNU SIGURNOST" (dato u Prilogu 3 ovog pravilnika).
- (4) Obavještenje o pečaćenju se ispisuje na formatu A4 sa tekстом kao u Prilogu 4 ovog pravilnika.

Član 10.

(Postupak pečaćenja)

- (1) Pečaćenje se vrši stavljanjem jemstvenog konca na svim ulazima, između pokretnog i nepokretnog dijela objekta (vrata i štok i sl.) ili pokretnog i nepokretnog dijela izvora jonizujućeg zračenja, koji se fiksira pečatnim voskom i u koji se utisne metalni pečat Agencije, ili na drugi adekvatan način.
- (2) Sve brave na ulaznim i unutrašnjim vratima se prethodno zaključavaju ako je to moguće, a prije zaključavanja u zapisnik se unose podaci o svim uređajima koji su predmet inspekcije i koji moraju ostati u objektu.
- (3) Nakon pečaćenja, na svim ulazima u objekt na vidnom mjestu se ističe obavještenje o pečaćenju.
- (4) Izuzetno, inspektor može zapečatiti prostore za rad velike površine, odnosno dužine postavljanjem više službenih pečata na potrebnim mjestima.

- (5) Ako subjekt nadzora namjerava premjestiti pokretna sredstva za rad i opremu iz prostorije i/ili prostora i ako se time postiže obustava obavljanja djelatnosti ili dijela djelatnosti zbog koje bi se trebala narediti mjera pečaćenja, inspektor će uzeti izjavu u zapisnik o tome s rokom za izvršenje, a pečaćenje narediti protekom roka u slučaju da subjekt nadzora ne postupi u skladu s izjavom.
- (6) Ako je pečaćenje neizvodljivo, odnosno kada je očito da samo pečaćenje neće dovesti do željenog efekta, zabrana upotrebe vrši se postavljanjem PVC trake na pogodna mjesta objekata, postrojenja, uređaja i sredstava za rad.

Poglavlje III. Uklanjanje pečata i sredstava pečaćenja

Član 11.

(Uklanjanje pečata)

- (1) Uklanjanje službenog pečata vrši inspektor kada utvrdi da su otklonjeni razlozi zbog kojih je izrečena mjera zabrane upotrebe objekata, postrojenja, uređaja i sredstava za rad.
- (2) Uklanjanje pečata vrši inspektor i kada stranka učini vjerovatnim da će otkloniti nedostatke zbog kojih je izrečena mjera zabrane upotrebe ako se nedostaci ne mogu otkloniti bez skidanja pečata.
- (3) U slučaju elementarnih nepogoda koje mogu izazvati štetu u objektu i opasnosti po zdravlje ljudi i okoliš, uklanjanje pečata može izvršiti i stranka uz obavještanje inspektora.

Član 12.

(Dokumentiranje)

- (1) O uklanjanju i ponovnom stavljanju pečata sastavlja se zapisnik u koji se unose sve radnje i podaci koji mogu utjecati na dalji tok postupka.
- (2) Pečat se može skinuti i od strane stranke ukoliko je to odobrio inspektor, pri čemu o navedenoj radnji inspektor sačinjava službenu zabilješku.

Član 13.

(Prijelazne odredbe)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-02-2-1232/16
28. oktobra 2016. godine

Direktor
Emir Dizdarević, s. r.

Prilog 1

LIKOVNI PRIKAZ SLUŽBENOG PEČATA
(mjere u mm)

Prilog 2

INSPEKTORAT DRŽAVNE REGULATORNE AGENCIJE ZA RADIJACIONU I NUKLEARNU
SIGURNOST – ZAPEČAČENO

Prilog 3

Dimenzije 450 x 450 cm

ZABRANJEN RAD

Prilog 4

Zaglavlje Agencije

INSPEKTORAT DRŽAVNE REGULATORNE AGENCIJE ZA RADIJACIJSKU I
NUKLEARNU SIGURNOST**DRŽAVNA REGULATORNA AGENCIJA ZA RADIJACIJSKU
I NUKLEARNU SIGURNOST****INSPEKTORAT**Broj: .....
Mjesto i datum: .....**OBAVJEŠTENJE O PEČAĆENJU**

nadziranom pravnom licu ..... iz
..... na adresi....., na
osnovu odredbi člana 21 Zakona o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti u Bosni i Hercegovini
(„Službeni glasnik BiH“, broj 88/07) su zapečaćene poslovne prostorije ili dijelovi prostorija i
sredstva za rad zbog povrede odredbe člana ..... stava ..... istog zakona, ili člana .....
Pravilnika .....

Inspektor za radijacijsku i nuklearnu sigurnost će ukloniti pečat i sredstva pečaćenja kada
nadzirano pravno lice postupi prema inspekcijskom rješenju i uskladi obavljanje djelatnosti s
navedenim zakonom i pravilnikom.

UPOZORENJE!

Skidanje i povreda službenog pečata i sredstva pečaćenja, kao i ulazak u zapečaćenu poslovnu
prostoriju, dijelove prostorije i/ili pristup ili korištenje sredstava za rad je krivično djelo
prema Krivičnom zakonu ..... član .....

Nadzirano pravno lice ..... iz
....., odgovorno lice u pravnom licu:
..... dužni su brinuti o sigurnosti zapečaćenih
poslovnih prostorija ili dijelova poslovnih prostorija i sredstava za rad i odgovorni su u
slučaju nastanka štete.

_____
Ime i prezime

Državni inspektor za radijacijsku i nuklearnu sigurnost

M. P.

KONKURENCIJSKO VIJEĆE BOSNE I HERCEGOVINE

1184

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine je, na temelju članka 25. stavak (1) i članka 42. stavak (2), a u svezi s člankom 14. stavak (1) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), a rješavajući po Prijavi koncentracije gospodarskog subjekta "MG Mind" d.o.o., Mrkonjić Grad, Podbrdo bb, Mrkonjić Grad, podnesenoj po direktoru Radomiru Zeljkoviću, zaprimljenoj dana 16. svibnja 2016. godine pod brojem: 06-26-1-012-II/16, na 132. (stotinutridesetdrugoj) sjednici održanoj dana 14.09.2016. godine, donijelo

ZAKLJUČAK

- Odbacuje se Prijava koncentracije gospodarskog subjekta "MG Mind" d.o.o. Mrkonjić Grad, Podbrdo bb, Mrkonjić Grad, radi nepostojanja obveze prijave koncentracije.
- Ovaj Zaključak bit će objavljen u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Konkurencijsko vijeće) je, dana 16. svibnja 2016. godine pod brojem: 06-26-1-012-II/16, zaprimilo Prijavu koncentracije gospodarskog subjekta "MG Mind" d.o.o. Mrkonjić Grad, Podbrdo bb, Mrkonjić Grad (u daljnjem tekstu: "MG Mind d.o.o." ili Podnositelj prijave), podnesenu od strane direktora društva Radomira Zeljkovića, prema kojoj je Podnositelj prijave, na temelju Ugovora o prodaji nematerijalnih vrijednosnih papira - dionica, zaključenog dana 08. listopada 2015. godine, sa gospodarskim subjektom CESTNO PODJETJE LJUBLJANA d.d. - u stečaju, Stolpniška ulica 10, 1000 Ljubljana, Republika Slovenija (u daljnjem tekstu: "CP Ljubljana d.d. - u stečaju"), postao vlasnik 519.524 redovitih dionica oznake KULG, izdavatelja gospodarskog subjekta "KPL, družba za gradnju in v zdrževanje cest, zelenih površin ter inženiring" d.d. Ljubljana, Tbilisijjska ulica 61, 1000 Ljubljana, Republika Slovenija (u daljnjem tekstu: "KPL d.d. Ljubljana"), čime je stekao (...) ¹ udjela u temeljnom kapitalu navedenog gospodarskog subjekta.

Kako Prijava koncentracije nije sadržavala sve potrebne podatke, zatražena je dopuna iste, aktom broj: 06-26-1-12-1-II/16 od dana 17. svibnja 2016. godine i aktom broj: 06-26-1-12-8-II/16 od dana 25. srpnja 2016. godine.

Podnositelj prijave je, putem svog punomoćnika, Brokersko - dilerskog društva "MONET BROKER" a.d. Banja Luka, Jovana Dučića 23a, 78000 Banja Luka dostavio dio tražene dokumentacije podneskom broj: 06-26-1-12-2-II/16 od dana 30. svibnja 2016. godine, uz molbu za produljenje roka dostave ostatka potrebne dokumentacije.

Cijenivši opravdanim obrazloženje Podnositelja prijave, a koje se odnosi na produljenje roka za dostavu mjerodavne dokumentacije, Konkurencijsko vijeće je odlučilo produljiti rok za dostavu, za dodatnih 15 (petnaest) dana (akt Konkurencijskog vijeća broj: 06-26-1-012-3-II/16), nakon čega je tražena dokumentacija dostavljena dana 17. lipnja 2016. godine pod brojem: 06-26-1-012-4-II/16.

Preostali dio tražene mjerodavne dokumentacije i podataka dostavljen je podneskom Podnositelja prijave, broj: 06-26-1-012-9-II/16 od dana 11. kolovoza 2016. godine.

Podnositelj prijave je, u smislu članka 30. stavak (2) Zakona, u podnesenoj Prijavi koncentracije naveo da nema obvezu podnijeti zahtjev za ocjenu koncentracije nekom drugom tijelu za konkurenciju izvan teritorija Bosne i Hercegovine.

Nakon kompletiranja Prijave, Konkurencijsko vijeće je dana 14.09.2016. godine Podnositelju prijave izdalo Potvrdu broj: 06-26-1-012-10-II/16 o primitku uredne i kompletne prijave, u smislu članka 30. stavak (3) Zakona.

Konkurencijsko vijeće je, uvidom u dostavljenu dokumentaciju, utvrdilo da prijava nije podnesena u roku, u smislu članka 16. stavak (1) Zakona, obzirom da je Ugovor o prodaji nematerijalnih vrijednosnih papira - dionica, zaključen dana 08. listopada 2015. godine, a da je Prijava koncentracije podnesena dana 16. svibnja 2016. godine.

1. Sudionici predmetne koncentracije

Sudionici predmetne koncentracije su gospodarski subjekt "MG Mind" d.o.o. Mrkonjić Grad, Podbrdo bb, Mrkonjić Grad i gospodarski subjekt "KPL, družba za gradnju in vzdrževanje cest, zelenih površin ter inženiring" d.o.o. Ljubljana, 1000 Ljubljana, Republika Slovenija, kao ciljano društvo.

1.1. Gospodarski subjekt "MG Mind" d.o.o. Mrkonjić Grad (Podnositelj prijave)

Gospodarski subjekt "MG Mind" d.o.o. Mrkonjić Grad, Podbrdo bb, Mrkonjić Grad je, prema Aktualnom izvratku iz sudskog registra broj: 057-0-Reg-Z-16-000851 od 09.03.2016. godine, registriran u sudskom registru Okružnog privrednog suda u Banja Luci, pod matičnim brojem upisa (MBS): 1-11812, sa upisanim temeljnim kapitalom u iznosu od 687.736,00 KM.

Ukupni godišnji prihod gospodarskog subjekta MG Mind d.o.o. u 2014. godini na tržištu Bosne i Hercegovine je iznosio (...) KM.

Gospodarski subjekt MG Mind d.o.o. posluje u sektoru niskogradnje (izgradnja, rekonstrukcija i održavanje putne mreže), te je registriran i za obavljanje djelatnosti trgovine na malo RTV i drugim tehničkim aparatima, aparatima za domaćinstvo, pećima, klima uređajima, opremom za rasvjetu.

Gospodarski subjekt MG Mind d.o.o. je u 100% vlasništvu fizičke osobe, Mladena Milanovića.

Prema podacima iz Prijave, gospodarski subjekt MG Mind d.o.o., ima udjel u kapitalu preko 10,0% u gospodarskim subjektima (povezana društva), prikazanim u Tablici br. 1, kako slijedi:

Tablica 1.

R.b.	Gospodarski subjekt	Udjel (%)
1.	Merkur d.o.o. Banja Luka*	100,0
2.	Mrkonjićputevi a.d. Mrkonjić Grad*	40,60

Izvor: Podatci iz Prijave

*- naznačeni gospodarski subjekt se nalazi u 100,0% vlasništvu fizičke osobe Mladena Mladenovića, 100% vlasnika gospodarskog subjekta MG Mind d.o.o.

1.1.1 Povezana društva gospodarskog subjekta MG Mind d.o.o.

Gospodarski subjekt Društvo za trgovinu robom na veliko i malo "Merkur" d.o.o. Banja Luka, Ive Lole Ribara br. 4, 78000 Banja Luka, je registriran u sudskom registru Okružnog privrednog suda u Banja Luci, pod brojem upisa (MBS): 1-41-00 (JIB: 4400860130001).

Pretežite registrirane djelatnosti gospodarskog subjekta Merkur d.o.o. Banja Luka su iznajmljivanje i poslovanje sopstvenim nekretninama ili nekretninama uzetim u zakup (putem leasing-a).

Gospodarski subjekt Društvo za održavanje i zaštitu puteva "Mrkonjićputevi" a.d. Mrkonjić Grad, Podbrdo bb, 70260 Mrkonjić Grad, je registriran kod Okružnog privrednog suda Banja Luka, pod brojem upisa: 1-348-00 (JIB: 4401192640007).

Pretežite registrirane djelatnosti gospodarskog subjekta Mrkonjićputevi a.d. Mrkonjić Grad su izgradnja, zaštita i održavanje puteva.

¹ (...) - Podatak predstavlja poslovnu tajnu

1.2. Gospodarski subjekt "KPL, družba za gradnju in vzdrževanje cest, zelenih površin ter inženiring" d.d. Ljubljana

Gospodarski subjekt "KPL, družba za gradnju in vzdrževanje cest, zelenih površin ter inženiring" d.d. Ljubljana, Tbilisijjska 61, 1000 Ljubljana, Republika Slovenija, upisan je u Poslovnom registru Slovenije pod matičnim brojem: 5015405000 i poreskim brojem: SI 30209889.

Gospodarski subjekt KPL d.d. Ljubljana posluje u oblasti niskogradnje, odnosno vrši pružanje usluga održavanja općinskih puteva, vrši održavanje zelenih površina u gradu Ljubljani, te radi na izvođenju ostalih građevinskih radova iz oblasti niskogradnje.

Gospodarski subjekt KPL d.d. Ljubljana ne ostvaruje poslovne prihode u Bosni i Hercegovini.

Vlasnička struktura gospodarskog subjekta KPL d.d. Ljubljana, prije sprovođenja koncentracije, prikazana je u Tablici br. 2:

Tablica 2.

Naziv vlasnika	Vlasnički udjel (%)
"CESTNO PODJETJE LJUBLJANA" d.d. - u stečaju	100,0
UKUPNO	100,0

Izvor: Podatci iz Prijave

Prema podacima iz Prijave, gospodarski subjekt KPL d.d. Ljubljana, ima udjel u kapitalu preko 10,0% u gospodarskim subjektima (povezana društva), prikazanim u Tablici br. 3, kako slijedi:

Tablica 3.

R.b.	Gospodarski subjekt	Udjel (%)
1.	KPL Rast Ljubljana d.o.o.	100,0
2.	TAC Ljubljana d.o.o.	24,50
3.	T - GIP d.o.o.	20,00

Izvor: Podatci iz Prijave

1.2.1. Povezana društva gospodarskog subjekta KPL d.d. Ljubljana

Gospodarski subjekt "KPL Rast gradnja cest" d.o.o. Ljubljana, Tbilisijjska ulica 61, 1000 Ljubljana, je upisan u Poslovni registar Slovenije pod matičnim brojem: 3323463000 i poreskim brojem: SI 24057142.

Temeljna registrirana djelatnost gospodarskog subjekta KPL Rast Ljubljana d.o.o. je izgradnja puteva.

Gospodarski subjekt "TAC Tovarna asfalta Črnuče" d.o.o., Cesta na Brod 2, 1231 Ljubljana - Črnuče, upisan je u Poslovnom registru Slovenije pod matičnim brojem: 5996309000 i poreskim brojem: SI 75259117.

Temeljne registrirane djelatnosti gospodarskog subjekta TAC Ljubljana d.o.o. su proizvodnja ostalih nemetalnih i mineralnih proizvoda.

Gospodarski subjekt "T - GIP, Telekomunikacije, gradnje, investicije in projektiranje" d.o.o., Tbilisijjska ulica 61, 1000 Ljubljana, Republika Slovenija, upisan je u Poslovni registar Slovenije pod matičnim brojem: 34349230000 i poreskim brojem: SI 39317200.

Temeljna djelatnost gospodarskog subjekta T - GIP d.o.o. je gradnja objekata opskrbe infrastrukture za telekomunikacije.

2. Pravni okvir ocjene predmetne koncentracije

Konkurencijsko vijeće je u postupku ocjene predmetne koncentracije primijenilo odredbe Zakona i Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta ("Službeni glasnik BiH", broj 18/06 i 34/10), te odredbe Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija gospodarskih subjekata ("Službeni glasnik BiH", broj 34/10).

3. Pravni temelj i pravni oblik koncentracije

Pravni temelj predmetne koncentracije, u smislu članka 30. stavak (1) točka a) Zakona i članka 9. točka f) alineja 11. Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija gospodarskih subjekata ("Službeni glasnik BiH", broj 34/10), je Ugovor o prodaji nematerijalnih hartija od vrijednosti - dionica sa oznakom KULG, zaključen dana 08. listopada 2015. godine, između gospodarskog subjekta Cestno podjetje Ljubljana d.d. - u stečaju, kao prodavca i gospodarskog subjekta MG Mind d.o.o. Mrkonjić Grad, kao kupca.

Na temelju naprijed navedenog ugovora, Okružni sud u Ljubljani je, dana 04. prosinca 2015. godine, donio Rješenje o izručivanju dionica kupcu kojim je zaključeno da su ispunjeni svi uvjeti za prijenos 519.524 redovitih dionica sa oznakom KULG izdavača gospodarskog subjekta KPL d.d., u korist kupca, gospodarskog subjekta MG Mind d.o.o.

Uzimajući u obzir navedeno, u smislu odredbi članka 12. stavak (1) točka b) pod 1) Zakona, pravni oblik predmetne koncentracije je stjecanje kontrole jednog gospodarskog subjekta nad drugim, kupovinom većine dionica.

4. Obveza prijave koncentracije

Obveza prijave koncentracije gospodarskih subjekata, u smislu članka 14. stavak (1) točke a) i b) Zakona, postoji ako ukupni godišnji prihodi sudionika koncentracije ostvareni prodajom roba i/ili usluga na svjetskoj razini iznose 100.000.000,00 KM, po završnom računu u godini koja je prethodila predmetnoj koncentraciji, i da ukupan prihod svakog od najmanje dva gospodarska subjekta, sudionika koncentracije ostvaren prodajom roba i/ili usluga na tržištu Bosne i Hercegovine, iznosi najmanje 8.000.000,00 KM, ili ako je zajednički tržišni udjel sudionika koncentracije na mjerodavnom tržištu veći od 40,0%.

Ukupni godišnji prihodi gospodarskih subjekata, sudionika koncentracije (i njihovih povezanih gospodarski subjekata), na dan 31. prosinac 2014. godine, iskazani su u Tablici 4:

Tablica 4.

Gospodarski subjekt	Mg Mind d.o.o.		KPL d.d. Ljubljana	
	KM	EUR	KM	EUR
Svijet	-	-	(..)*	(..)*
BiH	(..)*	-	-	-

Izvor: Podatci iz Prijave

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da sudionici predmetne koncentracije nisu ispunili uvjet ukupnog godišnjeg prihoda na tržištu Bosne i Hercegovine, u smislu članka 14. stavak (1) točka b) Zakona, jer gospodarski subjekt KPL Ljubljana nema ostvarenih prihoda u 2014. godini na tržištu Bosne i Hercegovine.

5. Mjerodavno tržište koncentracije

Mjerodavno tržište koncentracije, u smislu članka 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, čini tržište određenih proizvoda/usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti na određenom zemljopisnom tržištu.

Prema odredbi članka 4. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta u proizvodnom smislu, mjerodavno tržište obuhvata sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uvjetima, imajući u vidu posebno njihove bitne značajke, kvalitetu, uobičajenu namjenu, način uporabe, uvjete prodaje i cijene.

Prema članku 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu obuhvata cjelokupan ili dio teritorija Bosne i Hercegovine na kojem gospodarski subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini mjerodavnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uvjetima i koji to tržište bitno razlikuje od uvjeta tržišne konkurencije na susjednim zemljopisnim tržištima.

Uzimajući u obzir djelatnosti koje obavljaju sudionici koncentracije, a posebno ciljno društvo, Konkurencijsko vijeće je kao mjerodavno tržište proizvođača i/ili usluga odredilo tržište niskogradnje.

Mjerodavnim tržištem u zemljopisnom smislu smatra se tržište Bosne i Hercegovine.

Slijedom navedenog, mjerodavnim tržištem predmetne koncentracije smatra se tržište niskogradnje u Bosni i Hercegovini.

5.1. Analiza mjerodavnog tržišta koncentracije

Procjena udjela sudionika koncentracije i glavnih konkurenata na mjerodavnom tržištu niskogradnje u Bosni i Hercegovini, prikazana je u Tablici br. 5., kako slijedi:

Tablica 5.

Redni broj	Gospodarski subjekt	Tržišni udjel (%)
1.	Integral inženjering a.d. Laktaši	(..)*
2.	GP Krajina a.d. Banja Luka	(..)*
3.	Starbag Austrija	(..)*
4.	Hidrokop d.o.o. Banja Luka	(..)*
5.	Eko Euro Tim d.o.o. Banja Luka	(..)*
6.	MG Mind d.o.o.	(..)*
7.	Prijedorputevi a.d. Banja Luka	(..)*
7.	Niskogradnja d.o.o. Laktaši	(..)*
8.	Ostali	(..)*
UKUPNO		100%

Izvor: Podatci iz Prijave

Procjene tržišnih udjela dane su od strane Podnositelja prijave, koji naglašava da na mjerodavnom tržištu djeluje veliki broj domaćih i konkurenata koji svoje sjedište imaju izvan Bosne i Hercegovine, kao i veliki broj manjih gospodarskih subjekata čija je poslovna djelatnost lokalnog karaktera, na temelju čega se procjenjuje da na mjerodavnom tržištu ukupno sudjeluje preko 500 gospodarskih subjekata.

Na temelju podataka navedenih u Tablici 5., vidljivo je da gospodarski subjekt, KPL d.d. Ljubljana, kao ciljno društvo predmetne koncentracije, nije prisutan na mjerodavnom tržištu.

6. Ocjena koncentracije

Prema podacima iz Prijave (Tablica 4.) sudionici koncentracije nisu ispunili uvjet ukupnog godišnjeg prihoda, u smislu članka 14. stavak (1) točka b) Zakona.

Također, utvrđeno je da je na mjerodavnom tržištu niskogradnje u Bosni i Hercegovini Podnositelj prijave prisutan sa neznatnim tržišnim udjelom, koji je manji od 40,0%, odnosno da gospodarski subjekt KPL d.d. Ljubljana nije ostvario prihode na teritoriju Bosne i Hercegovine u 2014. godini, obzirom da ne vrši poslove registrirane djelatnosti niti ostale poslovne aktivnosti na teritoriju Bosne i Hercegovine.

Na temelju naprijed navedenog, utvrđeno je da Podnositelj koncentracije nije bio u obvezi podnijeti Prijavu koncentracije, u smislu članka 14. Zakona, te je odlučeno kao u izreci ovog Zaključka.

7. Administrativna pristojba

Podnositelj prijave je na ovaj Zaključak, sukladno članku 2. tarifni broj 108. stavak 1. pod c) Odluke o visini administrativnih pristojbi u svezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem ("Službeni glasnik BiH", br. 30/06 i 18/11), obavezan platiti administrativnu pristojbu u iznosu od 1.000,00 KM u korist Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.

8. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Zaključka nije dopušten priziv.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka, odnosno objave ovog Zaključka.

Broj 06-26-1-012-12-II/16
14. rujna 2016. godine
Sarajevo

Predsjednica
Mr. **Arijana Regoda-Dražić**, v. r.

Конкурентијски савјет Босне и Херцеговине је, на основу члана 25. став (1) и члана 42. став (2), а у вези с чланом 14. став (1) Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09), а рјешавајући по Пријави концентрације привредног субјекта "МГ Минд" д.о.о., Мркоњић Град, Подбрдо бб, Мркоњић Град, поднесеној по директору Радомиру Зељковићу, запримљеној дана 16. маја 2016. године под бројем: 06-26-1-012-II/16, на 132. (стотинутридесетидругој) сједници одржаној дана 14.09.2016. године, донио

ЗАКЉУЧАК

- Одбацује се Пријава концентрације привредног субјекта "МГ Минд" д.о.о. Мркоњић Град, Подбрдо бб, Мркоњић Град, ради непостојања обавезе пријаве концентрације.
- Овај Закључак биће објављен у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласницима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкурентијски савјет Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Конкурентијски савјет) је, дана 16. маја 2016. године под бројем: 06-26-1-012-II/16, запримио Пријаву концентрације привредног субјекта "МГ Минд" д.о.о. Мркоњић Град, Подбрдо бб, Мркоњић Град (у даљем тексту: "МГ Минд д.о.о." или Подносилац пријаве), поднесуно од стране директора друштва Радомира Зељковића, према којој је Подносилац пријаве, на основу Уговора о продаји нематеријалних вриједносних папира – дионица, закљученог дана 08. октобра 2015. године, са привредним субјектом ЦЕСТНО ПОДЈЕТЈЕ ЉУБЉАНА д.д. – у стечају, Столпнишка улица 10, 1000 Љубљана, Република Словенија (у даљем тексту: "ЦП Љубљана д.д. – у стечају"), постао власник 519.524 редовних дионица ознаке КУЛГ, издаваоца привредног субјекта "КПЛ, дружба за градњу ин в здржевање цест, зелених површин тер инжиниринг" д.д. Љубљана, Тбилисијска улица 61, 1000 Љубљана, Република Словенија (у даљем тексту: "КПЛ д.д. Љубљана"), чиме је стекао (..)* 1% учешћа у основном капиталу наведеног привредног субјекта.

Како Пријава концентрације није садржавала све потребне податке, затражена је допуна исте, актом број: 06-26-1-12-1-II/16 од дана 17. маја 2016. године и актом број: 06-26-1-12-8- II/16 од дана 25. јула 2016. године.

Подносилац пријаве је, путем свог пуномоћника, Брокерско – дилерског друштва "МОНЕТ БРОКЕР" а.д. Бања Лука, Јована Дучића 23а, 78000 Бања Лука доставио дио тражене документације поднеском број: 06-26-1-12-2-II/16 од дана 30. маја 2016. године, уз молбу за продужење рока доставе остатка потребне документације.

Цијенивши оправданим образложење Подносиоца пријаве, а које се односи на продужење рока за доставу релевантне документације, Конкурентијски савјет је одлучио продужити рок за доставу, за додатних 15 (петнаест) дана (акт Конкурентијског савјета број: 06-26-1-012-3-II/16),

¹ (..) – Податак представља пословну тајну

након чега је тражена документација достављена дана 17. јуна 2016. године под бројем: 06-26-1-012-4-П/16.

Преостали дио тражене релевантне документације и података достављен је поднеском Подносиоца пријаве, број: 06-26-1-012-9-П/16 од дана 11. аугуста 2016. године.

Подносилац пријаве је, у смислу члана 30. став (2) Закона, у поднесеној Пријави концентрације навео да нема обавезу поднијети захтјев за оцјену концентрације неком другом тијелу за конкуренцију изван територије Босне и Херцеговине.

Након комплетирања Пријаве, Конкуренцијски савјет је дана 14.09.2016. године Подносиоцу пријаве издао Потврду број: 06-26-1-012-10-П/16 о пријему уредне и комплетне пријаве, у смислу члана 30. став (3) Закона.

Конкуренцијски савјет је, увидом у достављену документацију, утврдио да пријава није поднесена у року, у смислу члана 16. став (1) Закона, обзиром да је Уговор о продаји нематеријалних вриједносних папира –акција, закључен дана 08. октобра 2015. године, а да је Пријава концентрације поднесена дана 16. маја 2016. године.

1. Учесници предметне концентрације

Учесници предметне концентрације су привредни субјекат "МГ Минд" д.о.о. Мркоњић Град, Подбрдо бб, Мркоњић Град и привредни субјекат "КПЛ, дружба за градњу ин вздржевање цест, зелених површин тер инжениринг" д.о.о. Љубљана, 1000 Љубљана, Република Словенија, као циљано друштво.

1.1. Привредни субјекат "МГ Минд" д.о.о. Мркоњић Град (Подносилац пријаве)

Привредни субјекат "МГ Минд" д.о.о. Мркоњић Град, Подбрдо бб, Мркоњић Град је, према Актуелном изводу из судског регистра број: 057-0-Рег-3-16-000851 од 09.03.2016. године, регистрован у судском регистру Окружног привредног суда у Бања Луци, под матичним бројем уписа (МБС): 1-11812, са уписаним основним капиталом у износу од 687.736,00 КМ.

Укупни годишњи приход привредног субјекта МГ Минд д.о.о. у 2014. години на тржишту Босне и Херцеговине је износио (...) * КМ.

Привредни субјекат МГ Минд д.о.о. послује у сектору нискоградње (изградња, реконструкција и одржавање путне мреже), те је регистровано и за обављање дјелатности трговине на мало РТВ и другим техничким апаратима, апаратима за домаћинство, пећима, клима уређајима, опремом за расвјету.

Привредни субјекат МГ Минд д.о.о. је у 100% власништву физичког лица, Младена Милановића.

Према подацима из Пријаве, привредни субјекат МГ Минд д.о.о., има учешће у капиталу преко 10,0% у привредним субјектима (повезана друштва), приказаним у Табели бр. 1, како слиједи:

Табела 1.

Р.б.	Привредни субјекат	Учешће (%)
1.	Меркур д.о.о. Бања Лука*	100,0
2.	Мркоњићпутеви а.д. Мркоњић Град*	40,60

Извор: Подаци из Пријаве

*- назначени привредни субјект се налази у 100,0% власништву физичког лица Младена Младеновића, 100% власника привредног субјекта МГ Минд д.о.о.

1.1.1 Повезана друштва привредног субјекта МГ Минд д.о.о.

Привредни субјект Друштво за трговину робом на велико и мало "Меркур" д.о.о. Бања Лука, Иве Лоле Рибара бр. 4, 78000 Бања Лука, је регистрован у судском регистру

Окружног привредног суда у Бања Луци, под бројем уписа (МБС): 1-41-00 (ЈИБ: 4400860130001).

Претежне регистроване дјелатности привредног субјекта Меркур д.о.о. Бања Лука су изнајмљивање и пословање сопственим некретнинама или некретнинама узетим у закуп (путем леасинг-а).

Привредни субјекат Друштво за одржавање и заштиту путева "Мркоњићпутеви" а.д. Мркоњић Град, Подбрдо бб, 70260 Мркоњић Град, је регистрован код Окружног привредног суда Бања Лука, под бројем уписа: 1-348-00 (ЈИБ: 4401192640007).

Претежне регистроване дјелатности привредног субјекта Мркоњићпутеви а.д. Мркоњић Град су изградња, заштита и одржавање путева.

1.2. Привредни субјекат "КПЛ, дружба за градњу ин вздржевање цест, зелених површин тер инжениринг" д.д. Љубљана

Привредни субјекат "КПЛ, дружба за градњу ин вздржевање цест, зелених површин тер инжениринг" д.д. Љубљана, Тбилисијска 61, 1000 Љубљана, Република Словенија, уписан је у Пословном регистру Словеније под матичним бројем: 5015405000 и пореским бројем: СИ 30209889.

Привредни субјекат КПЛ д.д. Љубљана послује у области нискоградње, односно врши пружање услуга одржавања општинских путева, врши одржавање зелених површина у граду Љубљани, те ради на извођењу осталих грађевинских радова из области нискоградње.

Привредни субјекат КПЛ д.д. Љубљана не остварује пословне приходе у Босни и Херцеговини.

Власничка структура привредног субјекта КПЛ д.д. Љубљана је, прије спровођења концентарције, приказана је у Табели бр. 2:

Табела 2.

Назив власника	Власничко учешће (%)
"ЦЕСТНО ПОДЈЕТЈЕ ЉУБЉАНА" д.д. – у стечају	100,0
УКУПНО	100,0

Извор: Подаци из Пријаве

Према подацима из Пријаве, привредни субјекат КПЛ д.д. Љубљана., има учешће у капиталу преко 10,0% у привредним субјектима (повезана друштва), приказаним у Табели бр. 3, како слиједи:

Табела 3.

Р.б.	Привредни субјекат	Учешће (%)
1.	КПЛ Раст Љубљана д.о.о.	100,0
2.	ТАЧ Љубљана д.о.о.	24,50
3.	Т – ГИП д.о.о.	20,00

Извор: Подаци из Пријаве

1.2.1. Повезана друштва привредног субјекта КПЛ д.д. Љубљана

Привредни субјекат "КПЛ Раст градња цест" д.о.о. Љубљана, Тбилисијска улица 61, 1000 Љубљана, је уписан у Пословни регистар Словеније под матичним бројем: 3323463000 и пореским бројем: СИ 24057142.

Основна регистрована дјелатност привредног субјекта КПЛ Раст Љубљана д.о.о. је изградња путева.

Привредни субјекат "ТАЧ Товарна асфалта Чрнуче" д.о.о., Цеста на Брод 2, 1231 Љубљана – Чрнуче, уписан је у Пословном регистру Словеније под матичним бројем: 5996309000 и пореским бројем: СИ 75259117.

Основне регистроване дјелатности привредног субјекта ТАЧ Љубљана д.о.о. су производња осталих неметалних и минералних производа.

Привредни субјекат "Т-ГИП, Телекомуникације, градње, инвестиције ин пројектирање" д.о.о., Тбилисијска улица 61, 1000 Љубљана, Република Словенија, уписан је у Пословни регистар Словеније под матичним бројем: 34349230000 и пореским бројем: СИ 39317200.

Основна дјелатност привредног субјекта Т – ГИП д.о.о. је градња објеката опскрбне инфраструктуре за телекомуникације.

2. Правни оквир ојене предметне концентрације

Конкуренијски савјет је у поступку ојене предметне концентрације примјенио одредбе Закона и Одлуке о утврђивању релевантног тржишта ("Службени гласник БиХ", број 18/06 и 34/10), те одредбе Одлуке о начину подношења пријаве и критеријумима за ојену концентрација привредних субјеката ("Службени гласник БиХ", број 34/10).

3. Правни основ и правни облик концентрације

Правни основ предметне концентрације, у смислу члана 30. став (1) тачка а) Закона и члана 9. тачка ф) алинеја 11. Одлуке о начину подношења пријаве и критеријумима за ојену концентрација привредних субјеката ("Службени гласник БиХ", број 34/10), је Уговор о продаји нематеријалних хартија од вриједности – дионица са ознаком КУЛГ, закључен дана 08. октобра 2015. године, између привредног субјекта Цестно подјетје Љубљана д.д. – у стечају, као продавца и привредног субјекта МГ Минд д.о.о. Мркоњић Град, као купца.

На основу напријед наведеног уговора, Окружни суд у Љубљани је, дана 04. децембра 2015. године, донио Рјешење о изручивању акција купцу којим је закључено да су испуњени сви услови за пренос 519.524 редовних акција аа ознаком КУЛГ издавача привредног субјекта КПЛ д.д., у корист купца, привредног субјекта МГ Минд д.о.о.

Узимајући у обзир наведено, у смислу одредби члана 12. став (1) тачка б) под 1) Закона, правни облик предметне концентрације је стицање контроле једног привредног субјекта над другим, куповином већине акција.

4. Обавеза пријаве концентрације

Обавеза пријаве концентрације привредних субјеката, у смислу члана 14. став (1) тачке а) и б) Закона, постоји ако укупни годишњи приходи учесника концентрације остварени продајом роба и/или услуга на свјетском нивоу износе 100.000.000,00 КМ, по завршном рачуну у години која је претходила предметној концентрацији, и да укупан приход сваког од најмање два привредна субјекта, учесника концентрације остварен продајом роба и/или услуга на тржишту Босне и Херцеговине, износи најмање 8.000.000,00 КМ, или ако је заједничко тржишно учешће учесника концентрације на релевантном тржишту веће од 40,0%

Укупни годишњи приходи привредних субјеката, учесника концентрације (и њихових повезаних привредних субјеката), на дан 31. децембар 2014. године, исказани су у Табели 4:

Табела 4.

Привредни субјекат	МГ Минд д.о.о.		КПЛ д.д. Љубљана	
	КМ	ЕУР	КМ	ЕУР
Свијет	-	-	(..)*	(..)*
БиХ	(..)*	-	-	-

Извор: Подаци из Пријаве

Конкуренијски савјет је утврдио да учесници предметне концентрације нису испунили услов укупног годишњег прихода на тржишту Босне и Херцеговине, у смислу члана 14. став (1) тачка б) Закона, јер привредни

субјекат КПЛ Љубљана нема остварених прихода у 2014. години на тржишту Босне и Херцеговине.

5. Релевантно тржиште концентрације

Релевантно тржиште концентрације, у смислу члана 3. Закона, те чл. 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, чини тржиште одређених производа/услуга које су предмет обављања дјелатности на одређеном географском тржишту.

Према одредби члана 4. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта у производном смислу, релевантно тржиште обухвата све производе и/или услуге које потрошачи и/или корисници сматрају међусобно замјенивим, под прихватљивим условима, имајући у виду посебно њихове битне карактеристике, квалитет, уобичајену намјену, начин употребе, услове продаје и цијене.

Према члану 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште у географском смислу обухвата цјелокупну или дио територије Босне и Херцеговине на којем привредни субјекат дјелује у продаји и/или куповини релевантног производа под једнаким или довољно уједначеним условима и који то тржиште битно разликује од услова тржишне конкуренције на сусједним географским тржиштима.

Узимајући у обзир дјелатности које обављају учесници концентрације, а посебно циљно друштво, Конкуренијски савјет је као релевантно тржиште производа и/или услуга одредио тржиште нискоградње.

Релевантним тржиштем у географском смислу сматра се тржиште Босне и Херцеговине.

Слиједом наведеног, релевантним тржиштем предметне концентрације сматра се тржиште нискоградње у Босни и Херцеговини.

5.1. Анализа релевантног тржишта концентрације

Процјена удјела учесника концентрације и главних конкурената на релевантном тржишту нискоградње у Босни и Херцеговини, приказана је у Табели бр. 5., како слиједи:

Табела 5.

Редни број	Привредни субјекат	Тржишно учешће (%)
1.	Интеграл инжењеринг а.д. Лакташи	(..)*
2.	ГП Крајина а.д. Бања Лука	(..)*
3.	Старбаг Аустрија	(..)*
4.	Хидрокоп д.о.о. Бања Лука	(..)*
5.	Еко Еуро Тим д.о.о. Бања Лука	(..)*
6.	МГ Минд д.о.о.	(..)*
7.	Приједорпутеви а.д. Бања Лука	(..)*
7.	Нискоградња д.о.о. Лакташи	(..)*
8.	Остали	(..)*
	УКУПНО	100%

Извор: Подаци из Пријаве

Процјене тржишних учешћа дате су од стране Подносиоца пријаве, који наглашава да на релевантном тржишту дјелује велики број домаћих и конкурената који своје сједиште имају изван Босне и Херцеговине, као и велики број мањих привредних субјеката чија је пословна дјелатност локалног карактера, на основу чега се процјењује да на релевантном тржишту укупно учествује преко 500 привредних субјеката.

На основу података наведених у Табели 5., видљиво је да привредни субјекат, КПЛ д.д. Љубљана, као циљно друштво предметне концентрације, није присутан на релевантном тржишту.

6. Оцјена концентрације

Према подацима из Пријаве (Табела 4.) учесници концентрације нису испунили услов укупног годишњег прихода, у смислу члана 14. став (1) тачка б) Закона.

Такођер, утврђено је да је на релевантном тржишту нискоградње у Босни и Херцеговини Подносилац пријаве присутан са незнатним тржишним учешћем, које је мање од 40,0%, односно да привредни субјекат КПЛ д.д. Љубљана није остварио приходе на територији Босне и Херцеговине у 2014. години, обзиром да не врши послове регистроване дјелатности нити остале пословне активности на територији Босне и Херцеговине.

На основу напријед наведеног, утврђено је да Подносилац концентрације није био у обавези поднијети Пријаву концентрације, у смислу члана 14. Закона, те је одлучено као у диспозитиву овог Закључка.

7. Административна такса

Подносилац пријаве је на овај Закључак, у складу са чланом 2. тарифни број 108. став 1. под ц) Одлуке о висини административних такси у вези са процесним радњама пред Конкурентским савјетом ("Службени гласник БиХ", бр. 30/06 и 18/11), је обавезан платити административну таксу у износу од 1.000,00 КМ у корист Буџета институција Босне и Херцеговине.

8. Поука о правном лијеку

Против овог Закључка није допуштена жалба.

Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно објаве овог Закључка.

Број 06-26-1-012-12-II/16
14. септембра 2016. године
Сарајево

Предсједница
Мр **Аријана Регода-
Дражић**, с. р.

Конкурентско вјеће Босне и Херцеговине је, на основу члана 25. став (1) и члана 42. став (2), а у вези с чланом 14. став (1) Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09), а рјешавајући по Пријави концентрације привредног субјекта "MG Mind" д.о.о., Mrkonjić Grad, Podbrdo bb, Mrkonjić Grad, поднесеној по директору Radomiru Zeljkoviću, запримљеној дана 16. маја 2016. године под бројем: 06-26-1-012-II/16, на 132. (stotinutridesetidругој) сједници одржаној дана 14.09.2016. године, donijelo

ZAKLJUČAK

1. Odbacuje se Prijava koncentracije privrednog subjekta "MG Mind" d.o.o. Mrkonjić Grad, Podbrdo bb, Mrkonjić Grad, radi nepostojanja obaveze prijave koncentracije.
2. Ovaj Zaključak bit će objavljen u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Образложење

Конкурентско вјеће Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Конкурентско вјеће) је, дана 16. маја 2016. године под бројем: 06-26-1-012-II/16, запримило Пријаву концентрације привредног субјекта "MG Mind" д.о.о. Mrkonjić Grad, Podbrdo bb, Mrkonjić Grad (у даљем тексту: "MG Mind д.о.о." или Подносилац пријаве), поднесу од стране директора друштва Radomira Zeljkovića, према којој је Подносилац пријаве, на основу Уговора о продаји нематеријалних вриједносних папира - дionica, закљученог дана 08. октобра 2015. године, са привредним субјектом CESTNO PODJETJE LJUBLJANA д.д. - у стећају, Stolpniška ulica 10, 1000 Ljubljana, Republika Slovenija (у даљем тексту: "CP Ljubljana д.д. - у стећају"),

postao vlasnik 519.524 redovnih dionica oznake KULG, izdavaoca privrednog subjekta "KPL, družba za gradnju in v zadrževanje cest, zelenih površin ter inženiring" d.d. Ljubljana, Tbilisijska ulica 61, 1000 Ljubljana, Republika Slovenija (u daljem tekstu: "KPL d.d. Ljubljana"), čime je stekao (...) * 1% učešća u osnovnom kapitalu navedenog privrednog subjekta.

Kako Prijava koncentracije nije sadržavala sve potrebne podatke, zatražena je dopuna iste, aktom broj: 06-26-1-12-1-II/16 od dana 17. maja 2016. godine i aktom broj: 06-26-1-12-8- II/16 od dana 25. jula 2016. godine.

Podnosilac prijave je, putem svog punomoćnika, Brokersko - dilerskog društva "MONET BROKER" a.d. Banja Luka, Jovana Dučića 23a, 78000 Banja Luka dostavio dio tražene dokumentacije podneskom broj: 06-26-1-12-2-II/16 od dana 30. maja 2016. godine, uz molbu za produženje roka dostave ostatka potrebne dokumentacije.

Cijenivši opravdanim obrazloženje Podnosioca prijave, a koje se odnosi na produženje roka za dostavu relevantne dokumentacije, Konkurentijsko vijeće je odlučilo produžiti rok za dostavu, za dodatnih 15 (petnaest) dana (akt Konkurentijskog vijeća broj: 06-26-1-012-3-II/16), nakon čega je tražena dokumentacija dostavljena dana 17. juna 2016. godine pod brojem: 06-26-1-012-4-II/16.

Preostali dio tražene relevantne dokumentacije i podataka dostavljen je podneskom Podnosioca prijave, broj: 06-26-1-012-9-II/16 od dana 11. augusta 2016. godine.

Podnosilac prijave je, u smislu člana 30. stav (2) Zakona, u podnesenoj Prijavi koncentracije naveo da nema obavezu podnijeti zahtjev za ocjenu koncentracije nekom drugom tijelu za konkurenciju izvan teritorije Bosne i Hercegovine.

Nakon kompletiranja Prijave, Konkurentijsko vijeće je dana 14.09.2016. godine Podnosiocu prijave izdalo Potvrdu broj: 06-26-1-012-10-II/16 o prijemu uredne i kompletne prijave, u smislu člana 30. stav (3) Zakona.

Конкурентско вјеће је, увидом у достављену документацију, утврдило да пријава није поднесена у року, у смислу члана 16. став (1) Закона, обзиром да је Уговор о продаји нематеријалних вриједносних папира - дionica, закључен дана 08. октобра 2015. године, а да је Пријава концентрације поднесена дана 16. маја 2016. године.

1. Учесници предметне концентрације

Учесници предметне концентрације су привредни субјект "MG Mind" д.о.о. Mrkonjić Grad, Podbrdo bb, Mrkonjić Grad и привредни субјект "KPL, družba za gradnju in vzdrževanje cest, zelenih površin ter inženiring" д.о.о. Ljubljana, 1000 Ljubljana, Republika Slovenija, као ciljano društvo.

1.1. Привредни субјект "MG Mind" д.о.о. Mrkonjić Grad (Подносилац пријаве)

Привредни субјект "MG Mind" д.о.о. Mrkonjić Grad, Podbrdo bb, Mrkonjić Grad је, према Актуелном изводу из судског регистра број: 057-0-Reg-Z-16-000851 од 09.03.2016. године, регистрован у судском регистру Okružnog privrednog suda у Banja Luci, под матичним бројем upisa (MBS): 1-11812, са upisanim основним капиталом у износу од 687.736,00 КМ.

Укупни годишњи приход привредног субјекта MG Mind д.о.о. у 2014. години на тржишту Босне и Херцеговине је износио (...) * КМ.

Привредни субјект MG Mind д.о.о. послује у сектору нискоградње (изградња, реконструкција и одржавање путне мреже), те је регистрован и за обављање дјелатности трговине на мало RTV и другим техничким апаратима, апаратима за домаћинство, пећима, клима уређајима, опремом за расвјету.

¹ (...) - Podatak predstavlja poslovnu tajnu

Privredni subjekt MG Mind d.o.o. je u 100% vlasništvu fizičkog lica, Mladena Milanovića.

Prema podacima iz Prijave, privredni subjekt MG Mind d.o.o., ima učešće u kapitalu preko 10,0% u privrednim subjektima (povezana društva), prikazanim u Tabeli br. 1, kako slijedi:

Tabela 1.

R.b.	Privredni subjekt	Udio (%)
1.	Merkur d.o.o. Banja Luka*	100,0
2.	Mrkonjićputevi a.d. Mrkonjić Grad*	40,60

Izvor: Podaci iz Prijave

*- naznačeni privredni subjekt se nalazi u 100,0% vlasništvu fizičkog lica Mladena Mladenovića, 100% vlasnika privrednog subjekta MG Mind d.o.o.

1.1.1 Povezana društva privrednog subjekta MG Mind d.o.o.

Privredni subjekt Društvo za trgovinu robom na veliko i malo "Merkur" d.o.o. Banja Luka, Ive Lole Ribara br. 4, 78000 Banja Luka, je registrovan u sudskom registru Okružnog privrednog suda u Banja Luci, pod brojem upisa (MBS): 1-41-00 (JIB: 4400860130001).

Pretežne registrovane djelatnosti privrednog subjekta Merkur d.o.o. Banja Luka su iznajmljivanje i poslovanje sopstvenim nekretninama ili nekretninama uzetim u zakup (putem leasing-a).

Privredni subjekt Društvo za održavanje i zaštitu puteva "Mrkonjićputevi" a.d. Mrkonjić Grad, Podbrdo bb, 70260 Mrkonjić Grad, je registrovan kod Okružnog privrednog suda Banja Luka, pod brojem upisa: 1-348-00 (JIB: 4401192640007).

Pretežne registrovane djelatnosti privrednog subjekta Mrkonjićputevi a.d. Mrkonjić Grad su izgradnja, zaštita i održavanje puteva.

1.2. Privredni subjekt "KPL, družba za gradnju in održavanje cest, zelenih površina ter inženiring" d.d. Ljubljana

Privredni subjekt "KPL, družba za gradnju in održavanje cest, zelenih površina ter inženiring" d.d. Ljubljana, Tbilisijska 61, 1000 Ljubljana, Republika Slovenija, upisan je u Poslovnom registru Slovenije pod matičnim brojem: 5015405000 i poreskim brojem: SI 30209889.

Privredni subjekt KPL d.d. Ljubljana posluje u oblasti niskogradnje, odnosno vrši pružanje usluga održavanja opštinskih puteva, vrši održavanje zelenih površina u gradu Ljubljani, te radi na izvođenju ostalih građevinskih radova iz oblasti niskogradnje.

Privredni subjekt KPL d.d. Ljubljana ne ostvaruje poslovne prihode u Bosni i Hercegovini.

Vlasnička struktura privrednog subjekta KPL d.d. Ljubljana, prije sprovođenja koncentracije, prikazana je u Tabeli br. 2:

Tabela 2.

Naziv vlasnika	Vlasnički udio (%)
"CESTNO PODJETJE LJUBLJANA" d.d. - u stečaju	100,0
UKUPNO	100,0

Izvor: Podaci iz Prijave

Prema podacima iz Prijave, privredni subjekt KPL d.d. Ljubljana, ima učešće u kapitalu preko 10,0% u privrednim subjektima (povezana društva), prikazanim u Tabeli br. 3, kako slijedi:

Tabela 3.

R.b.	Privredni subjekt	Udio (%)
1.	KPL Rast Ljubljana d.o.o.	100,0
2.	TAC Ljubljana d.o.o.	24,50
3.	T - GIP d.o.o.	20,00

Izvor: Podaci iz Prijave

1.2.1. Povezana društva privrednog subjekta KPL d.d. Ljubljana

Privredni subjekt "KPL Rast gradnja cest" d.o.o. Ljubljana, Tbilisijska ulica 61, 1000 Ljubljana, je upisan u Poslovni registar Slovenije pod matičnim brojem: 3323463000 i poreskim brojem: SI 24057142.

Osnovna registrovana djelatnost privrednog subjekta KPL Rast Ljubljana d.o.o. je izgradnja puteva.

Privredni subjekt "TAC Tovarna asfalta Črnuče" d.o.o., Cesta na Brod 2, 1231 Ljubljana - Črnuče, upisan je u Poslovnom registru Slovenije pod matičnim brojem: 5996309000 i poreskim brojem: SI 75259117.

Osnovne registrovane djelatnosti privrednog subjekta TAC Ljubljana d.o.o. su proizvodnja ostalih nemetalnih i mineralnih proizvoda.

Privredni subjekt "T-GIP, Telekomunikacije, gradnje, investicije in projektiranje" d.o.o., Tbilisijska ulica 61, 1000 Ljubljana, Republika Slovenija, upisan je u Poslovni registar Slovenije pod matičnim brojem: 34349230000 i poreskim brojem: SI 39317200.

Osnovna djelatnost privrednog subjekta T-GIP d.o.o. je gradnja objekata opskrbe infrastrukture za telekomunikacije.

2. Pravni okvir ocjene predmetne koncentracije

Konkurencijsko vijeće je u postupku ocjene predmetne koncentracije primijenilo odredbe Zakona i Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta ("Službeni glasnik BiH", broj 18/06 i 34/10), te odredbe Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija privrednih subjekata ("Službeni glasnik BiH", broj 34/10).

3. Pravni osnov i pravni oblik koncentracije

Pravni osnov predmetne koncentracije, u smislu člana 30. stav (1) tačka a) Zakona i člana 9. tačka f) alineja 11. Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija privrednih subjekata ("Službeni glasnik BiH", broj 34/10), je Ugovor o prodaji nematerijalnih hartija od vrijednosti - dionica sa oznakom KULG, zaključen dana 08. oktobra 2015. godine, između privrednog subjekta Cestno podjetje Ljubljana d.d. - u stečaju, kao prodavca i privrednog subjekta MG Mind d.o.o. Mrkonjić Grad, kao kupca.

Na osnovu naprijed navedenog ugovora, Okružni sud u Ljubljani je, dana 04. decembra 2015. godine, donio Rješenje o izručivanju dionica kupcu kojim je zaključeno da su ispunjeni svi uslovi za prenos 519.524 redovnih dionica sa oznakom KULG izdavača privrednog subjekta KPL d.d., u korist kupca, privrednog subjekta MG Mind d.o.o.

Uzimajući u obzir navedeno, u smislu odredbi člana 12. stav (1) tačka b) pod 1) Zakona, pravni oblik predmetne koncentracije je sticanje kontrole jednog privrednog subjekta nad drugim, kupovinom većine dionica.

4. Obaveza prijave koncentracije

Obaveza prijave koncentracije privrednih subjekata, u smislu člana 14. stav (1) tačke a) i b) Zakona, postoji ako ukupni godišnji prihodi učesnika koncentracije ostvareni prodajom roba i/ili usluga na svjetskom nivou iznose 100.000.000,00 KM, po završnom računu u godini koja je prethodila predmetnoj koncentraciji, i da ukupan prihod svakog od najmanje dva privredna subjekta, učesnika koncentracije ostvaren prodajom roba i/ili usluga na tržištu Bosne i Hercegovine, iznosi najmanje 8.000.000,00 KM, ili ako je zajednički tržišni udio učesnika koncentracije na relevantnom tržištu veći od 40,0%.

Ukupni godišnji prihodi privrednih subjekata, učesnika koncentracije (i njihovih povezanih privrednih subjekata), na dan 31. decembar 2014. godine, iskazani su u Tabeli 4:

Tabela 4.

Privredni subjekt	Mg Mind d.o.o.		KPL d.d. Ljubljana	
	KM	EUR	KM	EUR
Svijet		-	(..)*	(..)*
BiH	(..)*	-	-	-

Izvor: Podaci iz Prijave

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da učesnici predmetne koncentracije nisu ispunili uslov ukupnog godišnjeg prihoda na tržištu Bosne i Hercegovine, u smislu člana 14. stav (1) tačka b) Zakona, jer privredni subjekt KPL Ljubljana nema ostvarenih prihoda u 2014. godini na tržištu Bosne i Hercegovine.

5. Relevantno tržište koncentracije

Relevantno tržište koncentracije, u smislu člana 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, čini tržište određenih proizvoda/usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti na određenom geografskom tržištu.

Prema odredbi člana 4. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta u proizvodnom smislu, relevantno tržište obuhvata sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uslovima, imajući u vidu posebno njihove bitne karakteristike, kvalitet, uobičajenu namjenu, način upotrebe, uslove prodaje i cijene.

Prema članu 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište u geografskom smislu obuhvata cjelokupnu ili dio teritorije Bosne i Hercegovine na kojoj privredni subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini relevantnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uslovima i koji to tržište bitno razlikuje od uslova tržišne konkurencije na susjednim geografskim tržištima.

Uzimajući u obzir djelatnosti koje obavljaju učesnici koncentracije, a posebno ciljno društvo, Konkurencijsko vijeće je kao relevantno tržište proizvoda i/ili usluga odredilo tržište niskogradnje.

Relevantnim tržištem u geografskom smislu smatra se tržište Bosne i Hercegovine.

Slijedom navedenog, relevantnim tržištem predmetne koncentracije smatra se tržište niskogradnje u Bosni i Hercegovini.

5.1. Analiza relevantnog tržišta koncentracije

Procjena udjela učesnika koncentracije i glavnih konkurenata na relevantnom tržištu niskogradnje u Bosni i Hercegovini, prikazana je u Tabeli br. 5., kako slijedi:

Tabela 5.

Redni broj	Privredni subjekt	Tržišni udio (%)
1.	Integral inženjering a.d. Laktaši	(..)*
2.	GP Krajina a.d. Banja Luka	(..)*
3.	Starbag Austrija	(..)*
4.	Hidrokop d.o.o. Banja Luka	(..)*
5.	Eko Euro Tim d.o.o. Banja Luka	(..)*
6.	MG Mind d.o.o.	(..)*
7.	Prijedorputevi a.d. Banja Luka	(..)*
7.	Niskogradnja d.o.o. Laktaši	(..)*
8.	Ostali	(..)*
	UKUPNO	100%

Izvor: Podaci iz Prijave

Procjene tržišnih udjela date su od strane Podnosioca prijave, koji naglašava da na relevantnom tržištu djeluje veliki broj domaćih i konkurenata koji svoje sjedište imaju izvan Bosne i Hercegovine, kao i veliki broj manjih privrednih subjekata čija je poslovna djelatnost lokalnog karaktera, na osnovu čega se procjenjuje da na relevantnom tržištu ukupno učestvuje preko 500 privrednih subjekata.

Na osnovu podataka navedenih u Tabeli 5., vidljivo je da privredni subjekt, KPL d.d. Ljubljana, kao ciljno društvo predmetne koncentracije, nije prisutan na relevantnom tržištu.

6. Ocjena koncentracije

Prema podacima iz Prijave (Tabela 4.) učesnici koncentracije nisu ispunili uslov ukupnog godišnjeg prihoda, u smislu člana 14. stav (1) tačka b) Zakona.

Također, utvrđeno je da je na relevantnom tržištu niskogradnje u Bosni i Hercegovini Podnosilac prijave prisutan sa neznatnim tržišnim učešćem, koji je manji od 40,0%, odnosno da privredni subjekt KPL d.d. Ljubljana nije ostvario prihode na teritoriji Bosne i Hercegovine u 2014. godini, obzirom da ne vrši poslove registrovane djelatnosti niti ostale poslovne aktivnosti na teritoriji Bosne i Hercegovine.

Na osnovu naprijed navedenog, utvrđeno je da Podnosilac koncentracije nije bio u obavezi podnijeti Prijavu koncentracije, u smislu člana 14. Zakona, te je odlučeno kao u dispozitivu ovog Zaključka.

7. Administrativna taksa

Podnosilac prijave je na ovaj Zaključak, u skladu sa članom 2. tarifni broj 108. stav 1. pod c) Odluke o visini administrativnih taksi u vezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem ("Službeni glasnik BiH", br. 30/06 i 18/11), obavezan platiti administrativnu taksu u iznosu od 1.000,00 KM u korist Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.

8. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Zaključka nije dopuštena žalba.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno objave ovog Zaključka.

Broj 06-26-1-012-12-II/16
14. septembra 2016. godine
Sarajevo

Predsjednica
Mr. **Arijana Regoda-Dražić**, s. r.

REGULATORNA AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

1185

Na temelju članka 39. stavak (1), a u svezi s čl. 3. st. (3) toč. a) i b), 4. točka e), 30., 32. i 37. Zakona o komunikacijama ("Službeni glasnik BiH", br. 31/03, 75/06, 32/10 i 98/12), čl. 4. i 26. Pravila 76/2015 o pružanju medijskih usluga radija ("Službeni glasnik BiH", broj 3/16) i čl. 2. i 6. Pravila 65/2012 o dozvolama u radiokomunikacijama ("Službeni glasnik BiH", broj 61/12), Vijeće Regulatorne agencije za komunikacije, na svojoj 26. sjednici održanoj 21. listopada 2016. godine, donijelo je

ODLUKU

O RASPISIVANJU JAVNOG POZIVA ZA NATJECANJE ZA DODJELU RASPOLOŽIVIH FREKVENCIJSKIH RESURSA ZA RADIJSKO EMITIRANJE KOJE SE VRŠI PUTEM ZEMALJSKE RADIODIFUZIJE U VHF OPSEGU 87.5-108 MHz (LISTE: LRF-R-1/16 I LRF-BHR2-2/16)

Članak 1.

Odobrava se raspisivanje Javnog poziva za natjecanje za dodjelu raspoloživih frekvencijskih resursa za radijsko emitiranje koje se vrši putem zemaljske radiodifuzije u VHF opsegu 87.5-108 MHz (liste: LRF-R-1/16 i LRF-BHR2-2/16) (Javni poziv) u skladu s Planom namjene i korištenja radiofrekvencijskog spektra u Bosni i Hercegovini.

Članak 2.

Regulatorna agencija za komunikacije (Agencija) će najkasnije 30 dana od dana stupanja na snagu ove odluke objaviti Javni poziv u dnevnim novinama na način dostupan najširoj javnosti, kao i na zvaničnoj Internet stranici Agencije www.rak.ba.

Članak 3.

Javni poziv će se provesti u skladu s Pravilom 76/2015 o pružanju medijskih usluga radija ("Službeni glasnik BiH", broj 03/16), a sadržavat će uvjete za podnošenje zahtjeva, kao i kriterije koji će se koristiti u procesu donošenja odluka.

Članak 4.

- (1) U postupku dodjele raspoloživih frekvenцијских ресурсa за радијско емитирање које се врши путем земаљске радиодифузије с листе LRF-R-1/16, право судјеловања имају све физичке и правне особе са сједиштем у Босни и Херцеговини регистриване за одговарајуће дјелатности за радијско емитирање и телекомуникације на основу важеће класификације дјелатности у БиХ.
- (2) У поступку додјеле располживих фреквенцијских ресурса за радијско емитирање које се врши путем земаљске радиодифузије с листе LRF-BHR2-2/16, резервираних за БХ Радио 2, право судјеловања имају само постојећи корисници Опће дозволе за радијско емитирање које се врши путем земаљске радиодифузије, а за постојећи програм.

Članak 5.

- (1) По окончању поступка натјецанја по Јавном позиву, Агенција ће, за додијелене фреквенцијске ресурсе за радијско емитирање с листе LRF-R-1/16, новим корисницима издати Опћу дозволу за радијско емитирање које се врши путем земаљске радиодифузије с припадајућим увјетима, за раздoblје од 10 година.
- (2) По окончању поступка натјецанја по Јавном позиву, Агенција ће, за додијелене фреквенцијске ресурсе за радијско емитирање с листе LRF-R-1/16 и LRF-BHR2-2/16, постојећим корисницима издати нове техничке увјете дозволе, за раздoblје трајања постојеће дозволе.
- (3) Агенција може постојећим корисницима одузети техничке увјете дозволе с листе LRF-BHR2-2/16, додијелене према ставку (2) овог чланка, и прије истека трајања постојеће дозволе, а у случају потребе додјеле истих БХ Радију 2.

Članak 6.

Преглед располживих фреквенцијских ресурса који су предмет Јавног позива, као и потребну документацију за пријаву за натјецанје, Агенција ће објавити на званичној Интернет страници Агенције www.rak.ba, а исту може дати заинтересираним на основу писменог заhtјева упућеног Агенцији.

Članak 7.

- (1) Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".
- (2) Даном ступања на снагу ове одлуке иста ће се објавити и на званичној Интернет страници Агенције www.rak.ba.

Број 03-02-2-2974-1/16
21. listopada 2016. године
Сарајево

Предсједavajuћи
Вјећа Агенције
Plamenko Čustović, v. г.

На основу члана 39. став (1), а у вези са чл. 3. ст. (3) тач. а) и б), 4. тачка е), 30., 32. и 37. Закона о комуникацијама ("Службени гласник БиХ", бр. 31/03, 75/06, 32/10 и 98/12), чл. 4. и 26. Правила 76/2015 о пружању медијских услуга радија ("Службени гласник БиХ", број 3/16) и чл. 2. и 6. Правила 65/2012 о дозволама у радиокомуникацијама ("Службени гласник БиХ", број 61/12), Савјет Регулаторне агенције за комуникације, на својој 26. сједници одржаној 21. октобра 2016. године, донио је

ОДЛУКУ

**О РАСПИСИВАЊУ ЈАВНОГ ПОЗИВА ЗА
ТАКМИЧЕЊЕ ЗА ДОДЈЕЛУ РАСПОЛОЖИВИХ
ФРЕКВЕНЦИЈСКИХ РЕСУРСА ЗА РАДИЈСКО
ЕМИТОВАЊЕ КОЈЕ СЕ ВРШИ ПУТЕМ ЗЕМАЉСКЕ
РАДИОДИФУЗИЈЕ У VHF ОПСЕГУ 87.5 - 108 MHz
(ЛИСТЕ: ЛРФ-Р-1/16 И ЛРФ-БХР2-2/16)**

Члан 1.

Одобрава се расписивање Јавног позива за такмичење за додјелу располживих фреквенцијских ресурса за радијско емитовање које се врши путем земаљске радиодифузије у VHF опсегу 87.5-108 MHz (листе: ЛРФ-Р-1/16 и ЛРФ-БХР2-2/16) (Јавни позив) у складу с Планом намјене и кориштења радиофреквенцијског спектра у Босни и Херцеговини.

Члан 2.

Регулаторна агенција за комуникације (Агенција) ће најкасније 30 дана од дана ступања на снагу ове одлуке објавити Јавни позив у дневним новинама на начин доступан најширој јавности, као и на званичној Интернет страници Агенције www.rak.ba.

Члан 3.

Јавни позив ће се провести у складу са Правилем 76/2015 о пружању медијских услуга радија ("Службени гласник БиХ", број 03/16), а садржаће услове за подношење заhtјева, као и критеријуме који ће се користити у процесу доношења одлука.

Члан 4.

- (1) У поступку додјеле располживих фреквенцијских ресурса за радијско емитовање које се врши путем земаљске радиодифузије са листе ЛРФ-Р-1/16, право учешћа имају сва физичка и правна лица са сједиштем у Босни и Херцеговини регистрована за одговарајуће дјелатности за радијско емитовање и телекомуникације на основу важеће класификације дјелатности у БиХ.
- (2) У поступку додјеле располживих фреквенцијских ресурса за радијско емитовање које се врши путем земаљске радиодифузије са листе ЛРФ-БХР2-2/16, резервисаних за БХ Радио 2, право учешћа имају само постојећи корисници Опште дозволе за радијско емитовање које се врши путем земаљске радиодифузије, а за постојећи програм.

Члан 5.

- (1) По окончању поступка такмичења по Јавном позиву, Агенција ће, за додијелене фреквенцијске ресурсе за радијско емитовање са листе ЛРФ-Р-1/16, новим корисницима издати Општу дозволу за радијско емитовање које се врши путем земаљске радиодифузије са припадајућим условима, за период од 10 година.
- (2) По окончању поступка такмичења по Јавном позиву, Агенција ће, за додијелене фреквенцијске ресурсе за радијско емитовање са листе ЛРФ-Р-1/16 и ЛРФ-БХР2-2/16, постојећим корисницима издати нове техничке услове дозволе, за период важења постојеће дозволе.
- (3) Агенција може постојећим корисницима одузети техничке услове дозволе са листе ЛРФ-БХР2-2/16, додијелене према ставу (2) овог члана, и прије истека важења постојеће дозволе, а у случају потребе додјеле истих БХ Радију 2.

Члан 6.

Преглед располживих фреквенцијских ресурса које су предмет Јавног позива, као и потребну документацију за пријаву за такмичење, Агенција ће објавити на званичној Интернет страници Агенције www.rak.ba, а исту може дати

заинтересованим на основу писменог захтјева упућеног Агенцији.

Члан 7.

- (1) Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".
- (2) Даном ступања на снагу ове одлуке иста ће се објавити и на званичној Интернет страници Агенције www.rak.ba.

Број 03-02-2-2974-1/16
21. октобра 2016. године
Сарајево

Председавајући
Савјета Агенције
Пламенко Чустовић, с. р.

На основу члана 39. став (1), а у веzi са чл. 3. ст. (3) тач. а) и б), 4. тачка е), 30., 32. и 37. Закона о комуникациjама ("Службени гласник БиХ", бр. 31/03, 75/06, 32/10 и 98/12), чл. 4. и 26. Правила 76/2015 о пружању медијских услуга радија ("Службени гласник БиХ", број 3/16) и чл. 2. и 6. Правила 65/2012 о дозволама у радиокомуникациjама ("Службени гласник БиХ", број 61/12), Вијеће Регулаторне агенције за комуникације, на својој 26. сједници одржаној 21. октобра 2016. године, донijело је

ODLUKU

O RASPISIVANJU JAVNOG POZIVA ZA TAKMIČENJE ZA DODJELU RASPOLOŽIVIH FREKVENCIJSKIH RESURSA ZA RADIJSKO EMITOVANJE KOJE SE VRŠI PUTEM ZEMALJSKE RADIODIFUZIJE U VHF OPSEGU 87.5-108 MHz (LISTE: LRF-R-1/16 I LRF-BHR2-2/16)

Члан 1.

Одобрава се расписивање Јавног позива за такмичење за додјелу расположивих фреквенцијских ресурса за радијско емитовање које се врши путем земалјске радиодифузије у VHF опсегу 87.5-108 MHz (liste: LRF-R-1/16 и LRF-BHR2-2/16) (Јавни позив) у складу с Планом намјене и кориштења радиофреквенцијског спектра у Босни и Херцеговини.

Члан 2.

Регулаторна агенција за комуникације (Агенција) ће најкасније 30 дана од дана ступања на снагу ове одлуке објавити Јавни позив у дневним новинама на начин доступан најширој јавности, као и на званичној Интернет страници Агенције www.rak.ba.

Члан 3.

Јавни позив ће се провести у складу са Правилем 76/2015 о пружању медијских услуга радија ("Службени гласник БиХ", број 03/16), а садржават ће услове за подношење захтјева, као и критерије који ће се користити у процесу доношења одлука.

Члан 4.

- (1) У поступку додјеле расположивих фреквенцијских ресурса за радијско емитовање које се врши путем земалјске радиодифузије са листе LRF-R-1/16, право учеšћа имају сва физичка и правна лица са сједиштем у Босни и Херцеговини регистрована за одговарајуће дјелатности за радијско емитовање и телекомуникације на основу важеће класификације дјелатности у БиХ.
- (2) У поступку додјеле расположивих фреквенцијских ресурса за радијско емитовање које се врши путем земалјске радиодифузије са листе LRF-BHR2-2/16, резервисаних за BH Radio 2, право учеšћа имају само постојећи корисници Опће дозволе за радијско емитовање које се врши путем земалјске радиодифузије, а за постојећи програм.

Члан 5.

- (1) По окончању поступка такмичења по Јавном позиву, Агенција ће, за додijелене фреквенцијске ресурсе за радијско емитовање са листе LRF-R-1/16, новим

корисницима издати Опћу дозволу за радијско емитовање које се врши путем земалјске радиодифузије са припадајућим условима, за период од 10 година.

- (2) По окончању поступка такмичења по Јавном позиву, Агенција ће, за додijелене фреквенцијске ресурсе за радијско емитовање са листе LRF-R-1/16 и LRF-BHR2-2/16, постојећим корисницима издати нове техничке услове дозволе, за период важења постојеће дозволе.
- (3) Агенција може постојећим корисницима одузети техничке услове дозволе са листе LRF-BHR2-2/16, додijелене према ставу (2) овог члана, и прије истека важења постојеће дозволе, а у случају потребе додјеле истих BH Радију 2.

Члан 6.

Преглед расположивих фреквентних ресурса који су предмет Јавног позива, као и потребну документацију за пријаву за такмичење, Агенција ће објавити на званичној Интернет страници Агенције www.rak.ba, а исту може дати заинтересованим на основу писменог захтјева упућеног Агенцији.

Члан 7.

- (1) Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".
- (2) Даном ступања на снагу ове одлуке иста ће се објавити и на званичној Интернет страници Агенције www.rak.ba.

Број 03-02-2-2974-1/16
21. октобра 2016. године
Сарајево

Председавајући
Вијећа Агенције
Пламенко Чустовић, с. р.

**USTAVNI SUD
BOSNE I HERCEGOVINE**

1186

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број **AP 4207/13**, рјешавајући апелацију **Мухарема Софића**, на основу чланка VI/3.б) Устава Босне и Херцеговине, чланка 57. ставак 2. точка б) и чланка 59. ст. 1. и 2. Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник БиХ" број 94/14), у саставу:

Mirsad Ćeman, predsjednik
Mato Tadić, dopredsjednik
Zlatko M. Knežević, dopredsjednik
Margarita Caca-Nikolovska, dopredsjednica
Tudor Pantiru, sudac
Valerija Galić, sutkinja
Miodrag Simović, sudac
Constance Grewe, sutkinja
Seada Palavrić, sutkinja
на сједници одржаној 30. ружна 2016. године доніо је

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Усваја се апелација **Мухарема Софића**.

Утврђује се да је прекршена забрана дискриминације из чланка 14. Европске конвенције за заштиту људских права и темелјних слобода у свеzi с правом на имовину из чланка II/3.к) Устава Босне и Херцеговине и чланка 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и темелјних слобода.

Укида се Пресуда Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број 33 0 P 000492 12 Rev од 23. српња 2013. године.

Предмет се враћа Врховном суду Федерације Босне и Херцеговине који је дужан, по журном поступку, донјети нову одлуку, суkladно чланку 14. Европске конвенције за заштиту људских права и темелјних слобода у свеzi с правом на имовину из чланка II/3.к) Устава Босне и Херцеговине и чланка 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и темелјних слобода.

Nalaže se Vrhovnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine da, sukladno članku 72. stavak (5) Pravila Ustavnog suda, u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i u "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Muharem Softić (u daljnjem tekstu: apelant) iz Banovića, kojeg zastupa Zlatan Dž. Bektić, odvjetnik iz Živinica, podnio je 10. listopada 2013. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Vrhovnog suda Federacije BiH (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj 33 0 P 000492 12 Rev od 23. srpnja 2013. godine, Presude Kantonalnog suda u Tuzli (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj 33 0 P 000492 09 Gž od 16. travnja 2012. godine i Presude Općinskog suda u Živinicama (u daljnjem tekstu: Općinski sud) broj 33 0 P 000492 07 P od 19. kolovoza 2009. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 23. st. 2. i 3. Pravila Ustavnog suda, od Vrhovnog, Kantonalnog i Općinskog suda, te od Hate Mujanović i Nezira Kovača kao sudionika u postupku (u daljnjem tekstu: tuženi), zatraženo je 10. svibnja 2016. godine da dostave odgovore na apelaciju.

3. Vrhovni sud je dostavio odgovor 13. svibnja, Kantonalni sud 19. svibnja, tuženi putem punomoćnika 16. svibnja 2016. godine, a Općinski sud nije dostavio odgovor.

III. Činjenično stanje

4. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

5. Presudom Općinskog suda broj 33 0 P 000492 07 P od 19. kolovoza 2009. godine, odbijen je apelantov tužbeni zahtjev kojim je tražio da se utvrdi da je, po osnovi izvanbračne zajednice, "zakonski nasljednik drugog nasljednog reda umrle Fatime Kulović" (u daljnjem tekstu: ostaviteljica), sestre tuženih, te da su tuženi dužni to priznati i trpjeti da se u ostavinskom postupku iza ostaviteljice njena imovina rasporedi tako što će apelantu pripasti $\frac{1}{2}$, a tuženima po $\frac{1}{4}$ zaostavštine. Drugim stavkom iste presude, usvojen je apelantov alternativni tužbeni zahtjev i obvezani su tuženi da apelantu solidarno isplate 970,00 KM na ime uvećanja i očuvanja imovine koja predstavlja ostaviteljčinu posebnu imovinu (stan). Trećim stavkom prvostupanjske presude, usvojen je protutužbeni zahtjev tuženih i obvezan je apelant da tuženim, kao zakonskim nasljednicima iza ostaviteljice, preda u posjed i slobodno korištenje stan poblize naveden u ovom stavku prvostupanjske presude, te da im naknadi troškove postupka.

6. U obrazloženju presude, Općinski sud je naveo da je među parničnim strankama bilo nesporno da su apelant i ostaviteljica živjeli u izvanbračnoj zajednici od konca 2003. do konca studenog 2007. godine, u stanu koji je bio ostaviteljčinu vlasništvo. Dalje, među parničnim strankama je, također, bilo nesporno da sporni stan predstavlja ostaviteljčinu posebnu imovinu, jer je pravo vlasništva na tom stanu stekla prije zasnivanja izvanbračne zajednice sa apelantom. Nesporno je bilo, prema obrazloženju Općinskog suda i to da apelant i ostaviteljica nisu imali zajedničke djece, niti da je ostaviteljica imala djecu iz ranijeg braka, odnosno "da u momentu smrti nije imala svojih potomaka, niti bračnog partnera". Sporno je bilo pitanje da li apelant ulazi u krug zakonskih nasljednika iza ostaviteljice.

7. U odgovoru na ovo pitanje, Općinski sud je naveo da je apelant ovako postavljeni tužbeni zahtjev temeljio na odredbi članka 3. Obiteljskog zakona Federacije BiH (u daljnjem tekstu: OZFBiH) kojim je propisano da je izvanbračna zajednica ona koja traje najmanje tri godine ili kraće ako je u njoj rođeno dijete. Međutim, Općinski sud je smatrao da se "pravilnim tumačenjem ove odredbe nikako ne može izvesti zaključak da je ova zajednica u svemu izjednačena sa bračnom zajednicom", već samo "u pogledu određenih prava". Općinski sud je naveo da to konkretno znači da su "vanbračnim partnerima priznata određena prava iz ove zajednice kao u bračnoj zajednici, kao što su prava međusobnog izdržavanja, u pogledu sticanja vanbračne stečevine", ali da "nisu ipak izjednačeni u svim pravima, pogotovo u pogledu nasljeđivanja". Stoga je Općinski sud zaključio da iako je apelant sa ostaviteljicom živio u izvanbračnoj zajednici dulje od tri godine, on se ne može smatrati njezinim zakonskim nasljednikom, "ali mu Porodični zakon daje pravo da potražuje određena prava".

8. Dalje, Općinski sud je naveo da je člankom 9. Zakona o nasljeđivanju koji je primijenjen u konkretnom slučaju (u daljnjem tekstu: ZON) naveden krug osoba koje se smatraju zakonskim nasljednicima, a da među njima nije spomenut izvanbračni partner. Osim toga, Općinski sud je naveo da se "dosadašnja sudska praksa jasno izjasnila da vanbračni partner ne ulazi u krug zakonskih nasljednika, niti se učinci vanbračne zajednice iz [PZFBiH] odnose na nasljeđivanje osoba sa kojima je živio ostavitelj", kao i da "osoba sa kojom je ostavitelj živio u vanbračnoj zajednici ukoliko nije testamentarni nasljednik, legator ili korisnik nekog prava iz ostavine, nije stranka u ostavinskom postupku". Budući da je, kako je Općinski sud zaključio, ZON *lex specialis* u odnosu na OZFBiH i da ne predviđa mogućnost da se osobe koje su bile u izvanbračnoj zajednici mogu uzajamno nasljeđivati, odnosno da se "u nasljednom pravu vanbračnoj zajednici ne daje isti značaj kao bračnoj", apelantov tužbeni zahtjev da mu bude priznat status zakonskog nasljednika iza ostaviteljice je odbijen.

9. S druge strane, Općinski sud je iz provedenih dokaza utvrdio da su u tijeku trajanja izvanbračne zajednice apelant i ostaviteljica zajednički ulagali sredstva za uređenje spornog stana u kojem su živjeli, što po nalazu vještaka građevinske struke iznosi 1.940,00 KM. Međutim, Općinski sud je cijenio da je apelantovo potraživanje u svezi sa ovim utemeljeno do iznosa od 970,00 KM zato što apelant nije dokazao da je te radove u stanu sam financirao "odnosno da te radove nisu financirali zajednički on i [ostaviteljica]". Također, Općinski sud je u obrazloženju dijela odluke o predaji tuženima u posjed spornog stana naveo da je taj stan bio ostaviteljčinu posebna imovina, da je u apelantovu posjedu, a da on u odnosu na taj stan nema nasljedno pravo, niti neku drugu pravnu osnovu, te da stoga tuženima pripada pravo da od njega traže predaju u posjed spornog stana.

10. Presudom Kantonalnog suda broj 33 0 P 000492 09 Gž od 16. travnja 2012. godine, apelantov priziv je djelomično uvažen i prvostupanjska presuda je preinačena u odnosu na dosuđeni iznos za ulaganje sredstava u sporni stan tako što mu je dosuđen iznos od 1.940,00 KM i smanjen je iznos koji mora platiti na ime troškova postupka. U ostalom dijelu, apelantov priziv je odbijen. Kantonalni sud je naveo da su točne apelantove tvrdnje da je on preinačenim tužbenim zahtjevom tražio da se utvrdi da je on zakonski nasljednik prvog, a ne drugog nasljednog reda, kako je to u navedeno u prvostupanjskoj presudi. Međutim, kako je obrazložio Kantonalni sud, u situaciji kada je prvostupanjski sud "dao jasne i iscrpne razloge zbog čega smatra da je tužbeni zahtjev sadržan u stavu I izreke pobijane presude neosnovan, a koje kao pravilne prihvata i ovaj sud", ovakva "greška u pisanju" može se uvijek ispraviti. Osim toga, Kantonalni sud je naveo da je pravilan zaključak Općinskog suda

da izvanbračna zajednica ne utječe na zakonsko nasljeđivanje, odnosno da "sama po sebi ona nije osnov za nasljeđivanje" u smislu članka 9. ZON-a. Osim toga, Kantonalni sud je zaključio da pozivanje na "pravo na dom i s tim u vezi na odredbe Ustava BiH i Evropske konvencije ne može dovesti do drugačije odluke suda, pošto se radi o vanbračnoj zajednici, a ostaviteljica za vrijeme života nije sa [apelantom] zaključila ugovor o poklonu ili pak ugovor o doživotnom izdržavanju, niti je [apelant] testamentarni nasljednik, niti legatar, niti je dokazao da je korisnik nekog drugog prava iz ostavine". Stoga je Kantonalni sud zaključio da je pravilan zaključak Općinskog suda da apelant ne može biti stranka u ostavinskom postupku iza ostaviteljice.

11. Vrhovni sud je osporenim Presudom broj 33 0 P 000492 12 Rev od 23. srpnja 2013. godine odbacio apelantovu reviziju protiv drugostupajnske odluke u dijelu koji se tiče novčanog potraživanja kao nedozvoljenu, a odbio je apelantovu reviziju u dijelu koji se tiče apelantova traženja da mu se prizna status nasljednika prvog nasljednog reda. Vrhovni sud je zaključio da su nižestupajnski sudovi pravilno primijenili materijalno pravo, pa je naročito naglasio da je apelantov tužbeni zahtjev "nejasan i neprecizan, ali i neosnovan jer tužitelj kao vanbračni partner umrle, prema važećim zakonskim propisima, nema pravo da naslijedi" ostaviteljicu, zato što ne ulazi u krug zakonskih nasljednika "nijednog od nasljednih zakonskih redova predviđenih [ZON]".

12. U odnosu na dio revizije u kojem se apelant pozvao na kršenje prava iz članka 8. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija), Vrhovni sud je obrazložio da je sporni stan bio apelantov "dom" u smislu navedene odredbe, ali da je miješanje u to pravo bilo zakonito "jer se temeljilo na domaćoj pravnoj osnovi koja je dovoljno dostupna, precizna i predvidljiva", da je poduzeto sa legitimnim ciljem "radi ostvarenja javnog interesa (mjere za uređenje prava na nasljeđe)", te da je uspostavljen i "pravičan balans između opštih interesa zajednice i poštovanja prava pojedinca". Vrhovni sud je zaključio da je apelant u sporni stan uselio kao "vanbračni supružnik" i zajedno sa ostaviteljicom "stan koristio tri godine", da se to razdoblje "ne može smatrati dužim vremenskim razdobljem", te da bi "priznanjem [apelantu] 'prava na dom' tuženi snosili 'poseban i prekomjeran teret'".

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

13. Apelant smatra da su mu osporenim presudama prekršeni pravo na pravično suđenje iz članka II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Evropske konvencije i pravo na imovinu iz članka II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju. U obrazloženju navoda o kršenju prava na pravično suđenje, apelant smatra da su sudovi "proizvoljno i paušalno tumačili odredbe materijalnog prava" i da konkretnu situaciju "nisu podveli pod odredbe Obiteljskog zakona i Zakona o nasljeđivanju". Obrazlažući te navode, apelant ističe da je OZFBiH propisano da izvanbračna zajednica jeste zajednica žene i muškarca koji nisu u braku ili izvanbračnoj zajednici sa drugom osobom, koja traje tri godine ili kraće ako je u njoj rođeno zajedničko dijete. Osim toga, apelant naglašava da je izvanbračna zajednica u OZFBiH u potpunosti izjednačena sa bračnom, kako je to propisano u članku 2. stavak 1. OZFBiH. Apelant dalje navodi da je u postupku pred sudom dokazao da je njegova zajednica sa ostaviteljicom trajala dulje od tri godine, da nijedno od njih dvoje nije bilo u braku ili izvanbračnoj zajednici sa drugom osobom, te da ove činjenice ni sudovi nisu doveli u pitanje. Dalje, apelant navodi da je ZON donesen i da je stupio na snagu 25 godina prije nego je stupio na snagu važeći OZFBiH, "u sasvim drugim društvenim, socijalnim i političkim uvjetima i okolnostima". Stoga, kako apelant navodi,

ZON kao nasljednike prvog nasljednog reda ne navodi izvanbračne partnere, iako su važećim OZFBiH izvanbračni i bračni partneri izjednačeni. Imajući to u vidu, apelant smatra da se i izvanbračni partneri "moraju tretirati kao zakonski nasljednici prvog nasljednog reda umrle osobe". Osim toga, apelant ističe da ZON ne regulira, niti bi morao regulirati "tko se sve ima smatrati partnerom umrlog u smislu zajednice života, nego samo tko jesu nasljednici". Apelant smatra da je OZFBiH *lex specialis*, da je tim zakonom propisan "Jednakopravan status izvanbračne i bračne zajednice, a time i partnera iz tih zajednica života". Zbog toga, kako navodi, "u ostavinski postupak moraju se, s punim pravima, involvirati i partneri iz izvanbračnih zajednica, kao nasljednici."

14. U odnosu na pravo na imovinu, apelant smatra da mu je zbog pogrešne primjene materijalnog prava, kako je to već obrazložio, onemogućeno da kao nasljednik prvog nasljednog reda naslijedi ostaviteljčinu zaostavštinu. Smatra da je na taj način, kao ostaviteljčin izvanbračni partner, lišen imovine suprotno članku 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

b) Odgovor na apelaciju

15. U odgovoru na apelaciju, Vrhovni i Kantonalni sud navode da smatraju da su apelantovi navodi o kršenju prava na pravično suđenje i imovinu neutemeljeni, te da su sudovi o tome dali iscrpna i detaljna obrazloženja u osporenim odlukama. Tuženi su u svom odgovoru, također, osporili apelacijske navode, te su istaknuli da je, nasuprot apelantovim tvrdnjama, ZON *lex specialis*, jer se samo tim zakonom utvrđuje krug zakonskih nasljednika.

V. Relevantni propisi

16. U **Obiteljskom zakonu FBiH** ("Službene novine FBiH" br. 35/05, 41/05 i 31/14) relevantne odredbe glase:

Članak 2.

Obitelj u smislu ovog zakona je životna zajednica roditelja i djece i drugih krvnih srodnika, srodnika po tazbini, posvojitelja i posvojčeta i osoba iz izvanbračne zajednice ako žive u zajedničkom domaćinstvu.

Članak 3.

Izvanbračna zajednica, u smislu ovog zakona je zajednica života žene i muškarca koji nisu u braku ili izvanbračnoj zajednici s drugom osobom, koja traje najmanje tri godine ili kraće ako je u njoj rođeno zajedničko dijete.

Članak 213.

(1) Međusobno uzdržavanje bračnih i izvanbračnih partnera, roditelja i djece, i drugih srodnika je njihova dužnost i pravo, kada je to predviđeno ovim zakonom.

Članak 224.

Bračni partner koji nema dovoljno sredstava za život ili ih ne može ostvariti iz svoje imovine, a nesposoban je za rad ili se ne može uposliti, ima pravo na uzdržavanje od svog bračnog partnera srazmjerno njegovim mogućnostima.

Članak 230.

Izvanbračni partner koji ispunjava uvjete iz čl. 3. i 224. ovog zakona ima pravo na uzdržavanje od drugog izvanbračnog partnera nakon prestanka izvanbračne zajednice.

Članak 263.

(1) Imovina koju su izvanbračni partneri stekli radom u izvanbračnoj zajednici koja ispunjava uvjete iz članka 3. ovog zakona smatra se njihovom izvanbračnom stečevinom.

(2) Na imovinu iz stavka 1. ovog članka se primjenjuju odredbe ovog zakona o bračnoj stečevini.

17. U **Zakonu o nasljeđivanju – prečišćeni tekst** ("Službeni list SRBiH" br. 7/80 i 15/80) relevantne odredbe glase:

Član 9.

Ako ovim zakonom nije drukčije određeno na osnovu zakona umrlog nasljeđuju: svi njegovi potomci, njegov bračni drug, njegovi roditelji, njegova braća i sestre i njihovi potomci, njegovi djedovi i babe i njihova djeca [...]

18. U Zakonu o nasljeđivanju FBiH ("Službene novine FBiH" broj 80/14) relevantne odredbe glase:

Članak 9.

(1) Na temelju zakona ostavitelja nasljeđuje i njegov izvanbračni partner koji je u pravu nasljeđivanja izjednačen s bračnim.

(2) Izvanbračnom zajednicom glede ovoga zakona smatra se zajednica života žene i muškarca sukladno odredbama zakona koji uređuje obiteljske odnose, a koja je prestala ostaviteljevom smrću.

VI. Dopustivost

19. Sukladno članku VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacijsku nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

20. Sukladno članku 18. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku koji je koristio.

21. U konkretnom slučaju, predmet osporavanja apelacijom je Presuda Vrhovnog suda broj 33 0 P 000492 12 Rev od 23. srpnja 2013. godine, protiv koje nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, osporenu presudu apelant je primio 2. rujna 2013. godine, a apelacija je podnesena 10. listopada 2013. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 18. stavak (1) Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz članka 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg ne bi bila dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neutemeljena.

22. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da apelacija ispunjava uvjete glede dopustivosti.

VII. Meritum

23. Apelant ukazuje na kršenje prava na pravično suđenje i prava na imovinu, zbog toga što kao izvanbračni partner nije mogao steći status zakonskog nasljednika prvog nasljednog reda po ZON-u, iako je izvanbračna zajednica u potpunosti izjednačena sa bračnom prema OZFBiH.

24. U svezi sa ovim, Ustavni sud najprije zapaža da se apelant u apelaciji nije pozvao na kršenje zabrane diskriminacije iz članka 14. Europske konvencije u svezi s pravom na imovinu iz članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, niti je to isticao u postupku pred redovitim sudovima. Međutim, apelantovi navodi se eksplicitno odnose na različit tretman njega kao ostaviteljičinog izvanbračnog partnera u odnosu na bračne partnere prema ZON-u koji je primijenjen, unatoč izjednačenju izvanbračne sa bračnom zajednicom u OZFBiH. Iste navode je apelant iznio tijekom postupka pred redovitim sudovima, dakle u postupku pred redovitim sudovima je postavio suštinski isti zahtjev bez obzira kako ga je on pravno kvalificirao. Dalje, Ustavni sud primjećuje da su sudovi u osporenim odlukama, ovakav njegov zahtjev razmatrali u okviru relevantnih pravnih propisa, ali i sa stajališta prava na dom iz članka 8. Europske konvencije.

25. Ustavni sud naglašava da je Europski sud u svojoj praksi zaključio da je taj sud najpoznatiji dati pravnu kvalifikaciju činjenica iznesenih u aplikaciji i da nije ograničen niti vezan za aplikantovu ili vladinu pravnu kvalifikaciju. Na temelju principa *iura novit curia*, Europski sud je, na vlastitu inicijativu, razmatrao aplikacije u odnosu na članke i stavke Europske konvencije na koje se aplikanti nisu bili pozvali, pa čak i u odnosu na odredbe koje je bio proglasio nedopustivim uz istodobni zaključak da je aplikacija dopustiva po drugoj odredbi. Ovo zato što Europski sud smatra da su za pravnu kvalifikaciju navoda iznesenih u aplikaciji odlučne činjenice koje su u njoj navedene, a ne samo pravna osnova na koju se aplikant pozvao (vidi Europski sud za ljudska prava, *Şerife Yiğit protiv Turske*, presuda od 2. studenog 2010. godine, toč. 51.–52. sa daljnjim referencama). Sličnu praksu ima i Ustavni sud u situacijama kada se apelant pozove na jedno pravo, a činjenice i argumenti koje iznese ukazuju na moguće kršenje nekog drugog ustavnog prava (vidi, npr. Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP 2043/12 od 22. prosinca 2015. godine, točka 22., objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 10/16 i na www.ccbh.ba).

26. Stoga će u konkretnom slučaju, Ustavni sud apelantove navode razmotriti u svjetlu članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Europske konvencije u svezi sa pravom na imovinu.

Primjenjivost članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Europske konvencije u svezi sa pravom na imovinu

27. Ustavni sud ponovo naglašava da članak 14. Europske konvencije ne djeluje samostalno, već ima efekat isključivo u svezi sa pravima i slobodama garantiranim materijalnim odredbama Europske konvencije i njezinih protokola. Da bi članak 14. Europske konvencije bio primjenjiv, dovoljno je da činjenice konkretnog slučaja ulaze u opseg nekog od materijalnih prava garantiranih Europskom konvencijom ili njezinim protokolima (*loc. cit.*, presuda *Şerife Yiğit*, točka 55.). U svezi s tim, Ustavni sud zapaža da se u konkretnom slučaju radi o pitanju može li se apelantu kao ostaviteljičinom izvanbračnom partneru priznati status zakonskog nasljednika prvog nasljednog reda. Naime, prema ZON-u, koji je bio na snazi u vrijeme donošenja osporenih odluka, izvanbračni partneri nisu bili priznati kao zakonski nasljednici bilo kojeg nasljednog reda. Prema dobro utvrđenoj praksi Europskog i Ustavnog suda, pravo na imovinu ne uključuje pravo da se stekne imovina. Međutim, u konkretnom slučaju apelant je u postupku koji je rezultirao osporenim presudama tražio da se utvrdi da on ima status zakonskog nasljednika, s obzirom na OZFBiH koji je donesen 2005. godine i koji je u cijelosti izjednačio izvanbračnu i bračnu zajednicu u pravima i obvezama, uključujući i imovinska prava. U slučaju prihvaćanja takvog zahtjeva, apelant bi *ex lege* imao "imovinu" u smislu članka II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju. U takvoj situaciji Ustavni sud smatra da su odluke o ovako postavljenom zahtjevu odlučujuće za apelantovo pravo na imovinu, zbog čega apelantovi navodi ulaze u okvir članka II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

28. Dalje, situacija u kojoj jedan zakon izjednačava trajniju izvanbračnu zajednicu sa bračnom u pravima i obvezama, uključujući i imovinska prava, a drugi potpuno isključuje mogućnost međusobnog nasljeđivanja izvanbračnih partnera, svakako predstavlja različit tretman koji treba ispitati. Stoga Ustavni sud smatra da je članak II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članak 14. Europske konvencije u svezi sa člankom II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju primjenjiv u konkretnom slučaju.

Poštovanje članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Evropske konvencije u svezi s pravom na imovinu

29. Prema praksi Euroskog i Ustavnog suda, razlika u postupanju bit će diskriminacijska ako za nju ne postoji objektivno i razumno opravdanje, odnosno ako se njome ne nastoji postići legitimni cilj ili ako ne postoji razuman odnos proporcionalnosti između primijenjene mjere i legitimnog cilja (vidjeti, npr. Euroski sud za ljudska prava, *Burden protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 29. travnja 2008. godine, točka 60.). Osim toga, diskriminacija može postojati i u situacijama u kojima ona nastaje kao posljedica istog postupanja prema osobama koje su u različitim situacijama, odnosno "kada država bez objektivnog i opravdanog razloga ne osigura drugačije postupanje prema osobama čije se situacije bitno razlikuju" (vidjeti, Euroski sud za ljudska prava, *Thlimmenos protiv Grčke*, presuda od 6. travnja 2000. godine). Također, Ustavni sud podsjeća da je zabrana kršenja diskriminacije kvalitativna, a ne apsolutna i da države u tom smislu mogu imati značajno polje slobodne procjene. Da li će to polje slobodne procjene biti široko ili usko, zavisi od: a) prirode predmetnog prava (šire je npr. kada su u pitanju socijalna i ekonomska prava, npr. vidjeti, Euroski sud za ljudska prava, *Stec protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 12. travnja 2006. godine, a vrlo usko kada su u pitanju temeljna prava); b) stupnja miješanja (uskraćuje li se određenom mjerom djelomično ili potpuno neko pravo, vidjeti, Euroski sud za ljudska prava, *Aziz protiv Cipra*, presuda od 22. travnja 2004. godine); i c) javnog interesa (npr. snažan interes javnosti u borbi protiv različitog postupanja po osnovi spola ili rase zahtijeva veći stupanj opravdanja za različit tretman po tim osnovama).

30. S druge strane, važno je ukazati i da je Euroski sud u praksi zauzeo i stav da je široko prihvaćeno da brak daje određeni pravni status i određena prava onima koji ga zaključuje. Zaštita braka stoga, u principu, predstavlja važan i legitiman razlog koji može opravdati različit tretman između vjenčanih i nevjenčanih parova (*op. cit. Šerife Yiğit*, točka 72. sa daljnjim referencama). Međutim, Euroski sud je, također, ukazao i na to da je pojam obitelji i obiteljskog života širi od pojma braka zato što je vremenom evoluirao, pa je zaključio "da se u pogledu poštivanja porodičnog života u obzir moraju uzeti kretanja u društvu i promjene u percepciji društvenog i građanskog statusa". U svezi s tim, Euroski sud je tumačio pojam "*de facto* bračne kohabitacije", pa je zaključio da isključenje istospolnih partnera iz mogućnosti nasljeđivanja ugovora o zakupu stana predstavlja razliku u postupanju koja ne može biti opravdana zaštitom obitelji. (vidi, Euroski sud, *Kozak protiv Poljske*, presuda od 2. ožujka 2010. godine, točka 98.).

31. U konkretnom slučaju, Ustavni sud ukazuje da je u osporenim odlukama nesumnjivo utvrđeno da je zajednica između apelanta i ostaviteljice trajala dulje od tri godine, te da je ispunila uvjete da se smatra izvanbračnom zajednicom u smislu OZFBiH. Sudovi su u osporenim odlukama dosljedno ukazivali da je izvanbračna zajednica izjednačena sa bračnom prema OZFBiH, ali su zaključili da se "pravilnim tumačenjem ove odredbe nikako ne može izvesti zaključak da je ova zajednica u svemu izjednačena sa bračnom zajednicom", već samo "u pogledu određenih prava". Pri tome su se pozvali na ZON, za koji su zaključili da je *lex specialis* i da kao takav ne uključuje izvanbračne partnere kao zakonske nasljednike bilo kojega nasljednog reda.

32. U svezi s tim, Ustavni sud zapaža da je OZFBiH donesen 2005. godine i da je zakonodavac, uvažavajući činjenicu da je i ranijim Obiteljskim zakonom izvanbračna zajednica bila izjednačena sa bračnom, ali i razvoj društvenih odnosa općenito, pa tako i obitelji i obiteljskih veza, ovu jednakost dosljedno regulirao u odnosu na sva prava i obveze, uključujući i imovinska prava. S druge strane, ZON koji je bio na snazi u vrijeme

odlučivanja, usvojen je 1980. godine i nije nikada bio promijenjen da bi i u njemu bila priznata jednakost ovih dviju zajednica, pa čak ni nakon što je donesen novi OZFBiH sve do 2014. godine, kada je donesen novi Zakon o nasljeđivanju FBiH. Tim zakonom je, u članku 9., eksplicitno navedeno da ostavitelja nasljeđuje i njegov izvanbračni partner koji je u pravu nasljeđivanja izjednačen s bračnim, ukoliko izvanbračna zajednica ispunjava uvjete propisane u OZFBiH i ako je trajala do smrti ostavitelja. Ustavni sud naročito ukazuje da je predlagatelj Nacrta Zakona o nasljeđivanju FBiH, u obrazloženju ovakvog rješenja naveo sljedeće:

"[...] u posljednjih pola stoljeća osim promjene društveno-ekonomskog uređenja dogodile [su se] i druge izmjene društvenih prilika što je imalo za posljedicu izmjenu ili donošenje drugih zakona. Prije svega se ima u vidu reforma stvarnog i zemljišnoknjižnog prava te donošenje novog Porodičnog zakona. Kao i u ranijem Porodičnom zakonu SR BiH iz 1979. godine i ovaj zakon izražava princip jednakosti između bračne i vanbračne zajednice, što nije bilo dosljedno provedeno u nasljednom pravu. Naime, za razliku od ranije SR Slovenije i SAP Kosovo koje su još u okviru bivše SFRJ priznavale vanbračnom partneru pravo na zakonsko nasljeđivanje, u nasljednom pravu SR BiH, odnosno Federacije BiH, ovo opredjeljenje porodičnog zakonodavstva je bilo ostalo bez odjeka. Ovaj Nacrt uvrštava vanbračnog druga u krug zakonskih nasljednika i time sledi tendencije u uporednom pravu.

[...]
Član 9. stav 2. uvodi značajnu novinu predviđevši mogućnost da vanbračni partner bude zakonski nasljednik. Time je konačno u pravu Federacije BiH **do kraja provedeno opredjeljenje iz porodičnog prava o jednakom tretmanu bračne i vanbračne zajednice**, što je apsolutni trend i u uporednom i evropskom pravu. Uvjeti da bi vanbračni partner mogao biti nasljednik je da vanbračna zajednica ispunjava uvjete propisane Porodičnim zakonom Federacije BiH te da je trajala sve do smrti ostavitelja. [...] Osobe koje žive u vanbračnoj zajednici **ovim zakonom neće biti diskriminirane u odnosu na bračne partnere**, kao što je do sada bio slučaj" (naglasak dodan).

33. Dakle, predlagatelj novog ZONFBiH, a zatim i zakonodavac koji je takvo rješenje usvojio, prepoznali su diskrepanciju između dva zakona, zaključili su da je takva diskrepancija rezultirala diskriminirajućim tretmanom izvanbračnih partnera, pa su tu diskriminaciju novim propisom otklonili. Ovakvo postupanje je, po mišljenju Ustavnog suda BiH, u okviru širokog polja slobodne procjene koje država uživa u reguliranju ovih odnosa. Pri tome, Ustavni sud naglašava da nije relevantno ocijeniti da li je ili ne jedan zakon u odnosu na drugi *lex specialis*. Naime, OZFBiH regulira, između ostalog, pitanje obitelji i obiteljskih odnosa i izjednačuje izvanbračnu zajednicu koja je trajala preko tri godine sa bračnom u pravima i obvezama, dok se nasljednim zakonom uređuje pitanje tko od članova obitelji nasljeđuje ostavitelja. U takvoj situaciji, razumno je bilo očekivati, a zakonodavac je takvo očekivanje i potvrdio u novom nasljednom zakonu, da izvanbračni partneri budu izjednačeni sa bračnim i u odnosu na nasljeđivanje.

34. Naravno, Ustavni sud zapaža da je u vrijeme donošenja osporenih odluka na snazi bio ZON iz 1980. godine, koji izvanbračnim partnerima nije priznavao pravo na nasljeđivanje. Međutim, prema članku II/2. Ustava Bosne i Hercegovine Evropska konvencija se primjenjuje izravno i ima prioritet nad svim drugim zakonima. To, između ostalog, znači i da se zakoni koji nisu usuglašeni sa Euroskom konvencijom moraju primijeniti na način na koji se neće kršiti prava iz Evropske konvencije. Dakle, u situaciji kada je nesumnjivo da je izvanbračna zajednica apelanta i ostaviteljice započela u vrijeme

kada je već na snazi bio OZFBiH iz 2005. godine koji ne samo da je preuzeo princip jednakopravnosti izvanbračne i bračne zajednice iz ranijeg zakona već je i dosljedno izjednačio ove dvije zajednice u pravima i obvezama; da je ta zajednica trajala sve do ostaviteljičine smrti, da je sam zakonodavac prilikom donošenja novog nasljednog zakona istaknuo da je različit tretman izvanbračnih i bračnih partnera u oblasti nasljeđivanja bio diskriminirajući, Ustavni sud smatra da ZON iz 1980. godine nije primijenjen uz dosljedno poštovanje "opredjeljenja iz porodičnog prava o jednakom tretmanu bračne i vanbračne zajednice". Osim toga, u situaciji kada je novi ZONFBiH sa istim tim ciljem donesen tek skoro 10 godina kasnije, Ustavni sud smatra da apelant ne može snositi štetne posljedice toga što relevantni zakoni nisu ranije harmonizirani kako bi se provelo dosljedno opredjeljenje zakonodavca da otkloni diskriminaciju u tretmanu izvanbračnih i bračnih partnera i u nasljednim odnosima.

35. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra da primjena ZON-a iz 1980. godine na način kako su to uradili sudovi u osporenim odlukama nije imala razumno i objektivno opravdanje. Zbog toga je apelant na diskriminirajući način lišen mogućnosti stjecanja statusa zakonskog nasljednika prvog nasljednog reda i sudjelovanja u ostavinskom postupku iza ostaviteljice.

36. S obzirom na to, Ustavni sud smatra da je u konkretnom slučaju prekršena zabrana diskriminacije iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Evropske konvencije u svezi sa pravom na imovinu iz članka II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

VIII. Zaključak

37. Ustavni sud zaključuje da su sudovi primjenom Zakona o nasljeđivanju iz 1980. godine, bez uvažavanja opredjeljenja iz Obiteljskog zakona FBiH iz 2005. godine o dosljednom izjednačavanju izvanbračne zajednice koja traje preko tri godine sa bračnom zajednicom u svim pravima i obvezama, uključujući i imovinska prava, i odbijanjem apelantova zahtjeva da mu se prizna pravo da kao nasljednik prvog nasljednog reda sudjeluje u ostavinskom postupku, prekršili zabranu diskriminacije iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Evropske konvencije u svezi sa pravom na imovinu iz članka II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

38. Na temelju članka 59. st. 1. i 2. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

39. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Čeman, v. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **АП 4207/13**, рјешавајући апелацију **Мухарема Софтића**, на основу члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 57 став 2 тачка б) и члана 59 ст. 1 и 2 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник БиХ" број 94/14), у саставу:

Мирсад Чеман, председник
Мато Тадић, потпредседник
Златко М. Кнежевић, потпредседник
Маргарита Цаца Николовска, потпредседница
Тудор Пантџу, судија
Валерија Галић, судија
Миодраг Симовић, судија
Constance Grewe, судија

Сеада Палаврић, судија
на сједници одржаној 30. септембра 2016. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Усваја се апелација **Мухарема Софтића**.

Утврђује се да је прекршена забрана дискриминације из члана 14 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода у вези са правом на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода.

Укида се Пресуда Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број 33 0 П 000492 12 Рев од 23. јула 2013. године.

Предмет се враћа Врховном суду Федерације Босне и Херцеговине који је дужан да по хитном поступку донесе нову одлуку, у складу са чланом 14 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода у вези са правом на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода.

Налаже се Врховном суду Федерације Босне и Херцеговине да, у складу са чланом 72 став (5) Правила Уставног суда, у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о предузетим мјерама с циљем извршења ове одлуке.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и у "Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Мухарем Софтић (у даљњем тексту: апелант) из Бановића, ког заступа Златан Ц. Бектић, адвокат из Живиница, поднио је 10. октобра 2013. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Пресуде Врховног суда Федерације БиХ (у даљњем тексту: Врховни суд) број 33 0 П 000492 12 Рев од 23. јула 2013. године, Пресуде Кантоналног суда у Тузли (у даљњем тексту: Кантонални суд) број 33 0 П 000492 09 Гж од 16. априла 2012. године и Пресуде Општинског суда у Живиницама (у даљњем тексту: Општински суд) број 33 0 П 000492 07 П од 19. августа 2009. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23 ст. 2 и 3 Правила Уставног суда, од Врховног, Кантоналног и Општинског суда, те од Хате Мујановић и Незира Ковача као учесника у поступку (у даљњем тексту: тужени), затражено је 10. маја 2016. године да доставе одговоре на апелацију.

3. Врховни суд је доставио одговор 13. маја, Кантонални суд 19. маја, тужени путем пуномоћника 16. маја 2016. године, а Општински суд није доставио одговор.

III. Чињенично стање

4. Чињенице предмета које произлазе из апелантових навода и докумената предочених Уставном суду могу да се сумирају на следећи начин.

5. Пресудом Општинског суда број 33 0 П 000492 07 П од 19. августа 2009. године, одбијен је апелантов тужбени захтјев којим је тражио да се утврди да је, по основу ванбрачне заједнице, "законски наслеђник другог наслеђног реда умрле Фатиме Куловић" (у даљњем тексту: оставитељка), сестре тужених, те да су тужени дужни то признати и трпјети да се у оставинском поступку иза

оставитељке њена имовина распореди тако што ће апеланту припасти $\frac{1}{2}$, а туженим по $\frac{1}{4}$ заоставштине. Другим ставом исте пресуде усвојен је апелантов алтернативни тужбени захтјев и обавезани су тужени да апеланту солидарно исплате 970,00 KM на име увећања и очувања имовине која представља оставитељкину посебну имовину (стан). Трећим ставом првостепене пресуде, усвојен је противтужбени захтјев тужених и обавезан је апелант да туженим, као законским насљедницима иза оставитељке, преда у посјед и слободно коришћење стан поближе наведен у овом ставу првостепене пресуде, те да им накнади трошкове поступка.

6. У образложењу пресуде, Општински суд је навео да је међу парничним странкама било неспорно да су апелант и оставитељка живјели у ванбрачној заједници од краја 2003. до краја новембра 2007. године, у стану који је био оставитељкино власништво. Даље, међу парничним странкама је, такође, било неспорно да спорни стан представља оставитељкину посебну имовину, јер је право власништва на том стану стекла прије заснивања ванбрачне заједнице са апелантом. Неспорно је било, према образложењу Општинског суда и то да апелант и оставитељка нису имали заједничке дјеце, нити да је оставитељка имала дјецу из ранијег брака, односно "да у моменту смрти није имала својих потомака, нити брачног партнера". Спорно је било питање да ли апелант улази у круг законских насљедника иза оставитељке.

7. У одговору на ово питање, Општински суд је навео да је апелант овако постављени тужбени захтјев заснивао на одредби члана 3 Породичног закона Федерације БиХ (у даљњем тексту: ПЗФБиХ) којим је прописано да је ванбрачна заједница она која траје најмање три године или краће ако је у њој рођено дијете. Међутим, Општински суд је сматрао да се "правилним тумачењем ове одредбе никако не може извести закључак да је ова заједница у свему изједначена са брачном заједницом", већ само "у погледу одређених права". Општински суд је навео да то конкретно значи да су "ванбрачним партнерима призната одређена права из ове заједнице као у брачној заједници, као што су права међусобног издржавања, у погледу стицања ванбрачне стечевине", али да "нису ипак изједначени у свим правима, поготово у погледу насљеђивања". Стога је Општински суд закључио да иако је апелант са оставитељком живио у ванбрачној заједници дуже од три године, он се не може сматрати њеним законским насљедником, "али му Породични закон даје право да потражује одређена права".

8. Даље, Општински суд је навео да је чланом 9 Закона о насљеђивању који је примијењен у конкретном случају (у даљњем тексту: ЗОН) наведен круг лица која се сматрају законским насљедницима, а да међу њима није споменут ванбрачни партнер. Осим тога, Општински суд је навео да се "досадашња судска пракса јасно изјаснила да ванбрачни партнер не улази у круг законских насљедника, нити се учинци ванбрачне заједнице из [ПЗ ФБиХ] односе на насљеђивање особа са којима је живио оставитељ", као и да "особа са којом је оставитељ живио у ванбрачној заједници уколико није тестаментарни насљедник, легатар или корисник неког права из оставине, није странка у оставинском поступку". Будући да је, како је Општински суд закључио, ЗОН *lex specialis* у односу на ПЗФБиХ и да не предвиђа могућност да се лица која су била у ванбрачној заједници могу заједно насљеђивати, односно да се "у насљедном праву ванбрачној заједници не даје исти значај као брачној", апелантов тужбени захтјев да му буде признат статус законског насљедника иза оставитељке је одбијен.

9. С друге стране, Општински суд је из provedених доказа утврдио да су у току трајања ванбрачне заједнице

апелант и оставитељка заједнички улагали средства за уређење спорног стана у којем су живјели, што по налазу вјештака грађевинске струке износи 1.940,00 KM. Међутим, Општински суд је цијенио да је апелантово потраживање у вези са овим основано до износа од 970,00 KM зато што апелант није доказао да је те радове у стану сам финансирао "односно да те радове нису финансирани заједнички он и [оставитељица]". Такође, Општински суд је у образложењу дијела одлуке о предаји туженим у посјед спорног стана навео да је тај стан био оставитељкина посебна имовина, да је у апелантовом посједу, а да он у односу на тај стан нема насљедно право, нити неки други правни основ, те да стога туженим припада право да од њега траже предају у посјед спорног стана.

10. Пресудом Кантоналног суда број 33 0 П 000492 09 Гж од 16. априла 2012. године, апелантова жалба је дјелимично уважена и првостепена пресуда је преиначена у односу на досуђени износ за улагање средстава у спорни стан тако што му је досуђен износ од 1.940,00 KM и смањен је износ који мора да плати на име трошкова поступка. У осталом дијелу, апелантова жалба је одбијена. Кантонални суд је навео да су тачне апелантове тврдње да је он преиначеним тужбеним захтјевом тражио да се утврди да је он законски насљедник првог, а не другог насљедног реда, како је то у наведено у првостепеној пресуди. Међутим, како је образложио Кантонални суд, у ситуацији када је првостепени суд "дао јасне и исцрпне разлоге због чега сматра да је тужбени захтјев садржан у ставу I изреке побијане пресуде неоснован, а које као правилне прихвата и овај суд", оваква "грешка у писању" може се увијек исправити. Осим тога, Кантонални суд је навео да је правилан закључак Општинског суда да ванбрачна заједница не утиче на законско насљеђивање, односно да "сама по себи она није основ за насљеђивање" у смислу члана 9 ЗОН-а. Осим тога, Кантонални суд је закључио да позивање на "право на дом и с тим у вези на одредбе Устава БиХ и Европске конвенције не може довести до другачије одлуке суда, пошто се ради о ванбрачној заједници, а оставитељка за вријеме живота није са [апелантом] закључила уговор о поклону или пак уговор о доживотном издржавању, нити је [апелант] тестаментарни насљедник, нити легатар, нити је доказао да је корисник неког другог права из оставине". Стога је Кантонални суд закључио да је правилан закључак Општинског суда да апелант не може бити странка у оставинском поступку иза оставитељке.

11. Врховни суд је оспореном Пресудом број 33 0 П 000492 12 Рев од 23. јула 2013. године одбацио апелантову ревизију против другостепене одлуке у дијелу који се тиче новчаног потраживања као недозвољену, а одбио је апелантову ревизију у дијелу који се тиче апелантовог тражења да му се призна статус насљедника првог насљедног реда. Врховни суд је закључио да су нижестепени судови правилно примијенили материјално право, па је нарочито нагласио да је апелантов тужбени захтјев "нејасан и непрецизан, али и неоснован јер тужитељ као ванбрачни партнер умрле, према важећим законским прописима, нема право да наслиједи" оставитељку, зато што не улази у круг законских насљедника "ниједног од насљедних законских редова предвиђених [ЗОН]".

12. У односу на дио ревизије у којем се апелант позвао на кршење права из члана 8 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција), Врховни суд је образложио да је спорни стан био апелантов "дом" у смислу наведене одредбе, али да је мијешање у то право било законито "јер се темељило на домаћој правној основи која је довољно

доступна, прецизна и предвидљива", да је предузето са легитимним циљем "ради остварења јавног интереса (мјере за уређење права на наслеђе)", те да је успостављен и "правичан баланс између општих интереса заједнице и поштовања права појединца". Врховни суд је закључио да је апелант у спорни стан уселио као "ванбрачни супружник" и заједно са оставитељком "стан користио три године", да се тај период "не може сматрати дужим временским раздобљем", те да би "признањем [апеланту] 'права на дом' тужени сносили 'посебан и прекомјеран терет'".

IV. Апелација

а) Наводи из апелације

13. Апелант сматра да су му оспореним пресудама прекршени право на правично суђење из члана II(3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције и право на имовину из члана II(3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију. У образложењу навода о кршењу права на правично суђење, апелант сматра да су судови "произвољно и паушално тумачили одредбе материјалног права" и да конкретну ситуацију "нису подвели под одредбе Обитељског закона и Закона о наслеђивању". Образлажући те наводе, апелант истиче да је ПЗФБиХ прописано да ванбрачна заједница јесте заједница жене и мушкарца који нису у браку или ванбрачној заједници са другим лицем, која траје три године или краће ако је у њој рођено заједничко дијете. Осим тога, апелант наглашава да је ванбрачна заједница у ПЗФБиХ у потпуности изједначена са брачном, како је то прописано у члану 2 став 1 ПЗФБиХ. Апелант даље наводи да је у поступку пред судом доказао да је његова заједница са оставитељком трајала дуже од три године, да ниједно од њих двоје није било у браку или ванбрачној заједници са другим лицем, те да ове чињенице ни судови нису довели у питање. Даље, апелант наводи да је ЗОН донесен и да је ступио на снагу 25 година прије него је ступио на снагу важећи ПЗФБиХ, "у сасвим другим друштвеним, социјалним и политичким увјетима и околностима". Стога, како апелант наводи, ЗОН као наслеђнике првог наслеђног реда не наводи ванбрачне партнере, иако су важећим ПЗФБиХ ванбрачни и брачни партнери изједначени. Имајући то у виду, апелант сматра да се и ванбрачни партнери "морају третирати као законски наслеђници првог наслеђног реда умрле особе". Осим тога, апелант истиче да ЗОН не регулише, нити би морао да регулише "тко се све има сматрати партнером умрлог у смислу заједнице живота, него само тко јесу наслеђници". Апелант сматра да је ПЗФБиХ *lex specialis*, да је тим законом прописан "једнакоправан статус изванбрачне и брачне заједнице, а тиме и партнера из тих заједница живота". Због тога, како наводи, "у оставински поступак морају се, с пуним правима, инволвирати и партнери из изванбрачних заједница, као наслеђници."

14. У односу на право на имовину, апелант сматра да му је због погрешне примјене материјалног права, како је то већ образложио, онемогућено да као наслеђник првог наслеђног реда наслиједи оставитељкину заоставштину. Сматра да је на тај начин, као оставитељкин ванбрачни партнер, лишен имовине супротно члану 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

б) Одговор на апелацију

15. У одговору на апелацију, Врховни и Кантонални суд наводе да сматрају да су апелантови наводи о кршењу права на правично суђење и имовину неосновани, те да су судови о томе дали исцрпна и детаљна образложења у оспореним одлукама. Тужени су у свом одговору, такође, оспорили апелационе наводе, те су истакли да је, насупрот

апелантовим тврдњама, ЗОН *lex specialis*, јер се само тим законом утврђује круг законских наслеђника.

V. Релевантни прописи

16. У **Породичном закону ФБиХ** ("Службене новине ФБиХ" бр. 35/05, 41/05 и 31/14) релевантне одредбе гласе:

Члан 2.

Породица, у смислу овог закона, јесте животна заједница родитеља и дјеце и других крвних сродника, сродника по тазбини, усвојилаца и усвојеника и лица из ванбрачне заједнице ако живе у заједничком домаћинству.

Члан 3.

Ванбрачна заједница, у смислу овог закона, јесте заједница живота жене и мушкарца који нису у браку или ванбрачној заједници са другим лицем, која траје најмање три године или краће ако је у њој рођено заједничко дијете.

Члан 213.

(1) Међусобно издржавање брачних и ванбрачних другова, родитеља и дјеце, и других сродника је њихова дужност и право када је то предвиђено овим законом.

Члан 224.

Брачни друг који нема довољно средстава за живот или их не може остварити из своје имовине, а неспособан је за рад или се не може запослити, има право на издржавање од свог брачног друга сразмјерно његовим могућностима.

Члан 230.

Ванбрачни друг који испуњава услове из чл. 3. и 224. овог закона има право на издржавање од другог ванбрачног друга након престанка ванбрачне заједнице.

Члан 263.

(1) Имовина коју су ванбрачни другови стекли радом у ванбрачној заједници која испуњава услове из члана 3. овог Закона сматра се њиховом ванбрачном тековином.

(2) На имовину из става 1. овог члана се сходно примјењују одредбе овог закона о брачној тековини.

17. У **Закону о наслеђивању – пречишћени текст** ("Службени лист СРБиХ" бр. 7/80 и 15/80) релевантне одредбе гласе:

Члан 9.

Ако овим законом није дружчије одређено на основу закона умрлог наслеђују: сви његови потомци, његов брачни друг, његови родитељи, његова браћа и сестре и њихови потомци, његови дједови и бабе и њихова дјеца [...]

18. У **Закону о наслеђивању ФБиХ** ("Службене новине ФБиХ" број 80/14) релевантне одредбе гласе:

Члан 9.

(1) На основу закона оставитеља наслеђује и његов ванбрачни партнер који је у праву наслеђивања изједначен са брачним.

(2) Ванбрачном заједницом у смислу овог закона сматра се заједница живота жене и мушкарца у складу с одредбама закона који уређује породичне односе, а која је престала оставитељевом смрћу.

VI. Допустивост

19. У складу са чланом VI(3б) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било ког суда у Босни и Херцеговини.

20. У складу са чланом 18 став (1) Правила Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме побија, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући према

закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку који је користио.

21. У конкретном случају, предмет оспоравања апелацијом је Пресуда Врховног суда број 33 0 П 000492 12 Рев од 23. јула 2013. године, против које нема других дјелотворних правних лијекова могућих према закону. Затим, оспорену пресуду апелант је примио 2. септембра 2013. године, а апелација је поднесена 10. октобра 2013. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 18 став (1) Правила Уставног суда. Коначно, апелација испуњава и услове из члана 18 ст. (3) и (4) Правила Уставног суда јер не постоји неки формални разлог због ког не би била допуштена, нити је очигледно (*prima facie*) неоснована.

22. Имајући у виду одредбе члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 18 ст. (1), (3) и (4) Правила Уставног суда, Уставни суд је утврдио да апелација испуњава услове у погледу допуштивости.

VII. Меритум

23. Апелант указује на кршење права на правично суђење и права на имовину, због тога што као ванбрачни партнер није могао стећи статус законског наследника првог наследног реда по ЗОН-у, иако је ванбрачна заједница у потпуности изједначена са брачном према ПЗФБиХ.

24. У вези са овим, Уставни суд најприје запажа да се апелант у апелацији није позвао на кршење забране дискриминације из члана 14 Европске конвенције у вези с правом на имовину из члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију, нити је то истицао у поступку пред редовним судовима. Међутим, апелантови наводи се експлицитно односе на различит третман њега као оставитељкиног ванбрачног партнера у односу на брачне partnере према ЗОН-у који је примјењен, упркос изједначењу ванбрачне са брачном заједницом у ПЗФБиХ. Исте наводе је апелант изнио током поступка пред редовним судовима, дакле у поступку пред редовним судовима је поставио суштински исти захтјев без обзира како га је он правно квалификовао. Даље, Уставни суд примјењује да су судови у оспореним одлукама, овакав његов захтјев разматрали у оквиру релевантних правних прописа, али и са становишта права на дом из члана 8 Европске конвенције.

25. Уставни суд наглашава да је Европски суд у својој пракси закључио да је тај суд најпозванији дати правну квалификацију чињеница изнесених у апликацији и да није ограничен нити везан за апликантову или владину правну квалификацију. На основу принципа *iura novit curia*, Европски суд је, на властиту иницијативу, разматрао апликације у односу на чланове и ставове Европске конвенције на које се апликанти нису били позвали, па чак и у односу на одредбе које је био прогласио недопуштивим уз истовремени закључак да је апликација допуштена по другој одредби. Ово зато што Европски суд сматра да су за правну квалификацију навода изнесених у апликацији одлучне чињенице које су у њој наведене, а не само правни основ на који се апликант позвао (види Европски суд за људска права, *Şerife Yiğit против Турске*, пресуда од 2. новембра 2010. године, тач. 51–52 са даљњим референцама). Сличну праксу има и Уставни суд у ситуацијама када се апелант позове на једно право, а чињенице и аргументи које изнесе указују на могуће кршење неког другог уставног права (види, нпр. Уставни суд, Одлука о допуштивости и меритуму број АП 2043/12 од 22. децембра 2015. године, тачка 22, објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 10/16 и на www.ccbh.ba).

26. Стога ће у конкретном случају, Уставни суд апелантове наводе размотрити у свјетлу члана II/4 Устава

Босне и Херцеговине и члана 14 Европске конвенције у вези са правом на имовину.

Примјењивост члана II/4 Устава Босне и Херцеговине и члана 14 Европске конвенције у вези са правом на имовину

27. Уставни суд поново наглашава да члан 14 Европске конвенције не дјелује самостално, већ има ефекат искључиво у вези са правима и слободама гарантованим материјалним одредбама Европске конвенције и њених протокола. Да би члан 14 Европске конвенције био примјењив, довољно је да чињенице конкретног случаја улазе у обим неког од материјалних права гарантованих Европском конвенцијом или њеним протоколима (*loc. cit.* пресуда *Şerife Yiğit*, тачка 55). У вези с тим, Уставни суд запажа да се у конкретном случају ради о питању може ли се апеланту као оставитељкином ванбрачном партнеру признати статус законског наследника првог наследног реда. Наиме, према ЗОН-у, који је био на снази у вријеме доношења оспорених одлука, ванбрачни партнери нису били признати као законски наследници било ког наследног реда. Према добро утврђеној пракси Европског и Уставног суда, право на имовину не укључује право да се стекне имовина. Међутим, у конкретном случају апелант је у поступку који је резултирао оспореним пресудама тражио да се утврди да он има статус законског наследника, с обзиром на ПЗФБиХ који је донесен 2005. године и који је у цијелости изједначио ванбрачну и брачну заједницу у правима и обавезама, укључујући и имовинска права. У случају прихватања таквог захтјева, апелант би *ex lege* имао "имовину" у смислу члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију. У таквој ситуацији Уставни суд сматра да су одлуке о овако постављеном захтјеву одлучујуће за апелантово право на имовину, због чега апелантови наводи улазе у оквир члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

28. Даље, ситуација у којој један закон изједначава трајнију ванбрачну заједницу са брачном у правима и обавезама, укључујући и имовинска права, а други потпуно искључује могућност међусобног наслеђивања ванбрачних партнера, свакако представља различит третман који треба испитати. Стога Уставни суд сматра да је члан II/4 Устава Босне и Херцеговине и члан 14 Европске конвенције у вези са чланом II/3к) Устава Босне и Херцеговине и чланом 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију примјењив у конкретном случају.

Поштовање члана II/4 Устава Босне и Херцеговине и члана 14 Европске конвенције у вези са правом на имовину

29. Према пракси Европског и Уставног суда, разлика у поступању биће дискриминациона ако за њу не постоји објективно и разумно оправдање, односно ако се њом не настоји постићи легитимни циљ или ако не постоји разуман однос пропорционалности између примјењене мјере и легитимног циља (видјети, нпр. Европски суд за људска права, *Burden против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 29. априла 2008. године, тачка 60). Осим тога, дискриминација може постојати и у ситуацијама у којима она настаје као посљедица истог поступања према лицима која су у различитим ситуацијама, односно "када држава без објективног и оправданог разлога не осигура другачије поступање према особама чије се ситуације битно разликују" (видјети, Европски суди за људска права, *Thlimmenos против Грчке*, пресуда од 6. априла 2000. године). Такође, Уставни суд подсјећа да је забрана кршења дискриминације квалитативна, а не апсолутна и да државе у том смислу могу имати значајно поље слободне процјене. Да ли ће то поље

слободне процјене бити широко или уско, зависи од: а) природе предметног права (шире је нпр. када су у питању социјална и економска права, нпр. видјети, Европски суд за људска права, *Stec против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 12. априла 2006. године, а врло уско када су у питању основна права); б) степена мијешања (да ли се одређеном мјером дјелимично или потпуно ускраћује неко право, видјети, Европски суд за људска права, *Aziz против Кипра*, пресуда од 22. априла 2004. године); и ц) јавног интереса (нпр. снажан интерес јавности у борби против различитог поступања по основу пола или расе захтијева већи степен оправдања за различит третман по тим основима).

30. С друге стране, важно је указати и да је Европски суд у пракси заузео и став да је широко прихваћено да брак даје одређени правни статус и одређена права онима који га закључе. Заштита брака стога, у принципу, представља важан и легитиман разлог који може да оправда различит третман између вјенчаних и невјенчаних парова (*op. cit. Şerife Yiğit*, тачка 72 са даљњим референцама). Међутим, Европски суд је, такође, указао и на то да је појам породице и породичног живота шири од појма брака зато што је временом еволуирао, па је закључио "да се у погледу поштивања породичног живота у обзир морају узети кретања у друштву и промјене у перцепцији друштвеног и грађанског статуса". У вези с тим, Европски суд је тумачио појам "*de facto* брачне кохабитације", па је закључио да искључење истополних партнера из могућности наслеђивања уговора о закупу стана представља разлику у поступању која не може бити оправдана заштитом породице. (види, Европски суд, *Kozak protiv Poljske*, пресуда од 2. марта 2010. године, тачка 98).

31. У конкретном случају, Уставни суд указује да је у оспореним одлукама несумњиво утврђено да је заједница између апеланта и оставитељке трајала дуже од три године, те да је испунила услове да се сматра ванбрачном заједницом у смислу ПЗФБиХ. Судови су у оспореним одлукама досљедно указивали да је ванбрачна заједница изједначена са брачном према ПЗФБиХ, али су закључили да се "правилним тумачењем ове одредбе никако не може извести закључак да је ова заједница у свему изједначена са брачном заједницом", већ само "у погледу одређених права". При томе су се позвали на ЗОН, за који су закључили да је *lex specialis* и да као такав не укључује ванбрачне partnere као законске наследнике било ког наследног реда.

32. У вези с тим, Уставни суд запажа да је ПЗФБиХ донесен 2005. године и да је законодавац, уважавајући чињеницу да је и ранијим Породичним законом ванбрачна заједница била изједначена са брачном, али и развој друштвених односа генерално, па тако и породице и породичних веза, ову једнакост досљедно регулисао у односу на сва права и обавезе, укључујући и имовинска права. С друге стране, ЗОН који је био на снази у вријеме одлучивања, усвојен је 1980. године и није никада био промијењен да би и у њему била призната једнакост ових двију заједница, па чак ни након што је донесен нови ПЗФБиХ све до 2014. године, када је донесен нови Закон о наслеђивању ФБиХ. Тим законом је, у члану 9, експлицитно наведено да оставиоца наслеђује и његов ванбрачни партнер који је у праву наслеђивања изједначен са брачним, уколико ванбрачна заједница испуњава услове прописане у ПЗФБиХ и ако је трајала до смрти оставиоца. Уставни суд нарочито указује да је предлагач Нацрта Закона о наслеђивању ФБиХ, у образложењу оваког рјешења навео следеће:

"[...] у посљедњих пола столећа осим промјене друштвено-економског уређења догодиле [су се] и друге измјене друштвених прилика што је имало за посљедицу

измјену или доношење других закона. Прије свега се има у виду реформа стварног и земљишнокрњижног права те доношење новог Породичног закона. Као и у ранијем Породичном закону СР БиХ из 1979. године и овај закон изражава принцип једнакости између брачне и ванбрачне заједнице, што није било досљедно проведено у наследном праву. Наиме, за разлику од раније СР Словеније и САП Косово које су још у оквиру бивше СФРЈ признавале ванбрачном партнеру право на законско наслеђивање, у наследном праву СР БиХ, односно Федерације БиХ, ово одређење породичног законодавства је било остало без одјека. Овај Нацрт уврштава ванбрачног друга у круг законских наследника и тиме слиједи тенденције у упоредном праву.

[...]

Члан 9. став 2. уводи значајну новину предвидјевши могућност да ванбрачни партнер буде законски наследник. Тиме је коначно у праву Федерације БиХ до краја проведено одређење из породичног права о једнаком третману брачне и ванбрачне заједнице, што је апсолутни тренд и у упоредном и европском праву. Увјети да би ванбрачни партнер могао бити наследник је да ванбрачна заједница испуњава увјете прописане Породичним законом Федерације БиХ те да је трајала све до смрти оставитеља. [...] Особе које живе у ванбрачној заједници овим законом неће бити дискриминиране у односу на брачне partnere, као што је до сада био случај" (нагласак додан).

33. Дакле, предлагач новог ЗОНФБиХ, а затим и законодавац који је такво рјешење усвојио, препознали су дискрепанцију између два закона, закључили су да је таква дискрепанција резултирала дискриминационим третманом ванбрачних партнера, па су ту дискриминацију новим прописом отклонили. Овакво поступање је, по мишљењу Уставног суда БиХ, у оквиру широког поља слободне процјене које држава ужива у регулисању ових односа. При томе, Уставни суд наглашава да није релевантно оцијенити да ли је или не један закон у односу на други *lex specialis*. Наиме, ПЗФБиХ регулише, између осталог, питање породице и породичних односа и изједначаје ванбрачну заједницу која је трајала преко три године са брачном у правима и обавезама, док се наследним законом уређује питање ко од чланова породице наслеђује оставиоца. У таквој ситуацији, разумно је било очекивати, а законодавац је такво очекивање и потврдио у новом наследном закону, да ванбрачни партнери буду изједначени са брачним и у односу на наслеђивање.

34. Наравно, Уставни суд запажа да је у вријеме доношења оспорених одлука на снази био ЗОН из 1980. године, који ванбрачним партнерима није признавао право на наслеђивање. Међутим, према члану II/2 Устава Босне и Херцеговине Европска конвенција се примјењује директно и има приоритет над свим другим законима. То, између осталог, значи и да се закони који нису усаглашени са Европском конвенцијом морају примјенити на начин на који се неће кршити права из Европске конвенције. Дакле, у ситуацији када је несумњиво да је ванбрачна заједница апеланта и оставитељке започела у вријеме када је већ на снази био ПЗФБиХ из 2005. године који не само да је преузео принцип равноправности ванбрачне и брачне заједнице из ранијег закона већ је и досљедно изједначио ове двије заједнице у правима и обавезама; да је та заједница трајала све до оставитељкине смрти, да је сам законодавац приликом доношења новог наследног закона истакао да је различит третман ванбрачних и брачних партнера у области наслеђивања био дискриминишући, Уставни суд сматра да ЗОН из 1980. године није примјенљив уз досљедно

поштовање "опредјељења из породичног права о једнаком третману брачне и ванбрачне заједнице". Осим тога, у ситуацији када је нови ЗОНБиХ са истим тим циљем донесен тек скоро 10 година касније, Уставни суд сматра да апелант не може сносити штетне посљедице тога што релевантни закони нису раније хармонизовани како би се провело досљедно опредјељење законодавца да отклони дискриминацију у третману ванбрачних и брачних партнера и у насљедним односима.

35. Имајући у виду наведено, Уставни суд сматра да примјена ЗОН-а из 1980. године на начин како су то урадили судови у оспореним одлукама није имала разумно и објективно оправдање. Због тога је апелант на дискриминишући начин лишен могућности стицања статуса законског насљедника првог насљедног реда и учествовања у оставинском поступку иза оставитеље.

36. С обзиром на то, Уставни суд сматра да је у конкретном случају прекршена забрана дискриминације из члана II/4 Устава Босне и Херцеговине и члана 14 Европске конвенције у вези са правом на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

VIII. Закључак

37. Уставни суд закључује да су судови примјеном Закона о насљеђивању из 1980. године, без уважавања опредјељења из Породичног закона ФБиХ из 2005. године о досљедном изједначавању ванбрачне заједнице која траје преко три године са брачном заједницом у свим правима и обавезама, укључујући и имовинска права, и одбијањем апелантовог захтјева да му се призна право да као насљедник првог насљедног реда учествује у оставинском поступку, прекршили забрану дискриминације из члана II/4 Устава Босне и Херцеговине и члана 14 Европске конвенције у вези са правом на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

38. На основу члана 59 ст. 1 и 2 Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

39. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мирсад Ћеман, с. р.

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број **АП 4207/13**, рјешавајући апелацију **Мухарема Софтића**, на основу члана VI/3.b) Устава Босне и Херцеговине, члана 57. став 2. тачка б) и члана 59. ст. 1. и 2. Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – преčiшчени текст ("Службени гласник БиХ" број 94/14), у саставу:

Mirsad Ćeman, predsjednik
Mato Tadić, potpredsjednik
Zlatko M. Knežević, potpredsjednik
Margarita Ćaca-Nikolovska, potpredsjednica
Tudor Pantiru, sudija
Valerija Galić, sutkinja
Miodrag Simović, sudija
Constance Grewe, sutkinja
Seada Palavrić, sutkinja
на сједници одржаној 30. септембра 2016. године donio је

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija **Muharema Softića**.

Utvrđuje se да је прекршена забрана дискриминације из члана 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних

sloboda u vezi sa pravom na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu људских права и основних sloboda.

Ukida se Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 33 0 P 000492 12 Rev od 23. jula 2013. godine.

Predmet se vraća Vrhovnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine koji је dužan да po hitnom postupku donese novu odluku, u skladu sa članom 14. Evropske konvencije за заштиту људских права и основних sloboda u vezi sa pravom на имовину из члана II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju за заштиту људских права и основних sloboda.

Nalaže se Vrhovnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine да, u skladu sa članom 72. stav (5) Pravila Ustavnog suda, u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine о preduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i u "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Muharem Softić (u daljnjem tekstu: apelant) iz Banovića, kojeg zastupa Zlatan Dž. Bektić, advokat iz Živinica, podnio је 10. oktobra 2013. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Vrhovnog suda Federacije BiH (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj 33 0 P 000492 12 Rev od 23. jula 2013. godine, Presude Kantonalnog suda u Tuzli (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj 33 0 P 000492 09 Gž od 16. aprila 2012. godine i Presude Općinskog suda u Živinicama (u daljnjem tekstu: Općinski sud) broj 33 0 P 000492 07 P od 19. augusta 2009. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 23. st. 2. i 3. Pravila Ustavnog suda, od Vrhovnog, Kantonalnog i Općinskog suda, te od Hate Mujanović i Nezira Kovača kao učesnika u postupku (u daljnjem tekstu: tuženi), zatraženo је 10. maja 2016. godine да dostave odgovore на apelaciju.

3. Vrhovni sud је dostavio odgovor 13. maja, Kantonalni sud 19. maja, tuženi putem punomoćnika 16. maja 2016. godine, а Općinski sud nije dostavio odgovor.

III. Činjenično stanje

4. Činjenice predmeta koje proizlaze из apelantovih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu се sumirati на sljedeći način.

5. Presudom Općinskog suda broj 33 0 P 000492 07 P od 19. augusta 2009. godine, odbijen је apelantov tužbeni zahtjev kojim је tražio да се utvrdи да је, po osnovu vanbračne zajednice, "zakonski nasljednik drugog nasljednog reda umrle Fatime Kulović" (u daljnjem tekstu: ostaviteljica), sestre tuženih, te да су tuženi dužni to priznati i trpjeti да се u ostavinskom postupku иза ostaviteljice njena imovina rasporedи tako što će apelantu pripasti ½, а tuženima po ¼ заоставштине. Другим stavom iste presude, usvojen је apelantov alternativni tužbeni zahtjev i обавезани су tuženi да apelantu solidarno isplate 970,00 KM на име увећања i очувања имовине која представља оставителјичину посебну имовину (stan). Trećim stavom prvostepene presude, usvojen је protivtužbeni zahtjev tuženih i обавезан је apelant да tuženim, као zakonskim nasljednicima иза оставителјике, preda u posjed i slobодно korištenje stan поближе наведен u ovom stavu prvostepene presude, te да im naknadi трошкове поступка.

6. U obrazloženju presude, Općinski sud је naveo да је међу парничним strankama било nesporno да су apelant i

ostaviteljica živjeli u vanbračnoj zajednici od kraja 2003. do kraja novembra 2007. godine, u stanu koji je bio ostaviteljicino vlasništvo. Dalje, među parničnim strankama je, također, bilo nesporno da sporni stan predstavlja ostaviteljicinu posebnu imovinu, jer je pravo vlasništva na tom stanu stekla prije zasnivanja vanbračne zajednice sa apelantom. Nesporno je bilo, prema obrazloženju Općinskog suda i to da apelant i ostaviteljica nisu imali zajedničke djece, niti da je ostaviteljica imala djecu iz ranijeg braka, odnosno "da u momentu smrti nije imala svojih potomaka, niti bračnog partnera". Sporno je bilo pitanje da li apelant ulazi u krug zakonskih nasljednika iza ostaviteljice.

7. U odgovoru na ovo pitanje, Općinski sud je naveo da je apelant ovako postavljeni tužbeni zahtjev zasnivao na odredbi člana 3. Porodičnog zakona Federacije BiH (u daljnjem tekstu: PZFBiH) kojim je propisano da je vanbračna zajednica ona koja traje najmanje tri godine ili kraće ako je u njoj rođeno dijete. Međutim, Općinski sud je smatrao da se "pravilnim tumačenjem ove odredbe nikako ne može izvesti zaključak da je ova zajednica u svemu izjednačena sa bračnom zajednicom", već samo "u pogledu određenih prava". Općinski sud je naveo da to konkretno znači da su "vanbračnim partnerima priznata određena prava iz ove zajednice kao u bračnoj zajednici, kao što su prava međusobnog izdržavanja, u pogledu sticanja vanbračne stečevine", ali da "nisu ipak izjednačeni u svim pravima, pogotovo u pogledu nasljeđivanja". Stoga je Općinski sud zaključio da iako je apelant sa ostaviteljicom živio u vanbračnoj zajednici duže od tri godine, on se ne može smatrati njenim zakonskim nasljednikom, "ali mu Porodični zakon daje pravo da potražuje određena prava".

8. Dalje, Općinski sud je naveo da je članom 9. Zakona o nasljeđivanju koji je primijenjen u konkretnom slučaju (u daljnjem tekstu: ZON) naveden krug lica koja se smatraju zakonskim nasljednicima, a da među njima nije spomenut vanbračni partner. Osim toga, Općinski sud je naveo da se "dosadašnja sudska praksa jasno izjasnila da vanbračni partner ne ulazi u krug zakonskih nasljednika, niti se učinci vanbračne zajednice iz [PZ FBiH] odnose na nasljeđivanje osoba sa kojima je živio ostaviteljica", kao i da "osoba sa kojom je ostaviteljica živio u vanbračnoj zajednici ukoliko nije testamentarni nasljednik, legatar ili korisnik nekog prava iz ostavine, nije stranka u ostavinskom postupku". Budući da je, kako je Općinski sud zaključio, ZON *lex specialis* u odnosu na PZFBiH i da ne predviđa mogućnost da se osobe koje su bile u vanbračnoj zajednici mogu uzajamno nasljeđivati, odnosno da se "u nasljednom pravu vanbračnoj zajednici ne daje isti značaj kao bračnoj", apelantov tužbeni zahtjev da mu bude priznat status zakonskog nasljednika iza ostaviteljice je odbijen.

9. S druge strane, Općinski sud je iz provedenih dokaza utvrdio da su u toku trajanja vanbračne zajednice apelant i ostaviteljica zajednički ulagali sredstva za uređenje spornog stana u kojem su živjeli, što po nalazu vještaka građevinske struke iznosi 1.940,00 KM. Međutim, Općinski sud je cijenio da je apelantovo potraživanje u vezi sa ovim osnovano do iznosa od 970,00 KM zato što apelant nije dokazao da je te radove u stanu sam finansirao "odnosno da te radove nisu finansirali zajednički on i [ostaviteljica]". Također, Općinski sud je u obrazloženju dijela odluke o predaji tuženima u posjed spornog stana naveo da je taj stan bio ostaviteljicina posebna imovina, da je u apelantovom posjedu, a da on u odnosu na taj stan nema nasljedno pravo, niti neki drugi pravni osnov, te da stoga tuženima pripada pravo da od njega traže predaju u posjed spornog stana.

10. Presudom Kantonalnog suda broj 33 0 P 000492 09 Gž od 16. aprila 2012. godine, apelantova žalba je djelimično uvažena i prvostepena presuda je preinačena u odnosu na dosuđeni iznos za ulaganje sredstava u sporni stan tako što mu je

dosuđen iznos od 1.940,00 KM i smanjen je iznos koji mora platiti na ime troškova postupka. U ostalom dijelu, apelantova žalba je odbijena. Kantonalni sud je naveo da su tačne apelantove tvrdnje da je on preinačenim tužbenim zahtjevom tražio da se utvrdi da je on zakonski nasljednik prvog, a ne drugog nasljednog reda, kako je to u navedeno u prvostepenoj presudi. Međutim, kako je obrazložio Kantonalni sud, u situaciji kada je prvostepeni sud "dao jasne i iscrpne razloge zbog čega smatra da je tužbeni zahtjev sadržan u stavu I izreke pobijane presude neosnovan, a koje kao pravilne prihvata i ovaj sud", ovakva "greška u pisanju" može se uvijek ispraviti. Osim toga, Kantonalni sud je naveo da je pravilan zaključak Općinskog suda da vanbračna zajednica ne utječe na zakonsko nasljeđivanje, odnosno da "sama po sebi ona nije osnov za nasljeđivanje" u smislu člana 9. ZON-a. Osim toga, Kantonalni sud je zaključio da pozivanje na "pravo na dom i s tim u vezi na odredbe Ustava BiH i Evropske konvencije ne može dovesti do drugačije odluke suda, pošto se radi o vanbračnoj zajednici, a ostaviteljica za vrijeme života nije sa [apelantom] zaključila ugovor o poklonu ili pak ugovor o doživotnom izdržavanju, niti je [apelant] testamentarni nasljednik, niti legatar, niti je dokazao da je korisnik nekog drugog prava iz ostavine". Stoga je Kantonalni sud zaključio da je pravilan zaključak Općinskog suda da apelant ne može biti stranka u ostavinskom postupku iza ostaviteljice.

11. Vrhovni sud je osporenim Presudom broj 33 0 P 000492 12 Rev od 23. jula 2013. godine odbacio apelantovu reviziju protiv drugostepene odluke u dijelu koji se tiče novčanog potraživanja kao nedozvoljenu, a odbio je apelantovu reviziju u dijelu koji se tiče apelantovog traženja da mu se prizna status nasljednika prvog nasljednog reda. Vrhovni sud je zaključio da su nižestepeni sudovi pravilno primijenili materijalno pravo, pa je naročito naglasio da je apelantov tužbeni zahtjev "nejasan i neprecizan, ali i neosnovan jer tužitelj kao vanbračni partner umrle, prema važećim zakonskim propisima, nema pravo da naslijedi" ostaviteljicu, zato što ne ulazi u krug zakonskih nasljednika "nijednog od nasljednih zakonskih redova predviđenih [ZON]".

12. U odnosu na dio revizije u kojem se apelant pozvao na kršenje prava iz člana 8. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija), Vrhovni sud je obrazložio da je sporni stan bio apelantov "dom" u smislu navedene odredbe, ali da je miješanje u to pravo bilo zakonito "jer se temeljilo na domaćoj pravnoj osnovi koja je dovoljno dostupna, precizna i predvidljiva", da je preduzeto sa legitimnim ciljem "radi ostvarenja javnog interesa (mjere za uređenje prava na nasljeđe)", te da je uspostavljen i "pravičan balans između opštih interesa zajednice i poštovanja prava pojedinca". Vrhovni sud je zaključio da je apelant u sporni stan uselio kao "vanbračni supružnik" i zajedno sa ostaviteljicom "stan koristio tri godine", da se taj period "ne može smatrati dužim vremenskim razdobljem", te da bi "priznanjem [apelantu] 'prava na dom' tuženi snosili 'poseban i prekomjeran teret'".

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

13. Apelant smatra da su mu osporenim presudama prekršeni pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije i pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. U obrazloženju navoda o kršenju prava na pravično suđenje, apelant smatra da su sudovi "proizvoljno i paušalno tumačili odredbe materijalnog prava" i da konkretnu situaciju "nisu podveli pod odredbe Obiteljskog zakona i Zakona o nasljeđivanju". Obrazlažući te navode, apelant ističe da je PZFBiH propisano da vanbračna zajednica jeste zajednica žene i muškarca koji nisu u braku ili vanbračnoj

zajednici sa drugom osobom, koja traje tri godine ili kraće ako je u njoj rođeno zajedničko dijete. Osim toga, apelant naglašava da je vanbračna zajednica u PZFBiH u potpunosti izjednačena sa bračnom, kako je to propisano u članu 2. stav 1. PZFBiH. Apelant dalje navodi da je u postupku pred sudom dokazao da je njegova zajednica sa ostaviteljicom trajala duže od tri godine, da nijedno od njih dvoje nije bilo u braku ili vanbračnoj zajednici sa drugom osobom, te da ove činjenice ni sudovi nisu doveli u pitanje. Dalje, apelant navodi da je ZON donesen i da je stupio na snagu 25 godina prije nego je stupio na snagu važeći PZFBiH, "u sasvim drugim društvenim, socijalnim i političkim uvjetima i okolnostima". Stoga, kako apelant navodi, ZON kao nasljednike prvog nasljednog reda ne navodi vanbračne partnere, iako su važećim PZFBiH vanbračni i bračni partneri izjednačeni. Imajući to u vidu, apelant smatra da se i vanbračni partneri "moraju tretirati kao zakonski nasljednici prvog nasljednog reda umrle osobe". Osim toga, apelant ističe da ZON ne regulira, niti bi morao regulirati "tko se sve ima smatrati partnerom umrlog u smislu zajednice života, nego samo tko jesu nasljednici". Apelant smatra da je PZFBiH *lex specialis*, da je tim zakonom propisan "jednakopravan status izvanbračne i bračne zajednice, a time i partnera iz tih zajednica života". Zbog toga, kako navodi, "u ostavinski postupak moraju se, s punim pravima, involvirati i partneri iz izvanbračnih zajednica, kao nasljednici."

14. U odnosu na pravo na imovinu, apelant smatra da mu je zbog pogrešne primjene materijalnog prava, kako je to već obrazložio, onemogućeno da kao nasljednik prvog nasljednog reda naslijedi ostaviteljicu zaostavštinu. Smatra da je na taj način, kao ostaviteljicin vanbračni partner, lišen imovine suprotno članu 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

b) Odgovor na apelaciju

15. U odgovoru na apelaciju, Vrhovni i Kantonalni sud navode da smatraju da su apelantovi navodi o kršenju prava na pravično suđenje i imovinu neosnovani, te da su sudovi o tome dali iscrpna i detaljna obrazloženja u osporenim odlukama. Tuženi su u svom odgovoru, također, osporili apelacione navode, te su istakli da je, nasuprot apelantovim tvrdnjama, ZON *lex specialis*, jer se samo tim zakonom utvrđuje krug zakonskih nasljednika.

V. Relevantni propisi

16. U **Porodičnom zakonu FBiH** ("Službene novine FBiH" br. 35/05, 41/05 i 31/14) relevantne odredbe glase:

Član 2.

Porodica, u smislu ovog Zakona, jeste životna zajednica roditelja i djece i drugih krvnih srodnika, srodnika po tazbini, usvojlaca i usvojenika i osoba iz vanbračne zajednice ako žive u zajedničkom domaćinstvu.

Član 3.

Vanbračna zajednica, u smislu ovog Zakona, jeste zajednica života žene i muškarca koji nisu u braku ili vanbračnoj zajednici sa drugom osobom, koja traje najmanje tri godine ili kraće ako je u njoj rođeno zajedničko dijete.

Član 213.

(1) Međusobno izdržavanje bračnih i vanbračnih partnera, roditelja i djece i drugih srodnika njihova je dužnost i pravo kada je to predviđeno ovim Zakonom.

Član 224.

Bračni partner koji nema dovoljno sredstava za život ili ih ne može ostvariti iz svoje imovine, a nesposoban je za rad ili se ne može zaposliti, ima pravo na izdržavanje od svog bračnog partnera srazmjerno njegovim mogućnostima.

Član 230.

Vanbračni parnter koji ispunjava uvjete iz čl. 3. i 224. ovog Zakona ima pravo na izdržavanje od drugog vanbračnog partnera nakon prestanka vanbračne zajednice.

Član 263.

(1) Imovina koju su vanbračni partneri stekli radom u vanbračnoj zajednici koja ispunjava uvjete iz člana 3. ovog Zakona smatra se njihovom vanbračnom stečevinom.

(2) Na imovinu iz stava 1. ovog člana primjenjuju se odredbe ovog Zakona o bračnoj stečevini.

17. U **Zakonu o nasljeđivanju – prečišćeni tekst** ("Službeni list SRBiH" br. 7/80 i 15/80) relevantne odredbe glase:

Član 9.

Ako ovim zakonom nije drukčije određeno na osnovu zakona umrlog nasljeđuju: svi njegovi potomci, njegov bračni drug, njegovi roditelji, njegova braća i sestre i njihovi potomci, njegovi djedovi i babe i njihova djeca [...]

18. U **Zakonu o nasljeđivanju FBiH** ("Službene novine FBiH" broj 80/14) relevantne odredbe glase:

Član 9.

(1) Na osnovu zakona ostavitelja nasljeđuje i njegov vanbračni partner koji je u pravu nasljeđivanja izjednačen s bračnim.

(2) Vanbračnom zajednicom u smislu ovog zakona smatra se zajednica života žene i muškarca u skladu s odredbama zakona koji uređuje porodične odnose, a koja je prestala ostaviteljevom smrću.

VI. Dopustivost

19. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

20. U skladu sa članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku koji je koristio.

21. U konkretnom slučaju, predmet osporavanja apelacijom je Presuda Vrhovnog suda broj 33 0 P 000492 12 Rev od 23. jula 2013. godine, protiv koje nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, osporenu presudu apelant je primio 2. septembra 2013. godine, a apelacija je podnesena 10. oktobra 2013. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg ne bi bila dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neosnovana.

22. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

23. Apelant ukazuje na kršenje prava na pravično suđenje i prava na imovinu, zbog toga što kao vanbračni partner nije mogao steći status zakonskog nasljednika prvog nasljednog reda po ZON-u, iako je vanbračna zajednica u potpunosti izjednačena sa bračnom prema PZFBiH.

24. U vezi sa ovim, Ustavni sud najprije zapaža da se apelant u apelaciji nije pozvao na kršenje zabrane diskriminacije

iz člana 14. Evropske konvencije u vezi s pravom na imovinu iz člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, niti je to isticao u postupku pred redovnim sudovima. Međutim, apelantovi navodi se eksplicitno odnose na različit tretman njega kao ostaviteljčinog vanbračnog partnera u odnosu na bračne partnere prema ZON-u koji je primijenjen, uprkos izjednačenju vanbračne sa bračnom zajednicom u PZFBiH. Iste navode je apelant iznio tokom postupka pred redovnim sudovima, dakle u postupku pred redovnim sudovima je postavio suštinski isti zahtjev bez obzira kako ga je on pravno kvalificirao. Dalje, Ustavni sud primjećuje da su sudovi u osporenim odlukama, ovakav njegov zahtjev razmatrali u okviru relevantnih pravnih propisa, ali i sa stanovišta prava na dom iz člana 8. Evropske konvencije.

25. Ustavni sud naglašava da je Evropski sud u svojoj praksi zaključio da je taj sud najpovoljniji dati pravnu kvalifikaciju činjenica iznesenih u aplikaciji i da nije ograničen niti vezan za aplikantovu ili vladinu pravnu kvalifikaciju. Na osnovu principa *iura novit curia*, Evropski sud je, na vlastitu inicijativu, razmatrao aplikacije u odnosu na članove i stavove Evropske konvencije na koje se aplikanti nisu bili pozvali, pa čak i u odnosu na odredbe koje je bio proglasio nedopustivim uz istovremeni zaključak da je aplikacija dopustiva po drugoj odredbi. Ovo zato što Evropski sud smatra da su za pravnu kvalifikaciju navoda iznesenih u aplikaciji odlučne činjenice koje su u njoj navedene, a ne samo pravni osnov na koji se aplikant pozvao (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Şerife Yiğit protiv Turske*, presuda od 2. novembra 2010. godine, tač. 51–52. sa daljnjim referencama). Sličnu praksu ima i Ustavni sud u situacijama kada se apelant pozove na jedno pravo, a činjenice i argumenti koje iznese ukazuju na moguće kršenje nekog drugog ustavnog prava (vidi, npr. Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *AP 2043/12* od 22. decembra 2015. godine, tačka 22, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 10/16 i na www.ccbh.ba).

26. Stoga će u konkretnom slučaju, Ustavni sud apelantove navode razmotriti u svjetlu člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije u vezi sa pravom na imovinu.

Primjenjivost člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije u vezi sa pravom na imovinu

27. Ustavni sud ponovo naglašava da član 14. Evropske konvencije ne djeluje samostalno, već ima efekat isključivo u vezi sa pravima i slobodama garantiranim materijalnim odredbama Evropske konvencije i njenih protokola. Da bi član 14. Evropske konvencije bio primjenjiv, dovoljno je da činjenice konkretnog slučaja ulaze u opseg nekog od materijalnih prava garantiranih Evropskom konvencijom ili njenim protokolima (*loc. cit.* presuda *Şerife Yiğit*, tačka 55). U vezi s tim, Ustavni sud zapaža da se u konkretnom slučaju radi o pitanju može li se apelantu kao ostaviteljčinom vanbračnom partneru priznati status zakonskog nasljednika prvog nasljednog reda. Naime, prema ZON-u, koji je bio na snazi u vrijeme donošenja osporenih odluka, vanbračni partneri nisu bili priznati kao zakonski nasljednici bilo kojeg nasljednog reda. Prema dobro utvrđenoj praksi Evropskog i Ustavnog suda, pravo na imovinu ne uključuje pravo da se stekne imovina. Međutim, u konkretnom slučaju apelant je u postupku koji je rezultirao osporenim presudama tražio da se utvrdi da on ima status zakonskog nasljednika, s obzirom na PZFBiH koji je donesen 2005. godine i koji je u cijelosti izjednačio vanbračnu i bračnu zajednicu u pravima i obavezama, uključujući i imovinska prava. U slučaju prihvatanja takvog zahtjeva, apelant bi *ex lege* imao "imovinu" u smislu člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. U takvoj situaciji Ustavni sud smatra da su odluke o ovako postavljenom zahtjevu

odlučujuće za apelantovo pravo na imovinu, zbog čega apelantovi navodi ulaze u okvir člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

28. Dalje, situacija u kojoj jedan zakon izjednačava trajniju vanbračnu zajednicu sa bračnom u pravima i obavezama, uključujući i imovinska prava, a drugi potpuno isključuje mogućnost međusobnog nasljeđivanja vanbračnih partnera, svakako predstavlja različit tretman koji treba ispitati. Stoga Ustavni sud smatra da je član II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i član 14. Evropske konvencije u vezi sa članom II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju primjenjiv u konkretnom slučaju.

Poštovanje člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije u vezi sa pravom na imovinu

29. Prema praksi Evropskog i Ustavnog suda, razlika u postupanju bit će diskriminaciona ako za nju ne postoji objektivno i razumno opravdanje, odnosno ako se njom ne nastoji postići legitimni cilj ili ako ne postoji razuman odnos proporcionalnosti između primijenjene mjere i legitimnog cilja (vidjeti, npr. Evropski sud za ljudska prava, *Burden protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 29. aprila 2008. godine, tačka 60). Osim toga, diskriminacija može postojati i u situacijama u kojima ona nastaje kao posljedica istog postupanja prema osobama koje su u različitim situacijama, odnosno "kada država bez objektivnog i opravdanog razloga ne osigura drugačije postupanje prema osobama čije se situacije bitno razlikuju" (vidjeti, Evropski sud za ljudska prava, *Thlimmenos protiv Grčke*, presuda od 6. aprila 2000. godine). Također, Ustavni sud podsjeća da je zabrana kršenja diskriminacije kvalitativna, a ne apsolutna i da države u tom smislu mogu imati značajno polje slobodne procjene. Da li će to polje slobodne procjene biti široko ili usko, zavisi od: a) prirode predmetnog prava (šire je npr. kada su u pitanju socijalna i ekonomska prava, npr. vidjeti, Evropski sud za ljudska prava, *Stec protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 12. aprila 2006. godine, a vrlo usko kada su u pitanju osnovna prava); b) stepena miješanja (da li se određenom mjerom djelimično ili potpuno uskraćuje neko pravo, vidjeti, Evropski sud za ljudska prava, *Aziz protiv Kipra*, presuda od 22. aprila 2004. godine); i c) javnog interesa (npr. snažan interes javnosti u borbi protiv različitog postupanja po osnovu spola ili rase zahtijeva veći stepen opravdanja za različit tretman po tim osnovama).

30. S druge strane, važno je ukazati i da je Evropski sud u praksi zauzeo i stav da je široko prihvaćeno da brak daje određeni pravni status i određena prava onima koji ga zaključuje. Zaštita braka stoga, u principu, predstavlja važan i legitiman razlog koji može opravdati različit tretman između vjenčanih i nevjenčanih parova (*op. cit.* *Şerife Yiğit*, tačka 72. sa daljnjim referencama). Međutim, Evropski sud je, također, ukazao i na to da je pojam porodice i porodičnog života širi od pojma braka zato što je vremenom evoluirao, pa je zaključio "da se u pogledu poštivanja porodičnog života u obzir moraju uzeti kretanja u društvu i promjene u percepciji društvenog i građanskog statusa". U vezi s tim, Evropski sud je tumačio pojam "*de facto* bračne kohabitacije", pa je zaključio da isključenje istospolnih partnera iz mogućnosti nasljeđivanja ugovora o zakupu stana predstavlja razliku u postupanju koja ne može biti opravdana zaštitom porodice. (vidi, Evropski sud, *Kozak protiv Poljske*, presuda od 2. marta 2010. godine, tačka 98).

31. U konkretnom slučaju, Ustavni sud ukazuje da je u osporenim odlukama nesumnjivo utvrđeno da je zajednica između apelanta i ostaviteljice trajala duže od tri godine, te da je ispunila uvjete da se smatra vanbračnom zajednicom u smislu PZFBiH. Sudovi su u osporenim odlukama dosljedno ukazivali da je vanbračna zajednica izjednačena sa bračnom prema

PZFBiH, ali su zaključili da se "pravilnim tumačenjem ove odredbe nikako ne može izvesti zaključak da je ova zajednica u svemu izjednačena sa bračnom zajednicom", već samo "u pogledu određenih prava". Pri tome su se pozvali na ZON, za koji su zaključili da je *lex specialis* i da kao takav ne uključuje vanbračne partnere kao zakonske nasljednike bilo kojeg nasljednog reda.

32. U vezi s tim, Ustavni sud zapaža da je PZFBiH donesen 2005. godine i da je zakonodavac, uvažavajući činjenicu da je i ranijim Porodičnim zakonom vanbračna zajednica bila izjednačena sa bračnom, ali i razvoj društvenih odnosa općenito, pa tako i porodice i porodičnih veza, ovu jednakost dosljedno regulirao u odnosu na sva prava i obaveze, uključujući i imovinska prava. S druge strane, ZON koji je bio na snazi u vrijeme odlučivanja, usvojen je 1980. godine i nije nikada bio promijenjen da bi i u njemu bila priznata jednakost ovih dviju zajednica, pa čak ni nakon što je donesen novi PZFBiH sve do 2014. godine, kada je donesen novi Zakon o nasljeđivanju FBiH. Tim zakonom je, u članu 9, eksplicitno navedeno da ostavitelja nasljeđuje i njegov vanbračni partner koji je u pravu nasljeđivanja izjednačen s bračnim, ukoliko vanbračna zajednica ispunjava uvjete propisane u PZFBiH i ako je trajala do smrti ostavitelja. Ustavni sud naročito ukazuje da je predlagač Nacrta Zakona o nasljeđivanju FBiH, u obrazloženju ovakvog rješenja naveo sljedeće:

"[...] u posljednjih pola stoljeća osim promjene društveno-ekonomskog uređenja dogodile [su se] i druge izmjene društvenih prilika što je imalo za posljedicu izmjenu ili donošenje drugih zakona. Prije svega se ima u vidu reforma stvarnog i zemljišnoknjižnog prava te donošenje novog Porodičnog zakona. Kao i u ranijem Porodičnom zakonu SR BiH iz 1979. godine i ovaj zakon izražava princip jednakosti između bračne i vanbračne zajednice, što nije bilo dosljedno provedeno u nasljednom pravu. Naime, za razliku od ranije SR Slovenije i SAP Kosovo koje su još u okviru bivše SFRJ priznavale vanbračnom partneru pravo na zakonsko nasljeđivanje, u nasljednom pravu SR BiH, odnosno Federacije BiH, ovo opredjeljenje porodičnog zakonodavstva je bilo ostalo bez odjeka. Ovaj Nacrt uvrštava vanbračnog druga u krug zakonskih nasljednika i time slijedi tendencije u uporednom pravu.

[...]

Član 9. stav 2. uvodi značajnu novinu predvidjevši mogućnost da vanbračni partner bude zakonski nasljednik. Time je konačno u pravu Federacije BiH **do kraja provedeno opredjeljenje iz porodičnog prava o jednakom tretmanu bračne i vanbračne zajednice**, što je apsolutni trend i u uporednom i evropskom pravu. Uvjeti da bi vanbračni partner mogao biti nasljednik je da vanbračna zajednica ispunjava uvjete propisane Porodičnim zakonom Federacije BiH te da je trajala sve do smrti ostavitelja. [...] Osobe koje žive u vanbračnoj zajednici **ovim zakonom neće biti diskriminirane u odnosu na bračne partnere**, kao što je do sada bio slučaj" (naglasak dodan).

33. Dakle, predlagač novog ZONFBiH, a zatim i zakonodavac koji je takvo rješenje usvojio, prepoznali su diskrepanciju između dva zakona, zaključili su da je takva diskrepancija rezultirala diskriminirajućim tretmanom vanbračnih partnera, pa su tu diskriminaciju novim propisom otklonili. Ovakvo postupanje je, po mišljenju Ustavnog suda BiH, u okviru širokog polja slobodne procjene koje država uživa u reguliranju ovih odnosa. Pri tome, Ustavni sud naglašava da nije relevantno ocijeniti da li je ili ne jedan zakon u odnosu na drugi *lex specialis*. Naime, PZFBiH regulira, između ostalog, pitanje porodice i porodičnih odnosa i izjednačuje vanbračnu zajednicu koja je trajala preko tri godine sa bračnom u pravima i obavezama, dok se nasljednim zakonom uređuje pitanje ko od članova porodice

nasljeđuje ostavitelja. U takvoj situaciji, razumno je bilo očekivati, a zakonodavac je takvo očekivanje i potvrdio u novom nasljednom zakonu, da vanbračni partneri budu izjednačeni sa bračnim i u odnosu na nasljeđivanje.

34. Naravno, Ustavni sud zapaža da je u vrijeme donošenja osporenih odluka na snazi bio ZON iz 1980. godine, koji vanbračnim partnerima nije priznavao pravo na nasljeđivanje. Međutim, prema članu II/2. Ustava Bosne i Hercegovine Evropska konvencija se primjenjuje direktno i ima prioritet nad svim drugim zakonima. To, između ostalog, znači i da se zakoni koji nisu usaglašeni sa Evropskom konvencijom moraju primijeniti na način na koji se neće kršiti prava iz Evropske konvencije. Dakle, u situaciji kada je nesumnjivo da je vanbračna zajednica apelanta i ostaviteljice započela u vrijeme kada je već na snazi bio PZFBiH iz 2005. godine koji ne samo da je preuzeo princip ravnopravnosti vanbračne i bračne zajednice iz ranijeg zakona već je i dosljedno izjednačio ove dvije zajednice u pravima i obavezama; da je ta zajednica trajala sve do ostaviteljicine smrti, da je sam zakonodavac prilikom donošenja novog nasljednog zakona istakao da je različit tretman vanbračnih i bračnih partnera u oblasti nasljeđivanja bio diskriminirajući, Ustavni sud smatra da ZON iz 1980. godine nije primijenjen uz dosljedno poštovanje "opredjeljenja iz porodičnog prava o jednakom tretmanu bračne i vanbračne zajednice". Osim toga, u situaciji kada je novi ZONFBiH sa istim tim ciljem donesen tek skoro 10 godina kasnije, Ustavni sud smatra da apelant ne može snositi štetne posljedice toga što relevantni zakoni nisu ranije harmonizirani kako bi se provelo dosljedno opredjeljenje zakonodavca da otkloni diskriminaciju u tretmanu vanbračnih i bračnih partnera i u nasljednim odnosima.

35. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra da primjena ZON-a iz 1980. godine na način kako su to uradili sudovi u osporenim odlukama nije imala razumno i objektivno opravdanje. Zbog toga je apelant na diskriminirajući način lišen mogućnosti sticanja statusa zakonskog nasljednika prvog nasljednog reda i učestvovanja u ostavinskom postupku iza ostaviteljice.

36. S obzirom na to, Ustavni sud smatra da je u konkretnom slučaju prekršena zabrana diskriminacije iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije u vezi sa pravom na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

VIII. Zaključak

37. Ustavni sud zaključuje da su sudovi primjenom Zakona o nasljeđivanju iz 1980. godine, bez uvažavanja opredjeljenja iz Porodičnog zakona FBiH iz 2005. godine o dosljednom izjednačavanju vanbračne zajednice koja traje preko tri godine sa bračnom zajednicom u svim pravima i obavezama, uključujući i imovinska prava, i odbijanjem apelantovog zahtjeva da mu se prizna pravo da kao nasljednik prvog nasljednog reda učestvuje u ostavinskom postupku, prekršili zabranu diskriminacije iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije u vezi sa pravom na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

38. Na osnovu člana 59. st. 1. i 2. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

39. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Ćeman, s. r.

1187

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 3184/16**, rješavajući apelaciju **Emdžada Galijaševića i Adelaide Galijašević**, na temelju članka VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 18. stavak (3) točka 1), članka 57. stavak (2) točka b) i članka 59. st. (1) i (2) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 94/14), u sastavu:

Mirsad Čeman, predsjednik
Mato Tadić, dopredsjednik
Zlatko M. Knežević, dopredsjednik
Valerija Galić, sutkinja
Miodrag Simović, sudac
Seada Palavrić, sutkinja
na sjednici održanoj 10. listopada 2016. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Djelomično se usvaja apelacija **Emdžada Galijaševića i Adelaide Galijašević**.

Utvrđuje se povreda pravā iz članka II/3.d) i m) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 5. stavak 3. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i članka 2. Protokola broj 4 uz Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, u postupku donošenja rješenja Općinskog suda u Bihaću br. 17 0 K 077691 16 Kv 2 od 11. srpnja 2016. godine i 17 0 K 077691 16 Kpp3 od 4. srpnja 2016. godine.

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija **Emdžada Galijaševića i Adelaide Galijašević**, podnesena protiv rješenja Općinskog suda u Bihaću br. 17 0 K 077691 16 Kv 2 od 11. srpnja 2016. godine i 17 0 K 077691 16 Kpp3 od 4. srpnja 2016. godine u odnosu na članak II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članak 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda jer je preuranjena.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i u "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE**I. Uvod**

1. Emdžad Galijašević i Adelaida Galijašević (u daljnjem tekstu: apelanti ili apelant i apelantica) iz Bihaća, koje zastupa Hasan Veladžić, odvjetnik iz Bihaća, podnijeli su 26. srpnja 2016. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv rješenja Općinskog suda u Bihaću (u daljnjem tekstu: Općinski sud) br. 17 0 K 077691 16 Kv 2 od 11. srpnja 2016. godine i 17 0 K 077691 16 Kpp3 od 4. srpnja 2016. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 23. Pravila Ustavnog suda, od Općinskog suda i Kantonalnog tužiteljstva Unsko-sanskog kantona (u daljnjem tekstu: Kantonalno tužiteljstvo) zatraženo je 22. kolovoza 2016. godine da dostave odgovore na apelaciju.

3. Kantonalno tužiteljstvo i Općinski sud su 29. kolovoza 2016. godine dostavili odgovor na apelaciju. Također, od Općinskog suda je 29. kolovoza 2016. godine zatražena informacija jesu li su još uvijek na snazi mjere zabrane koje su izrečene osporenim rješenjem, koje informacije je Općinski sud dostavio 2. rujna 2016. godine.

III. Činjenično stanje

4. Činjenice predmeta koje proizlaze iz navoda apelanata i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

Uvodne napomene – odluke o određivanju pritvora i puštanju apelanta iz pritvora

5. Općinski sud (sudac za prethodni postupak) je "u krivičnom predmetu protiv osumnjičenog apelanta, zbog tri krivična djela u sticaju – primanje dara ili drugih oblika koristi iz člana 380. stav 2. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: KZFBiH), i osumnjičenog S. T. [...]" odlučujući o Prijedlogu Kantonalnog tužiteljstva broj T01 0 KTK 0026105 16 od 16. lipnja 2016. godine, nakon održanog ročišta, na kojem je bio i apelant sa braniteljem, donio Rješenje broj 17 0 K 077691 16 Kpp 3 kojim je apelantu odredio pritvor, i to apelantu iz razloga predviđenih odredbama članka 146. stavak 1. točka b) Zakona o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: ZKP) u trajanju od mjesec dana, koji se računa od 15. lipnja 2016. godine. Općinski sud je (Kazneno vijeće) Rješenjem broj 17 0 K 077691 16 Kv od 20. srpnja 2016. godine odbio prizive protiv prvostupanjskog rješenja.

6. Odlučujući o prijedlogu apelantova branitelja, Općinski sud je Rješenjem broj 17 0 K 077691 16 Kpp 3 od 4. srpnja 2016. godine ukinuo pritvor apelantu, te je odredio da se apelant ima pustiti na slobodu odmah. U obrazloženju rješenja je navedeno da je sudac za prethodni postupak, 4. srpnja 2016. godine, sukladno odredbama članka 150. ZKP-a, saslušao tužitelja na okolnosti iz prijedloga za ukidanje pritvora, te da je tužitelj bio suglasan sa prijedlogom, kao i da je i on predložio da se apelant pusti na slobodu. Slijedom toga, uz pozivanje na odredbe članka 145. stavak 5. ZKP-a, Općinski sud je donio odluku o puštanju apelanta iz pritvora.

Osporena rješenja o određivanju mjera zabrane

7. Općinski sud (sudac za prethodni postupak) je u "krivičnom predmetu protiv osumnjičenog apelanta, zbog krivičnog djela – primanje dara ili drugih oblika koristi iz člana 380. stav 2. KZ FBiH, osumnjičenog S. T. [...], i osumnjičene apelantice, zbog krivičnog djela – sprečavanje dokazivanja iz člana 349. KZ FBiH", odlučujući o novom Prijedlogu Kantonalnog tužiteljstva broj T01 0 KTK 0026105 16 od 4. srpnja 2016. godine, donio Rješenje broj 17 0 K 077691 16 Kpp3 od 4. srpnja 2016. godine kojim je apelantu izrekao mjere zabrane, i to poduzimanja poslovnih aktivnosti i službene dužnosti i to zabranu obavljanja službene dužnosti gradonačelnika Grada Bihaća, zabranu posjećivanja određenih mjesta ili područja i to zabranu posjećivanja službenih prostorija Kabineta gradonačelnika i zgrade Gradske uprave grada Bihaća na adresi Ulica Bosanska 4, Bihać, te je određeno da se apelant ovom mjestu i prostorijama ne smije približiti na udaljenosti od 100 (stotinu) metara i zabranu sastajanja sa D. B., S. S. i A. A., odgovornim osobama u privrednim društvima "BC Gradnja" d.o.o. Bosanska Krupa, "I-Selimović" d.o.o. Cazin i "Alivuk Company" d.o.o. Bihać, te je određeno da se apelant ovim osobama ne smije približiti na udaljenosti od 100 (stotinu) metara (točka I-a izreke rješenja). Dalje, izrečene su mjere prema osumnjičenom S. T., pobježe opisane u točki I-b izreke rješenja. Istim rješenjem (točka I-c izreke rješenja) su i prema apelantici izrečene mjere zabrane, i to poduzimanja poslovnih aktivnosti i službene dužnosti i to zabrana obavljanja službene dužnosti šefa Odsjeka za normativno-pravne poslove Gradske uprave grada Bihaća, zabrana posjećivanja određenih mjesta ili područja i to zabrana posjećivanja službenih prostorija Kabineta gradonačelnika i zgrade Gradske uprave grada Bihaća na adresi Ulica Bosanska 4, Bihać, te se apelantica ovom mjestu i prostorijama ne smije približiti na udaljenosti od 100 (stotinu) metara. Apelanti su upozoreni da će im se u slučaju kršenja izrečenih mjera zabrane odrediti pritvor (točka II izreke rješenja). Osim toga, određeno je da će se o mjerama zabrane, a radi

njihovog izvršenja obavijestiti MUPUSK i Gradska uprava grada Bihaća (točka III izreke rješenja). Određeno je da izrečene mjere ostaju na snazi dok za to postoji potreba, a najdulje do pravomoćnosti presude (točka IV izreke rješenja).

8. U obrazloženju rješenja, Općinski sud je naveo da se "apelantu stavlja na teret postojanje osnovane sumnje da je učinio krivično djelo primanje dara ili drugih oblika koristi iz člana 380. stav 2. KZ FBiH a apelantici da je učinila krivično djelo sprečavanje dokazivanja iz člana 349. stav 2. KZ FBiH". Navedeno je da je Kantonalno tužiteljstvo prijedlog za određivanje mjera zabrane utemeljilo na ranije podnesenim dokazima glede apelanta, na temelju kojih mu je sud ranije odredio pritvor, ali i na novim prikupljenim dokazima u tijeku istrage, i to Naredbi o proširenju istrage broj T01 KTK 0026105 16 od 4. srpnja 2016. godine protiv apelanata i osumnjičenog S. T., zatim na zapisnicima o saslušanju pet poimenično navedenih svjedoka koji su saslušani u razdoblju od 15. do 30. lipnja 2016. godine i službenoj Zabilježci broj 13/3-248/16 od 4. srpnja 2016. godine.

9. Općinski sud je zaključio da je prijedlog Kantonalnog tužiteljstva za određivanje mjera zabrane utemeljen, te da je prilikom donošenja takve odluke imao u vidu dokaze koji "su priloženi prethodno uz prijedlog za određivanje pritvora, kao i novootkrivene dokaze" koje je Kantonalno tužiteljstvo priložilo uz prijedlog za određivanje mjera zabrane, te da je uzeo u obzir Naredbu o proširenju istrage od 4. srpnja 2016. godine. Ti dokazi, prema stavu Općinskog suda, ukazuju da postoje opravdane okolnosti da bi [osumnjičeni], ukoliko im se ne izreknu mjere zabrane, mogli ometati istragu, otkrivanje i prikupljanje dokaza, upravo na način kako je to opisano u prijedlogu Kantonalnog tužiteljstva za izricanje mjera zabrane. Kada se uzmu u obzir samo iskazi svjedoka J. Đ., Š. H., H. H. i A. B. koji su odgovorne osobe u privrednim društvima "Zuban" d.o.o. Bihać, "HC-Ing" d.o.o. Bihać i "Sanny Boy" d.o.o. Bihać, postoje opravdane okolnosti koje ukazuju na to da bi apelant utjecao i na D. B., S. S. i A. A., bilo obavljanjem svoje službene dužnosti gradonačelnika Grada Bihaća, bilo neposrednim sastajanjem s tim osobama, a imajući u vidu položaj i funkciju koju obavlja.

10. U odnosu i na apelanticu, Općinski sud je naveo da smatra da postoje opravdane okolnosti koje ukazuju na to da bi ona, kao šef Odsjeka za normativno-pravne poslove Gradske uprave grada Bihaća i koja ima pristup Gradskoj upravi i Kabinetu gradonačelnika, "mogla ometati tok istrage otkrivanje prikupljanje dokaza, a s obzirom da je ista već pokušala spriječiti dokazivanje prikrivanjem koverta koju je njen suprug dobio od Amira Behića, u vrijeme i na način kako su to detaljno opisali svjedoci J. S. i S. Z". Slijedom toga, Općinski sud je ocijenio da je neophodno izricanje mjera zabrane za apelante, a "kako isti ne bi ometali istragu, uticali na svjedoke ili spriječili dokazivanje i prikupljanje dokaza".

11. Općinski sud (Kazneno vijeće) je, odlučujući o prizivu apelanata protiv rješenja o izricanju mjera zabrane donio Rješenje broj 17 0 K 077691 16 Kv 2 od 11. srpnja 2016. godine kojim je prizive odbio. U obrazloženju rješenja, Općinski sud je istaknuo da je nakon razmatranja prizivnih navoda, kao i cjelokupnog spisa predmeta, zaključio da prizivi nisu utemeljeni. Navedeno je da je Federalna uprava policije podnijela Kantonalnom tužiteljstvu Izvješće o počinjenom kaznenom djelu od 15. lipnja 2016. godine "zbog osnovane sumnje" da su apelant, apelantica i S. M., počinili kaznena djela primanje dara ili drugih oblika koristi iz članka 380. stavak 2. i sprečavanje dokazivanja iz članka 349. stavak 2. KZFBiH, te je na temelju tog izvješća i dokaza dostavljenih uz njega Kantonalno tužiteljstvo, 4. srpnja 2016. godine donijelo Naredbu o proširenju istrage broj T01 KTK 0026105 16 protiv apelanata i S. M. zbog "postojanja osnova sumnje" da su apelant i S. M. zajedno od veljače do

travnja 2015. godine kao službene osobe Grada Bihaća, i to apelant kao gradonačelnik Grada Bihaća, a S. T. kao savjetnik gradonačelnika, na način pobliže opisan u tom rješenju tražili i za sebe primili novčani iznos naveden u tom rješenju iako su bili svjesni da za ove službene radnje nisu smjeli zahtijevati i primati za sebe bilo kakav dar ili korist, te da su "dakle, kao službene osobe u FBiH, primili dar u novčanom iznosu [...] kako bi u okviru svog ovlaštenja učinili što bi morali učiniti". Dalje je navedeno da je "apelantica 15. juna 2016. godine oko 10.00 h u prostorijama Gradske uprave grada Bihaća, u namjeri da prikrije bijelu kovertu sa natpisom 'Sparkasse Bank d.d.' u kojoj se nalazio označeni novac kao predmet simulirane potkupnine i koju je prethodno preuzela od svog supruga (apelanta) nakon što su pripadnici Federalne uprave policije ušli u službene prostorije Grada Bihaća s ciljem realizacije posebne istražne radnje, pokušala prikriti navedenu kovertu predavajući je J. S., inače službeniku Grada Bihaća koji se tada zatekao u njenoj kancelariji, govoreći mu: 'Uzmi ovo, molim te', kako bi J. S. sakrio navedenu kovertu, što je otkriveno i spriječeno od strane pripadnika Federalne uprave policije", čime je apelant počinio u stjecaju dva kaznena djela primanje dara ili drugih oblika koristi iz članka 380. stavak 2. KZFBiH, a apelantica kazneno djelo sprečavanje dokazivanja iz članka 349. stavak 2. KZFBiH.

12. Po ocjeni Općinskog suda, pravilan je zaključak suca za prethodni postupak da okolnosti konkretnog slučaja opravdavaju izricanje mjera zabrane apelantima, jer dostavljeni dokazi ukazuju na "postojanje osnova sumnje" da je apelant počinio nova koruptivna kaznena djela koja im se Naredbom o proširenju istrage stavlja na teret, kao i da "postoje osnovi sumnje" da je apelantica počinila kazneno djelo sprečavanje dokazivanja iz članka 349. stavak 2. KZFBiH na način opisan u Naredbi o proširenju istrage, te da bi bez izrečenih mjera zabrane mogli ugroziti nesmetano vođenje istrage, posebice na način da bi apelant i S. T. mogli utjecati na D. B., S. S. i A. A., koji u vrijeme donošenja rješenja o izricanju mjera zabrane još nisu bili saslušani, a koji su prema službenoj Zabilježci kantonalnog tužitelja od 4. srpnja 2016. godine bili pozvani za 4., 6. i 7. srpnja 2016. godine radi saslušanja u svojstvu svjedoka na okolnosti eventualnog davanja određenog procenta apelantu i S. T. za isplatu duga koji Grad Bihać ima prema njihovim tvrtkama, a da su tri poimenično navedena svjedoka već saslušani, te da su u svojim iskazima potvrdili da su se u tijeku 2015. godine i početkom 2016. godine više puta sastajali u Kabinetu gradonačelnika sa apelantom i S. M. kada su im u više navrata na njihov zahtjev davali određene novčane iznose na ime procenta za isplatu duga koji je Grad Bihać imao prema dva privredna društva navedena u tom rješenju. Ukazano je da se u konkretnom slučaju postupak protiv apelanta vodi upravo zbog kaznenog djela učinjenog u svezi sa obavljanjem njegove službene dužnosti gradonačelnika, pa da, stoga, izrečena mjera zabrane obavljanja dužnosti nije u suprotnosti sa odredbama članka 140. ZKP-a.

13. Pored toga, Općinski sud je naveo da okolnosti konkretnog slučaja ukazuju na opasnost da bi apelant i S. T. zbog velikog opsega ovlasti koje proistječu iz njihovog službenog položaja mogli prikriti ili izmijeniti materijalne dokaze kojima bi bez izrečenih mjera zabrane imali neposredan pristup, te da bi odlukama o finansijskim isplatama mogli utjecati na vlasnike privrednih društava koji još nisu dali svoje iskaze u svojstvu svjedoka, pogotovo što im službeni položaj koji imaju po prirodi svojih nadležnosti omogućava velik utjecaj.

14. Glede apelantice, Općinski sud je istaknuo da prikupljeni dokazi, a posebice iskazi svjedoka J. S. i S. Z. ukazuju na opasnost da bi ona, kao šef Odsjeka za normativno-pravne poslove Gradske uprave grada Bihaća i koja kao takva ima pristup Gradskoj upravi i Kabinetu gradonačelnika, a pri tome je apelantova supruga, mogla ometati tijek istrage jer je već

pokušala spriječiti dokazivanje kaznenog djela koje je Naredbom o provođenju istrage ranije već stavljeno na teret njezinom suprugu (apelantu), prikrivanjem koverta sa novcem koju je apelant dobio od B. A. u vrijeme i na način kako su detaljno opisali svjedoci J. S. i S. Z. u svojim iskazima. Dalje, kako je naveo Općinski sud, apelantica, s obzirom na njeno svojstvo (apelantova supruga) i funkciju (šef Odsjeka na normativno-pravne poslove Gradske uprave grada Bihaća), ima neograničen pristup Gradskoj upravi i Kabinetu gradonačelnika. Slijedom toga, a budući da je Naredbom o proširenju istrage, istraga proširena i na nju zbog postojanja osnova sumnje da je počinila kazneno djelo sprečavanje dokazivanja kaznenog djela koje se njenom suprugu stavlja na teret, to izrečene mjere zabrane ni prema njoj nisu u suprotnosti sa odredbama članka 140. ZKP-a.

15. Ukazano je da nijedna odredba ZKP-a ne propisuje formu u kojoj mora biti sačinjen prijedlog za određivanje mjera zabrane, u smislu da on mora sadržavati činjenični opis kaznenog djela koje se osumnjičenim stavlja na teret, prijedlog je sačinio nadležni tužitelj sukladno ovlastima koje mu pripadaju prema odredbi članka 45. ZKP-a, prijedlog je obrazložen i potkrijepljen dokazima, radi čega su prizivi branitelja osumnjičenih istaknuti glede toga, također, neutemeljeni. Neutemeljeni su i prizivni prigovori da je pobijano rješenje nezakonito radi toga što u prijedlogu za određivanje mjera zabrane, a ni u pobijanom rješenju o izricanju istih, nije naveden činjenični opis kaznenih djela za koje se osumnjičeni terete, jer je zakonski preduvjet za izricanje mjera zabrane propisan odredbom članka 140.a stavak 1. "kada okolnosti slučaja na to ukazuju sud može izreći...". Navedeno je da je protiv apelanta ranije otvorena istraga zbog postojanja utemeljene sumnje da je počinio kazneno djelo primanje dara ili drugih oblika koristi iz članka 380. stavak 2. KZFBiH, da je Naredbom o proširenju istrage ista proširena u odnosu na njega, a zbog postojanja osnova sumnje da je počinio u stjecaju dva kaznena djela primanja dara ili drugih oblika koristi iz članka 380. stavak 2. KZFBiH, te da je tom naredbom istraga proširena i na apelanticu zbog postojanja osnova sumnje da je počinila kazneno djelo sprečavanje dokazivanja iz članka 349. stavak 2. KZFBiH, njima daje status osumnjičenih, a time i mogućnost da im budu izrečene mjere zabrane propisane odredbama čl. 140. i 140.a ZKP-a.

16. Pri tome, kako je naglasio Općinski sud, nije neophodno da se osumnjičeni saslušavaju u svezi sa predloženim mjerama zabrane jer to nije izričito propisano nijednom odredbom ZKP-a, pa su i navodi priziva istaknuti u tom pravcu neutemeljeni. Ovo tim više, kako je istaknuo Općinski sud, što su apelant i osumnjičeni S. T. bili pušteni na slobodu jer im je ukinut pritvor, a Naredba o proširenju istrage donesena je zbog "postojanja osnova sumnje (a ne osnovane sumnje) da su počinili u sticaju" dva kaznena djela primanje dara ili drugih oblika koristi iz članka 380. stavak 2. KZFBiH, zbog čega nije ni bilo neophodno da se, kako je zaključio Općinski sud, saslušaju prije odlučivanja o predloženim mjerama zabrane. Osim toga, kako je navedeno, ni kantonalni tužitelj nije saslušan povodom prijedloga za određivanje mjera zabrane.

17. Općinski sud je Aktom broj 017-0-Su-Ap-16-000033 od 2. rujna 2016. godine obavijestio Ustavni sud da je u postupku ispitivanja i provjeravanja potrebe izrečenih mjera zabrane donio Rješenje broj 17 0 K 077691 16 Kpp 3 od 2. rujna 2016. godine kojim su mjere zabrane izrečene Rješenjem broj 17 0 K 077691 16 Kpp 3 od 4. srpnja 2016. godine ukinute.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

18. Apelanti smatraju da im je osporenim odlukama povrijeđeno pravo na slobodu i sigurnost osobe iz članka II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 5. stavak 1. točka c) i st. 2. i

3. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija), pravo na slobodu kretanja i prebivanja članka II/3.m) Ustava BiH i pravo na pravično suđenje iz članka II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije. Apelanti, u suštini, tvrde da je do povrede navedenih prava došlo uslijed toga što je sud donio osporena rješenja o određivanju mjera zabrane, a da prije toga apelanti nisu upoznati sa optužbama niti su izvedeni pred sud i saslušani na okolnosti razloga na temelju kojih se predlažu te mjere zabrane. Opisuju postupak koji je u konačnici rezultirao puštanjem apelanta iz pritvora, to jest Rješenjem broj 17 0 K 077691 16 Kpp 3 od 4. srpnja 2016. godine, te navode da je odmah nakon toga Kantonalno tužiteljstvo "navodno proširilo Naredbu za istragu protiv apelanta stavljajući mu na teret još neka druga krivična djela koja nisu bila obuhvaćena Naredbom za istragu s kojom je apelant bio upoznat prilikom određivanja pritvora". Naredbu o proširenju istrage apelant nikada nije vidio, niti je bio upoznat sa njezinim sadržajem. Na temelju te naredbe o proširenju istrage, Kantonalno tužiteljstvo 4. srpnja 2016. godine podnosi prijedlog za određivanje mjera zabrane apelantima, a da pri tom u prijedlogu uopće ne navodi koja se to nova djela apelantima stavljaju na teret (činjenični opis djela), već samo pravnu kvalifikaciju djela. Ne spore da je apelant upoznat sa činjeničnim opisom kaznenih djela opisanih u prijedlogu za određivanje pritvora od 16. lipnja 2016. godine, međutim, kada je odlučivano o prijedlogu za određivanje mjera zabrane od 4. srpnja 2016. godine, sud je okolnosti za određivanje mjera zabrane cijenio u odnosu na sasvim druga kaznena djela. Ističu da apelantica nije uopće obaviještena o tome šta joj se stavlja na teret, "niti je ikada saslušavana bilo gdje".

b) Odgovor na apelaciju

19. Općinski sud je naveo da su neutemeljeni navodi apelantata da su pobijanim rješenjem povrijeđena njihova prava zbog istih razloga iz kojih su odbijeni njihovi prizivi na prvostupanijsko rješenje, a kako su razlozi detaljno obrazloženi, smatra da ih je suvišno ponavljati u odgovoru.

20. Kantonalno tužiteljstvo je navelo da su svi navodi apelantata neutemeljeni, te da se u apelaciji ponavljaju navodi iz priziva u kojim je odlučivalo Vijeće kaznenog odjela Općinskog suda. U tom pogledu, istaknulo je da je apelantica ispitana 20. srpnja 2016. godine u službenim prostorijama Federalne uprave policije – Detašman Bihać, o čemu je sačinjen Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog broj 13/3-33/16 od 20. srpnja 2016. godine, kojom prilikom je upoznata da se sumnjiči da je počinila kazneno djelo sprečavanje dokazivanja iz članka 349. stavak 2. KZFBiH, kao i o činjeničnim navodima iz kojih proizlaze osnove sumnje da je na opisani način počinila navedeno kazneno djelo, koji je dostavljen uz odgovor. Također, apelantica je "odmah nakon lišenja slobode, 15. lipnja 2016. godine, upoznata sa osnovama sumnje o izvršenom krivičnom djelu koje joj se stavlja na teret, pa stoga nisu tačni navodi apelantata u ovom dijelu". Nadalje, navedeno je da je točno da je postupajući tužitelj 4. srpnja 2016. godine donio Naredbu o proširenju istrage broj T01 0 KTK 0026105 16, između ostalog i protiv apelantice, zbog postojanja osnova sumnje da je 15. lipnja 2016. godine počinila radnje činjenično opisane u odgovoru, te da joj je prilikom njezinog ispitivanja, upravo taj činjenični opis priopćen, na temelju odredbe članka 92. stavak 1. ZKP-a, a apelantica je izjavila i svojim potpisom potvrdila da razumije za šta se sumnjiči i koje osnove sumnje stoji protiv iste. Nesporno je da je protiv apelantata pokrenuta istraga zbog postojanja osnova sumnje da su počinili kazneno djelo primanje dara ili drugih oblika koristi iz članka 380. stavak 2. KZFBiH, odnosno sprečavanje dokazivanja iz članka 349. stavak 2. KZFBiH. Ova okolnost svim navedenim osobama daje status osumnjičenih, a time i

mogućnost da im budu izrečene mjere zabrane sukladno odredbama čl. 140. i 140.a. ZKP-a. Pri tome nije neophodno da se prilikom donošenja odluke o predloženim mjerama zabrane osumnjičeni izvedu pred sud radi saslušanja, kako bi se izjasnili pred istim sudom o mjerama zabrane, jer takvo postupanje nije izričito propisano niti jednom odredbom ZKP-a, posebice u ovom predmetu gdje je osumnjičenima prethodno, prilikom razmatranja prijedloga za pritvor, jasno pred sucem za prethodni postupak dato do znanja koje im se kazneno djelo stavlja na teret kao i razlozi zbog kojih isti mogu ometati istragu puštanjem na slobodu, ali i ometati istragu daljim korištenjem svojih službenih pozicija i ovlasti što je predstavljalo suštinu predloženih i određenih mjera zabrane.

V. Relevantni propisi

21. U Zakonu o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH" br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13 i 59/14) [interno prečišćeni tekst za potrebe ove odluke] relevantne odredbe glase:

Članak 140a.

Ostale mjere zabrane

(1) Kada okolnosti slučaja na to ukazuju, sud može izreći jednu ili više sljedećih mjera zabrane:

a) zabranu poduzimanja određenih poslovnih aktivnosti ili službenih dužnosti,

b) zabranu posjećivanja određenih mjesta ili područja,

c) zabranu sastajanja s određenim osobama,

d) naredbu da se povremeno javlja određenom državnom tijelu i

e) privremeno oduzimanje vozačke dozvole.

(2) Mjere zabrane iz stavka (1) ovoga članka mogu biti izrečene uz zabranu napuštanja boravišta kao i uz zabranu putovanja iz članka 140. ovoga Zakona, ili kao zasebne mjere.

Članak 140b.

Izricanje mjera zabrane

(1) Sud može izreći zabranu napuštanja boravišta, zabranu putovanja i ostale mjere zabrane obrazloženim rješenjem na prijedlog stranke ili branitelja.

(2) Kada odlučuje o pritvoru, sud može izreći zabranu napuštanja boravišta, zabranu putovanja i ostale mjere zabrane po službenoj dužnosti, umjesto određivanja ili produljenja pritvora.

(3) Osumnjičenik ili optuženik će se u rješenju o izricanju mjera zabrane upozoriti da mu se može odrediti pritvor ako prekrši obvezu iz izrečene mjere.

(4) U tijeku istrage mjere zabrane određuje i ukida sudac za prijašnji postupak, nakon podizanja optužnice - sudac za prethodno saslušanje, a nakon dostavljanja predmeta sucu, odnosno vijeću u svrhu zakazivanja glavne rasprave - taj sudac, odnosno predsjednik vijeća.

(5) Mjere zabrane mogu trajati dok za to postoji potreba, a najdulje do pravomoćnosti presude, ako toj osobi nije izrečena kazna zatvora, i najkasnije do upućivanja na izdržavanje kazne, ako je toj osobi izrečena kazna zatvora. Zabrana putovanja može također trajati dok izrečena novčana kazna nije plaćena u potpunosti i/ili dok se u potpunosti ne izvrši odluka o imovinskopravnom zahtjevu i/ili o oduzimanju imovinske koristi.

(6) Sudac za prijašnji postupak, sudac za prethodno saslušanje ili sudac, odnosno predsjednik vijeća dužan je da svaka dva mjeseca ispita je li primijenjena mjera još potrebna.

(7) Protiv rješenja kojim se određuju, produljuju ili ukidaju mjere zabrane stranka odnosno branitelj može podnijeti žalbu, a tužitelj i protiv rješenja kojim je njegov prijedlog za primjenu mjere odbijen. O žalbi odlučuje vijeće iz članka 25. stavaka 6.

ovoga Zakona u roku od tri dana od dana prijama žalbe. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Članak 140c. st. 3., 4. i 5.

Sadržaj mjera zabrane

(3) U rješenju kojim izriče mjeru zabrane posjećivanja određenih mjesta ili područja sud će odrediti mjesto i područje te udaljenost ispod koje im se osumnjičenik ili optuženik ne smije približiti.

(4) U rješenju kojim izriče mjeru zabrane sastajanja sa određenim osobama sud će odrediti razdaljinu ispod koje se osumnjičenik ili optuženik ne smije približiti određenoj osobi.

(5) U rješenju kojim izriče mjeru povremenog javljanja određenom tijelu sud će odrediti službenu osobu kojoj se osumnjičenik ili optuženik mora javljati, rok u kojem se mora javljati i način vođenja evidencije o javljanju osumnjičenika ili optuženika.

Članak 140f.

Provjera mjera zabrane i obveza izvješćivanja

(1) Sud može u svako doba naložiti provjeru mjera zabrane i zatražiti izvješće od tijela mjerodavnog za njihovo izvršenje. To tijelo je dužno bez odlaganja izvješće dostaviti sudu.

(2) Ako osumnjičenik ili optuženik ne ispunjava obveze naložene izrečenom mjerom, tijelo koje izvršava mjeru o tome obavještava sud, a sud mu zbog toga može izreći dodatnu mjeru zabrane ili odrediti pritvor.

Odjeljak 6. Pritvor

Član 145. st. 1., 2. i 5.

Opće odredbe

(1) Pritvor se može odrediti ili produljiti samo pod uvjetima propisanim ovim Zakonom i samo ako se isti cilj ne može ostvariti drugom mjerom.

(2) Pritvor određuje ili produljuje rješenjem sud na prijedlog tužitelja, a nakon što sud prethodno sasluša osumnjičenika odnosno optuženika na okolnosti razloga zbog kojih se pritvor predlaže, osim u slučaju iz članka 146. stavak 1. točka a) ovog Zakona.

(5) Tijekom cijelog postupka pritvor će se ukinuti čim prestanu razlozi na temelju kojih je određen, a pritvorenik će se odmah pustiti na slobodu. [...]

Članak 146.

Razlozi za pritvor

(1) Ako postoji osnovana sumnja da je određena osoba počinila kazneno djelo, pritvor joj se može odrediti:

a) ako se krije ili ako postoje druge okolnosti koje ukazuju na opasnost od bijega,

b) ako postoji osnovana bojazan da će uništiti, sakriti, izmijeniti ili krivotvoriti dokaze ili tragove važne za kazneni postupak ili ako naročite okolnosti ukazuju da će ometati kazneni postupak utjecajem na svjedoke, sudionike ili prikrivatelje,

c) ako naročite okolnosti opravdavaju bojazan da će ponoviti kazneno djelo ili će dovršiti pokušano kazneno djelo ili će učiniti kazneno djelo kojim prijeti, a za ta kaznena djela može se izreći kazna zatvora od najmanje "od tri godine" ili teža kazna,

d) u izvanrednim okolnostima, ako se radi o kaznenom djelu za koje se može izreći kazna zatvora deset godina ili teža kazna, a koje je posebno teško s obzirom na način izvršenja ili posljedice kaznenog djela, ako bi puštanjem na slobodu rezultiralo stvarnom prijetnjom narušavanja javnog reda.

(2) U slučaju iz stavka 1. točke b) ovoga članka, pritvor će se ukinuti čim se osiguraju dokazi zbog kojih je pritvor određen.

VI. Dopustivost

22. Sukladno članku VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine Ustavni sud, također, ima apelacijsku nadležnost u pitanjima koja

su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojega suda u Bosni i Hercegovini.

23. Sukladno članku 18. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku koji je koristio.

Dopustivost u odnosu na pravo na pravično suđenje

24. U svezi sa navodima apelanata o kršenju prava na pravično suđenje, Ustavni sud podsjeća da se garancije prava na pravično suđenje iz članka 6. Europske konvencije odnose na kazneni postupak u cijelosti, te da se odgovor na pitanje da li je neka od ovih garancija prekršena ne može dati dok postupak traje, jer eventualni proceduralni propusti i nedostaci koji se pojave u jednoj fazi postupka mogu biti ispravljeni u nekoj od narednih faza istog tog postupka. Slijedom toga nije moguće, u principu, utvrditi je li kazneni postupak bio pravičan dok se postupak pravomoćno ne okonča (vidi Europski sud za ljudska prava, *Barbera, Meeseque i Jabardo protiv Španjolske*, presuda od 6. prosinca 1988. godine, serija A, broj 146., stavak 68.; Ustavni sud, Odluka broj *U 63/01* od 27. lipnja 2003. godine, točka 18., objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 38/03).

25. U konkretnom slučaju, Ustavni sud ukazuje da osporena rješenja ne predstavljaju odluku koja je rezultat cjelokupnog kaznenog postupka protiv apelanata, u smislu utvrđivanja utemeljenosti kaznene optužbe protiv njih, jer je tim riješeno samo jedno proceduralno pitanje, odnosno odlučeno o jednoj fazi postupka. S obzirom na to, Ustavni sud zaključuje da je apelacija u odnosu na navode o kršenju prava na pravično suđenje iz članka II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije preuranjena.

26. Imajući u vidu odredbu članka 18. stavak (3) točka 1) Pravila Ustavnog suda, prema kojoj će se apelacija odbaciti kao nedopuštena ukoliko je preuranjena, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

Dopustivost u odnosu na ostala prava

27. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je Rješenje Općinskog suda broj 17 0 K 077691 16 Kv 2 od 11. srpnja 2016. godine protiv kojeg nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, osporeno rješenje apelanti su primili 13. srpnja 2016. godine, a apelacija je podnesena 26. srpnja 2016. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 18. stavak (1) Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz članka 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neutemeljena.

28. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, te članka 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da apelacija u ovom dijelu ispunjava uvjete glede dopustivosti.

VII. Meritum

29. Apelanti pobijaju navedena rješenja, tvrdeći da su im povrijeđena prava iz članka II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 5. Europske konvencije i članka II/3.m) Ustava Bosne i Hercegovine kojem odgovara članak 2. Protokola broj 4 uz Europsku konvenciju.

30. Članak II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode iz ovog članka, stavak 2 što uključuje:

d) Pravo na slobodu i sigurnost osobe.

m) Pravo na slobodu kretanja i prebivanja.

31. Članak 5. Europske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Svatko ima pravo na slobodu i sigurnost ličnosti. Nitko ne može biti lišen slobode osim u sljedećim slučajevima i sukladno postupku propisanom zakonom:

c) u slučaju zakonitog uhićenja ili pritvaranja osobe u svrhu njezinog dovođenja pred nadležnu zakonitu vlast zbog razumne sumnje da je počinila kazneno djelo, ili kada se to razumno smatra potrebnim kako bi se spriječilo počinjenje kaznenog djela ili bjekstvo nakon počinjenja kaznenog djela;

2. Svatko tko je uhićen obavještava se bez odgađanja i na jeziku koji razumije o razlozima svog uhićenja i o svakoj optužbi protiv njega.

3. Svatko tko je uhićen ili pritvoren sukladno odredbama stavka 1. točka c) ovog članka izvodi se bez odgađanja pred suca ili drugu službenu osobu zakonom ovlaštenu da vrši sudsku vlast, te ima pravo da mu se sudi u razumnom roku ili da bude pušten na slobodu do suđenja. Puštanje na slobodu može biti uvjetovano jamstvima da će se osoba pojaviti na suđenju.

32. Članak 2. Protokola broj 4 uz Europsku konvenciju glasi:

1. Svatko tko se zakonito nalazi na teritoriju jedne države ima na tom teritoriju, pravo na slobodu kretanja i slobodu izbora boravišta.

2. Svatko je slobodan napustiti bilo koju zemlju, uključujući i vlastitu.

3. Nikakva ograničenja ne mogu se postaviti u odnosu na ostvarivanje ovih prava osim onih koja su sukladna zakonu i koja su neophodna u demokratskom društvu u interesu državne ili javne sigurnosti, radi očuvanja javnog poretka, radi sprječavanja kriminala, radi zaštite zdravlja ili morala, ili radi zaštite prava i sloboda drugih.

4. Prava iz stavka 1. mogu se u određenim oblastima, također, podvrgnuti ograničenjima koja su uvedena sukladno zakonu i opravdana javnim interesom u demokratskom društvu.

33. Apelanti smatraju da im je osporenim odlukama, kojima su im izrečene mjere zabrane poduzimanja poslovnih aktivnosti i službene dužnosti, posjećivanja određenih mjesta ili područja i zabrana sastajanja sa određenim osobama (koja mjera se odnosi samo na apelanta), povrijeđeno pravo na slobodu i sigurnost osobe, kao i pravo na slobodu kretanja.

34. U tom kontekstu Ustavni sud zapaža da članak 5. Europske konvencije pruža garancije pojedincu od arbitrnog hapšenja i lišenja slobode, ali ne i od ograničenja prava slobode kretanja. Članak 2. Protokola broj 4 uz Europsku konvenciju zabranjuje ograničenja slobode kretanja, ali istodobno regulira mogućnost ograničenja slobode kretanja u posebnim oblastima. Ustavni sud dalje ističe da razgraničenje hapšenja i lišenja slobode s jedne strane i ograničenja slobode kretanja s druge strane ne mora biti tako jasno kako se na prvi pogled čini. U principu, ovo razgraničenje može zavisiti i od posebne pravne situacije u kojoj se pojedinac nalazi, ali najčešće se lišenje i ograničenje slobode razlikuju samo po načinu, trajanju i posljedicama mjera koju je javna vlast poduzela prema pojedincu.

35. Prema praksi Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Europski sud) pod lišenjem slobode se smatra mjera javne vlasti kojom se pojedinac zadržava na ograničenom određenom mjestu jedno određeno vrijeme, i to protivno svojoj slobodnoj volji ili bez nje (vidi Europski sud, *Guzzardi protiv Italije*, presuda od 6. studenog 1980. godine, Serija A, broj 92). Kod razgraničenja hapšenja, lišenja i ograničenja slobode temeljni kriteriji su način teritorijalnog ograničenja kretanja, duljina tog ograničenja, kao i poseban pravni status osobe koja je

u pitanju. U odnosu na teritorijalni kriterij nesporno je da lišenje slobode u smislu članka 5. Europske konvencije predstavlja boravak u zatvoru, dakle u zatvorenoj ustanovi u okviru koje je dopuštena čak i potpuna sloboda kretanja. Također, zadržavanje osobe u zatvoru, pritvoru ili sličnoj ustanovi ili na bilo kojem drugom mjestu gdje je osobi fizički ograničeno kretanje po naredbi policije ili drugih javnih vlasti, potpada pod lišenje slobode iz članka 5. Europske konvencije. S druge strane, svako prinudno zadržavanje na teritorijalno ograničenom mjestu, koje ne čini zatvorenu ustanovu, ne predstavlja lišenje već, naprotiv, samo ograničenje prava slobode (vidi Europski sud, *Bozano protiv Francuske*, presuda od 18. prosinca 1986. godine, Serija A, broj 54). Također, kućni pritvor se smatra lišenjem, a ne ograničenjem prava slobode, pogotovo ako je vezan za zabranu komunikacije sa spoljnim svijetom. S druge strane mjere koje se koriste kao sredstvo za osiguranje prisustva okrivljenog u postupku kao što su zabrana napuštanja boravišta, obveza javljanja nadležnim vlastima u određeno vrijeme i na određenom mjestu predstavljaju mjere ograničenja, ali ne i lišenje slobode (vidi Evropski sud, *Vito Ciancimino protiv Italije*, odluka o dopustivosti od 27. svibnja 1991. godine).

36. Pri tome, Ustavni sud podsjeća da je u svojoj novijoj praksi, u predmetima br. *AP 4850/14* i *AP 5432/14*, ispitivao apelacije koje su pokretale identično pitanje, tj. pitanje mogu li se u slučaju izricanja mjera zabrane primijeniti garancije iz članka II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 5. Europske konvencije (vidi Ustavni sud, odluke o dopustivosti i meritumu br. *AP 4850/14* i *AP 5432/14* od 15. travnja 2015. godine, dostupne na internetskoj stranici Ustavnog suda www.ustavnisud.ba). Naime, u navedenim odlukama, točka 38., odnosno točka 35., Ustavni sud je ukazao da, imajući u vidu navedenu praksu Europskog suda glede distinkcije lišavanja slobode prema članku 5. Europske konvencije i ograničavanja slobode prema članku 2. Protokola broj 4 uz Europsku konvenciju (koja se ogleda u ispitivanju stupnja, intenziteta i posljedica mjere javne vlasti), smatra da standardi koje uspostavio Europski sud predstavljaju minimum standarda zaštite određenog prava zagarantiranog Europskom konvencijom. Također, Ustavni sud je ukazao da navedeno ni na koji način ne sprečava Ustavni sud da pruži širi opseg zaštite od onog koji pružaju standardi ustanovljeni praksom Europskog suda, slijedom čega je ispitao osporena rješenja kojima su apelantima izrečene mjere zabrane, u okviru garancija zaštite prava prema članku 5. Europske konvencije.

37. S obzirom na to, Ustavni sud treba ispitati jesu li prilikom izricanja mjera zabrane apelantima, povrijeđena njihova prava na slobodu i sigurnost osobe, kao i pravo na slobodu kretanja. U tom kontekstu, Ustavni sud će ispitati prije svega jesu li ispoštovani standardi propisani odredbama članka 5. Europske konvencije, a naročito uzimajući u obzir navode apelanata, jesu li apelanti pri određivanju mjera zabrane izvedeni "odmah" pred suca ili "drugu osobu koja je zakonom ovlaštena da vrši sudsku vlast", kako to članak 5. stavak 3. Europske konvencije zahtijeva. Naime, Europski sud je u nizu svojih presuda ukazao na značaj članka 5. stavak 3. Europske konvencije. Naročito je naglasio da "glavna svrha ovog stava u vezi sa članom 5.1.c. jeste da pruži pojedincima lišenim slobode specijalne garancije: postupak sudske prirode čija je svrha da osigura da niko neće biti proizvoljno lišen slobode" (vidi Europski sud, *Schiesser protiv Švicarske*, presuda od 4. prosinca 1979. godine, Serija A, broj 34, i *Skoogstrom protiv Švedske*, presuda od 15. srpnja 1983. godine, Serija A, broj 83). Osim naglašavanja iznimnog značaja članka 5. stavak 3. Europske konvencije, Europski sud u više svojih presuda utvrdio je kršenje navedenog članka kada pritvorena osoba nije odmah, tj. u najkraćem mogućem vremenu, izvedena pred suca (vidi npr. Europski sud, *McGoff protiv Švedske*,

presuda od 26. listopada 1984, Serija A, broj 83, i *Assenov i ostali protiv Bugarske*, presuda od 28. listopada 1998. godine, Izvješća 1998-VIII).

38. U konkretnom slučaju, Ustavni sud primjećuje da iz cjelokupne dokumentacije koja mu je dostavljena, proizlazi da su apelant i apelantica supružnici, te da su uposleni u istoj instituciji kao i da su radnje kaznenog djela za koje se apelantica sumnjiči (sprečavanje dokazivanja iz članka 349. stavak 2. KZFBiH) u svezi sa kaznenim djelima za koje se sumnjiči apelant (primanje dara ili drugih oblika koristi iz članka 380. stavak 2. KZFBiH).

39. Nadalje, Ustavni sud zapaža da je Općinski sud, apelantima izrekao mjere zabrane, i to poduzimanja poslovnih aktivnosti i službene dužnosti, posjećivanja određenih mjesta ili područja i sastajanja sa određenim osobama (koja mjera se odnosi samo na apelanta), isti dan (4. srpnja 2016. godine) kada je Kantonalno tužiteljstvo tom sudu podnijelo prijedlog za njihovo izricanje, te da povodom tog prijedloga Općinski sud nije poduzeo bilo kakve aktivnosti kako bi se apelanti upoznali sa podnesenim prijedlogom, niti je održao ročište na kojem bi ispitao postojanje uvjeta za izricanje tih mjera. Naime, Općinski sud (sudac za prethodni postupak) je, kako to proizlazi iz Rješenja broj 17 0 K 077691 16 Kpp3 od 4. srpnja 2016. godine, na temelju dokumentacije koju mu je dostavilo Kantonalno tužiteljstvo, među kojom je i Naredba o proširenju istrage od 4. srpnja 2016. godine, ocijenio da je neophodno izricanje mjera zabrane za apelante, a "kako isti ne bi ometali istragu, uticali na svjedoke ili spriječili dokazivanje i prikupljanje dokaza", dakle zbog postojanja koluzijske opasnosti. Pri tome su u donesenom rješenju apelanti upozoreni da će im se u slučaju kršenja izrečenih mjera zabrane odrediti pritvor (točka II izreke rješenja). Dalje, Ustavni sud zapaža da su apelanti u svojim prizivima istaknuli da doneseno rješenje kojim su im izrečene mjere zabrane nije zakonito jer oni nisu bili tim povodom upoznati sa optužbama koje im se stavljaju na teret, te nisu izvedeni pred sud, ali da je Kazneno vijeće Općinskog suda te navode ocijenilo neutemeljenim. Pri tome naročito Ustavni sud primjećuje da je u drugostupanjskom rješenju navedeno da "nije neophodno da se osumnjičeni saslušavaju u vezi sa predloženim mjerama zabrane, jer to nije izričito propisano nijednom odredbom ZKP-a", te da, kako je istaknuto, "ni kantonalni tužilac nije saslušan povodom prijedloga za određivanje mjera zabrane."

40. U svezi s tim, Ustavni sud ponavlja da članak 5. stavak 3. Europske konvencije propisuje da "svako ko je uhapšen ili lišen slobode prema odredbama stava 1(c) ovog člana mora odmah biti izveden pred sudiju ili drugo službeno lice zakonom ovlašteno da vrši sudsku vlast". Također, Ustavni sud ukazuje i na članak II/2. Ustava Bosne i Hercegovine gdje je navedeno da se prava i slobode određene u Europskoj konvenciji i njezinim protokolima izravno primjenjuju u Bosni i Hercegovini, te da imaju prioritet nad svakim drugim zakonom. Dakle, na ovaj način je utvrđena ustavna obveza svih sudova da u postupcima koje vode i odlukama koje donose u okviru svoje nadležnosti primjenjuju standarde ljudskih prava i temeljnih sloboda.

U odnosu na apelanta

41. U svezi s apelantovim navodima, Ustavni sud zapaža da iz obrazloženja osporenih rješenja proizlazi da je Kantonalno tužiteljstvo prvobitno vodilo istragu samo protiv apelanta, zbog postojanja utemeljene sumnje da je apelant, kako je to navedeno u rješenju o određivanju pritvora, počinio "tri krivična djela u sticaju – primanje dara ili drugih oblika koristi iz člana 380. stav 2. KZFBiH". Dalje, Ustavni sud primjećuje da je apelant bio u pritvoru u razdoblju od 15. lipnja do 4. srpnja 2016. godine, po osnovi Rješenja Općinskog suda broj 17 0 K 077691 16 Kpp 3 od 16. lipnja 2016. godine koje je potvrđeno Rješenjem broj 17 0 K 077691 16 Kv od 20. srpnja 2016. godine. Navedeni pritvor je

bio određen zbog razloga propisanih odredbama članka 146. stavak 1. točka b) ZKP-a, dakle zbog postojanja koluzijske opasnosti. Pri tome, Ustavni sud primjećuje da je Općinski sud, prije donošenja rješenja kojim je apelantu odredio pritvor, održao ročište na kojem je bio prisutan apelant sa svojim braniteljem, te da je apelant imao mogućnost da se izjasni na okolnosti iz podnesenog prijedloga za određivanje pritvora, dakle da je u toj fazi postupka bio "odmah" izveden pred suca radi davanja iskaza.

42. Dalje, Ustavni sud zapaža da je Općinski sud 4. srpnja 2016. godine donio Rješenje broj 17 0 K 077691 16 Kpp 3 kojim je apelantu ukinuo pritvor, uz primjenu odredaba članka 145. stavak 5. ZKP-a, te je odredio da se apelant ima odmah pustiti na slobodu. U svezi s tim, Ustavni sud zapaža da iz obrazloženja tog rješenja proizlazi da je navedena odluka donesena na prijedlog apelantova branitelja, ali da se i nadležni tužitelj suglasio sa prijedlogom da se apelant pusti iz pritvora. U svezi s tim Ustavni sud ukazuje da je odredbama članka 145. stavak 5. ZKP-a propisano da će se "u toku cijelog postupka pritvor ukinuti čim prestanu razlozi na osnovu kojih je određen, a pritvorenik će se odmah pustiti na slobodu. [...]". Dakle, iz navedenog jasno proizlazi da je u konkretnom slučaju, 4. srpnja 2016. godine, prilikom odlučivanja o podnesenom prijedlogu, Općinski sud ocijenio da je prestala da postoji koluzijska opasnost kao osnova za daljnje zadržavanje apelanta u pritvoru i slijedom toga je apelant pušten iz pritvora. Dakle, Ustavni sud zapaža da je faza kaznenog postupka u kojem je sud ocijenio da postoji koluzijska opasnost u predmetnom postupku okončana donošenjem rješenja kojim se apelantu ukida pritvor i kojim se apelant pušta na slobodu bez izricanja bilo kakvih drugih mjera kojim bi se osiguralo daljnje uspješno vođenje predmetnog kaznenog postupka.

43. Međutim, Ustavni sud zapaža da je nakon toga, dakle isti dan kada je Općinski sud ocijenio da nema koluzijske opasnosti, Kantonalno tužiteljstvo donijelo Naredbu o proširenju istrage broj T01 0 KTK 0026105 16 protiv apelanta kojom je, kako to proizlazi iz osporenih rješenja, apelantu stavljeno na teret da je "počinio nova koruptivna krivična djela", dakle ne kaznena djela povodom kojih je bio određen pritvor i povodom kojih je apelant "odmah" bio izveden pred suca radi davanja iskaza. Kantonalno tužiteljstvo je potom, dakle na temelju između ostalog i te naredbe o proširenju istrage, podnijelo Općinskom sudu prijedlog za određivanje mjera zabrane protiv apelanta, i to ponovo zbog postojanja koluzijske opasnosti, koji je Općinski sud usvojio i izrekao apelantu predložene mjere zabrane. Naime, Općinski sud (sudac za prethodni postupak) je, kako to proizlazi iz Rješenja broj 17 0 K 077691 16 Kpp3 od 4. srpnja 2016. godine, na temelju dokumentacije koju mu je dostavilo Kantonalno tužiteljstvo, među kojom je i Naredba o proširenju istrage od 4. srpnja 2016. godine, ocijenio da je neophodno izricanje mjera zabrane za apelanta, a "kako isti ne bi ometao istragu, uticao na svjedoke ili spriječio dokazivanje i prikupljanje dokaza", dakle zbog postojanja koluzijske opasnosti. Pri tome, Ustavni sud zapaža da je Općinski sud istaknuo da okolnosti konkretnog slučaja opravdavaju izricanje mjera zabrane apelantu, jer dostavljeni dokazi ukazuju na "postojanje osnova sumnje" da je apelant počinio nova koruptivna kaznena djela koja mu se Naredbom o proširenju istrage od 4. srpnja 2016. godine stavljaju na teret. Dakle, Ustavni sud primjećuje da ne postoji kontinuitet u postupanju Kantonalnog tužiteljstva/Općinskog suda u smislu predlaganja/izricanja mjera protiv apelanta kojim bi se osiguralo pravilno vođenje kaznenog postupka, nego je nakon "prekida" i utvrđivanja da ne postoje okolnosti kojima se onemogućava daljnje uspješno vođenje postupka, ponovno utvrdio utvrđeno da postoji koluzijska opasnost zbog novih okolnosti o kojim apelant nije ponovno "odmah" izveden pred suca radi davanja iskaza.

U odnosu na apelanticu

44. Ustavni sud zapaža da iz preambule u činjeničnom dijelu opisana tri rješenja, koja je donio Općinski sud 16. i 20. lipnja i 4. srpnja 2016. godine, proizlazi da se predmetni kazneni postupak vodi protiv apelanta, ali da se apelantica ne navodi kao osumnjičena osoba. Dalje, Ustavni sud zapaža da se u osporenom rješenju navodi da je donošenjem Naredbe o proširenju istrage broj T01 0 KTK 0026105 16 predmetna istraga proširena i na apelanticu zbog postojanja osnova sumnje da je počinila kazneno djelo sprečavanje dokazivanja iz članka 349. stavak 2. KZFBiH. Pri tome, Ustavni sud, zapaža da iz osporenih rješenja ne proizlazi da je apelantica bila upoznata sa prijedlogom Kantonalnog tužiteljstva, niti joj je od suda ikada omogućeno izjašnjenje o predloženim mjerama zabrane. Neovisno od toga, Ustavni sud primjećuje da je Kantonalno tužiteljstvo uz odgovor na apelaciju dostavilo zapisnik o ispitivanju apelantice sačinjen u prostorijama Federalne uprave policije – Detašman Bihać, 20. srpnja 2016. godine, u kojem je navedeno da se sumnjiči da je počinila kazneno djelo sprečavanje dokazivanja iz članka 349. stavak 2. KZFBiH, kao i o činjeničnim navodima iz kojih proizlaze osnovne sumnje da je na opisani način počinila navedeno kazneno djelo, koji je dostavljen uz odgovor. Osim toga, iz odgovora na apelaciju proizlazi da je apelantica bila lišena slobode, 15. lipnja 2016. godine. Međutim, Ustavni sud primjećuje da iz dostavljene dokumentacije proizlazi da protiv nje, prije 4. srpnja 2016. godine, nije bila donesena naredba o sprovođenju istrage, budući da se apelantica u rješenjima Općinskog suda (koja su opisana u činjeničnom dijelu ove odluke) prvi put pominje 4. srpnja 2016. godine kada je Općinski sud donio osporeno rješenje kojim joj je, kao i apelantu, izrekao mjere zabrane. Dakle, Općinski sud je apelantici izrekao mjere zabrane, a da joj pri tome nije ni na koji način omogućio da bude "odmah" izvedena pred suca radi davanja iskaza, kako to propisuje članak 5. stavak 3. Europske konvencije.

45. Pri tome, Ustavni sud ukazuje da u konkretnom slučaju mjere zabrane, s aspekta zaštite ljudskih prava, predstavljaju posebno osjetljivu mjeru oduzimanja lične slobode čovjeka i ograničenja njegovog kretanja, te se takva mjera može određivati jedino kada se u potpunosti poštuju zahtjevi iz članka 5. Europske konvencije. Stoga, dovodeći u vezu standarde Europskog suda i Ustavnog suda, koji se *mutatis mutandis* mogu primijeniti i na konkretni slučaj, iz kojih proizlazi da je Općinski sud prilikom odlučivanja o predloženim mjerama zabrane bio dužan da apelante izvede "odmah" pred suca ili "drugu osobu koja je zakonom ovlaštena da vrši sudsku vlast", kako to članak 5. stavak 3. Europske konvencije zahtijeva, a što nije učinio, Ustavni sud zaključuje da je Općinski sud, neizvođenjem apelanta pred nadležnog suca u postupku donošenja rješenja o mjerama zabrane br. 17 0 K 077691 16 Kv 2 od 11. srpnja 2016. godine i 17 0 K 077691 16 Kpp3 od 4. srpnja 2016. godine, iako je rješenja donio sud, povrijedio njihovo pravo na slobodu i sigurnost osobe kao i pravo na slobodu kretanja iz članka II/3.d) i m) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 5. stavak 3. Europske konvencije, te članka 2. Protokola broj 4 uz Europsku konvenciju. Pri tome, Ustavni sud posebno naglašava, ne ulazeći u tumačenje redovitih sudova u drugim slučajevima povodom ovog pitanja, da je u predmetnom slučaju imao u vidu sve specifičnosti okolnosti konkretnog slučaja.

46. S obzirom na utvrđenu povredu prava apelanta iz navedenih razloga, Ustavni sud smatra da je izlišno razmatrati ostale apelacijske navode, jer bi njih, prema mišljenju Ustavnog suda, bilo moguće ispitati tek nakon što se otkloni povreda na koju je ukazano u ovoj odluci.

47. Iako je Ustavni sud utvrdio povredu ustavnih prava na slobodu i sigurnost i slobodu kretanja na koje se apelanti žale, s obzirom na to da su Rješenjem Općinskog suda broj 17 0 K

077691 16 Kpp 3 od 2. rujna 2016. godine mjere zabrane izrečene Rješenjem broj 17 0 K 077691 16 Kpp 3 od 4. srpnja 2016. godine ukinute, nije bilo osnovne za donošenje odluke o ukidanju osporenih rješenja o određivanju mjera zabrane. Ustavni sud smatra dovoljnim što je ukazao na propuste pri izricanju mjera zabrane.

VIII. Zaključak

48. Ustavni sud zaključuje da postoji kršenje prava iz članka II(3.d) i m) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 5. stavak 3. Europske konvencije i članka 2. Protokola broj 4 uz Europsku konvenciju jer je Općinski sud, u specifičnim okolnostima predmetnog slučaja, apelantima izrekao mjere zabrane, a da prije toga apelanti nisu izvedeni pred suca radi davanja iskaza na okolnosti zbog kojih su predložene te mjere. Pri tome nije odlučujuće je li Zakon o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine takvo postupanje striktno propisivao, budući da prema Ustavu Bosne i Hercegovine odredbe Europske konvencije imaju prioritet nad svim drugim zakonima i moraju se izravno primjenjivati.

49. Na temelju članka 18. stavak (3) točka l) i članka 59. st. (1) i (2) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

50. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Čeman, v. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom viјећу, у предмету број **АП 3184/16**, рјешавајући апелацију **Емцада Галијашевића и Аделаиде Галијашевић**, на основу члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 18 став (3) тачка л), члана 57 став (2) тачка б) и члана 59 ст. (1) и (2) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 94/14), у саставу:

Мирсад Теман, председник
Мато Тадић, потпредседник
Златко М. Кнежевић, потпредседник
Валерија Галић, судија
Миодраг Симовић, судија
Сеада Палаврић, судија

на сједници одржаној 10. октобра 2016. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ Дјелимично се усваја апелација **Емцада Галијашевића** и **Аделаиде Галијашевић**.

Утврђује се повреда права из члана II(3д) и м) Устава Босне и Херцеговине и члана 5 став 3 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и члана 2 Протокола број 4 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, у поступку доношења рјешења Општинског суда у Бихаћу бр. 17 0 К 077691 16 Кв 2 од 11. јула 2016. године и 17 0 К 077691 16 Кпп3 од 4. јула 2016. године.

Одбацује се као недопуштена апелација **Емцада Галијашевића** и **Аделаиде Галијашевић**, поднесена против рјешења Општинског суда у Бихаћу бр. 17 0 К 077691 16 Кв 2 од 11. јула 2016. године и 17 0 К 077691 16 Кпп3 од 4. јула 2016. године у односу на члан II(3е) Устава Босне и Херцеговине и члан 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода јер је преурањена.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и

Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и у "Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Емцад Галијашевић и Аделаида Галијашевић (у даљњем тексту: апеланти или апелант и апеланткиња) из Бихаћа, које заступа Хасан Велаџић, адвокат из Бихаћа, поднијели су 26. јула 2016. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против рјешења Општинског суда у Бихаћу (у даљњем тексту: Општински суд) бр. 17 0 К 077691 16 Кв 2 од 11. јула 2016. године и 17 0 К 077691 16 Кпп3 од 4. јула 2016. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23 Правила Уставног суда, од Општинског суда и Кантоналног тужилаштва Унско-санског кантона (у даљњем тексту: Кантонално тужилаштво) затражено је 22. августа 2016. године да доставе одговоре на апелацију.

3. Кантонално тужилаштво и Општински суд су 29. августа 2016. године доставили одговор на апелацију. Такође, од Општинског суда је 29. августа 2016. године затражена информација да ли су још увијек на снази мјере забране које су изречене оспореним рјешењем, које информације је Општински суд доставио 2. септембра 2016. године.

III. Чињенично стање

4. Чињенице предмета које произлазе из навода апеланата и докумената предочених Уставном суду могу да се сумирају на следећи начин.

Уводне напомене – одлуке о одређивању притвора и пуштању апеланта из притвора

5. Општински суд (судија за претходни поступак) је "у кривичном предмету против осумњиченог апеланта, због три кривична дјела у стицају – примање дара или других облика користи из члана 380. став 2. Кривичног закона Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: КЗФБиХ), и осумњиченог С. Т. [...]" одлучујући о Приједлогу Кантоналног тужилаштва број Т01 0 КТК 0026105 16 од 16. јуна 2016. године, након одржаног рочишта, на којем је био и апелант са браниоцем, донио Рјешење број 17 0 К 077691 16 Кпп 3 којим је апеланту одредио притвор, и то апеланту из разлога предвиђених одредбама члана 146 став 1 тачка б) Закона о кривичном поступку Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: ЗКП) у трајању од мјесец дана, који се рачуна од 15. јуна 2016. године. Општински суд је (Кривично вијеће) Рјешењем број 17 0 К 077691 16 Кв од 20. јула 2016. године одбио жалбе против првостепеног рјешења.

6. Одлучујући о приједлогу апелантовог браниоца, Општински суд је Рјешењем број 17 0 К 077691 16 Кпп 3 од 4. јула 2016. године укинуо притвор апеланту, те је одредио да се апелант има пустити на слободу одмах. У образложењу рјешења је наведено да је судија за претходни поступак, 4. јула 2016. године, у складу са одредбама члана 150 ЗКП-а, саслушао тужиоца на околности из приједлога за укидање притвора, те да је тужилац био сагласан са приједлогом, као и да је и он предложио да се апелант пусти на слободу. Слједом тога, уз позивање на одредбе члана 145 став 5 ЗКП-а, Општински суд је донио одлуку о пуштању апеланта из притвора.

Оспорена рјешења о одређивању мјера забране

7. Општински суд (судија за претходни поступак) је у "кривичном предмету против осумњиченог апеланта, због кривичног дјела – примање дара или других облика користи из члана 380. став 2. КЗ ФБиХ, осумњиченог С. Т. [...], и осумњичене апелантице, због кривичног дјела – спречавање доказивања из члана 349. КЗ ФБиХ", одлучујући о новом Приједлогу Кантоналног тужилаштва број Т01 0 КТК 0026105 16 од 4. јула 2016. године, донио Рјешење број 17 0 К 077691 16 КппЗ од 4. јула 2016. године којим је апеланту изрекао мјере забране, и то предузимања пословних активности и службене дужности и то забрану обављања службене дужности градоначелника Града Бихаћа, забрану посјеђивања одређених мјеста или подручја и то забрану посјеђивања службених просторија Кабинета градоначелника и зграде Градске управе града Бихаћа на адреси Улица Босанска 4, Бихаћ, те је одређено да се апелант овом мјесту и просторијама не смије приближити на удаљености од 100 (стотину) метара и забрану састајања са Д. Б., С. С. и А. А., одговорним лицима у привредним друштвима "БЦ Градња" д.о.о. Босанска Крупа, "И-Селимовић" д.о.о. Цазин и "Alivuk Company" д.о.о. Бихаћ, те је одређено да се апелант овим лицима не смије приближити на удаљености од 100 (стотину) метара (тачка I-а изреке рјешења). Даље, изречене су мјере према осумњиченом С. Т., поближе описане у тачки I-б изреке рјешења. Истим рјешењем (тачка I-ц изреке рјешења) су и према апеланткињи изречене мјере забране, и то предузимања пословних активности и службене дужности и то забрана обављања службене дужности шефа Одсека за нормативно-правне послове Градске управе града Бихаћа, забрана посјеђивања одређених мјеста или подручја и то забрана посјеђивања службених просторија Кабинета градоначелника и зграде Градске управе града Бихаћа на адреси Улица Босанска 4, Бихаћ, те се апеланткиња овом мјесту и просторијама не смије приближити на удаљености од 100 (стотину) метара. Апеланти су упозорени да ће им се у случају кршења изречених мјера забране одредити притвор (тачка II изреке рјешења). Осим тога, одређено је да ће се о мјерама забране, а ради њиховог извршења обавијестити МУПУСК и Градска управа града Бихаћа (тачка III изреке рјешења). Одређено је да изречене мјере остају на снази док за то постоји потреба, а најдуже до правоснажности пресеуде (тачка IV изреке рјешења).

8. У образложењу рјешења, Општински суд је навео да се "апеланту ставља на терет постојање основане сумње да је учинио кривично дјело примање дара или других облика користи из члана 380. став 2. КЗ ФБиХ а апелантици да је учинила кривично дјело спречавање доказивања из члана 349. став 2. КЗ ФБиХ". Наведено је да је Кантонално тужилаштво приједлог за одређивање мјера забране засновало на раније поднесеним доказима у погледу апеланта, на основу којих му је суд раније одредио притвор, али и на новим прикупљеним доказима у току истраге, и то Наредби о проширењу истраге број Т01 КТК 0026105 16 од 4. јула 2016. године против апеланата и осумњиченог С. Т., затим на записницима о саслушању пет поименично наведених свједока који су саслушани у периоду од 15. до 30. јуна 2016. године и службеној Забиљешци број 13/3-248/16 од 4. јула 2016. године.

9. Општински суд је закључио да је приједлог Кантоналног тужилаштва за одређивање мјера забране основан, те да је приликом доношења такве одлуке имао у виду доказе који "су приложени претходно уз приједлог за одређивање притвора, као и новооткривене доказе" које је Кантонално тужилаштво приложило уз приједлог за

одређивање мјера забране, те да је узео у обзир Наредбу о проширењу истраге од 4. јула 2016. године. Ти докази, према ставу Општинског суда, указују да постоје оправдане околности да би [осумњичени], уколико им се не изрекну мјере забране, могли ометати истрагу, откривање и прикупљање доказа, управо на начин како је то описано у приједлогу Кантоналног тужилаштва за изрицање мјера забране. Када се узму у обзир само искази свједока Ј. Ђ., Ш. Х., Х. Х. и А. Б. који су одговорна лица у привредним друштвима "Зубан" д.о.о. Бихаћ, "HC-Ing" д.о.о. Бихаћ и "Sanny Boy" д.о.о. Бихаћ, постоје оправдане околности које указују на то да би апелант утицао и на Д. Б., С. С. и А. А., било обављањем своје службене дужности градоначелника Града Бихаћа, било непосредним састајањем с тим лицима, а имајући у виду положај и функцију коју обавља.

10. У односу и на апеланткињу, Општински суд је навео да сматра да постоје оправдане околности које указују на то да би она, као шеф Одсека за нормативно-правне послове Града Бихаћа и која има приступ Градској управи и Кабинету градоначелника, "могла ометати ток истраге откривање прикупљање доказа, а с обзиром да је иста већ покушала спријечити доказивање прикривањем коверте коју је њен супруг добио од Амира Бехића, у вријеме и на начин како су то детаљно описали свједоци Ј. С. и С. З". Слиједом тога, Општински суд је оцијенио да је неопходно изрицање мјера забране за апеланте, а "како исти не би ометали истрагу, утицали на свједоке или спријечили доказивање и прикупљање доказа".

11. Општински суд (Кривично вијеће) је, одлучујући о жалби апеланата против рјешења о изрицању мјера забране донио Рјешење број 17 0 К 077691 16 Кв 2 од 11. јула 2016. године којим је жалбе одбио. У образложењу рјешења, Општински суд је истакао да је након разматрања жалбених навода, као и целокупног списка предмета, закључио да жалбе нису основане. Наведено је да је Федерална управа полиције поднијела Кантоналном тужилаштву Извјештај о почињеном кривичном дјелу од 15. јуна 2016. године "због основане сумње" да су апелант, апеланткиња и С. М., починили кривична дјела примање дара или других облика користи из члана 380 став 2 и спречавање доказивања из члана 349 став 2 КЗФБиХ, те је на основу тог извјештаја и доказа достављених уз њега Кантонално тужилаштво, 4. јула 2016. године донијело Наредбу о проширењу истраге број Т01 КТК 0026105 16 против апеланата и С. М. због "постојања основа сумње" да су апелант и С. М. заједно од фебруара до априла 2015. године као службена лица Града Бихаћа, и то апелант као градоначелник Града Бихаћа, а С. Т. као савјетник градоначелника, на начин поближе описан у том рјешењу тражили и за себе примили новчани износ наведен у том рјешењу иако су били свјесни да за ове службене радње нису смјели захтијевати и примати за себе било какав дар или корист, те да су "дакле, као службене особе у ФБиХ, примили дар у новчаном износу [...] како би у оквиру свог овлаштења учинили што би морали учинити". Даље је наведено да је "апелантица 15. јуна 2016. године око 10.00 х у просторијама Градске управе града Бихаћа, у намјери да прикрије бијелу коверту са натписом 'Sparkasse Bank д.д.' у којој се налазио означени новац као предмет симулиране поткупнице и коју је претходно преузела од свог супруга (апеланта) након што су припадници Федералне управе полиције ушли у службене просторије Града Бихаћа с циљем реализације посебне истраже радње, покушала прикрити наведену коверту предавајући је Ј. С., иначе службенику Града Бихаћа који се тада затекао у њеној канцеларији, говорећи му: 'Узми ово, молим те', како би Ј. С. сакрио наведену коверту, што је откривено и спријечено од

стране припадника Федералне управе полиције", чиме је апелант починио у стицају два кривична дјела примање дара или других облика користи из члана 380 став 2 КЗФБиХ, а апеланткиња кривично дјело спречавање доказивања из члана 349 став 2 КЗФБиХ.

12. По оцјени Општинског суда, правилан је закључак судије за претходни поступак да околности конкретного случаја оправдавају изрицање мјера забране апелантима, јер достављени докази указују на "постојање основа сумње" да је апелант починио нова коруптивна кривична дјела која им се Наредбом о проширењу истраге стављају на терет, као и да "постоје основи сумње" да је апеланткиња починила кривично дјело спречавање доказивања из члана 349 став 2 КЗФБиХ на начин описан у Наредби о проширењу истраге, те да би без изречених мјера забране могли угрозити несметано вођење истраге, посебно на начин да би апелант и С. Т. могли утицати на Д. Б., С. С. и А. А., који у вријеме доношења рјешења о изрицању мјера забране још нису били саслушани, а који су према службеној Забиљешци кантоналног тужиоца од 4. јула 2016. године били позвани за 4, 6. и 7. јули 2016. године ради саслушања у својству свједока на околности евентуалног давања одређеног процента апеланту и С. Т. за исплату дуга који Град Бихаћ има према њиховим фирмама, а да су три поименично наведена свједока већ саслушани, те да су у својим исказима потврдили да су се у току 2015. године и почетком 2016. године више пута састајали у Кабинету градоначелника са апелантом и С. М. када су им у више наврата на њихов захтјев давали одређене новчане износе на име процента за исплату дуга који је Град Бихаћ имао према два привредна друштва наведена у том рјешењу. Указано је да се у конкретном случају поступак против апеланта води управо због кривичног дјела учињеног у вези са обављањем његове службене дужности градоначелника, па да, стога, изречена мјера забране обављања дужности није у супротности са одредбама члана 140 ЗКП-а.

13. Поред тога, Општински суд је навео да околности конкретного случаја указују на опасност да би апелант и С. Т. због великог обима овлашћења која проистичу из њиховог службеног положаја могли да прикрју или измијене материјалне доказе којима би без изречених мјера забране имали непосредан приступ, те да би одлукама о финансијским исплатама могли да утичу на власнике привредних друштава који још нису дали своје исказе у својству свједока, поготово што им службени положај који имају по природи својих надлежности омогућава велик утицај.

14. У погледу апеланткиње, Општински суд је истакао да прикупљени докази, а посебно искази свједока Ј. С. и С. З. указују на опасност да би она, као шеф Одсека за нормативно-правне послове Градске управе града Бихаћа и која као таква има приступ Градској управи и Кабинету градоначелника, а при томе је апелантова супруга, могла ометати ток истраге јер је већ покушала спријечити доказивање кривичног дјела које је Наредбом о провођењу истраге раније већ стављено на терет њеном супругу (апеланту), прикривањем коверте са новцем коју је апелант добио од Б. А. у вријеме и на начин како су детаљно описали свједоци Ј. С. и С. З. у својим исказима. Даље, како је навео Општински суд, апеланткиња, с обзиром на њено својство (апелантова супруга) и функцију (шеф Одсека на нормативно-правне послове Градске управе града Бихаћа), има неограничен приступ Градској управи и Кабинету градоначелника. Слједом тога, а будући да је Наредбом о проширењу истраге, истрага проширена и на њу због постојања основа сумње да је починила кривично дјело

спречавање доказивања кривичног дјела које се њеном супругу ставља на терет, то изречене мјере забране ни према њој нису у супротности са одредбама члана 140 ЗКП-а.

15. Указано је да ниједна одредба ЗКП-а не прописује форму у којој мора бити сачињен приједлог за одређивање мјера забране, у смислу да он мора садржавати чињенични опис кривичног дјела које се осумњиченим ставља на терет, приједлог је сачинио надлежни тужилац у складу са овлашћењима која му припадају према одредби члана 45 ЗКП-а, приједлог је образложен и поткријељен доказима, ради чега су жалбе бранилаца осумњичених истакнуте у том погледу, такође, неосноване. Неосновани су и жалбени приговори да је побијано рјешење незаконито ради тога што у приједлогу за одређивање мјера забране, а ни у побијаном рјешењу о изрицању истих, није наведен чињенични опис кривичних дјела за које се осумњичени терете, јер је законски предуслов за изрицање мјера забране прописан одредбом члана 140.а став 1 "када околности случаја на то указују суд може изрећи...". Наведено је да је против апеланта раније отворена истрага због постојања основане сумње да је починио кривично дјело примање дара или других облика користи из члана 380 став 2 КЗФБиХ, да је Наредбом о проширењу истраге иста проширена у односу на њега, а због постојања основа сумње да је починио у стицају два кривична дјела примања дара или других облика користи из члана 380 став 2 КЗФБиХ, те да је том наредбом истрага проширена и на апеланткињу због постојања основа сумње да је починила кривично дјело спречавање доказивања из члана 349 став 2 КЗФБиХ, њима даје статус осумњичених, а тиме и могућност да им буду изречене мјере забране прописане одредбама чл. 140 и 140.а ЗКП-а.

16. При томе, како је нагласио Општински суд, није неопходно да се осумњичени саслушавају у вези са предложеним мјерама забране јер то није изричито прописано ниједном одредбом ЗКП-а, па су и наводи жалби истакнути у том правцу неосновани. Ово тим више, како је истакао Општински суд, што су апелант и осумњичени С. Т. били пуштени на слободу јер им је укинута притвор, а Наредба о проширењу истраге донесена је због "постојања основа сумње (а не основане сумње) да су починили у стицају" два кривична дјела примања дара или других облика користи из члана 380 став 2 КЗФБиХ, због чега није ни било неопходно да се, како је закључио Општински суд, саслушају прије одлучивања о предложеним мјерама забране. Осим тога, како је наведено, ни кантонални тужилац није саслушаван поводом приједлога за одређивање мјера забране.

17. Општински суд је Актом број 017-0-Су-Ап-16-000033 од 2. септембра 2016. године обавијестио Уставни суд да је у поступку испитивања и провјеравања потребе изречених мјера забране донио Рјешење број 17 0 К 077691 16 Кпп 3 од 2. септембра 2016. године којим су мјере забране изречене Рјешењем број 17 0 К 077691 16 Кпп 3 од 4. јула 2016. године укинуте.

IV. Апелација

а) Наводи из апелације

18. Апеланти сматрају да им је оспореним одлукама повријеђено право на личну слободу и сигурност из члана II(3д) Устава Босне и Херцеговине и члана 5 став 1 тачка ц) и ст. 2 и 3 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција), право на слободу кретања и пребивалишта члана II(3м) Устава БиХ и право на правично суђење из члана II(3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 Европске конвенције. Апеланти, у суштини, тврде да је до повреде наведених

права дошло услед тога што је суд донио оспорена рјешења о одређивању мјера забране, а да прије тога апеланти нису упознати са оптужбама нити су изведени пред суд и саслушани на околности разлога на основу којих се предлажу те мјере забране. Описују поступак који је у коначници резултирао пуштањем апеланта из притвора, то јест Рјешењем број 17 0 К 077691 16 Кпп 3 од 4. јула 2016. године, те наводе да је одмах након тога Кантонално тужилаштво "наводно проширило Наредбу за истрагу против апеланта стављајући му на терет још нека друга кривична дјела која нису била обухваћена Наредбом за истрагу с којом је апелант био упознат приликом одређивања притвора". Наредбу о проширењу истраге апелант никада није видио, нити је био упознат са њеним садржајем. На основу те наредбе о проширењу истраге, Кантонално тужилаштво 4. јула 2016. године подноси приједлог за одређивање мјера забране апелантима, а да при том у приједлогу уопште не наводи која се то нова дјела апелантима стављају на терет (чињенични опис дјела), већ само правну квалификацију дјела. Не споре да је апелант упознат са чињеничним описом кривичних дјела описаних у приједлогу за одређивање притвора од 16. јуна 2016. године, међутим, када је одлучивано о приједлогу за одређивање мјера забране од 4. јула 2016. године, суд је околности за одређивање мјера забране цијенио у односу на сасвим друга кривична дјела. Истичу да апеланткиња није уопште обавијештена о томе шта јој се ставља на терет, "нити је икада саслушавана било гдје".

б) Одговор на апелацију

19. Општински суд је навео да су неосновани наводи апеланата да су побиганим рјешењем повријеђена њихова права због истих разлога из којих су одбијене њихове жалбе на првостепено рјешење, а како су разлози детаљно образложени, сматра да их је сувишно понављати у одговору.

20. Кантонално тужилаштво је навело да су сви наводи апеланата неосновани, те да се у апелацији понављају наводи из жалбе о којим је одлучивало Вијеће кривичног одјељења Општинског суда. У том погледу, истакло је да је апеланткиња испитана 20. јула 2016. године у службеним просторијама Федералне управе полиције – Деташман Бихаћ, о чему је сачињен Записник о испитивању осумњиченог број 13/3-33/16 од 20. јула 2016. године, којом приликом је упозната да се сумњичи да је починила кривично дјело спречавање доказивања из члана 349 став 2 КЗФБиХ, као и о чињеничним наводима из којих произлазе основи сумње да је на описани начин починила наведено кривично дјело, који је достављен уз одговор. Такође, апеланткиња је "одмах након лишења слободе, 15. јуна 2016. године, упозната са основима сумње о извршеном кривичном дјелу које јој се ставља на терет, па стога нису тачни наводи апеланта у овом дијелу". Надаље, наведено је да је тачно да је поступајући тужилац 4. јула 2016. године донио Наредбу о проширењу истраге број Т01 0 КТК 0026105 16, између осталог и против апеланткиње, због постојања основа сумње да је 15. јуна 2016. године починила радње чињенично описане у одговору, те да јој је приликом њеног испитивања, управо тај чињенични опис саопштен, на основу одредбе члана 92 став 1 ЗКП-а, а апеланткиња је изјавила и својим потписом потврдила да разумије за шта се сумњичи и који основи сумње стоје против исте. Неспорно је да је против апеланата покренута истрага због постојања основа сумње да су починили кривично дјело примање дара или других облика користи из члана 380 став 2 КЗФБиХ, односно спречавање доказивања из члана 349 став 2

КЗФБиХ. Ова околност свим наведеним лицима даје статус осумњичених, а тиме и могућност да им буду изречене мјере забране у складу са одредбама чл. 140 и 140.а. ЗКП-а. При томе није неопходно да се приликом доношења одлуке о предложеним мјерама забране осумњичени изведу пред суд ради саслушања, како би се изјаснили пред истим судом о мјерама забране, јер такво поступање није изричито прописано нити једном одредбом ЗКП-а, посебно у овом предмету гдје је осумњиченима претходно, приликом разматрања приједлога за притвор, јасно пред судијом за претходни поступак дато до знања које им се кривично дјело ставља на терет као и разлози због којих истих могу ометати истрагу пуштањем на слободу, али и ометати истрагу даљим коришћењем својих службених позиција и овлашћења што је представљало суштину предложених и одређених мјера забране.

V. Релевантни прописи

21. У **Закону о кривичном поступку Федерације Босне и Херцеговине** ("Службене новине ФБиХ" бр. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13 и 59/14) [интерно пречишћени текст за потребе ове одлуке] релевантне одредбе гласе:

Члан 140а.

Остале мјере забране

(1) Када околности случаја на то указују, суд може изрећи једну или више сљедећих мјера забране:

а) забрану предузимања одређених пословних активности или службених дужности,

б) забрану посјеђивања одређених мјеста или подручја,

ц) забрану састајања са одређеним лицима,

д) наредбу да се повремено јавља одређеном државном тијелу и

е) привремено одузимање возачке дозволе.

(2) Мјере забране из става 1. овог члана могу бити изречене уз забрану напуштања боравишта као и уз забрану путовања из члана 140. овог закона, или као засебне мјере.

Члан 140б.

Изрицање мјера забране

(1) Суд може изрећи забрану напуштања боравишта, забрану путовања и остале мјере забране образложеним рјешењем на приједлог странке или браниоца.

(2) Када одлучује о притвору, суд може изрећи забрану напуштања боравишта, забрану путовања и остале мјере забране по службеној дужности, умјесто одређивања или продужења притвора.

(3) Осумњичени или оптужени ће се у рјешењу о изрицању мјера забране упозорити да му се може одредити притвор ако прекрши обавезу из изречене мјере.

(4) У току истраге мјере забране одређује и укида судија за претходни поступак, након подизања оптужнице - судија за претходно саслушање, а након достављања предмета судији, односно вијећу у сврху заказивања главне расправе - тај судија, односно председник вијећа.

(5) Мјере забране могу трајати док за то постоји потреба, а најдуже до правоснажности пресуде ако том лицу није изречена казна затвора и најкасније до упућивања на издржавање казне ако је том лицу изречена казна затвора. Забрана путовања може такође трајати док изречена новчана казна није плаћена у потпуности и/или док се у потпуности не изврши одлука о имовинскоправном захтјеву и/или о одузимању имовинске користи.

(6) Судија за претходни поступак, судија за претходно саслушање или судија, односно председник вијећа дужан је да свака два мјесеца испита да ли је примијењена мјера још потребна.

(7) Против рјешења којим се одређују, продужавају или укидају мјере забране странка, односно бранилац може поднијети жалбу, а тужилац и против рјешења којим је његов приједлог за примјену мјере одбијен. О жалби одлучује вијеће из члана 25. става 6. овог закона у року од три дана од дана пријема жалбе. Жалба не задржава извршење рјешења.

Члан 140ц. ст. 3., 4. и 5.

Садржај мјера забране

(3) У рјешењу којим изриче мјеру забране посјеђивања одређених мјеста или подручја суд ће одредити мјесто и подручје те удаљеност испод које им се осумњичени или оптужени не смије приближити.

(4) У рјешењу којим изриче мјеру забране састајања са одређеним лицима суд ће одредити раздаљину испод које се осумњичени или оптужени не смије приближити одређеном лицу.

(5) У рјешењу којим изриче мјеру повременог јављања одређеном органу суд ће одредити службено лице којој се осумњичени или оптужени мора јављати, рок у којем се мора јављати и начин вођења евиденције о јављању осумњиченог или оптуженог.

Члан 140ф.

Провјера мјера забране и обавеза обавјештавања

(1) Суд може у свако доба наложити провјеру мјера забране и затражити извјештај од органа надлежног за њихово извршење. Тај орган је дужан без одлагања извјештај доставити суду.

(2) Ако осумњичени или оптужени не испуњава обавезе наложене изреченом мјером, орган који извршава мјеру о томе обавјештава суд, а суд му због тога може изрећи додатну мјеру забране или одредити притвор.

Одјељак 6. Притвор

Члан 145. ст. 1., 2. и 5.

Опште одредбе

(1) Притвор се може одредити или продужити само под условима прописаним у овом закону и само ако се исти циљ не може остварити другом мјером.

(2) Притвор одређује или продужује рјешењем суд на приједлог тужиоца а након што суд претходно саслуша осумњиченог односно оптуженог на околности разлога због којих се притвор предлаже, осим у случају из члана 146. став (1) тачка а) овог закона.

(5) У току цијелог поступка притвор ће се укинути чим престану разлози на основу којих је одређен, а притвореник ће се одмах пустити на слободу. [...]

Члан 146.

Разлози за притвор

(1) Ако постоји основана сумња да је одређена особа учинила кривично дјело, притвор му се може одредити:

а) ако се крије или ако постоје друге околности које указују на опасност од бјекства,

б) ако постоји основана бојазан да ће уништити, сакрити, измијенити или кривотворити доказе или трагове важне за кривични поступак или ако нарочите околности указују да ће ометати кривични поступак утицајем на свједоке, саучеснике или прикриваче,

ц) ако нарочите околности оправдавају страх да ће поновити кривично дјело или да ће довршити покушано кривично дјело или да ће учинити кривично дјело којим пријети, а за та кривична дјела може се изрећи казна затвора од најмање "од три године" или тежа казна,

д) у ванредним околностима, ако се ради о кривичном дјелу за које се може изрећи казна затвора десет година или тежа казна, а које је посебно тешко с обзиром на начин

извршења или посљедице кривичног дјела, ако би пуштањем на слободу резутовало стварном пријетњом нарушавања јавног реда.

(2) У случају из става 1. тачке б) овог члана, притвор ће се укинути чим се осигурају докази због којих је притвор одређен.

VI. Допустивост

22. У складу са чланом VI/36) Устава Босне и Херцеговине Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било ког суда у Босни и Херцеговини.

23. У складу са чланом 18 став (1) Правила Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме побija, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући према закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку који је користио.

Допустивост у односу на право на правично суђење

24. У вези са наводима апеланата о кршењу права на правично суђење, Уставни суд подсјећа да се гаранције права на правично суђење из члана 6 Европске конвенције односе на кривични поступак у цијелости, те да се одговор на питање да ли је нека од ових гаранција прекршена не може дати док поступак траје, јер евентуални процедурални пропусти и недостаци који се појаве у једној фази поступка могу да буду исправљени у некој од наредних фаза истог тог поступка. Слиједом тога није могуће, у принципу, утврдити да ли је кривични поступак био правичан док се поступак правоснажно не оконча (види Европски суд за људска права, *Barbera, Meeseque i Jabardo protiv Шпаније*, пресуда од 6. децембра 1988. године, серија А, број 146, став 68; Уставни суд, Одлука број У 63/01 од 27. јуна 2003. године, тачка 18, објављена у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине" број 38/03).

25. У конкретном случају, Уставни суд указује да оспорена рјешења не представљају одлуку која је резултат цијелокупног кривичног поступка против апеланата, у смислу утврђивања основаности кривичне оптужбе против њих, јер је тим рјешењем само једно процедурално питање, односно одлучено о једној фази поступка. С обзиром на то, Уставни суд закључује да је апелација у односу на наводе о кршењу права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 Европске конвенције преурањена.

26. Имајући у виду одредбу члана 18 став (3) тачка л) Правила Уставног суда, према којој ће се апелација одбацити као недопуштена уколико је преурањена, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

Допустивост у односу на остала права

27. У конкретном случају предмет оспоравања апелацијом је Рјешење Општинског суда број 17 0 К 077691 16 Кв 2 од 11. јула 2016. године против ког нема других дјелотворних правних лијекова могућих према закону. Затим, оспорено рјешење апеланти су примили 13. јула 2016. године, а апелација је поднесена 26. јула 2016. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 18 став (1) Правила Уставног суда. Коначно, апелација испуњава и услове из члана 18 ст. (3) и (4) Правила Уставног суда јер не постоји неки формални разлог због ког апелација није допуштена, нити је очигледно (*prima facie*) неоснована.

28. Имајући у виду одредбе члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, те члана 18 ст. (1), (3) и (4) Правила Уставног

суда, Уставни суд је утврдио да апелација у овом дијелу испуњава услове у погледу допуствости.

VII. Меритум

29. Апеланти побијају наведена рјешења, тврдећи да су им повријеђена права из члана П/3д) Устава Босне и Херцеговине и члана 5 Европске конвенције и члана П/3м) Устава Босне и Херцеговине којем одговара члан 2 Протокола број 4 уз Европску конвенцију.

30. Члан П/3 Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

д) Право на личну слободу и безбједност.

м) Право на слободу кретања и пребивалишта.

31. Члан 5 Европске конвенције у релевантном дијелу гласи:

1. Свако има право на слободу и безбједност личности.

Нико не може бити лишен слободе осим у следећим случајевима и у складу са поступком прописаним законом:

ц) у случају законитог хапшења или притварања лица у сврху његовог довођења пред надлежну закониту власт због разумне сумње да је починило кривично дјело, или када се то разумно сматра потребним како би се спрјечило почињење кривичног дјела или бјекство након почињења кривичног дјела;

2. Свако ко је ухапшен обавјештава се без одлагања и на језику који разумије о разлозима свог хапшења и о свакој оптужби против њега.

3. Свако ко је ухапшен или притворен у складу с одредбама из става 1 тачка ц) овог члана изводи се без одлагања пред судију или друго службено лице овлашћено законом да врши судску власт, те има право да му се суди у разумном року или да буде пуштен на слободу до суђења. Пуштање на слободу може бити условљено јемствима да ће се лице појавити на суђењу.

32. Члан 2 Протокола број 4 уз Европску конвенцију гласи:

1. Свако ко се законито налази на територији једне државе има на тој територији право на слободу кретања и слободу избора боравишта.

2. Свако је слободан да напусти било коју земљу, укључујући и сопствену.

3. Никаква ограничења не могу се поставити у односу на остваривање ових права осим оних која су у складу са законом и која су неопходна у демократском друштву у интересу државне или јавне безбједности, ради очувања јавног поретка, ради спречавања криминала, ради заштите здравља или морала, или ради заштите права и слобода других.

4. Права из става 1 могу се у одређеним областима, такође, подвргнути ограничењима која су уведена у складу са законом и оправдана јавним интересом у демократском друштву.

33. Апеланти сматрају да им је оспореним одлукама, којима су им изречене мјере забране предузимања пословних активности и службене дужности, посјећивања одређених мјеста или подручја и забрана састајања са одређеним лицима (која мјера се односи само на апеланта), повријеђено право на личну слободу и безбједност, као и право на слободу кретања.

34. У том контексту Уставни суд запажа да члан 5 Европске конвенције пружа гаранције појединцу од арбитражног хапшења и лишења слободе, али не и од ограничења права слободе кретања. Члан 2 Протокола број 4

уз Европску конвенцију забрањује ограничења слободе кретања, али истовремено регулше могућност ограничења слободе кретања у посебним областима. Уставни суд даље истиче да разграничење хапшења и лишења слободе с једне стране и ограничења слободе кретања с друге стране не мора да буде тако јасно како се на први поглед чини. У принципу, ово разграничење може да зависи и од посебне правне ситуације у којој се појединац налази, али најчешће се лишење и ограничење слободе разликују само по начину, трајању и посљедицама мјера коју је јавна власт предузела према појединцу.

35. Према пракси Европског суда за људска права (у даљњем тексту: Европски суд) под лишењем слободе се сматра мјера јавне власти којом се појединац задржава на ограниченом одређеном мјесту једно одређено вријеме, и то противно својој слободној вољи или без ње (види Европски суд, *Guzzardi против Италије*, пресуда од 6. новембра 1980. године, Серија А, број 92). Код разграничења хапшења, лишења и ограничења слободе основни критеријуми су начин територијалног ограничења кретања, дужина тог ограничења, као и посебан правни статус лица које је у питању. У односу на територијални критеријум неспорно је да лишење слободе у смислу члана 5 Европске конвенције представља боравак у затвору, дакле у затвореној установи у оквиру које је допуштена чак и потпуна слобода кретања. Такође, задржавање лица у затвору, притвору или сличној установи или на било ком другом мјесту гдје је лицу физички ограничено кретање по наредби полиције или других јавних власти, потпада под лишење слободе из члана 5 Европске конвенције. С друге стране, свако принудно задржавање на територијално ограниченом мјесту, које не чини затворену установу, не представља лишење већ, напротив, само ограничење права слободе (види Европски суд, *Vozano против Француске*, пресуда од 18. децембра 1986. године, Серија А, број 54). Такође, кућни притвор се сматра лишењем, а не ограничењем права слободе, поготово ако је везан за забрану комуникације са спољним свијетом. С друге стране мјере које се користе као средство за обезбјеђење присуства окривљеног у поступку као што су забрана напуштања боравишта, обавеза јављања надлежним властима у одређено вријеме и на одређеном мјесту представљају мјере ограничења, али не и лишење слободе (види Европски суд, *Vito Ciancimino против Италије*, одлука о допуствости од 27. маја 1991. године).

36. При томе, Уставни суд подсјећа да је у својој новијој пракси, у предметима бр. АП 4850/14 и АП 5432/14, испитивао апелације које су покретале идентично питање, тј. питање да ли се у случају изрицања мјера забране могу примјенити гаранције из члана П/3д) Устава Босне и Херцеговине и члана 5 Европске конвенције (види Уставни суд, одлуке о допуствости и меритуму бр. АП 4850/14 и АП 5432/14 од 15. априла 2015. године, доступне на интернет-страници Уставног суда www.ustavisud.ba). Наиме, у наведеним одлукама, тачка 38, односно тачка 35, Уставни суд је указао да, имајући у виду наведену праксу Европског суда у погледу дистинкције лишавања слободе према члану 5 Европске конвенције и ограничавања слободе према члану 2 Протокола број 4 уз Европску конвенцију (која се огледа у испитивању степена, интензитета и посљедица мјере јавне власти), сматра да стандарди које успоставио Европски суд представљају минимум стандарда заштите одређеног права загарантованог Европском конвенцијом. Такође, Уставни суд је указао да наведено ни на који начин не спречава Уставни суд да пружи шири обим заштите од оног који пружају стандарди установљени праксом Европског суда, слиједом чега је испитао оспорена рјешења којима су

апелантима изречене мјере забране, у оквиру гаранција заштите права према члану 5 Европске конвенције.

37. С обзиром на то, Уставни суд треба да испита да ли су приликом изрицања мјера забране апелантима, повријеђена њихова права на личну слободу и безбједност, као и право на слободу кретања. У том контексту, Уставни суд ће испитати прије свега да ли су испоштовани стандарди прописани одредбама члана 5 Европске конвенције, а нарочито узимајући у обзир наводе апеланата, да ли су апеланти при одређивању мјера забране изведени "одмах" пред судију или "друго лице које је законом овлаштено да врши судску власт", како то члан 5 став 3 Европске конвенције захтијева. Наиме, Европски суд је у низу својих пресуда указао на значај члана 5 став 3 Европске конвенције. Нарочито је нагласио да "главна сврха овог става у вези са чланом 5.1.ц. јесте да пружи појединцима лишеним слободе специјалне гаранције: поступак судске природе чија је сврха да осигура да нико неће бити произвољно лишен слободе" (види Европски суд, *Schiesser против Швајцарске*, пресуда од 4. децембра 1979. године, Серија А број 34, и *Skoogstrom против Шведске*, пресуда од 15. јула 1983. године, Серија А, број 83). Осим наглашавања изузетног значаја члана 5 став 3 Европске конвенције, Европски суд у више својих пресуда утврдио је кршење наведеног члана када притворено лице није одмах, тј. у најкраћем могућем времену, изведено пред судију (види нпр. Европски суд, *McGoff против Шведске*, пресуда од 26. октобра 1984, Серија А, број 83, и *Asenov и остали против Бугарске*, пресуда од 28. октобра 1998. године, Извјештаји 1998-VIII).

38. У конкретном случају, Уставни суд примјеђује да из цјелокупне документације која му је достављена, произлази да су апелант и апеланткиња супружници, те да су запослени у истој институцији као и да су радње кривичног дјела за које се апеланткиња сумњичи (спречавање доказивања из члана 349 став 2 КЗФБиХ) у вези са кривичним дјелима за које се сумњичи апелант (примање дара или других облика користи из члана 380 став 2 КЗФБиХ).

39. Надаље, Уставни суд запажа да је Општински суд, апелантима изрекао мјере забране, и то предузимања пословних активности и службене дужности, посјеђивања одређених мјеста или подручја и састајања са одређеним лицима (која мјера се односи само на апеланта), исти дан (4. јули 2016. године) када је Кантонално тужилаштво том суду поднијело приједлог за њихово изрицање, те да поводом тог приједлога Општински суд није предузео било какве активности како би се апеланти упознали са поднесеним приједлогом, нити је одржао рочиште на којем би испитао постојање услова за изрицање тих мјера. Наиме, Општински суд (судија за претходни поступак) је, како то произлази из Рјешења број 17 0 К 077691 16 КппЗ од 4. јула 2016. године, на основу документације коју му је доставило Кантонално тужилаштво, међу којом је и Наредба о проширењу истраге од 4. јула 2016. године, оцијенио да је неопходно изрицање мјера забране за апеланте, а "како исти не би ометали истрагу, утицали на свједоке или спријечили доказивање и прикупљање доказа", дакле због постојања колузионе опасности. При томе се у донесеном рјешењу апеланти упозорени да ће им се у случају кршења изречених мјера забране одредити притвор (тачка II изреке рјешења). Даље, Уставни суд запажа да су апеланти у својим жалбама истакли да донесено рјешење којим су им изречене мјере забране није законито јер они нису били тим поводом упознати са оптужбама које им се стављају на терет, те нису изведени пред суд, али да је Кривично вијеће Општинског суда те наводе оцијенило неоснованим. При томе нарочито Уставни суд примјеђује да је у другостепеном рјешењу

наведено да "није неопходно да се осумњичени саслушавају у вези са предложеним мјерама забране, јер то није изричито прописано ниједном одредбом ЗКП-а", те да, како је истакнуто, "ни Кантонални тужилац није саслушаван поводом приједлога за одређивање мјера забране."

40. У вези с тим, Уставни суд понавља да члан 5 став 3 Европске конвенције прописује да "свако ко је ухапшен или лишен слободе према одредбама става 1(ц) овог члана мора одмах бити изведен пред судију или друго службено лице законом овлаштено да врши судску власт". Такође, Уставни суд указује и на члан II/2 Устава Босне и Херцеговине гдје је наведено да се права и слободе одређене у Европској конвенцији и њеним протоколима директно примјењују у Босни и Херцеговини, те да имају приоритет над сваким другим законом. Дакле, на овај начин је утврђена уставна обавеза свих судова да у поступцима које воде и одлукама које доносе у оквиру своје надлежности примјењују стандарде људских права и основних слобода.

У односу на апеланта

41. У вези с апелантовим наводима, Уставни суд запажа да из образложења оспорених рјешења произлази да је Кантонално тужилаштво првобитно водило истрагу само против апеланта, због постојања основане сумње да је апелант, како је то наведено у рјешењу о одређивању притвора, починио "три кривична дјела у стицају – примање дара или других облика користи из члана 380. став 2. КЗФБиХ". Даље, Уставни суд примјеђује да је апелант био у притвору у периоду од 15. јуна до 4. јула 2016. године, по основу Рјешења Општинског суда број 17 0 К 077691 16 КппЗ од 16. јуна 2016. године које је потврђено Рјешењем број 17 0 К 077691 16 Кв од 20. јула 2016. године. Наведени притвор је био одређен због разлога прописаних одредбама члана 146 став 1 тачка б) ЗКП-а, дакле због постојања колузионе опасности. При томе, Уставни суд примјеђује да је Општински суд, прије доношења рјешења којим је апеланту одредио притвор, одржао рочиште на којем је био присутан апелант са својим браниоцем, те да је апелант имао могућност да се изјасни на околности из поднесеног приједлога за одређивање притвора, дакле да је у тој фази поступка био "одмах" изведен пред судију ради давања исказа.

42. Даље, Уставни суд запажа да је Општински суд 4. јула 2016. године донио Рјешење број 17 0 К 077691 16 КппЗ којим је апеланту укинуо притвор, уз примјену одредаба члана 145 став 5 ЗКП-а, те је одредио да се апелант има одмах пустити на слободу. У вези с тим, Уставни суд запажа да из образложења тог рјешења произлази да је наведена одлука донесена на приједлог апелантовог браниоца, али да се и надлежни тужилац сагласио са приједлогом да се апелант пусти из притвора. У вези с тим Уставни суд указује да је одредбама члана 145 став 5 ЗКП-а прописано да ће се "у току цијелог поступка притвор укинути чим престану разлози на основу којих је одређен, а притвореник ће се одмах пустити на слободу. [...]". Дакле, из наведеног јасно произлази да је у конкретном случају, 4. јула 2016. године, приликом одлучивања о поднесеном приједлогу, Општински суд оцијенио да је престала да постоји колузиона опасност као основ за даљње задржавање апеланта у притвору и слиједом тога је апелант пуштен из притвора. Дакле, Уставни суд запажа да је фаза кривичног поступка у којем је суд оцијенио да постоји колузиона опасност у предметном поступку окончана доношењем рјешења којим се апеланту укида притвор и којим се апелант пушта на слободу без изрицања било каквих других мјера којим би се

обезбиједило даље успјешно вођење предметног кривичног поступка.

43. Међутим, Уставни суд запажа да је након тога, дакле исти дан када је Општински суд оцијенио да нема колузионе опасности, Кантонално тужилаштво донијело Наредбу о проширењу истраге број Т01 0 КТК 0026105 16 против апеланта којом је, како то произлази из оспорених рјешења, апеланту стављено на терет да је "починио нова коруптивна кривична дјела", дакле не кривична дјела поводом којих је био одређен притвор и поводом којих је апелант "одмах" био изведен пред судију ради давања исказа. Кантонално тужилаштво је потом, дакле на основу између осталог и те наредбе о проширењу истраге, поднијело Општинском суду приједлог за одређивање мјера забране против апеланта, и то поново због постојања колузионе опасности, који је Општински суд усвојио и изрекао апеланту предложене мјере забране. Наиме, Општински суд (судија за претходни поступак) је, како то произлази из Рјешења број 17 0 К 077691 16 КппЗ од 4. јула 2016. године, на основу документације коју му је доставило Кантонално тужилаштво, међу којом је и Наредба о проширењу истраге од 4. јула 2016. године, оцијенио да је неопходно изрицање мјера забране за апеланта, а "како исти не би ометао истрагу, утицао на свједоке или спречио доказивање и прикупљање доказа", дакле због постојања колузионе опасности. При томе, Уставни суд запажа да је Општински суд истакао да околности конкретног случаја оправдавају изрицање мјера забране апеланту, јер достављени докази указују на "постојање основа сумње" да је апелант починио нова коруптивна кривична дјела која му се Наредбом о проширењу истраге од 4. јула 2016. године стављају на терет. Дакле, Уставни суд примјећује да не постоји континуитет у поступању Кантоналног тужилаштва/ Општинског суда у смислу предлагања/изрицања мјера против апеланта којим би се обезбиједило правилно вођење кривичног поступка, него је након "прекида" и утврђивања да не постоје околности којима се онемогућава даље успјешно вођење поступка, поновно утврдио утврђено да постоји колузиона опасност због нових околности о којим апелант није поновно "одмах" изведен пред судију ради давања исказа.

У односу на апеланткињу

44. Уставни суд запажа да из преамбуле у чињеничном дијелу описана три рјешења која је донио Општински суд 16. и 20. јуна и 4. јула 2016. године, произлази да се предметни кривични поступак води против апеланта, али да се апеланткиња не наводи као осумњичено лице. Даље, Уставни суд запажа да се у оспореном рјешењу наводи да је доношењем Наредбе о проширењу истраге број Т01 0 КТК 0026105 16 предметна истрага проширена и на апеланткињу због постојања основа сумње да је починила кривично дјело спречавања доказивања из члана 349 став 2 КЗФБиХ. При томе, Уставни суд, запажа да из оспорених рјешења не произлази да је апеланткиња била упозната са приједлогом Кантоналног тужилаштва, нити јој је од суда икада омогућено изјашњење о предложеним мјерама забране. Неовисно од тога, Уставни суд примјећује да је Кантонално тужилаштво уз одговор на апелацију доставило записник о испитивању апеланткиње сачињен у просторијама Федералне управе полиције – Деташман Бихаћ, 20. јула 2016. године, у којем је наведено да се сумњичи да је починила кривично дјело – спречавање доказивања из члана 349 став 2 КЗФБиХ, као и о чињеничним наводима из којих произлазе основи сумње да је на описани начин починила наведено кривично дјело, који је достављен уз одговор. Осим тога, из

одговора на апелацију произлази да је апеланткиња била лишена слободе, 15. јуна 2016. године. Међутим, Уставни суд примјећује да из достављене документације произлази да против ње, прије 4. јула 2016. године, није била донесена наредба о спровођењу истраге, будући да се апеланткиња у рјешењима Општинског суда (која су описана у чињеничном дијелу ове одлуке) први пут помиње 4. јула 2016. године када је Општински суд донио оспорено рјешење којим јој је, као и апеланту, изрекао мјере забране. Дакле, Општински суд је апеланткињи изрекао мјере забране, а да јој при томе није ни на који начин омогућио да буде "одмах" изведена пред судију ради давања исказа, како то прописује члан 5 став 3 Европске конвенције.

45. При томе, Уставни суд указује да у конкретном случају мјере забране, с аспекта заштите људских права, представљају посебно осјетљиву мјеру одузимања личне слободе човјека и ограничења његовог кретања, те се таква мјера може одређивати једино када се у потпуности поштују захтјеви из члана 5 Европске конвенције. Стога, доводећи у везу стандарде Европског суда и Уставног суда, који се *mutatis mutandis* могу примјенити и на конкретни случај, из којих произлази да је Општински суд приликом одлучивања о предложеним мјерама забране био дужан да апеланте изведе "одмах" пред судију или "друго лице које је законом овлаштено да врши судску власт", како то члан 5 став 3 Европске конвенције захтијева, а што није учинио, Уставни суд закључује да је Општински суд, неизвођењем апеланата пред надлежног судију у поступку доношења рјешења о мјерама забране бр. 17 0 К 077691 16 Кв 2 од 11. јула 2016. године и 17 0 К 077691 16 КппЗ од 4. јула 2016. године, иако је рјешења донио суд, повриједио њихово право на слободу и безбједност личности као и право на слободу кретања из члана II(Зд) и м) Устава Босне и Херцеговине и члана 5 став 3 Европске конвенције, те члана 2 Протокола број 4 уз Европску конвенцију. При томе, Уставни суд посебно наглашава, не улазећи у тумачење редовних судова у другим случајевима поводом овог питања, да је у предметном случају имао у виду све специфичности околности конкретног случаја.

46. С обзиром на утврђену повреду права апеланата из наведених разлога, Уставни суд сматра да је излишно разматрати остале апелационе наводе, јер би њих, према мишљењу Уставног суда, било могуће испитати тек након што се отклони повреда на коју је указано у овој одлуци.

47. Иако је Уставни суд утврдио повреду уставних права на слободу и безбједност и слободу кретања на које се апеланти жале, с обзиром на то да су Рјешењем Општинског суда број 17 0 К 077691 16 Кпп 3 од 2. септембра 2016. године мјере забране изречене Рјешењем број 17 0 К 077691 16 Кпп 3 од 4. јула 2016. године укинуте, није било основа за доношење одлуке о укидању оспорених рјешења о одређивању мјера забране. Уставни суд сматра дољеним што је указао на пропусте при изрицању мјера забране.

VIII. Закључак

48. Уставни суд закључује да постоји кршење права из члана II(Зд) и м) Устава Босне и Херцеговине и члана 5 став 3 Европске конвенције и члана 2 Протокола број 4 уз Европску конвенцију јер је Општински суд, у специфичним околностима предметног случаја, апелантима изрекао мјере забране, а да прије тога апеланти нису изведени пред судију ради давања исказа на околности због којих су предложене те мјере. При томе није одлучујуће да ли је Закон о кривичном поступку Федерације Босне и Херцеговине такво поступање стриктно прописивао, будући да према Уставу Босне и Херцеговине одредбе Европске конвенције имају

приоритет над свим другим законима и морају се директно примјенивати.

49. На основу члана 18 став (3) тачка л) и члана 59 ст. (1) и (2) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

50. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Председник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мирсад Ћеман, с. р.

Уставни суд Босне и Херцеговине у Великом вјећу, у предмету број **AP 3184/16**, рјешавајући апелацију **Емдџада Галијашевића** и **Аделаиде Галијашевић**, на основу члана VI/3.b) Устава Босне и Херцеговине, члана 18. став (3) тачка л), члана 57. став (2) тачка б) и члана 59. ст. (1) и (2) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 94/14), у саставу:

Мирсад Ћеман, председник
Мато Тодић, потпредседник
Златко М. Кнежевић, потпредседник
Валерија Галић, суткиња
Миодраг Симовић, судија
Сеада Палаврић, суткиња
на сједници одржаној 10. октобра 2016. године донио је

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Дјелимично се усваја апелација **Емдџада Галијашевића** и **Аделаиде Галијашевић**.

Утврђује се повреда правā из члана II/3.d) и м) Устава Босне и Херцеговине и члана 5. став 3. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и члана 2. Протокола број 4 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, у поступку доношења рјешенјā Опћинског суда у Бићаћу бр. 17 0 К 077691 16 Кв 2 од 11. јула 2016. године и 17 0 К 077691 16 Кпп3 од 4. јула 2016. године.

Одбацује се као недопуштена апелација **Емдџада Галијашевића** и **Аделаиде Галијашевић**, поднесена против рјешенјā Опћинског суда у Бићаћу бр. 17 0 К 077691 16 Кв 2 од 11. јула 2016. године и 17 0 К 077691 16 Кпп3 од 4. јула 2016. године у односу на члан II/3.e) Устава Босне и Херцеговине и члан 6. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода јер је преуранјена.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и у "Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине".

OBRAZLOŽENJE

I. Увод

1. Емдџад Галијашевић и Аделаида Галијашевић (у даљњем тексту: апеланти или апелант и апелантица) из Бићаћа, које заступа Hasan Veladžić, адвокат из Бићаћа, подnijeli су 26. јула 2016. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против рјешенјā Опћинског суда у Бићаћу (у даљњем тексту: Опћински суд) бр. 17 0 К 077691 16 Кв 2 од 11. јула 2016. године и 17 0 К 077691 16 Кпп3 од 4. јула 2016. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23. Правила Уставног суда, од Опћинског суда и Кантоналног туџилаштва Унско-санског кантона (у даљњем тексту: Кантонално туџилаштво) затражено је 22. августа 2016. године да доставе одговоре на апелацију.

3. Кантонално туџилаштво и Опћински суд су 29. августа 2016. године доставили одговор на апелацију. Такође, од

Опћинског суда је 29. августа 2016. године затражена информација да ли су још увијек на снази мјере забране које су изречене оспореним рјешенјем, које информације је Опћински суд доставио 2. септембра 2016. године.

III. Їинјенично стање

4. Їинјенице предмета које произлазе из навода апеланата и докумената предочених Уставном суду могу се сумирати на слједечи начин.

Уводне напомене – одлуке о одређивању притвора и пуштању апеланта из притвора

5. Опћински суд (судија за претходни поступак) је "у кривичном предмету против оsumњиченог апеланта, због три кривична дјела у стјецāju – приманје дара или других облика користи из члана 380. став 2. Кривичног закона Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: КЗФБИH), и оsumњиченог S. T. [...] одлучујући о Приједлогу Кантоналног туџилаштва број T01 0 KTK 0026105 16 од 16. јуна 2016. године, након одржаног роџишта, на којем је био и апелант са браниоцем, донио Рјешенје број 17 0 К 077691 16 Кпп 3 којим је апеланту одредио притвор, и то апеланту из разлога предвидених одредбама члана 146. став 1. тачка б) Закона о кривичном поступку Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: ЗКП) у трајању од мјесец дана, који се рачуна од 15. јуна 2016. године. Опћински суд је (Кривично вјеће) Рјешенјем број 17 0 К 077691 16 Кв од 20. јула 2016. године одбио џалбе против првостепеног рјешенја.

6. Одлучујући о приједлогу апелантовог браниоца, Опћински суд је Рјешенјем број 17 0 К 077691 16 Кпп 3 од 4. јула 2016. године укинуо притвор апеланту, те је одредио да се апелант има пусти на слободу одмах. У образложењу рјешенја је наведено да је судија за претходни поступак, 4. јула 2016. године, у складу са одредбама члана 150. ЗКП-а, саслушао туџителја на околности из приједлога за укидање притвора, те да је туџителј био сагласан са приједлогом, као и да је и он предложио да се апелант пусти на слободу. Слједом тога, уз позивање на одредбе члана 145. став 5. ЗКП-а, Опћински суд је донио одлуку о пуштању апеланта из притвора.

Оспорена рјешенја о одређивању мјера забране

7. Опћински суд (судија за претходни поступак) је у "кривичном предмету против оsumњиченог апеланта, због кривичног дјела – приманје дара или других облика користи из члана 380. став 2. КЗ ФБИH, оsumњиченог S. T. [...], и оsumњичене апелантице, због кривичног дјела – спречавање доказивања из члана 349. КЗ ФБИH", одлучујући о новом Приједлогу Кантоналног туџилаштва број T01 0 KTK 0026105 16 од 4. јула 2016. године, донио Рјешенје број 17 0 К 077691 16 Кпп3 од 4. јула 2016. године којим је апеланту изрекао мјере забране, и то предузимања пословних активности и службене дужности и то забрану обављања службене дужности градоначелника Града Бићаћа, забрану посјецивања одређених мјеста или подручја и то забрану посјецивања службених просторија Кабинета градоначелника и зграде Градске управе града Бићаћа на адреси Улица Босанска 4, Бићаћ, те је одређено да се апелант овом мјесту и просторима не смије приближити на удаљености од 100 (стотину) метара и забрану састајања са D. B., S. S. и A. A., одговорним особама у привредним друштвима "BC Градња" d.o.o. Bosanska Krupa, "I-Selimović" d.o.o.Cazin и "Alivuk Company" d.o.o. Bihać, те је одређено да се апелант овим licима не смије приближити на удаљености од 100 (стотину) метара (тачка I-а изреке рјешенја). Далје, изречене су мјере према оsumњиченом S. T., поближе описане у тачки I-б изреке рјешенја. Истим рјешенјем (тачка I-с изреке рјешенја) су и према апелантици изречене мјере забране, и то предузимања пословних активности и службене дужности и то забрана обављања службене дужности шефа Оdsјека за нормативно-правне послове Градске управе града Бићаћа,

zabrana posjećivanja određenih mjesta ili područja i to zabrana posjećivanja službenih prostorija Kabineta gradonačelnika i zgrade Gradske uprave grada Bihaća na adresi Ulica Bosanska 4, Bihać, te se apelantica ovom mjestu i prostorijama ne smije približiti na udaljenosti od 100 (stotinu) metara. Apelanti su upozoreni da će im se u slučaju kršenja izrečenih mjera zabrane odrediti pritvor (tačka II izreke rješenja). Osim toga, određeno je da će se o mjerama zabrane, a radi njihovog izvršenja obavijestiti MUPUSK i Gradska uprava grada Bihaća (tačka III izreke rješenja). Određeno je da izrečene mjere ostaju na snazi dok za to postoji potreba, a najduže do pravosnažnosti presude (tačka IV izreke rješenja).

8. U obrazloženju rješenja, Općinski sud je naveo da se "apelantu stavlja na teret postojanje osnovane sumnje da je učinio krivično djelo primanje dara ili drugih oblika koristi iz člana 380. stav 2. KZ FBiH a apelantici da je učinila krivično djelo sprečavanje dokazivanja iz člana 349. stav 2. KZ FBiH". Navedeno je da je Kantonalno tužilaštvo prijedlog za određivanje mjera zabrane zasnovalo na ranije podnesenim dokazima u pogledu apelanta, na osnovu kojih mu je sud ranije odredio pritvor, ali i na novim prikupljenim dokazima u toku istrage, i to Naredbi o proširenju istrage broj T01 KTK 0026105 16 od 4. jula 2016. godine protiv apelanata i osumnjičenog S. T., zatim na zapisnicima o saslušanju pet poimenično navedenih svjedoka koji su saslušani u periodu od 15. do 30. juna 2016. godine i službenoj Zabilježici broj 13/3-248/16 od 4. jula 2016. godine.

9. Općinski sud je zaključio da je prijedlog Kantonalnog tužilaštva za određivanje mjera zabrane osnovan, te da je prilikom donošenja takve odluke imao u vidu dokaze koji "su priloženi prethodno uz prijedlog za određivanje pritvora, kao i novootkrivene dokaze" koje je Kantonalno tužilaštvo priložilo uz prijedlog za određivanje mjera zabrane, te da je uzео u obzir Naredbu o proširenju istrage od 4. jula 2016. godine. Ti dokazi, prema stavu Općinskog suda, ukazuju da postoje opravdane okolnosti da bi [osumnjicheni], ukoliko im se ne izreknu mjere zabrane, mogli ometati istragu, otkrivanje i prikupljanje dokaza, upravo na način kako je to opisano u prijedlogu Kantonalnog tužilaštva za izricanje mjera zabrane. Kada se uzmu u obzir samo iskazi svjedoka J. Đ., Š. H., H. H. i A. B. koji su odgovorna lica u privrednim društvima "Zuban" d.o.o. Bihać, "HC-Ing" d.o.o. Bihać i "Sanny Boy" d.o.o. Bihać, postoje opravdane okolnosti koje ukazuju na to da bi apelant utjecao i na D. B., S. S. i A. A., bilo obavljanjem svoje službene dužnosti gradonačelnika Grada Bihaća, bilo neposrednim sastajanjem s tim licima, a imajući u vidu položaj i funkciju koju obavlja.

10. U odnosu i na apelanticu, Općinski sud je naveo da smatra da postoje opravdane okolnosti koje ukazuju na to da bi ona, kao šef Odsjeka za normativno-pravne poslove Gradske uprave grada Bihaća i koja ima pristup Gradskoj upravi i Kabinetu gradonačelnika, "mogla ometati tok istrage otkrivanje prikupljanje dokaza, a s obzirom da je ista već pokušala spriječiti dokazivanje prikriivanjem kovertе koju je njen suprug dobio od Amira Behića, u vrijeme i na način kako su to detaljno opisali svjedoci J. S. i S. Z.". Slijedom toga, Općinski sud je ocijenio da je neophodno izricanje mjera zabrane za apelante, a "kako isti ne bi ometali istragu, uticali na svjedoke ili spriječili dokazivanje i prikupljanje dokaza".

11. Općinski sud (Krivično vijeće) je, odlučujući o žalbi apelanata protiv rješenja o izricanju mjera zabrane donio Rješenje broj 17 0 K 077691 16 Kv 2 od 11. jula 2016. godine kojim je žalbe odbio. U obrazloženju rješenja, Općinski sud je istakao da je nakon razmatranja žalbenih navoda, kao i cjelokupnog spisa predmeta, zaključio da žalbe nisu osnovane. Navedeno je da je Federalna uprava policije podnijela Kantonalnom tužilaštvu Izvještaj o počinjenom krivičnom djelu od 15. juna 2016. godine "zbog osnovane sumnje" da su apelant, apelantica i S. M.,

počinili krivična djela primanje dara ili drugih oblika koristi iz člana 380. stav 2. i sprečavanje dokazivanja iz člana 349. stav 2. KZFBiH, te je na osnovu tog izvještaja i dokaza dostavljenih uz njega Kantonalno tužilaštvo, 4. jula 2016. godine donijelo Naredbu o proširenju istrage broj T01 KTK 0026105 16 protiv apelanata i S. M. zbog "postojanja osnovane sumnje" da su apelant i S. M. zajedno od februara do aprila 2015. godine kao službeni lica Grada Bihaća, i to apelant kao gradonačelnik Grada Bihaća, a S. T. kao savjetnik gradonačelnika, na način pobliže opisan u tom rješenju tražili i za sebe primili novčani iznos naveden u tom rješenju iako su bili svjesni da za ove službene radnje nisu smjeli zahtijevati i primati za sebe bilo kakav dar ili korist, te da su "dakle, kao službene osobe u FBiH, primili dar u novčanom iznosu [...] kako bi u okviru svog ovlaštenja učinili što bi morali učiniti". Dalje je navedeno da je "apelantica 15. juna 2016. godine oko 10.00 h u prostorijama Gradske uprave grada Bihaća, u namjeri da prikrije bijelu kovertu sa natpisom 'Sparkasse Bank d.d.' u kojoj se nalazio označeni novac kao predmet simulirane potkupnine i koju je prethodno preuzela od svog supruga (apelanta) nakon što su pripadnici Federalne uprave policije ušli u službene prostorije Grada Bihaća s ciljem realizacije posebne istražne radnje, pokušala prikriti navedenu kovertu predavajući je J. S., inače službeniku Grada Bihaća koji se tada zatekao u njenoj kancelariji, govoreći mu: 'Uzmi ovo, molim te', kako bi J. S. sakrio navedenu kovertu, što je otkriveno i spriječeno od strane pripadnika Federalne uprave policije", čime je apelant počinio u stjecaju dva krivična djela primanje dara ili drugih oblika koristi iz člana 380. stav 2. KZFBiH, a apelantica krivično djelo sprečavanje dokazivanja iz člana 349. stav 2. KZFBiH.

12. Po ocjeni Općinskog suda, pravilan je zaključak sudije za prethodni postupak da okolnosti konkretnog slučaja opravdavaju izricanje mjera zabrane apelantima, jer dostavljeni dokazi ukazuju na "postojanje osnovane sumnje" da je apelant počinio nova koruptivna krivična djela koja im se Naredbom o proširenju istrage stavljaju na teret, kao i da "postoje osnovi sumnje" da je apelantica počinila krivično djelo sprečavanje dokazivanja iz člana 349. stav 2. KZFBiH na način opisan u Naredbi o proširenju istrage, te da bi bez izrečenih mjera zabrane mogli ugroziti nesmetano vođenje istrage, posebno na način da bi apelant i S. T. mogli utjecati na D. B., S. S. i A. A., koji u vrijeme donošenja rješenja o izricanju mjera zabrane još nisu bili saslušani, a koji su prema službenoj Zabilježici kantonalnog tužioca od 4. jula 2016. godine bili pozvani za 4. 6. i 7. juli 2016. godine radi saslušanja u svojstvu svjedoka na okolnosti eventualnog davanja određenog procenta apelantu i S. T. za isplatu duga koji Grad Bihać ima prema njihovim firmama, a da su tri poimenično navedena svjedoka već saslušani, te da su u svojim iskazima potvrdili da su se u toku 2015. godine i početkom 2016. godine više puta sastajali u Kabinetu gradonačelnika sa apelantom i S. M. kada su im u više navrata na njihov zahtjev davali određene novčane iznose na ime procenta za isplatu duga koji je Grad Bihać imao prema dva privredna društva navedena u tom rješenju. Ukazano je da se u konkretnom slučaju postupak protiv apelanta vodi upravo zbog krivičnog djela učinjenog u vezi sa obavljanjem njegove službene dužnosti gradonačelnika, pa da, stoga, izrečena mjera zabrane obavljanja dužnosti nije u suprotnosti sa odredbama člana 140. ZKP-a.

13. Pored toga, Općinski sud je naveo da okolnosti konkretnog slučaja ukazuju na opasnost da bi apelant i S. T. zbog velikog obima ovlaštenja koja proistječu iz njihovog službenog položaja mogli prikriti ili izmijeniti materijalne dokaze kojima bi bez izrečenih mjera zabrane imali neposredan pristup, te da bi odlukama o finansijskim isplatama mogli utjecati na vlasnike privrednih društava koji još nisu dali svoje iskaze u svojstvu svjedoka, pogotovo što im službeni položaj koji imaju po prirodi svojih nadležnosti omogućava velik utjecaj.

14. U pogledu apelantice, Općinski sud je istakao da prikupljeni dokazi, a posebno iskazi svjedoka J. S. i S. Z. ukazuju na opasnost da bi ona, kao šef Odsjeka za normativno-pravne poslove Gradske uprave grada Bihaća i koja kao takva ima pristup Gradskoj upravi i Kabinetu gradonačelnika, a pri tome je apelantova supruga, mogla ometati tok istrage jer je već pokušala spriječiti dokazivanje krivičnog djela koje je Naredbom o provođenju istrage ranije već stavljeno na teret njenom suprugu (apelantu), prikrivanjem koverte sa novcem koju je apelant dobio od B. A. u vrijeme i na način kako su detaljno opisali svjedoci J. S. i S. Z. u svojim iskazima. Dalje, kako je naveo Općinski sud, apelantica, s obzirom na njeno svojstvo (apelantova supruga) i funkciju (šef Odsjeka na normativno-pravne poslove Gradske uprave grada Bihaća), ima neograničen pristup Gradskoj upravi i Kabinetu gradonačelnika. Slijedom toga, a budući da je Naredbom o proširenju istrage, istraga proširena i na nju zbog postojanja osnova sumnje da je počinila krivično djelo sprečavanje dokazivanja krivičnog djela koje se njenom suprugu stavlja na teret, to izrečene mjere zabrane ni prema njoj nisu u suprotnosti sa odredbama člana 140. ZKP-a.

15. Ukazano je da nijedna odredba ZKP-a ne propisuje formu u kojoj mora biti sačinjen prijedlog za određivanje mjera zabrane, u smislu da on mora sadržavati činjenični opis krivičnog djela koje se osumnjičenim stavlja na teret, prijedlog je sačinio nadležni tužilac u skladu sa ovlaštenjima koja mu pripadaju prema odredbi člana 45. ZKP-a, prijedlog je obrazložen i potkrijepljen dokazima, radi čega su žalbe branilaca osumnjičenih istaknute u tom pogledu, također, neosnovane. Neosnovani su i žalbeni prigovori da je pobijano rješenje nezakonito radi toga što u prijedlogu za određivanje mjera zabrane, a ni u pobijanom rješenju o izricanju istih, nije naveden činjenični opis krivičnih djela za koje se osumnjičeni terete, jer je zakonski preduvjet za izricanje mjera zabrane propisan odredbom člana 140.a stav 1. "kada okolnosti slučaja na to ukazuju sud može izreći...". Navedeno je da je protiv apelanta ranije otvorena istraga zbog postojanja osnovane sumnje da je počinio krivično djelo primanje dara ili drugih oblika koristi iz člana 380. stav 2. KZFBiH, da je Naredbom o proširenju istrage ista proširena u odnosu na njega, a zbog postojanja osnova sumnje da je počinio u stjecaju dva krivična djela primanja dara ili drugih oblika koristi iz člana 380. stav 2. KZFBiH, te da je tom naredbom istraga proširena i na apelanticu zbog postojanja osnova sumnje da je počinila krivično djelo sprečavanje dokazivanja iz člana 349. stav 2. KZFBiH, njima daje status osumnjičenih, a time i mogućnost da im budu izrečene mjere zabrane propisane odredbama čl. 140. i 140.a ZKP-a.

16. Pri tome, kako je naglasio Općinski sud, nije neophodno da se osumnjičeni saslušavaju u vezi sa predloženim mjerama zabrane jer to nije izričito propisano nijednom odredbom ZKP-a, pa su i navodi žalbi istaknuti u tom pravcu neosnovani. Ovo tim više, kako je istakao Općinski sud, što su apelant i osumnjičeni S. T. bili pušteni na slobodu jer im je ukinut pritvor, a Naredba o proširenju istrage donesena je zbog "postojanja osnova sumnje (a ne osnovane sumnje) da su počinili u stjecaju" dva krivična djela primanje dara ili drugih oblika koristi iz člana 380. stav 2. KZFBiH, zbog čega nije ni bilo neophodno da se, kako je zaključio Općinski sud, saslušaju prije odlučivanja o predloženim mjerama zabrane. Osim toga, kako je navedeno, ni kantonalni tužilac nije saslušan povodom prijedloga za određivanje mjera zabrane.

17. Općinski sud je Aktom broj 017-0-Su-16-000033 od 2. septembra 2016. godine obavijestio Ustavni sud da je u postupku ispitivanja i provjeravanja potrebe izrečenih mjera zabrane donio Rješenje broj 17 0 K 077691 16 Kpp 3 od 2. septembra 2016. godine kojim su mjere zabrane izrečene

Rješenjem broj 17 0 K 077691 16 Kpp 3 od 4. jula 2016. godine ukinute.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

18. Apelanti smatraju da im je osporenim odlukama povrijeđeno pravo na ličnu slobodu i sigurnost iz člana II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 5. stav 1. tačka c) i st. 2. i 3. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija), pravo na slobodu kretanja i prebivališta člana II/3.m) Ustava BiH i pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije. Apelanti, u suštini, tvrde da je do povrede navedenih prava došlo uslijed toga što je sud donio osporena rješenja o određivanju mjera zabrane, a da prije toga apelanti nisu upoznati sa optužbama niti su izvedeni pred sud i saslušani na okolnosti razloga na osnovu kojih se predlažu te mjere zabrane. Opisuju postupak koji je u konačnici rezultirao puštanjem apelanta iz pritvora, to jest Rješenjem broj 17 0 K 077691 16 Kpp 3 od 4. jula 2016. godine, te navode da je odmah nakon toga Kantonalno tužilaštvo "navodno proširilo Naredbu za istragu protiv apelanta stavljajući mu na teret još neka druga krivična djela koja nisu bila obuhvaćena Naredbom za istragu s kojom je apelant bio upoznat prilikom određivanja pritvora". Naredbu o proširenju istrage apelant nikada nije vidio, niti je bio upoznat sa njenim sadržajem. Na osnovu te naredbe o proširenju istrage, Kantonalno tužilaštvo 4. jula 2016. godine podnosi prijedlog za određivanje mjera zabrane apelantima, a da pri tom u prijedlogu uopće ne navodi koja se to nova djela apelantima stavlja na teret (činjenični opis djela), već samo pravnu kvalifikaciju djela. Ne spore da je apelant upoznat sa činjeničnim opisom krivičnih djela opisanih u prijedlogu za određivanje pritvora od 16. juna 2016. godine, međutim, kada je odlučivano o prijedlogu za određivanje mjera zabrane od 4. jula 2016. godine, sud je okolnosti za određivanje mjera zabrane cijenio u odnosu na sasvim druga krivična djela. Ističu da apelantica nije uopće obaviještena o tome šta joj se stavlja na teret, "niti je ikada saslušavana bilo gdje".

b) Odgovor na apelaciju

19. Općinski sud je naveo da su neosnovani navodi apelanata da su pobijanim rješenjem povrijeđena njihova prava zbog istih razloga iz kojih su odbijene njihove žalbe na prvostepeno rješenje, a kako su razlozi detaljno obrazloženi, smatra da ih je suvišno ponavljati u odgovoru.

20. Kantonalno tužilaštvo je navelo da su svi navodi apelanata neosnovani, te da se u apelaciji ponavljaju navodi iz žalbe o kojim je odlučivalo Vijeće krivičnog odjeljenja Općinskog suda. U tom pogledu, istaklo je da je apelantica ispitana 20. jula 2016. godine u službenim prostorijama Federalne uprave policije – Detašman Bihać, o čemu je sačinjen Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog broj 13/3-33/16 od 20. jula 2016. godine, kojom prilikom je upoznata da se sumnjiči da je počinila krivično djelo sprečavanje dokazivanja iz člana 349. stav 2. KZFBiH, kao i o činjeničnim navodima iz kojih proizlaze osnovi sumnje da je na opisani način počinila navedeno krivično djelo, koji je dostavljen uz odgovor. Također, apelantica je "odmah nakon lišenja slobode, 15. juna 2016. godine, upoznata sa osnovama sumnje o izvršenom krivičnom djelu koje joj se stavlja na teret, pa stoga nisu tačni navodi apelanta u ovom dijelu". Nadalje, navedeno je da je tačno da je postupajući tužilac 4. jula 2016. godine donio Naredbu o proširenju istrage broj T01 0 KTK 0026105 16, između ostalog i protiv apelantice, zbog postojanja osnova sumnje da je 15. juna 2016. godine počinila radnje činjenično opisane u odgovoru, te da joj je prilikom njenog ispitivanja, upravo taj činjenični opis saopćen, na osnovu odredbe člana 92. stav 1. ZKP-a, a apelantica je izjavila i svojim potpisom

potvrdila da razumije za šta se sumnjiči i koji osnovi sumnje stoje protiv iste. Nesporno je da je protiv apelanata pokrenuta istraga zbog postojanja osnovna sumnje da su počinili krivično djelo primanje dara ili drugih oblika koristi iz člana 380. stav 2. KZFBiH, odnosno sprečavanje dokazivanja iz člana 349. stav 2. KZFBiH. Ova okolnost svim navedenim licima daje status osumnjičenih, a time i mogućnost da im budu izrečene mjere zabrane u skladu sa odredbama čl. 140. i 140.a. ZKP-a. Pri tome nije neophodno da se prilikom donošenja odluke o predloženim mjerama zabrane osumnjičeni izvedu pred sud radi saslušanja, kako bi se izjasnili pred istim sudom o mjerama zabrane, jer takvo postupanje nije izričito propisano niti jednom odredbom ZKP-a, posebno u ovom predmetu gdje je osumnjičenima prethodno, prilikom razmatranja prijedloga za pritvor, jasno pred sudijom za prethodni postupak dato do znanja koje im se krivično djelo stavlja na teret kao i razlozi zbog kojih istih mogu ometati istragu puštanjem na slobodu, ali i ometati istragu daljim korištenjem svojih službenih pozicija i ovlaštenja što je predstavljalo suštinu predloženih i određenih mjera zabrane.

V. Relevantni propisi

21. U Zakonu o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH" br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13 i 59/14) [interno prečišćeni tekst za potrebe ove odluke] relevantne odredbe glase:

Član 140a.

Ostale mjere zabrane

(1) Kada okolnosti slučaja na to ukazuju sud može izreći jednu ili više sljedećih mjera zabrane:

- a) zabranu preduzimanja određenih poslovnih aktivnosti ili službenih dužnosti,
- b) zabranu posjećivanja određenih mjesta ili područja,
- c) zabranu sastajanja sa određenim osobama,
- d) naredbu da se povremeno javlja određenom državnom tijelu i
- e) privremeno oduzimanje vozačke dozvole.

(2) Mjere zabrane iz stava (1) ovog člana mogu biti izrečene uz zabranu napuštanja boravišta kao i uz zabranu putovanja iz člana 140. ovog Zakona, ili kao zasebne mjere.

Član 140b.

Izricanje mjera zabrane

(1) Sud može izreći zabranu napuštanja boravišta, zabranu putovanja i ostale mjere zabrane obrazloženim rješenjem na prijedlog stranke ili branitelja.

(2) Kada odlučuje o pritvoru sud može izreći zabranu napuštanja boravišta, zabranu putovanja i ostale mjere zabrane po službenoj dužnosti, umjesto određivanja ili produženja pritvora.

(3) Osumnjičeni ili optuženi će se u rješenju o izricanju mjera zabrane upozoriti da mu se može odrediti pritvor ako prekrši obavezu iz izrečene mjere.

(4) U toku istrage mjere zabrane određuje i ukida sudija za prethodni postupak nakon podizanja optužnice - sudija za prethodno saslušanje, a nakon dostavljanja predmeta sudiji odnosno vijeću u svrhu zakazivanja glavne rasprave - taj sudija odnosno predsjednik vijeća.

(5) Mjere zabrane mogu trajati dok za to postoji potreba, a najduže do pravosnažnosti presude ako toj osobi nije izrečena kazna zatvora i najkasnije do upućivanja na izdržavanje kazne ako je toj osobi izrečena kazna zatvora. Zabranu putovanja može također trajati dok izrečena novčana kazna nije plaćena u potpunosti i/ili dok se u potpunosti ne izvrši odluka o imovinsko-pravnom zahtjevu i/ili o oduzimanju imovinske koristi.

(6) Sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje ili sudija, odnosno predsjednik vijeća dužni su svaka dva mjeseca ispitati da li je primijenjena mjera još potrebna.

(7) Protiv rješenja kojim se određuju, produžavaju ili ukidaju mjere zabrane stranka, odnosno branitelj može podnijeti žalbu, a tužitelj i protiv rješenja kojim je njegov prijedlog za primjenu mjere odbijen. O žalbi odlučuje vijeće iz člana 25. stav (6) ovog Zakona u roku od tri dana od dana prijema žalbe. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Član 140c. st. 3., 4. i 5.

Sadržaj mjera zabrane

(3) U rješenju kojim izriče mjeru zabrane posjećivanja određenih mjesta ili područja sud će odrediti mjesto i područje te udaljenost ispod koje im se osumnjičeni ili optuženi ne smije približiti.

(4) U rješenju kojim izriče mjeru zabrane sastajanja sa određenim osobama sud će odrediti razdaljinu ispod koje se osumnjičeni ili optuženi ne smije približiti određenoj osobi.

(5) U rješenju kojim izriče mjeru povremenog javljanja određenom tijelu sud će odrediti službenu osobu kojoj se osumnjičeni ili optuženi mora javljati, rok u kojem se mora javljati i način vođenja evidencije o javljanju osumnjičenog ili optuženog.

Član 140f.

Provjera mjera zabrane i obaveza obavještanja

(1) Sud može u svako doba naložiti provjeru mjera zabrane i zatražiti izvještaj od organa nadležnog za njihovo izvršenje. Taj organ je dužan bez odlaganja izvještaj dostaviti sudu.

(2) Ako osumnjičeni ili optuženi ne ispunjava obaveze naložene izrečenom mjerom, organ koji izvršava mjeru o tome obavještava sud, a sud mu zbog toga može izreći dodatnu mjeru zabrane ili odrediti pritvor.

Odjeljak 6. Pritvor

Član 145. st. 1., 2. i 5.

Opće odredbe

(1) Pritvor se može odrediti ili produžiti samo pod uvjetima propisanim u ovom Zakonu i samo ako se isti cilj ne može ostvariti drugom mjerom.

(2) Pritvor određuje ili produžuje rješenjem sud na prijedlog tužitelja a nakon što sud prethodno sasluša osumnjičenog odnosno optuženog na okolnosti razloga zbog kojih se pritvor predlaže, osim u slučaju iz člana 146. stav (1) tačka a) ovog Zakona.

(5) U toku cijelog postupka pritvor će se ukinuti čim prestanu razlozi na osnovu kojih je određen, a pritvorenik će se odmah pustiti na slobodu. [...]

Član 146.

Razlozi za pritvor

(1) Ako postoji osnovana sumnja da je određeno lice počinilo krivično djelo, pritvor mu se može odrediti:

a) ako se krije ili ako postoje druge okolnosti koje ukazuju na opasnost od bjekstva,

b) ako postoji osnovan strah da će uništiti, sakriti, izmijeniti ili falsifikovati dokaze ili tragove važne za krivični postupak ili ako naročite okolnosti ukazuju da će ometati krivični postupak uticajem na svjedoke, saučesnike ili prikrivače,

c) ako naročite okolnosti opravdavaju strah da će ponoviti krivično djelo ili da će dovršiti pokušano krivično djelo ili da će počiniti krivično djelo kojim prijeti, a za ta krivična djela može se izreći kazna zatvora od najmanje "od tri godine" ili teža kazna,

"d) u vanrednim okolnostima, ako se radi o krivičnom djelu za koje se može izreći kazna zatvora deset godina ili teža kazna, a koje je posebno teško, s obzirom na način izvršenja ili posljedice krivičnog djela, ako bi puštanjem na slobodu rezultiralo stvarnom prijetnjom narušavanja javnog reda."

(2) U slučaju iz stava 1. tačke b) ovog člana, pritvor će se ukinuti čim se osiguraju dokazi zbog kojih je pritvor određen.

VI. Dopustivost

22. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

23. U skladu sa članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku koji je koristio.

Dopustivost u odnosu na pravo na pravično suđenje

24. U vezi sa navodima apelanata o kršenju prava na pravično suđenje, Ustavni sud podsjeća da se garancije prava na pravično suđenje iz člana 6. Evropske konvencije odnose na krivični postupak u cijelosti, te da se odgovor na pitanje da li je neka od ovih garancija prekršena ne može dati dok postupak traje, jer eventualni proceduralni propusti i nedostaci koji se pojave u jednoj fazi postupka mogu biti ispravljani u nekoj od narednih faza istog tog postupka. Slijedom toga nije moguće, u principu, utvrditi da li je krivični postupak bio pravičan dok se postupak pravosnažno ne okonča (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Barbera, Meeseque i Jabardo protiv Španije*, presuda od 6. decembra 1988. godine, serija A, broj 146, stav 68; Ustavni sud, Odluka broj U 63/01 od 27. juna 2003. godine, tačka 18, objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 38/03).

25. U konkretnom slučaju, Ustavni sud ukazuje da osporena rješenja ne predstavljaju odluku koja je rezultat cjelokupnog krivičnog postupka protiv apelanata, u smislu utvrđivanja osnovanosti krivične optužbe protiv njih, jer je tim riješeno samo jedno proceduralno pitanje, odnosno odlučeno o jednoj fazi postupka. S obzirom na to, Ustavni sud zaključuje da je apelacija u odnosu na navode o kršenju prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije preuranjena.

26. Imajući u vidu odredbu člana 18. stav (3) tačka 1) Pravila Ustavnog suda, prema kojoj će se apelacija odbaciti kao nedopuštena ukoliko je preuranjena, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

Dopustivost u odnosu na ostala prava

27. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je Rješenje Općinskog suda broj 17 0 K 077691 16 Kv 2 od 11. jula 2016. godine protiv kojeg nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, osporeno rješenje apelanti su primili 13. jula 2016. godine, a apelacija je podnesena 26. jula 2016. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neosnovana.

28. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, te člana 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da apelacija u ovom dijelu ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

29. Apelanti pobijaju navedena rješenja, tvrdeći da su im povrijeđena prava iz člana II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 5. Evropske konvencije i člana II/3.m) Ustava Bosne i

Hercegovine kojem odgovara član 2. Protokola broj 4 uz Evropsku konvenciju.

30. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

d) Pravo na ličnu slobodu i sigurnost.

m) Pravo na slobodu kretanja i prebivališta.

31. Član 5. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Svako ima pravo na slobodu i sigurnost ličnosti. Niko ne može biti lišen slobode osim u sljedećim slučajevima i u skladu sa zakonom propisanim postupkom:

c) u slučaju zakonitog hapšenja ili pritvaranja osobe u svrhu njezinog dovođenja pred nadležnu zakonitu vlast zbog razumne sumnje da je počinila krivično djelo, ili kada se to razumno smatra potrebnim kako bi se spriječilo počinjenje krivičnog djela ili bjekstvo nakon počinjenja krivičnog djela;

2. Svako ko je uhapšen obavještava se bez odgađanja i na jeziku koji razumije o razlozima svog hapšenja i o svakoj optužbi protiv njega.

3. Svako ko je uhapšen ili pritvoren u skladu s odredbama iz stava 1. tačka c) ovog člana izvodi se bez odgađanja pred sudiju ili drugu službenu osobu ovlaštenu zakonom da vrši sudsku vlast, te ima pravo da mu se sudi u razumnom roku ili da bude pušten na slobodu do suđenja. Puštanje na slobodu može biti uvjetovano jamstvima da će se osoba pojaviti na suđenju.

32. Član 2. Protokola broj 4 uz Evropsku konvenciju glasi:

1. Svako ko se zakonito nalazi na teritoriji jedne države ima na toj teritoriji pravo na slobodu kretanja i slobodu izbora boravišta.

2. Svako je slobodan napustiti bilo koju zemlju, uključujući i vlastitu.

3. Nikakva ograničenja ne mogu se postaviti u odnosu na ostvarivanje ovih prava osim onih koja su u skladu sa zakonom i koja su nužna u demokratskom društvu u interesu državne ili javne sigurnosti, radi očuvanja javnog poretka, radi sprječavanja kriminala, radi zaštite zdravlja ili morala, ili radi zaštite prava i sloboda drugih.

4. Prava iz stava 1. mogu se u određenim oblastima, također, podvrgnuti ograničenjima koja su uvedena u skladu sa zakonom i opravdana javnim interesom u demokratskom društvu.

33. Apelanti smatraju da im je osporenim odlukama, kojima su im izrečene mjere zabrane preduzimanja poslovnih aktivnosti i službene dužnosti, posjećivanja određenih mjesta ili područja i zabrana sastajanja sa određenim osobama (koja mjera se odnosi samo na apelanta), povrijeđeno pravo na ličnu slobodu i sigurnost, kao i pravo na slobodu kretanja.

34. U tom kontekstu Ustavni sud zapaža da član 5. Evropske konvencije pruža garancije pojedincu od arbitarnog hapšenja i lišenja slobode, ali ne i od ograničenja prava slobode kretanja. Član 2. Protokola broj 4 uz Evropsku konvenciju zabranjuje ograničenja slobode kretanja, ali istovremeno regulira mogućnost ograničenja slobode kretanja u posebnim oblastima. Ustavni sud dalje ističe da razgraničenje hapšenja i lišenja slobode s jedne strane i ograničenja slobode kretanja s druge strane ne mora biti tako jasno kako se na prvi pogled čini. U principu, ovo razgraničenje može da zavisi i od posebne pravne situacije u kojoj se pojedinac nalazi, ali najčešće se lišenje i ograničenje slobode razlikuju samo po načinu, trajanju i posljedicama mjera koju je javna vlast preduzela prema pojedincu.

35. Prema praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud) pod lišenjem slobode se smatra mjera javne vlasti kojom se pojedinac zadržava na ograničenom određenom mjestu jedno određeno vrijeme, i to protivno svojoj slobodnoj volji ili bez nje (vidi Evropski sud, *Guzzardi protiv*

Italije, presuda od 6. novembra 1980. godine, Serija A, broj 92). Kod razgraničenja hapšenja, lišenja i ograničenja slobode osnovni kriteriji su način teritorijalnog ograničenja kretanja, dužina tog ograničenja, kao i poseban pravni status lica koje je u pitanju. U odnosu na teritorijalni kriterij nesporno je da lišenje slobode u smislu člana 5. Evropske konvencije predstavlja boravak u zatvoru, dakle u zatvorenoj ustanovi u okviru koje je dopuštena čak i potpuna sloboda kretanja. Također, zadržavanje lica u zatvoru, pritvoru ili sličnoj ustanovi ili na bilo kojem drugom mjestu gdje je licu fizički ograničeno kretanje po naredbi policije ili drugih javnih vlasti, potpada pod lišenje slobode iz člana 5. Evropske konvencije. S druge strane, svako prinudno zadržavanje na teritorijalno ograničenom mjestu, koje ne čini zatvorenu ustanovu, ne predstavlja lišenje već, naprotiv, samo ograničenje prava slobode (vidi Evropski sud, *Bozano protiv Francuske*, presuda od 18. decembra 1986. godine, Serija A, broj 54). Također, kućni pritvor se smatra lišenjem, a ne ograničenjem prava slobode, pogotovo ako je vezan za zabranu komunikacije sa spoljnim svijetom. S druge strane mjere koje se koriste kao sredstvo za osiguranje prisustva okrivljenog u postupku kao što su zabrana napuštanja boravišta, obaveza javljanja nadležnim vlastima u određeno vrijeme i na određenom mjestu predstavljaju mjere ograničenja, ali ne i lišenje slobode (vidi Evropski sud, *Vito Ciancimino protiv Italije*, odluka o dopustivosti od 27. maja 1991. godine).

36. Pri tome, Ustavni sud podsjeća da je u svojoj novijoj praksi, u predmetima br. *AP 4850/14* i *AP 5432/14*, ispitivao apelacije koje su pokretale identično pitanje, tj. pitanje da li se u slučaju izricanja mjera zabrane mogu primijeniti garancije iz člana II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 5. Evropske konvencije (vidi Ustavni sud, odluke o dopustivosti i meritumu br. *AP 4850/14* i *AP 5432/14* od 15. aprila 2015. godine, dostupne na internetskoj stranici Ustavnog suda www.ustavnisud.ba). Naime, u navedenim odlukama, tačka 38, odnosno tačka 35, Ustavni sud je ukazao da, imajući u vidu navedenu praksu Evropskog suda u pogledu distinkcije lišavanja slobode prema članu 5. Evropske konvencije i ograničavanja slobode prema članu 2. Protokola broj 4 uz Evropsku konvenciju (koja se ogleda u ispitivanju stepena, intenziteta i posljedica mjere javne vlasti), smatra da standardi koje uspostavio Evropski sud predstavljaju minimum standarda zaštite određenog prava zagarantiranog Evropskom konvencijom. Također, Ustavni sud je ukazao da navedeno ni na koji način ne sprečava Ustavni sud da pruži širi obim zaštite od onog koji pružaju standardi ustanovljeni praksom Evropskog suda, slijedom čega je ispitao osporena rješenja kojima su apelantima izrečene mjere zabrane, u okviru garancija zaštite prava prema članu 5. Evropske konvencije.

37. S obzirom na to, Ustavni sud treba ispitati da li su prilikom izricanja mjera zabrane apelantima, povrijeđena njihova prava na ličnu slobodu i sigurnost, kao i pravo na slobodu kretanja. U tom kontekstu, Ustavni sud će ispitati prije svega da li su ispoštovani standardi propisani odredbama člana 5. Evropske konvencije, a naročito uzimajući u obzir navode apelanata, da li su apelanti pri određivanju mjera zabrane izvedeni "odmah" pred sudiju ili "drugo lice koje je zakonom ovlašteno da vrši sudsku vlast", kako to član 5. stav 3. Evropske konvencije zahtijeva. Naime, Evropski sud je u nizu svojih presuda ukazao na značaj člana 5. stav 3. Evropske konvencije. Naročito je naglasio da "glavna svrha ovog stava u vezi sa članom 5.1.c. jeste da pruži pojedincima lišenim slobode specijalne garancije: postupak sudske prirode čija je svrha da osigura da niko neće biti proizvoljno lišen slobode" (vidi Evropski sud, *Schiesser protiv Švicarske*, presuda od 4. decembra 1979. godine, Serija A broj 34, i *Skoogstrom protiv Švedske*, presuda od 15. jula 1983. godine, Serija A, broj 83). Osim naglašavanja izuzetnog značaja člana 5. stav 3. Evropske konvencije, Evropski sud u više svojih

presuda utvrdio je kršenje navedenog člana kada pritvoreno lice nije odmah, tj. u najkraćem mogućem vremenu, izvedeno pred sudiju (vidi npr. Evropski sud, *McGoff protiv Švedske*, presuda od 26. oktobra 1984, Serija A, broj 83, i *Assenov i ostali protiv Bugarske*, presuda od 28. oktobra 1998. godine, Izvještaji 1998-VIII).

38. U konkretnom slučaju, Ustavni sud primjećuje da iz cjelokupne dokumentacije koja mu je dostavljena, proizlazi da su apelant i apelantica supružnici, te da su uposleni u istoj instituciji kao i da su radnje krivičnog djela za koje se apelantica sumnjiči (sprečavanje dokazivanja iz člana 349. stav 2. KZFBiH) u vezi sa krivičnim djelima za koje se sumnjiči apelant (primanje dara ili drugih oblika koristi iz člana 380. stav 2. KZFBiH).

39. Nadalje, Ustavni sud zapaža da je Općinski sud, apelantima izrekao mjere zabrane, i to preduzimanja poslovnih aktivnosti i službene dužnosti, posjećivanja određenih mjesta ili područja i sastajanja sa određenim osobama (koja mjera se odnosi samo na apelanta), isti dan (4. jula 2016. godine) kada je Kantonalno tužilaštvo tom sudu podnijelo prijedlog za njihovo izricanje, te da povodom tog prijedloga Općinski sud nije preduzeo bilo kakve aktivnosti kako bi se apelanti upoznali sa podnesenim prijedlogom, niti je održao ročište na kojem bi ispitao postojanje uvjeta za izricanje tih mjera. Naime, Općinski sud (sudija za prethodni postupak) je, kako to proizlazi iz Rješenja broj 17 0 K 077691 16 Kpp3 od 4. jula 2016. godine, na osnovu dokumentacije koju mu je dostavilo Kantonalno tužilaštvo, među kojom je i Naredba o proširenju istrage od 4. jula 2016. godine, ocijenio da je neophodno izricanje mjera zabrane za apelante, a "kako isti ne bi ometali istragu, uticali na svjedoke ili spriječili dokazivanje i prikupljanje dokaza", dakle zbog postojanja koluzione opasnosti. Pri tome su u donesenom rješenju apelanti upozoreni da će im se u slučaju kršenja izrečenih mjera zabrane odrediti pritvor (tačka II izreke rješenja). Dalje, Ustavni sud zapaža da su apelanti u svojim žalbama istakli da doneseno rješenje kojim su im izrečene mjere zabrane nije zakonito jer oni nisu bili tim povodom upoznati sa optužbama koje im se stavljaju na teret, te nisu izvedeni pred sud, ali da je Krivično vijeće Općinskog suda te navode ocijenilo neosnovanim. Pri tome naročito Ustavni sud primjećuje da je u drugostepenom rješenju navedeno da "nije neophodno da se osumnjičeni saslušavaju u vezi sa predloženim mjerama zabrane, jer to nije izričito propisano nijednom odredbom ZKP-a", te da, kako je istaknuto, "ni Kantonalni tužilac nije saslušan povodom prijedloga za određivanje mjera zabrane."

40. U vezi s tim, Ustavni sud ponavlja da član 5. stav 3. Evropske konvencije propisuje da "svako ko je uhapšen ili lišen slobode prema odredbama stava 1(c) ovog člana mora odmah biti izveden pred sudiju ili drugo službeno lice zakonom ovlašteno da vrši sudsku vlast". Također, Ustavni sud ukazuje i na član II/2. Ustava Bosne i Hercegovine gdje je navedeno da se prava i slobode određene u Evropskoj konvenciji i njenim protokolima direktno primjenjuju u Bosni i Hercegovini, te da imaju prioritet nad svakim drugim zakonom. Dakle, na ovaj način je utvrđena ustavna obaveza svih sudova da u postupcima koje vode i odlukama koje donose u okviru svoje nadležnosti primjenjuju standarde ljudskih prava i osnovnih sloboda.

U odnosu na apelanta

41. U vezi s apelantovim navodima, Ustavni sud zapaža da iz obrazloženja osporenih rješenja proizlazi da je Kantonalno tužilaštvo prvobitno vodilo istragu samo protiv apelanta, zbog postojanja osnovane sumnje da je apelant, kako je to navedeno u rješenju o određivanju pritvora, počinio "tri krivična djela u sticaju – primanje dara ili drugih oblika koristi iz člana 380. stav 2. KZFBiH". Dalje, Ustavni sud primjećuje da je apelant bio u pritvoru u periodu od 15. juna do 4. jula 2016. godine, po osnovu

Rješenja Općinskog suda broj 17 0 K 077691 16 Kpp 3 od 16. juna 2016. godine koje je potvrđeno Rješenjem broj 17 0 K 077691 16 Kv od 20. jula 2016. godine. Navedeni pritvor je bio određen zbog razloga propisanih odredbama člana 146. stav 1. tačka b) ZKP-a, dakle zbog postojanja koluzione opasnosti. Pri tome, Ustavni sud primjećuje da je Općinski sud, prije donošenja rješenja kojim je apelantu odredio pritvor, održao ročište na kojem je bio prisutan apelant sa svojim braniocem, te da je apelant imao mogućnost da se izjasni na okolnosti iz podnesenog prijedloga za određivanje pritvora, dakle da je u toj fazi postupka bio "odmah" izveden pred sudiju radi davanja iskaza.

42. Dalje, Ustavni sud zapaža da je Općinski sud 4. jula 2016. godine donio Rješenje broj 17 0 K 077691 16 Kpp 3 kojim je apelantu ukinuo pritvor, uz primjenu odredaba člana 145. stav 5. ZKP-a, te je odredio da se apelant ima odmah pustiti na slobodu. U vezi s tim, Ustavni sud zapaža da iz obrazloženja tog rješenja proizlazi da je navedena odluka donesena na prijedlog apelantovog branioca, ali da se i nadležni tužilac saglasio sa prijedlogom da se apelant pusti iz pritvora. U vezi s tim Ustavni sud ukazuje da je odredbama člana 145. stav 5. ZKP-a propisano da će se "u toku cijelog postupka pritvor ukinuti čim prestanu razlozi na osnovu kojih je određen, a pritvorenik će se odmah pustiti na slobodu. [...]". Dakle, iz navedenog jasno proizlazi da je u konkretnom slučaju, 4. jula 2016. godine, prilikom odlučivanja o podnesenom prijedlogu, Općinski sud ocijenio da je prestala da postoji koluziona opasnost kao osnov za daljnje zadržavanje apelanta u pritvoru i slijedom toga je apelant pušten iz pritvora. Dakle, Ustavni sud zapaža da je faza krivičnog postupka u kojem je sud ocijenio da postoji koluziona opasnost u predmetnom postupku okončana donošenjem rješenja kojim se apelantu ukida pritvor i kojim se apelant pušta na slobodu bez izricanja bilo kakvih drugih mjera kojim bi se osiguralo daljnje uspješno vođenje predmetnog krivičnog postupka.

43. Međutim, Ustavni sud zapaža da je nakon toga, dakle isti dan kada je Općinski sud ocijenio da nema koluzione opasnosti, Kantonalno tužilaštvo donijelo Naredbu o proširenju istrage broj T01 0 KTK 0026105 16 protiv apelanta kojom je, kako to proizlazi iz osporenih rješenja, apelantu stavljeno na teret da je "počinio nova koruptivna krivična djela", dakle ne krivična djela povodom kojih je bio određen pritvor i povodom kojih je apelant "odmah" bio izveden pred sudiju radi davanja iskaza. Kantonalno tužilaštvo je potom, dakle na osnovu između ostalog i te naredbe o proširenju istrage, podnijelo Općinskom sudu prijedlog za određivanje mjera zabrane protiv apelanta, i to ponovo zbog postojanja koluzione opasnosti, koji je Općinski sud usvojio i izrekao apelantu predložene mjere zabrane. Naime, Općinski sud (sudija za prethodni postupak) je, kako to proizlazi iz Rješenja broj 17 0 K 077691 16 Kpp3 od 4. jula 2016. godine, na osnovu dokumentacije koju mu je dostavilo Kantonalno tužilaštvo, među kojom je i Naredba o proširenju istrage od 4. jula 2016. godine, ocijenio da je neophodno izricanje mjera zabrane za apelanta, a "kako isti ne bi ometao istragu, uticao na svjedoke ili spriječio dokazivanje i prikupljanje dokaza", dakle zbog postojanja koluzione opasnosti. Pri tome, Ustavni sud zapaža da je Općinski sud istakao da okolnosti konkretnog slučaja opravdavaju izricanje mjera zabrane apelantu, jer dostavljeni dokazi ukazuju na "postojanje osnovna sumnje" da je apelant počinio nova koruptivna krivična djela koja mu se Naredbom o proširenju istrage od 4. jula 2016. godine stavljaju na teret. Dakle, Ustavni sud primjećuje da ne postoji kontinuitet u postupanju Kantonalnog tužilaštva/Općinskog suda u smislu predlaganja/izricanja mjera protiv apelanta kojim bi se osiguralo pravilno vođenje krivičnog postupka, nego je nakon "prekida" i utvrđivanja da ne postoje okolnosti kojima se onemogućava daljnje uspješno vođenje postupka, ponovno utvrdio utvrđeno da

postoji koluziona opasnost zbog novih okolnosti o kojim apelant nije ponovno "odmah" izveden pred sudiju radi davanja iskaza.

U odnosu na apelanticu

44. Ustavni sud zapaža da iz preambule u činjeničnom dijelu opisana tri rješenja koja je donio Općinski sud 16. i 20. juna i 4. jula 2016. godine, proizlazi da se predmetni krivični postupak vodi protiv apelanta, ali da se apelantica ne navodi kao osumnjičena osoba. Dalje, Ustavni sud zapaža da se u osporenom rješenju navodi da je donošenjem Naredbe o proširenju istrage broj T01 0 KTK 0026105 16 predmetna istraga proširena i na apelanticu zbog postojanja osnova sumnje da je počinila krivično djelo sprečavanja dokazivanja iz člana 349. stav 2. KZFBiH. Pri tome, Ustavni sud, zapaža da iz osporenih rješenja ne proizlazi da je apelantica bila upoznata sa prijedlogom Kantonalnog tužilaštva, niti joj je od suda ikada omogućeno izjašnjenje o predloženim mjerama zabrane. Neovisno od toga, Ustavni sud primjećuje da je Kantonalno tužilaštvo uz odgovor na apelaciju dostavilo zapisnik o ispitivanju apelantice sačinjen u prostorijama Federalne uprave policije – Detašman Bihać, 20. jula 2016. godine, u kojem je navedeno da se sumnja da je počinila krivično djelo – sprečavanje dokazivanja iz člana 349. stav 2. KZFBiH, kao i o činjeničnim navodima iz kojih proizlaze osnovi sumnje da je na opisani način počinila navedeno krivično djelo, koji je dostavljen uz odgovor. Osim toga, iz odgovora na apelaciju proizlazi da je apelantica bila "lišena slobode, 15. juna 2016. godine. Međutim, Ustavni sud primjećuje da iz dostavljene dokumentacije proizlazi da protiv nje, prije 4. jula 2016. godine, nije bila donesena naredba o sprovođenju istrage, budući da se apelantica u rješenjima Općinskog suda (koja su opisana u činjeničnom dijelu ove odluke) prvi put pominje 4. jula 2016. godine kada je Općinski sud donio osporeno rješenje kojim joj je, kao i apelantu, izrekao mjere zabrane. Dakle, Općinski sud je apelantici izrekao mjere zabrane, a da joj pri tome nije ni na koji način omogućio da bude "odmah" izvedena pred sudiju radi davanja iskaza, kako to propisuje član 5. stav 3. Evropske konvencije.

45. Pri tome, Ustavni sud ukazuje da u konkretnom slučaju mjere zabrane, s aspekta zaštite ljudskih prava, predstavljaju posebno osjetljivu mjeru oduzimanja lične slobode čovjeka i ograničenja njegovog kretanja, te se takva mjera može određivati jedino kada se u potpunosti poštuju zahtjevi iz člana 5. Evropske konvencije. Stoga, dovodeći u vezu standarde Evropskog suda i Ustavnog suda, koji se *mutatis mutandis* mogu primijeniti i na konkretni slučaj, iz kojih proizlazi da je Općinski sud prilikom odlučivanja o predloženim mjerama zabrane bio dužan da apelante izvede "odmah" pred sudiju ili "drugo lice koje je zakonom ovlašteno da vrši sudsku vlast", kako to član 5. stav 3. Evropske konvencije zahtijeva, a što nije učinio, Ustavni sud zaključuje da je Općinski sud, neizvođenjem apelanta pred nadležnog sudiju u postupku donošenja rješenja o mjerama zabrane br. 17 0 K 077691 16 Kv 2 od 11. jula 2016. godine i 17 0 K 077691 16 Kpp3 od 4. jula 2016. godine, iako je rješenja donio sud, povrijedio njihovo pravo na slobodu i sigurnost ličnosti kao i pravo na slobodu kretanja iz člana II/3.d) i m) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 5. stav 3. Evropske konvencije, te člana 2. Protokola broj 4 uz Evropsku konvenciju. Pri tome, Ustavni sud posebno naglašava, ne ulazeći u tumačenje redovnih sudova u drugim slučajevima povodom ovog pitanja, da je u predmetnom slučaju imao u vidu sve specifičnosti okolnosti konkretnog slučaja.

46. S obzirom na utvrđenu povredu prava apelanta iz navedenih razloga, Ustavni sud smatra da je izlišno razmatrati ostale apelacione navode, jer bi njih, prema mišljenju Ustavnog suda, bilo moguće ispitati tek nakon što se otkloni povreda na koju je ukazano u ovoj odluci.

47. Iako je Ustavni sud utvrdio povredu ustavnih prava na slobodu i sigurnost i slobodu kretanja na koje se apelanti žalje, s obzirom na to da su Rješenjem Općinskog suda broj 17 0 K 077691 16 Kpp 3 od 2. septembra 2016. godine mjere zabrane izrečene Rješenjem broj 17 0 K 077691 16 Kpp 3 od 4. jula 2016. godine ukinute, nije bilo osnova za donošenje odluke o ukidanju osporenih rješenja o određivanju mjera zabrane. Ustavni sud smatra dovoljnim što je ukazao na propuste pri izricanju mjera zabrane.

VIII. Zaključak

48. Ustavni sud zaključuje da postoji kršenje prava iz člana II/3.d) i m) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 5. stav 3. Evropske konvencije i člana 2. Protokola broj 4 uz Evropsku konvenciju jer je Općinski sud, u specifičnim okolnostima predmetnog slučaja, apelantima izrekao mjere zabrane, a da prije toga apelanti nisu izvedeni pred sudiju radi davanja iskaza na

okolnosti zbog kojih su predložene te mjere. Pri tome nije odlučujuće da li je Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine takvo postupanje striktno propisivao, budući da prema Ustavu Bosne i Hercegovine odredbe Evropske konvencije imaju prioritet nad svim drugim zakonima i moraju se direktno primjenjivati.

49. Na osnovu člana 18. stav (3) tačka 1) i člana 59. st. (1) i (2) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

50. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Čeman, s. r.

K A Z A L O

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE

- 1174 Zakon o obilježavanju malog oružja, lakog naoružanja i pripadajućeg streljiva (hrvatski jezik) 1
Zakon o obilježavanju malog oružja, lakog naoružanja i pripadajuće municije (bosanski jezik) 4
1175 Zakon o pružanju besplatne pravne pomoći (hrvatski jezik) 11
Zakon o pružanju besplatne pravne pomoći (srpski jezik) 16
Zakon o pružanju besplatne pravne pomoći (bosanski jezik) 21

VIJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE

- 1176 Odluka o uvjetima prekograničnog prometa opasnog otpada sukladno Konvenciji o kontroli prekograničnog kretanja opasnih otpada i njihovu zbrinjavanju (hrvatski jezik) 27
Odluka o uslovima prekograničnog prometa opasnog otpada u skladu sa Konvencijom o kontroli prekograničnog kretanja opasnih otpada i njihovom zbrinjavanju (srpski jezik) 30
Odluka o uslovima prekograničnog prometa opasnog otpada u skladu s Konvencijom o kontroli prekograničnog kretanja opasnih otpada i njihovom zbrinjavanju (bosanski jezik) 34
1177 Odluka o obveznoj primjeni preferencijalnog tretmana domaćeg (hrvatski jezik) 38
Odluka o obveznoj primjeni preferencijalnog tretmana domaćeg (srpski jezik) 39
Odluka o obveznoj primjeni preferencijalnog tretmana domaćeg (bosanski jezik) 39
1178 Odluka o imenovanju predstavnika institucija Bosne i Hercegovine u međuinstitucionalne radne strukture za izradu Strateškog okvira za reformu javne uprave u Bosni i Hercegovini 2016 - 2020. godina (hrvatski jezik) 40

- Odluka o imenovanju predstavnika institucija Bosne i Hercegovine u međuinstitucionalne radne strukture za izradu Strateškog okvira za reformu javne uprave u Bosni i Hercegovini 2016 - 2020. godina (srpski jezik) 43
Odluka o imenovanju predstavnika institucija Bosne i Hercegovine u međuinstitucionalne radne strukture za izradu Strateškog okvira za reformu javne uprave u Bosni i Hercegovini 2016 - 2020. godina (bosanski jezik) 46
1179 Rješenje o razrješenju tajnika Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 48
Rješenje o razrješenju sekretara Kanclarije za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (srpski jezik) 48
Rješenje o razrješenju sekretara Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (bosanski jezik) 49
1180 Rješenje o imenovanju zamjenika direktora Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 49
Rješenje o imenovanju zamjenika direktora Kanclarije za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (srpski jezik) 49
Rješenje o imenovanju zamjenika direktora Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (bosanski jezik) 49
1181 Rješenje o imenovanju tajnika Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 49
Rješenje o imenovanju sekretara Kanclarije za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (srpski jezik) 50
Rješenje o imenovanju sekretara Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (bosanski jezik) 50
1182 Rješenje o imenovanju direktora Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 50
Rješenje o imenovanju direktora Kanclarije za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (srpski jezik) 50
Rješenje o imenovanju direktora Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (bosanski jezik) 50

**DRŽAVNA REGULATIVNA AGENCIJA
ZA RADIJACIJSKU I NUKLEARNU SIGURNOST
BOSNE I HERCEGOVINE**

- 1183 Pravilnik o uvjetima i načinu pečačenja poslovnih prostorija i sredstava za rad subjekta nadzora (hrvatski jezik) 51
Pravilnik o uvjetima i načinu pečačenja poslovnih prostorija i sredstava za rad subjekta nadzora (srpski jezik) 57
Pravilnik o uvjetima i načinu pečačenja poslovnih prostorija i sredstava za rad subjekta nadzora (bosanski jezik) 63

**KONKURENCIJSKO VIJEĆE
BOSNE I HERCEGOVINE**

- 1184 Zaključak broj 06-26-1-012-12-II-16 (hrvatski jezik) 69
Zaključak broj 06-26-1-012-12-II/16 (srpski jezik) 71
Zaključak broj 06-26-1-012-12-II/16 (bosanski jezik) 74

**REGULATORNA AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

- 1185 Odluka o raspisivanju Javnog poziva za natjecanje za dodjelu raspoloživih frekvencijskih resursa za radijsko emitiranje koje se vrši putem zemaljske radiodifuzije u VHF opsegu 87.5-108 MHz (liste: LRF-R-1/16 i LRF-BHR2-2/16) (hrvatski jezik) 76

- Odluka o raspisivanju Javnog poziva za takmičenje za dodjelu raspoloživih frekvencijskih resursa za radijsko emitovanje koje se vrši putem zemaljske radiodifuzije u VHF opsegu 87.5-108 MHz (liste: LRF-P-1/16 i LRF-BXP2-2/16) (srpski jezik) 77
Odluka o raspisivanju Javnog poziva za takmičenje za dodjelu raspoloživih frekvencijskih resursa za radijsko emitovanje koje se vrši putem zemaljske radiodifuzije u VHF opsegu 87.5-108 MHz (liste: LRF-R-1/16 i LRF-BHR2-2/16) (bosanski jezik) 78

**USTAVNI SUD
BOSNE I HERCEGOVINE**

- 1186 Odluka broj AP 4207/13 (hrvatski jezik) 78
Odluka broj AP 4207/13 (srpski jezik) 83
Odluka broj AP 4207/13 (bosanski jezik) 88
1187 Odluka broj AP 3184/16 (hrvatski jezik) 93
Odluka broj AP 3184/16 (srpski jezik) 100
Odluka broj AP 3184/16 (bosanski jezik) 108

Nakladnik: Ovlaštena služba Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Trg BiH 1, Sarajevo - Za nakladnika: tajnik Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Bojan Ninković - Priprema i distribucija: JP NIO Službeni list BiH Sarajevo, Džemala Bijedića 39/III - Ravatelj: Dragan Prusina - Telefoni: Centrala: 722-030 - Ravatelj: 722-061 - Pretplata: 722-054, faks: 722-071 - Oglasni odjel: 722-049, 722-050 faks: 722-074 - Služba za pravne i opće poslove: 722-051 - Računovodstvo: 722-044, 722-046 - Komercijala: 722-042 - Pretplata se utvrđuje polugodišnje, a uplata se vrši UNAPRIJED u korist računa: UNICREDIT BANK d.d. 338-320-22000052-11, VAKUFKA BANKA d.d. Sarajevo 160-200-00005746-51, HYPO-ALPE-ADRIA-BANK A.D. Banja Luka, filijala Brčko 552-000-0000017-12, RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo 161-000-00071700-57 - Tisak: GIK "OKO" d.d. Sarajevo - Za tiskaru: Mevludin Hamzić - Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se 20 dana od izlaska glasila.

"Službeni glasnik BiH" je upisan u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 731.

Upis u sudski registar kod Kantonalnog suda u Sarajevu, broj UF/I - 2168/97 od 10.07.1997. godine. - Identifikacijski broj 4200226120002. - Porezni broj 01071019. - PDV broj 200226120002. Molimo pretplatnike da obvezno dostave svoj PDV broj radi izdavanja poreske fakture.

Pretplata za II polugodište 2016. za "Službeni glasnik BiH" i "Međunarodne ugovore" 120,00 KM, "Službene novine Federacije BiH" 110,00 KM.

Web izdanje: <http://www.sluzbenilist.ba> - godišnja pretplata 200,00 KM